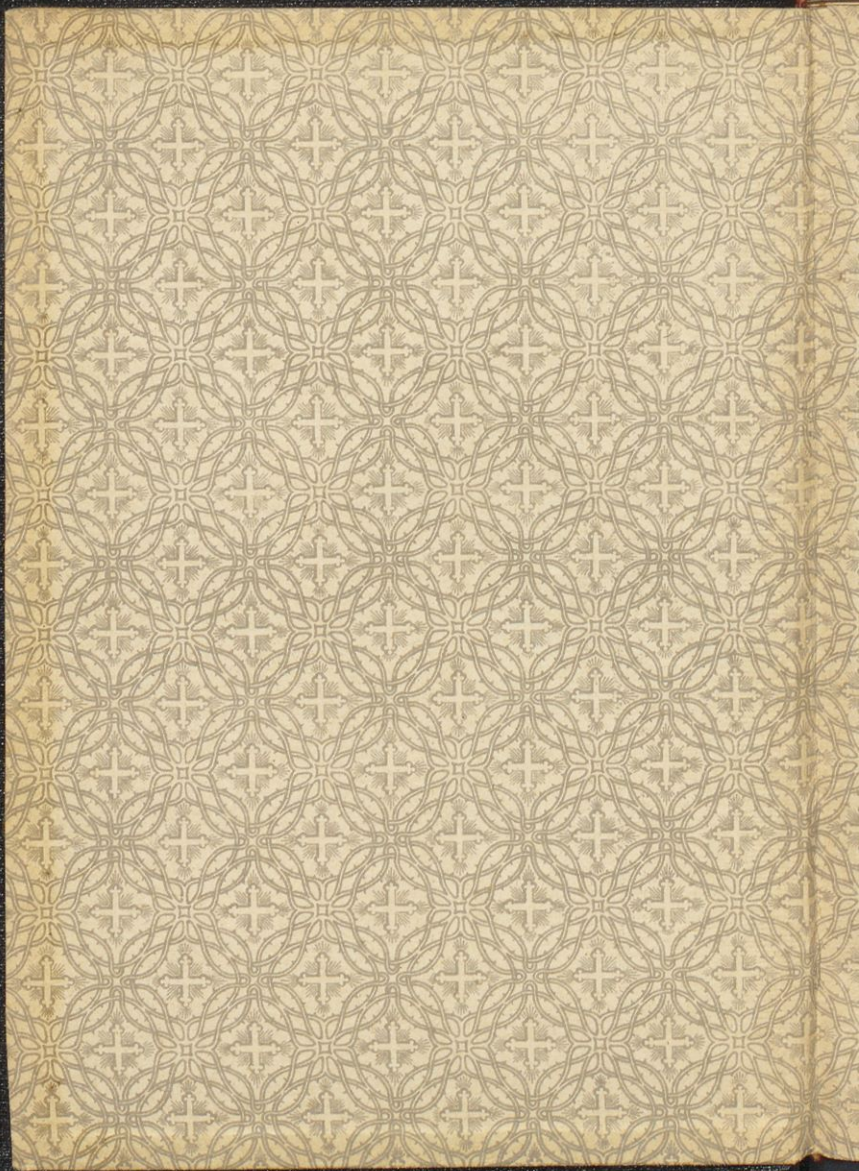
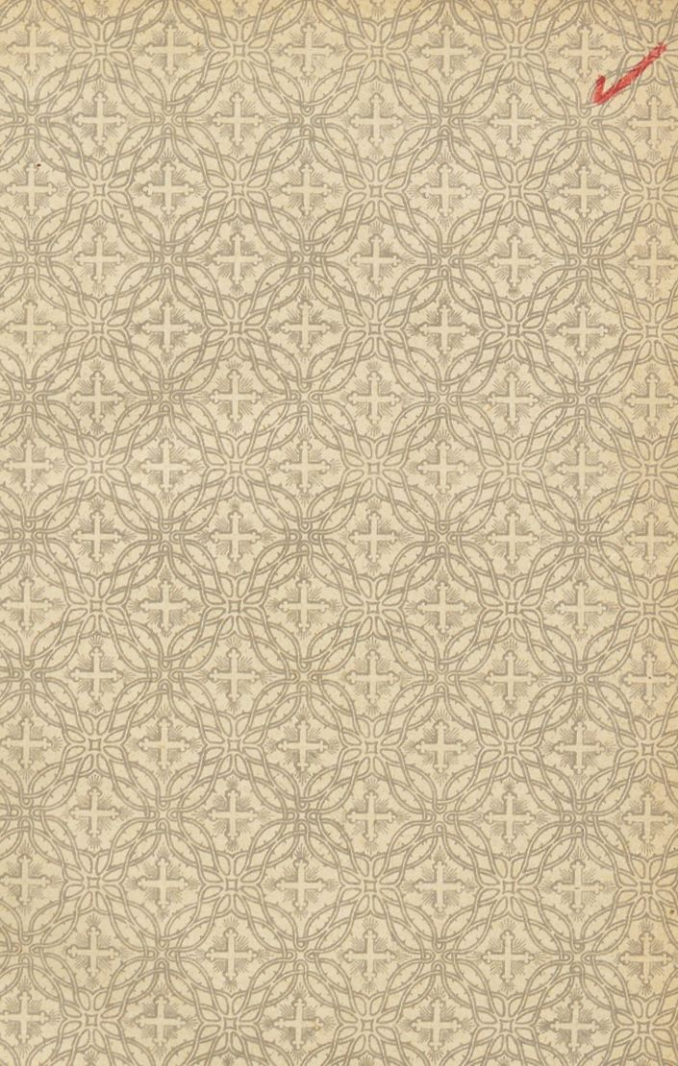

Narodna in univerzitetna
▼ Ljubljani

9450

Duhovni bog

Duhovni boj.

Laško spisal
Lourenc Skúpoli.

Scupoli Loure

Poslovenili
ljubljski bogoslovci.

Izdala in založila
Družba sv. Mohorja v Celovcu.

1914.

Natisnila tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

94590

Z dovoljenjem prečastitega krškega knezoškofijstva.

94590

1) 4077/1950

Kaj je ta knjiga in kako jo prebiraj?

„Boj je naše življenje na zemlji,“ je rekel pobožni Job. Nikogar ni na svetu, če preživi otroška leta, da bi mu bilo prizaneseno: Vsak mora v boj. V boj ga kliče poklic, v boj ga vabi stanovska dolžnost, boriti se mora za vsakdanji kruh, vojskovati se mora z nesrečami, z boleznijo in trpljenjem. Toda izmed vseh teh bojev je najvažnejši duhovni boj. V tem boju ne gre za kruh, ne gre za časni dobiček — ta vojska se bije za dušo, za večnost. Drugi boji včasih potihnejo, cela leta vlada mir in sreča. Duhovni boj divja neprenehoma do zadnjega vzdihljaja.

Prav zato je za vsakega, ki v živi veri vidi svoj cilj pri Bogu, ki jasno spozna, da je vojak

Kristusov, prepotrebno, da se nauči duhovnega boja. Kdor tega ne zna, se ne zna vojskovati po postavi in kdor se po postavi ne vojskuje, ne bo dosegel krone. In prav to utegne biti — to nerazumevanje duhovnega boja — v današnji dobi ena poglavitnih napak, ki zavira pravo svetost in duhovni napredek premnogih, sicer dobrih kristjanov. Vse vre in hiti in se bije in tekmuje v posvetnih rečeh. Vse piše in kliče o napredku. In prav je. Tudi ves stanovski napredek našega naroda je božja volja. Ali ne smemo pozabiti Zveličarjevih besedi: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi.“ — Torej ne samo boj za obstanek, za vsakdanji kruh, za napredek — ne samo to je naša dolžnost; najsvetejša izmed vseh dolžnosti je duhovni boj, boj grehu, boj s strastmi, boj s slabimi navadami — boj za srečno večnost.

Zato je sklenila Družba sv. Mohorja, da letos namesto navadnega molitvenika poda naročnikom prevod laške knjige *Duhovni boj*, kakor ga je spisal svet menih, Lovrenc Skúpoli. Ob času njegovega življenja (1530—1610) je bil ta mož vodnik premnogim čednostnim osebam. Naj omenjam samo velikega učenjaka in svetnika Frančiška Salezija. Ko je študiral na vi-

soki šoli v Padovi, je bil njegov dušni oče in učitelj ta preprosti samostanec. Pobožni škof Janez Peter Kamus je očitno potrdil, da je za Bogom Skúpoli njegov edini učitelj v duhovnem boju.

Kakor je pa duhovni boj sam na sebi težko delo, takisto tudi ta knjiga ni kratkočasno berilo, ki ga naglo prebereš in potem za vselej odložiš. Če hočeš, da ti bo knjiga koristila, beri jo počasi, prebiraj pogosto. Nikdar več ne čitaj nego eno samo poglavje. Izberi si tisto, ki je zate najbolj prikladno in potrebno. Beri in premišluj! Pomudi se pri posameznih odstavkih, zatopi se v resnice, ki jih navaja knjiga, poglej v svojo dušo in vselej se boš prepričal, da je sovražnik tvoje duše in tvojega zveličanja stokrat modrejši od tebe in te zato tako lahko zmaga. On je skrben, zvit, neutrudljiv, ti greš pa z njim v boj brezskrbno, preprosto in ves len in mlačen. Torej kvišku na vojne vaje, kot vojak, ki nikdar ne odloži meča — in zmaga je gotova. Zmaga je tem bolj gotova, ker se bori zate in s teboj vred sam Bog, ki edini najbolje ve, koliko je vredna tvoja neumrljiva duša. Takole te vspodbuja po svetem pismu: „Danes se podaste v boj s svojimi sovražniki; naj vam ne upada vaše srce, ne bojte se, ne

umikajte se in ne prestrašite se jih! Zakaj Gospod, vaš Bog, je z vami in se bo bojeval za vas zoper sovražnike, da vas reši iz nevarnosti.“

Zato veselo in pogumno v duhovni boj, hči moja, — kakor pisatelj nagovarja vojskujočo se dušo — če je Kristus s teboj, kdo bo zoper tebe?

Duhovni boj.

Ne bo prejel krone, kdor se ne vojskuje po postavi.

II. Tim. 2, 5.

I.

Kaj je krščanska popolnost? Če jo hočemo pridobiti, se je treba vojskovati. O štirih rečeh, ki so potrebne za ta boj.

Gotovo hočeš, v Kristusu ljubljena hči, na vrhunec popolnosti dospeti in se približati svojemu Bogu, da bi postala ž njim enega duha. To je pač največji in najvzvišenejši namen, ki si ga sploh moremo misliti; da ga pa dosežeš, moraš najprej spoznati, kaj je pravo in popolno duhovno življenje.

Mnogi menijo, ne da bi globokeje premišljevali, da živé duhovno življenje, ako živé ostro,

mrtvé svoje telo, nosijo spokorno obleko in ako se bičajo, cele noči prečujejo, ako se mnogo postijo in si nakladajo ostra pokorila.

Drugi — posebno ženske — si domišljujejo, da so dospeli do visoke popolnosti, če mnogo na glas premolijo, če so pri mnogih sv. mašah in dolгих svetih opravilih, če hodijo v cerkve in pogosto prejemajo sveto obhajilo.

Mnogi drugi (med njimi se dobi včasih celo kak redovnik) so trdno prepričani, da tiči vsa popolnost v tem, če ne zamudé nikoli skupne molitve, če ljubijo molk, samoto in samostanski red.

Tako sodi eden, da so ta, drugi, da so druga enaka dejanja podlaga krščanske popolnosti.

Vendar to ni tako. Res nam taka dejanja včasih pomagajo, da dospemo do prave popolnosti; včasih so pa že sad popolnosti; nikakor pa ne moremo trditi, da so že sama na sebi krščanska popolnost in pravo duhovno življenje.

Gotovo taka dejanja tistim, kateri jih prav in zmerno opravljajo, močno pomagajo, da si pridobé popolnost: dobivajo namreč v njih moči zoper lastno hudobnost in slabost, oborožujejo se zoper prevare in napade naših skupnih sovražnikov, ter si preskrbljujejo onih duhovnih

pomočkov, kateri so tako potrebni vsem služabnikom božjim, posebno pa novincem.

Taka dejanja so sad duhovnega življenja pri zares duhovnih ljudeh, kateri zatirajo svoje telo, ker je žalilo Stvarnika; ki molčé in živé v samoti, da bi ohranili telo pokorno in ponižno v službi božji in da bi se obvarovali vsakega najmanjšega razžaljenja Gospodovega ter bi tako s svojim duhom bivali v nebesih. Taki pridno hodijo k službi božji, opravljajo dobra dela in premišljujejo življenje in trpljenje našega Gospoda. Toda ne iz radovednosti ali zato, ker se jim zdi prijetno, marveč da bi bolj spoznali spačenost pa božjo dobrotljivost in usmiljenje, in da bi vedno bolj ljubili Boga, sebe pa zaničevali. Zatajujejo se in s križem na rami hodijo za Sinom božjim, pogosto prejemajo svete zakramente v čast božjo, da bi se tem tesneje združili z Bogom in pridobili novih moči zoper svoje sovražnike.

Toda drugim, ki se zanašajo edino na taka zunanja, že prej omenjena dejanja in pokorila, utegne biti tako ravnanje pogubnejše kakor očitni grehi. Taka dejanja niso sicer slaba sama na sebi, še celo sveta so. Ali slaba so zaradi napak onega, kateri jih opravlja. Ker se namreč ozirajo le na zunanja dela, zanemar-

jajo svoje srce in je puščajo v oblasti slabih nagnjenj in skritega sovražnika hudobnega duha. Ko vidijo, da so zgrešili pravo pot, jih slepi hudobni duh, da nadaljujejo s slastjo, kar so začeli, ter si celo mislijo v prazni ničemurnosti, da so že v nebesih sredi angelskih korov, in da je Bog sam med njimi. Taki ljudje so pogosto vsi zatopljeni v nekako preišljevanje, polno visokih, čudovitih in prijetnih občutkov. Zdi se jim, da so svetu odmrli in da so zamaknjeni v tretja nebesa.

Toda zelo se motijo taki zaslepljenci in daleč so od prave popolnosti, katero bomo preišljevali; to lahko spoznamo iz njih življenja in vedenja.

V vseh rečeh, velikih ali malih, hočejo imeti prednost pred drugimi. Zato so svojeglavni ter ne odjenjajo od svoje trme. Zase so slepi, prav skrbno in marljivo pa opazujejo in grajajo, kar drugi govoré in delajo.

Toda dotakni se le nekoliko njih prazne slave, v kateri se zibljejo sami in zato menijo, da jo uživajo tudi pri ljudeh, in vzemi jim tiste pobožnosti, katere opravljajo iz gole navade, takoj so vsi drugačni in razburjeni.

Toda Bog jim pošilja večkrat nadloge in bolezni ali preganjanje, da bi jih privedel do

spoznanja samih sebe in na pot prae popolnosti. (To se brez njegove volje sploh nikdar ne zgodi; on sam tako hoče in pripušča nadloge, da preskuša ž njimi zvestobo svojih služabnikov.) Tedaj se pokaže njih slaba podlaga, njih puhla in po prevzetnosti sprijena notranjost. Ob nobenem dogodku, ne žalostnem ne veselem, se nečejo podvreči in ponižati pod božjo roko, da bi dobili svoj mir v vedno pravičnih, a skritih božjih sklepih. Nikakor se nečejo po vzgledu ponižnega in bridkosti polnega Sina božjega ponižati pod vse stvari. Svojih preganjalcev ne ljubijo kot prijateljev in orodja, s katerim jim božja dobrotu pomaga, da bi se zatajevali, spopolnjevali in dosegli zveličanje.

Gotovo je, da so taki ljudje v veliki nevarnosti. Svoje dušno oko imajo namreč zatemnjeno in ž njim občudujejo le sami sebe in svoja zunanja dela, katera so sama na sebi dobra. Zato menijo, da so silno popolni, vse druge pa ošabno obsojajo. Na tem potu tako daleč zabredejo, da jih nihče ne more izpreobrniti, kakor le izredna božja pomoč.

Veliko lažje se zares izpreobrne in poboljša očitni grešnik, kakor tak hinavec, odet s plaščem navideznih kreposti.

Natanko vidiš torej, hči moja, da omenjena dejanja in opisani način niso bistvo duhovnega življenja. Zato pomni sledeče:

Najprej ti je treba spoznati, kako dober in velik je Bog, in kako smo mi ničevni in k hudemu nagnjeni. Ljubi Boga in sovraži samo sebe. Podvrzi se Bogu in iz ljubezni do Boga tudi vsaki stvari. Odpovej se lastni volji in se udaj popolno v to, kar je Bogu všeč. Vse to pa želi in delaj edino le v božjo čast in edino, ker je Bogu dopadljivo, in ker on tako hoče, ki je vreden, da ga ljubimo in mu služimo.

To je zapoved ljubezni, katero je roka Gospoda samega vtisnila v srca svojih zvestih služabnikov.

To je zapoved, katero on od nas zahteva.

To je njegov sladki jarem in lahko breme.

To je pokorščina, h kateri nas vabi naš Odrešenik in Učitelj z vzgledom in besedo.

Ker torej hočeš dospeti na vrhunec popolnosti, moraš delati vedno silo sam sebi, da hrabro premagaš in ukrotiš vsa slaba nagnenja, naj si bodo močna ali ne. In zato je pred vsem potrebno, da se z gorečo dušo lotiš tega boja, ker le hrabri borilci dobé venec zmage.

Ako si boš namreč prizadevala ukrotiti in zatreti vse svoje uporne strasti, želje in tudi

najneznatnejša napačna nagnenja, boš služila bolje Bogu, kakor če bi nekatera nagnjenja zadovoljno gojila v svojem srcu, naj bi se pri tem bičala do krvi, ali se hujše postila ko nekdanji menihi in puščavniki, ali pridobila tisoče duš za Boga.

Res je sicer izpreobrnjenje duš Bogu samo na sebi ljubše, kakor če enkrat premagaš slabo nagnjenje. Vendar ne smeš nič iskrenejše hoteti ali delati, kakor kar Bog strogo zahteva od tebe.

Trudi se in si prizadevaj, da ukrotiš svoje strasti: to je brez dvoma Bogu veliko všečnejše, kakor bi mu opravljala največje in najimenitnejše službe, a vendar vedoma in prostovoljno pridrževala eno strast v svojem srcu.

Sedaj, hči moja, umevaš bistvo krščanske popolnosti. Spoznavaš, da moraš začeti nepretrgan in zelo trd boj zoper samo sebe, ako hočeš zmagati. Da si priboriš palmo zmage v tem duhovnem boju, si moraš preskrbeti štiri reči, da jih boš rabila kot najvarnejše in najpotrebnejše orožje, in te so:

1. Ne zaupaj v samo sebe!
2. Zaupaj v Boga!
3. Vadi se!
4. Moli!

Te štiri reči bomo z božjo pomočjo na kratko premišljevali.

II.

Ne zaupaj v samo sebe!

Da ne zaupaš v samo sebe, hči moja, je v tem boju tako potrebno, da brez te nezaupnosti nikakor ne moreš doseči ne zaželjene zmage ne premagati najmanjše strasti.

To si dobro zapomni! Prav hitro in kaj lahko nas namreč nagne spačena narava, da napačno cenimo sami sebe. Čeprav smo zgolj nič, vendar mislimo, da smo Bog vé kaj, in prav lahkomišljeno se zanašamo le na svojo lastno moč.

Človek težko spozna to slabost, ki je božjim očem zelo nevšečna. Bog hoče, da spoznamo to istinito resnico: Vsa milost in vsa krepost nam prihaja le od Boga, kateri je studenec vseh dobrot; sami iz sebe pa ne premoremo čisto nič, še najmanjše dobre misli ne, da bi bila njemu všeč.

Ta prepotrebna nezaupnost do nas samih je sicer najprej delo njegove božje roke. Bog jo vzbuja svojim ljubljencem na razne načine: Nekatere navdihuje s svetimi mislimi, drugim

pošilja velike nadloge, ali hude in skoro nepremagljive skušnjave, ali jim kako drugače pomaga. Vendar pa hoče, da tudi mi storimo svojo dolžnost. Zato ti bom pokazal štiri načine, da zlasti z božjo pomočjo dosežeš tako nezaupnost do samega sebe.

1. Premišljuj in spoznavaj svojo revo in ničevost, in vedi, da z lastnimi močmi ne moreš storiti nič zaslužnega za nebeško kraljestvo.

2. Ker je ta nezaupnost dar Gospodov, prosi ga pogosto zanjo v goreči in ponižni molitvi! Ako jo želiš dobiti, ni zadosti le spoznati, da je še nimaš, marveč moraš priznati tudi to, da si je samo s svojo močjo tudi nikakor ne moreš pridobiti.

Stopaj torej pogosto v duhu pred božje veličastvo trdno verujoč, da je le od njegove dobrote odvisno, ali ti to nezaupnost da, ali ne; pričakuj jo stanovitno ves čas, kar ti ga odloči njegova previdnost, in prav gotovo jo dobiš.

3. Tretji način je: navadi se, bati se same sebe, lastne sodbe, svojega močnega nagnjenja k grehu in vseh neštevilnih sovražnikov, katerim se sama ne moreš čisto nič ustavljati. Boj se jih, ker so izkušeni v boju in zviti, da se spreminjajo celo v angele luči. Boj se njih

prekanjenosti in zank, katere nam nastavljajo skrivaj celo na pot resnice.

4. Kadar si pa tako nesrečna, da si zabredla v greh, tedaj premišljuj prav globoko in živo svojo silno slabost. Bog sam je namreč dopustil, da si padla. Hotel te je razsvetliti, da bi bolj živo kakor prej spoznala samo sebe in se navadila sebe zaničevati kot ničvredno stvar, katero naj bi tudi drugi zaničevali. Ako tega ne želiš, nimaš še krepostne zaupnosti do same sebe. Nje podlaga je namreč prava ponižnost in spoznanje same sebe, katero si le po izkušnjah pridobiš.

Očitno je namreč, da mora vsakdo prav dobro samega sebe poznati, kdor se hoče združiti z večno lučjo in resnico, katera ni bila nikdar ustvarjena. To spoznanje je dar božje dobrotljivosti. Prevzetne in predrzne ljudi pušča, da padejo in zabredejo v marsikako napako, kakor so tudi zaslužili. Vest jim očita, da bi se bili lahko obvarovali. Tako prično sami sebe spoznavati in se učé, da se náse ne smejo čisto nič zanašati.

Tako žalostne pomočke pa rabi Bog le tedaj, kadar milejši, prej omenjeni, niso obrodili takega sadú, kakor ga je nameraval dobrotljivi Bog.

Kolikor večja ali manjša je človekova prevzetnost, in kolikor više ceni samega sebe, prav v tej meri ga pušča tudi Bog, da pade bolj ali manj globoko. Ako bi bil kdo brez napuha, kakor je bila Devica Marija, še pasti ne bi mogel.

Če si pa padla, začni koj ponižno premišljevatı samo sebe. Prav goreče moli in prosi Gospoda, naj te razsvetli, da boš sebe prav spoznala in da čisto nič ne boš zaupala v samo sebe; drugače boš zopet padla in sicer še globokeje.

III.

Zaupaj v Boga!

V duhovnem boju je torej, kakor smo povedali, silno potrebno, da vāse čisto nič ne zaupamo. Vendar bi morali ali pobegniti, ali pa bi nas sovražniki premagali, ako bi ne imeli nobene druge kreposti. Zato je treba še nekaj drugega: zaupaj popolno v Boga, od njega samega upaj in pričakuj dobrot, pomoči in zmage.

Sami od sebe nismo nič in ne moremo si obetati nič drugega, kakor da pademo; zato se nikakor ne smemo nase zanašati. Prav gotovo nam bo pa Gospod vselej dodelil zmago, ako

bomo le prav živo vanj zaupali in od njega pričakovali pomoči.

Tudi to zaupanje si pridobiš na štiri načine:

1. Prosi Boga zanje!

2. Premišljuj in z očmi žive vere ogleduj božjo vsemogočnost in neskončno modrost. Njegova dobrotljivost je neizmerna. Pribežimo torej zaupljivo v njegovo naročje; Bog ne bo izpremenil svoje volje, temveč vsako uro, vsak trenutek nam bo dal z veseljem vsega, česar potrebujemo v duhovnem življenju, da popolno zmagamo same sebe.

Naš božji pastir je tri in trideset let hodil za izgubljeno ovčico in jo tako glasno klical, da je njegov glas oslabil. Iskal je ovčico po tako težavnem in trnjevem potu, da je prelil vso svojo kri in daroval zanjo celó svoje življenje. Recimo, da ta ovčica sama hiti za njim in je pokorna njegovim zapovedim, ali ga vsaj želi ubogati (četudi včasih le mlačno) in ga kliče in prosi; ali je mogoče, da se ne bi ozrl nanjo s svojimi oživljajočimi očmi in je ne poslušal? Ali je ne bo zadel na svoje božje rame in se ne bo zaradi tega veselil z vsemi angeli v nebesih?

Nikdar Gospod ne preneha marljivo in ljubeznjivo iskati evangeljske drahme, katera po-

menja nemega in slepega grešnika. Kako bi bilo mogoče, da bi zapustil tistega, kateri kot izgubljena ovca prosi in kliče svojega Pastirja?

Neprenehoma trka Bog na človeško srce, ker hrepeni vanje stopiti, da bi imel ondi gosti in delil darove. Kdo bi torej verjel, da bi se on v resnici delal gluhega in ne bi hotel priti v človeško srce, katero je zanj odprto in ga vabi k sebi?

3. Da dobiš to sveto zaupanje, spominjaj se pogosto resnice svetega pisma, katero nam na mnogih krajih prav očitno kaže, da še nikdo ni bil osramočen, kdor je v Boga zaupal.

4. Četrty pomoček, da si pridobiš hkrati nezaupnost v samo sebe in zaupanje v Boga, pa je ta-le:

Kadar se moraš lotiti kakega opravila ali kadar si sklenila vojskovati in zatajevati se, spomni se svoje slabosti, potem šele skleni, stvar samo izvršiti. Na svojo lastno moč se čisto nič ne zanašaj, temveč misli na božjo vse-mogočnost, modrost in dobrotljivost. Vanjo zaupaj in se odloči, da delo izvršiš in se velikodušno bojuješ. S tem orožjem se bojuj, delaj in moli, kakor bomo že še na pravem mestu povedali.

Če se pa ne boš ravnala po tem redu, menila boš sicer, da pri vseh svojih delih zaupaš

v Boga, toda kmalu boš spoznala, da si se zelo motila. Predrzo zaupanje v samega sebe je namreč tako tesno sklenjeno s človeško naravo, da se človek skoro vedno zanaša na samega sebe in v Boga ne zaupa, — domišljuje si pa, da dela ravno nasprotno.

Da pa kar najmanj predrzo zaupaš v samo sebe in da se ne zanašaš pri nobenem opravilu nase, temveč zaupaš samo v Boga, premišluj vselej svojo slabost, predno začneš premišljevati božjo vsemogočnost; oboje pa premišluj, predno se lotiš dela!

IV.

Kako se spozna, da se človek pri svojih delih ne zanaša na samega sebe, temveč da v Boga zaupa?

Večkrat se dozdeva predrznežu, da se nič náse ne zanaša in da zaupa v Boga; vendar ni tako. To kažejo nasledki, katere povzroči na tebi padec.

Včasih si po grehu nemirna, žalostna in kar nekako obupavaš, da bi še mogla napredovati in dobro delati. To je gotovo znamenje, da nisi zaupala v Boga, temveč v samo sebe.

In ako močno žaluješ in obupavaš, zaupala si tudi močno v samo sebe, malo pa v Boga.

Kdor namreč nič ne zaupa v samega sebe, temveč le v Boga, ta se nič ne čudi, ni ves pobit in ne toži, ako je grešil. Dobro vé, da je zato padel, ker je slab in ni živo zaupal v Boga. Zato se še manj zanaša sam nase in tem ponižneje zaupa v Boga. Posebno pa sovraži greh in neredne strasti, katere so ga v greh zapeljale. Zelo ga boli, ker je razžalil Boga, a njegova žalost je mirna in pokojna. Brez obotavljanja nadaljuje začeto delo in tem pogumneje in odločneje odganja svoje sovražnike do smrti.

To naj zlasti dobro premišljujejo one osebe, katere sicer mislijo, da duhovno živijo, pa se ne morejo in tudi nočejo umiriti, če so grešile. Komaj pričakujejo ure, da bi šle k izpovedi in sicer samo zato, da bi se tem hitreje znebile svojega nepokoja in strahu, kateri izvira iz same sebičnosti. Nič ne pomislijo, da je prvi namen izpovedi ta, da se očistijo grešnih madežev in da dobé v najsvetejšem zakramentu moči zoper greh.

V.

Kako se mnogi motijo, kateri mislijo, da je malosrčnost že krepost.

Tudi v tem se mnogi motijo. Če človek greši, ostane v njem razburjenost in malosrčnost,

katera mu je zelo neprijetna. Mnogi mislijo, da je to že krepost. Tega si pa ne morejo misliti, da izvira iz skritega napuha in predrznega zaupanja v samega sebe in v lastne moči. Kakor bi res Bog ve kaj premogli, so se zanašali le nase. Ko pa greše, tedaj jih lastna skušnja uči, da so preslabi. Zatorej se vznemirjajo in čudijo, kakor da bi bilo to kaj posebnega. Ves pogum izgubé, videč, da se je zrušila zadnja podpora, na katero so se nespametno zanašali.

Kaj takega se pa ne zgodi ponižnemu, kateri zaupa edino le v svojega Boga in se nič nase ne zanaša. Če zaide v katerokoli pregreho, kesa se sicer močno, vendar ni ves pobit in se ne čudi; dobro vé, da se je to zgodilo zaradi njegove lastne reve in slabosti, katero prav dobro pozna v luči resnice.

VI.

Nekaj drugih nasvetov, da si pridobiš nezaupnost vase in zaupanje v Boga.

Ker moremo le tedaj premagati svoje sovražnike, ako v Boga zaupamo, ne pa v same sebe, podajem ti zopet nekaj nasvetov, kako si to dvoje z božjo pomočjo lahko pridobiš.

Vedi in bodi trdno prepričana, da nič ne pomagajo vse zmožnosti, bodisi naravne, bodisi

pridobljene, tudi ne vse izredne milosti božje; nič ti ne koristi, ako bi znala vse sveto pismo, ako bi tako dolgo služila Bogu, da bi ti ta služba že v navado prešla — vedi, da ti vse to nič ne pomaga izpolnovati njegovo voljo, ako Bog ne podpira in ne povzdiguje našega srca pri vsakem dobrem in njegovim očem prijetnem delu, katero moramo izvršiti, v vsaki nevarnosti, pred katero moramo bežati in v vseh križih in težavah, katere moramo prenašati vdani v njegovo voljo — še enkrat pravim: vse je zastonj, ako nam Bog ne da svoje mogočne roke v pomoč.

Da pa lahko popolnoma zaupaš v Boga pomisli, da Bogu ni nič lažjega, kakor vse sovražnike premagati, naj jih je že veliko ali malo, naj so stari in preskušeni ali pa slabi novinci.

Recimo, da bi bila neka duša obložena z grehi vsega sveta, omadeževana, kolikor si le misliti moremo. Vse je že poskusila in se poprijela vsakega pripomočka, da bi opustila greh in delala dobro; a pri vsem tem ni v dobrem nič napredovala, pač pa se je vedno globokeje pogrezala v hudobije. Véendar zato še nikakor ne smemo izgubiti zaupanja v Boga; ne za trenutek ne sme položiti orožja iz rok in prenehati v duhovnih vajah. Hrabro se mora boriti

tudi nadalje brez prenehanja. Nihče ni namreč v duhovnem boju premagan, ako ne jenja bojevati se in v Boga zaupati. Bog nikdar ne odreče pomoči svojim borilcem, čeprav včasih dopusti, da so ranjeni. Bojujmo se torej, ker od tega je vse odvisno! Pripravljeno je hladeče zdravilo za rane borilcev, kateri zaupno iščejo Boga in njegove pomoči, in kadar se bomo najmanj nadejali, bodo sovražniki uničeni.

VII.

Vadi se! Varuj razum nevednosti kakor tudi radovednosti!

Dasi je potrebna v duhovnem boju nezaupnost váse in zaupanje v Boga, vendar ne bi zmagali, temveč zabredli v mnoge hudobije, ako bi imeli samo to dvoje. Treba je torej še, da se vadimo. Vaja je tretji pomoček, katere smo prej imenovali.

Najbolj je treba vaditi razum in voljo. Razum moramo najprej obvarovati dveh sovražnic, ki ga otemnujeta.

Prva je nevednost, ki ga zatemnuje in ovira v spoznavanju resnice, ki je pravi predmet razuma. Vaja ga mora torej bistriti in razsvetljevati, da bo dobro spoznal in živo čutil, kako potrebno

je dušo očiščevati vseh nerednih strasti in jo zaljšati s svetimi čednostmi.

To luč si lahko pridobimo na dvojen način.

1. Molimo! To nam je najpotrebneje. V molitvi prosimo sv. Duha, naj bi prižgal to luč v naših srcih. To bode vselej storil, ako bomo zares Boga samega iskali in spolnovali njegovo sveto voljo in ako bomo sodbo prepuščali izpovedniku.

2. Neprenehoma se učimo natančno in odkritosrčno premišljevati stvari, ali so dobre ali slabe, in sicer po nauku sv. Duha, ne pa kakoršne se kažejo našim čutom po svoji zunanosti, ali kakor jih svet ceni.

Ako bomo to res prav premišljevali, bomo dobro spoznali, da vse skupaj ni nič drugega kakor ničemurnost in prazna laž, kar slepi in spačeni svet ljubi in nas tako poželjivo skuša pridobiti na vse mogoče načine. Časti in posvetna razveseljevanja so zgolj ničemurnost, ki tare duha; krivice in zasramovanje, ki ga trpimo pred svetom, nam prinaša pravo slavo, nadloge pa zadovoljnost. Velikodušno je, in najbolj smo Bogu podobni, ako sovražnikom odpuščamo in jim dobrote delimo. Bolje je svet zaničevati, kakor ga vladati; velikodušneje in plemeniteje je, iz ljubezni do Boga radovoljno služiti naj-

nižjim stvarjem, kakor knezom zapovedovati. Bolj moramo prositi, da bi sami sebe ponižno spoznali, kakor da bi umeli vse znanosti. Vse to bomo spoznali ter izprevideli, da je veliko častneje premagovati in zatirati še tako neznatne lastne želje, kakor osvajati z orožjem mogočna mesta, premagovati močne vojske, delati čudeže in mrtve obujati.

VIII.

Zakaj stvari prav ne presojujemo in kako jih lahko dobro spoznavamo.

Prej omenjenih in tudi drugih stvari zato ne moremo prav presojati, ker se nam že pri prvem pogledu priljubijo ali pa pristudijo in tako um oslepé, da ne moremo soditi, kakšne so v resnici.

Varuj se, da tudi tebe ne napade ta slepota! Zato ohrani svojo dušo kolikor mogoče čisto vsakega nerednega poželjenja po kaki stvari.

In kadar ti pride pred oči katerakoli stvar, dobro jo oglej in z razumom presodi. Ne smeš je takoj sovražiti in zavreči, če bi ne bila všeč tvojim željam; tudi je še ne smeš ljubiti in po njej hrepeneti, ako ti je prijetna.

Če tvoj um ni zaslepljen od strasti, lahko prosto in jasno presodi, kaj je dobro; prodreti

more do greha, kateri tiči za goljufivim veseljem, in do čednosti, katera je na videz grenka.

Če pa volja že naprej kako stvar ljubi ali jo zaničuje, ne more je um prav presoditi. To nagnenje namreč razum tako oslepi, da jo ima za drugačno, kakor je v resnici. Takšno kaže tudi volji, in volja se sedaj še drzneje kakor poprej nagiba, da stvar nespametno ljubi ali sovraži.

Tako nagnenje vedno bolj zatemnuje razum. Ta pa zopet kaže v svoji slepoti ono stvar volji vedno lepšo ali gršo.

To pravilo je v vsem duhovnem boju najvažnejše. Ako se po njem ravnaš, sučeta se razum in volja, dve tako plemeniti in odlični zmožnosti, kakor v krogu teme in zmot, kamor se vedno bolj pogrezata.

Varuj se torej, ljuba hči, vsakega nerednega poželenja po taki stvari, katere nisi prej dodobra ogledala in spoznala na nji prave vrednosti. Pri tem naj te razsvetljuje luč tvojega uma, prav posebno pa luč milosti božje; moli in ravnaj se po nasvetih svojega izpovednika.

Previdnejša kakor drugod moraš biti pri nekaterih zunanjih dejanjih, katera so dobra in sveta. Prav zato so pa veliko nevarnejša kakor druga, ker se pri njih lažje varamo ter nepremišljeno ravnamo.

Velike važnosti je torej zate čas in kraj, kjer prebivaš, tudi pokorščina ali kaka zapoved. Saj vemo o mnogih, da so padli, ko so opravljali hvalevredna in sveta dela.

IX.

Da more razum prav soditi, ga je treba obvarovati še neke napake.

Druga napaka, katere moramo razum varovati, se imenuje radovednost. Ako ga namreč navdajamo s škodljivimi, praznimi in ošabnimi mislimi, mu ni mogoče, da bi spoznal, kaj je važno za pravo zatajevanje in popolnost.

Zato bodi kakor mrtva za vse zemeljske stvari, katere niso potrebne, dasitudi so dovoljene.

Brzdaj torej zmeraj svoj razum, kolikor moreš, in ljubi uboštvo v duhu.

Ne meni se za novice in izpremembe, ki se godé na svetu, naj bodo imenitne ali neimenitne, kakor bi jih ne bilo. Če jih pa kljub temu izveš, se jim ustavljaš ter jih odvrčaj daleč od sebe!

Trudi se, da bi spoznala nebeške reči, ostani pa zmerna in ponižna. Za drugo ne skrbi, kakor da spoznaš Kristusa križanega, njegovo življenje in smrt in dolžnosti, katere imaš do njega.

Za vse drugo se ne meni; to bo zelo všeč Bogu. Samo tiste namreč ljubi Bog kot svoje izvoljence, ki ga hrepeneče prosijo pomočkov, da bi ljubili njegovo dobrotljivost in izpolnovali njegovo voljo. Vsaka druga prošnja, vsako drugo premišljevanje je že lastna ljubezen, napuh in zanka hudobnega duha.

Če se boš ravnala po teh opominih, boš varna pred mnogimi skušnjavami. Kadar namreč zvita kača vidi, da imajo trdno in neupogljivo voljo oni, ki hodijo po poti duhovnega življenja, tedaj jim skuša razum oslabiti, da bi tako razum in voljo dobila v svojo oblast.

Zato vzbuja zlasti ljudem, ki so bistrega duha, zelo nadarjeni in se radi prevzamejo, vzvišena, živa in nenavadna čustva. To premišljevanje jim je všeč in v zmoti menijo, da s tem Boga uživajo; pozabijo pa očistiti svoje srce in opuščajo ves trud, da bi spoznali sami sebe in se prav zatajevali. Tako se zamotajo v mreže prevzetnosti in časté svoj razum kot malika.

Polagoma zabredejo nevedé tako daleč, da mislijo, češ, njim ni treba nobenega svêta ali poduka. Pride jim v navado, da se zatekajo k lastni sodbi in ob vsaki priliki le-to vprašajo za svet.

Ta dušni stan je zelo nevaren in le težko ozdravljiv. Bolj je nevarna prevzetnost razuma kakor prevzetnost volje. Prevzetnost namreč, ki je v volji, lahko z razumom spoznamo ter jo s časoma odpravimo, ako je volja razumu pokorna, kot mora biti. Kdo bo pa takega ozdravil, ki je trdno prepričan, da sam bolje sodi kakor drugi ljudje? In kako bi bilo mogoče to izvršiti?

Razum je oko tvoje duše, s katerim lahko spoznavaš in ozdravljaš kugo prevzetne volje. Kdo bo pa ozdravil tvojo dušo prevzetnosti, ako je dušno oko kalno, zaslepljeno in polno prevzetnosti?

In ako luč ne sveti, ako pravilo vara, kaj boš potem počel?

Ustavi se torej prevzetnosti, ki je tako nevarna, dokler je še čas, da te ne dobi popolnoma v svojo oblast.

Ne zanašaj se preveč na svojo bistrournost in uklanjaj se rad sodbi drugih ljudi. Iz ljubezni do Boga bodi neumen, pa boš modrejši kakor Salomon.

X.

Kako naj vadimo voljo, in kaj nam bodi namen pri vseh notranjih in zunanjih delih?

Vaditi pa ne smeš samo razuma temveč uravnaj tudi voljo tako, da bo v vsem delovala, kakor je Bogu ljubo, ne pa kakor sama želi.

Dobro si zapomni, da še ni dovolj hoteti in skrbeti za to, kar je Bogu všeč. Ni zadosti hoteti, veliko potrebnejše je delati. Delaj pa tako, kakor da bi te Bog nagibal, in sicer le s tem namenom, da bi bila Bogu prijetna.

In hujše boje imamo v tej stvari s svojo naravo, katera je silno vase zaljubljena, kakor pri razumu. V vsem, posebno še v dobrih duhovnih delih, išče naša narava le lastnega dobička in veselja. Ž njim se zabava in ga uživa prav poželjivo, kakor čisto nedolžno hrano.

Kadar dobimo priliko, storiti kaj takega, takoj se lotimo dela in ga želimo izvršiti. Ne delamo pa tako, kakor bi nas božja volja nagibala, ali zato, da bi bili Bogu prijetni, temveč samo zaradi onega veselja in notranje zadovoljnosti, katero občutimo tedaj, ko isto hočemo, kakor Bog.

Ta zmota je toliko bolj skrita, kolikor boljša je sama ob sebi stvar, katero želimo. Zato nas lastna ljubezen pogosto moti, še celo v hrepenenju po Bogu. Bolj skrbimo namreč za lastni prid in za lastno srečo, katere pri tem pričakujemo, kakor za izpolnovanje božje volje, dasi Bog hoče, naj ga ljubimo le zaradi njegove slave, zaradi nje po njem hrepenimo in ga poslušamo.

Da se pa obvaruješ te zanke, ki bi te ovirala na poti popolnosti, in da se navadiš hoditi in delati le po božjem nagibu in iz čistega namena, da le Boga častiš in njegovo voljo izpolnuješ, delaj tako-le: Kadar opaziš kaj takega, kar Bog hoče, dvigni najprej svojega duha k Bogu, da spoznaš, če je volja božja, da to hočeš; potem se smeš še le v svoji volji odločiti za to, ker Bog tako hoče, in ako imaš namen, da bi se samo njemu priljubila.

Če tako božja volja tvojo dušo vlada in nagiblje, tedaj hōti ono reč, katero Bog hoče; hōti jo pa samo zato, da bi bila njemu všeč in bi njega častila.

Tudi takrat, ko se misliš kake reči zdržati, katere Bog noče, ne smeš je zavreči, predno ne dvigneš dušnih oči k Bogu; Bog hoče namreč, da se je zdržiš samo zato, da bi se njemu priljubila.

Vedi pa, da so napake naše slabe narave zelo skrite. Narava namreč išče skrivaj vedno le sama sebe; pri tem nas pa skuša pogosto preslepiti, kakor da bi imeli namen, Bogu biti prijetni, kar ni resnica.

Tako se večkrat zgodi, da le zaradi lastnega dobička kako stvar hočemo ali je nočemo, a zdi se nam, da jo zato hočemo, ali je zato nočemo, da bi bili Bogu všeč, ali da bi se njemu ne zamerili.

Pravo notranje zdravilo zoper to zmoto je čistost srca. Pridobiš si jo, ako slečeš starega človeka in novega oblečeš, za kar je namenjen sploh ves ta „Duhovni boj“.

Da si pa to modrost pridobiš, čeprav si polna ljubezni do same sebe, glej, da že v začetku odločno zavrneš vsako sebično misel. Ničesar ne pripisuj sebi, ničesar ne želi, ne stori in ne zavrzi, ako ne čutiš, da te k temu nagiba sama čista božja volja.

Ako ne boš mogla imeti dejansko takega namena pri vseh svojih delih, posebno pri duševnih notranjih dejanjih, katera so opravljena v trenutku, imej vsaj namen, da boš namreč ravnala iz čistega namena, katerega si že prej kdaj obudila: vse delati le zato, da bi se Bogu priljubila.

Pri takih delih pa, katera dalj časa opravljaš, ni dovolj, da obudiš samo v začetku dober namen, temveč glej, da ga večkrat ponoviš in da se ga zavedaš do konca. Drugače ti preti velika nevarnost, da zaideš v drugo mrežo, namreč v mrežo samoljubja, katero veliko raje skrbi zase, in je bolj vneto zase, kakor za Boga; zato sčasoma nevedé zamenjamo stvari in namen premenimo.

Služabnik božji, ki ne pazi dosti na to, začne večkrat kako delo samo z namenom, da bi se Bogu priljubil. Toda ne da bi sam kaj zapazil, čuti se polagoma pri tem ravnanju tako srečnega, da pozabi voljo božjo in ves vesel premišljuje srečo, katero občuti, in korist pa čast, katero more s tem doseči. Ako mu pa Bog sam zavre njegovo delo, bodisi z boleznijo ali nesrečo ali drugo stvarjo, takoj je ves zmešan in nepokojen; godrnjati začne zoper to in ono stvar, da, zoper Boga samega. To je očiten dokaz, da njegov namen ni bil edino le Bog, da je slonel na slabi in gnili podlagi.

Kdor se torej česa loti, kakor bi ga klical Bog in da bi se Bogu samemu prikupil, ta ne ljubi ene stvari bolj kakor druge; želi jo samo tedaj imeti, ako Bog hoče, da jo ima in tudi samo takrat, kadar je Bogu ljubo. Tak je v

vsakem slučaju miren in zadovoljen, naj že stvar ima, ali je nima. Saj tako zmeraj prav gotovo doseže svoj namen, ki ni nič drugega, kakor da bi bil Bogu prijeten.

Pazi torej skrbno in nikar ne pozabi vseh svojih del opravljati iz tega popolnega namena.

Včasih se ti bo duša nagibala k dobrim delom zato, da bi ušla peklenskim kaznim, ali ker upaš, da si boš pridobila nebesa. Tudi v tem slučaju bodi tvoj zadnji namen, da bi se Bogu priljubila in spolnila njegovo voljo; saj tudi Bog hoče, da ne prideš v pekel, ampak v nebeško kraljestvo.

Nihče ne more prav preceniti, kako veliko moč ima dober namen. Vsako delo namreč, veliko ali majhno, katero opraviš zato, da bi bila Bogu všeč in da bi le njega slavila, vredno je stokrat več, kakor mnogo drugih najimenitnejših opravil, katera izvršuješ brez dobrega namena.

Prijetnejši je Bogu vinar, ki ga podariš ubožčeku samo zato, da bi se prikupila božjemu veličastvu, kakor še tako obilno imetje, katero popustiš zato, da bi uživala nebeško veselje; sicer je pa to tudi prav dober namen in vreden, da ga večkrat obudimo. Res je začetkoma težavno in neprijetno delati vse zato, da bi bili

Bogu všeč, a sčasoma bo postalo prav lahko. To boš dosegla, ako se boš vadila, pogosto po Bogu hrepenela in k njemu vzdihovala z gorečim srcem. Saj je on najpopolnejša in naša edina dobrota, katera je sama po sebi vredna, da jo vse stvari iščejo, služijo ji in jo nad vse ljubijo.

Kolikor bolj globoko in pogosto bomo premišljevali neskončno vrednost božjo, toliko prsrčnejši bo naš dobri namen in tem večkrat ga bomo ponovili; tem lažje in hitreje se bomo tudi privadili vsakemu oporilu iz ljubezni do Gospoda, kateri edini je vreden ljubezni.

Da pa dobiš ta božji nagib, svetujem ti razen prejšnjih pomočkov tudi te-le:

Prosi zanj Boga v goreči molitvi in prav pogosto premišljuj neštevilne dobrote, katere ti je Bog podelil in katere ti še vedno brez lastnega dobička deli iz same ljubezni.

XI.

Nekatera premišljevanja, ki nagibljejo voljo, da išče povsod to, kar je Bogu všeč.

Da tem lažje nagiblješ svojo voljo, išči vedno in povsod zadovoljstva in časti božje, spominjaj se pogosto ljubezni in raznih dobrot, s katerimi te je Bog obsipal.

Ustvaril je — in sicer iz nič — po svoji podobi tebe ter vesoljni svet, da ti služi. Odrešil te je in ni poslal kekega angela, temveč svojega edinorojenega sina, da bi te odkupil — ne z minljivim zlatom ali srebrom, ampak s svojo drago krvjo, s svojo mučeniško in sramotno smrtjo. Ne dokazuje li nadalje, kako zelo te spoštuje in ljubi neskončni Bog, ker te varuje vsako uro, vsak trenutek pred sovražniki, ker se bori zate s svojo milostjo, ker hrani vedno tebi za živeti in varstvo — svojega ljubljenega sina v najsvetejšem zakramentu? Resnično, nihče ne more razumeti, kako silno ceni nebeški vladar nas siromake, našo revo, pa tudi, koliko dolgujemo temu veličastvu za toliko neprecenljivih dobrot!

Ako se posvetni gospodje zavedajo dolžnosti, da povračujejo čast svojim slavicem, naj si bodo tudi revni in preprosti ljudje — kaj smo dolžni mi siromaki najvišjemu kralju vsega stvarjenja, ki nas je tako poveljal in ljubil?

Razen tega se vedno in povsodi živo spominjaj neskončne vrednosti božjega veličastva, katero moramo častiti ter mu služiti le zato, ker je to njemu ljubo.

XII.

V človeku so različne volje, ki se med seboj bojujejo.

Lahko rečemo gledé na duhovni boj, da imamo dvojno voljo, namreč voljo pameti, zaradi tega umsko, višjo voljo, in pohòt, voljo počutkov, nižjo ali čutno voljo, kateri pravimo tudi: poželjivost, mesenost, čutnost in strasti. Pamet je bistvo človekovo. Ako torej želi samo naša čutnost kako reč, ne moremo trditi, da resnično hrepenimo po njej; temveč odločiti se mora zanjo višja volja.

Prav iz tega izvira vsa naša duhovna borba; zakaj umska volja, katera je, dejal bi, v sredi med božjo (ta je namreč nad njo) in med nižjo (to je voljo poželjivosti) je v vednem razporu z obema. Vsaka teh dveh namreč poskuša, da bi jo zase pridobila, podvrgla si jo in upokorila.

Gotovo prebijejo oni, ki so polni slabih navad, začetkoma veliko težav in truda, kadar sklenejo poboljšati svoje hudobno življenje, kadar zapusté svet in nasladnosti in se posveté ljubezni in službi Jezusovi.

Udarci namreč, katere mora njih višja volja pretrpeti od božje in čutne volje, ki sta si nasprotni in jo stiskata — ti udarci so močni in hudi ter provzročajo mnogotere bridkosti.

Tega pa ne občutijo tisti, ki so že prej navajeni ali čednostno ali pa hudobno živeti, in menijo po tej poti tudi nadalje hoditi; zakaj krepostni ljudje se lahko ravnaajo po božji volji, hudobneži se pa brez ugovora klanjajo čutni volji.

Nihče naj si ne domišljuje, da doseže pravo krščansko čednost in da more Bogu služiti, kakor je treba, ako za gotovo in trdno ne sklene zatajevati se in prenašati neprilike, katere občuti, ko se odpoveduje ne le velikemu, ampak tudi majhnemu veselju, na katero je bil s posvetno poželjivostjo navezan.

Zaradi tega pa le prav malo ljudi doseže pravo popolnost; ako so morda trudoma odpravili večje napake, nočejo si več prizadevati, da bi še dalje in dalje prenašali bede in nadloge, katere se rodé, če se upiramo skoro neštevilnim, čeprav malenkostnim poželjivostim ali nevažnim strastem. Toda poslednje postajajo vedno mogočnejše in prav kmalu kraljujejo in gospodujejo njihovim srcem.

Med temi so nekateri, ki si sicer ne prilastujejo tujega blaga, pa imajo preveč s svojim poštenim blagom opraviti. Drugi so taki, da sicer ne hrepené po časti z nedovoljenimi pomočki, vendar je ne prezirajo, kakor bi bilo treba; tudi se ne branijo, da bi je ne želeli in

da bi je včasih — kakorkoli že — ne iskali. Tretji pač izpolnujejo postno zapoved, ne zatirajo pa požrešnosti in hrepenenja po slastnih jedilih. Tudi so taki, ki zdržno živé, vendar ne odpravljajo nekaterih priljubljenih navad, katere jih jako ovirajo, da se ne morejo družiti z Bogom in duhovno živeti. Poleg tega so pa te navade tudi zelo nevarne za vsakega človeka — četudi je svet — in sicer tembolj, čim manj se jih boji; zato naj vsakdo, kolikor mu je mogoče, beži pred takimi navadami.

To je tudi vzrok, da druga dobra dela opravljajo z mlačnim duhom, z raznimi samopridnimi nameni, pomanjkljivo, z nekakim samoljubjem ter žele, da bi si pridobili svetne hvale in slave.

Oni, ki imajo take napake, ne kažejo le nikakega napredka na zveličavni poti, temveč nazadujejo in so v nevarnosti, da zabredó zopet v prejšnje pregrehe, ker ne ljubijo prave čednosti in so nehvaležni svojemu Gospodu, ki jih je rešil iz satanove sužnosti. Vrh tega so tudi nevedni in slepi, da ne vidijo nevarnosti, v katero so zašli; sami sebe namreč slepé, kakor da bi bili v zavetju.

Tukaj se jasno kaže prevara, ki je tembolj nevarna, čim manj se zanjo menijo. Mnogi se

trudijo duhovno živeti, pa čez mero ljubijo sami sebe (dasitudi v resnici sami sebe prav ljubiti ne znajo), opravljajo veselo le take duhovne vaje, katere se bolj prilegajo njih okusu, zane-marjajo pa vaje, s katerimi bi zmagali naravno nagnenje in meseno poželenje. In vendar na-rekuje pamet, da se moramo prav temu pože-lenju z vso odločnostjo upreti.

Zatorej te svarim in opominjam, ljuba hči, naj ti bodo priljubljene neprilike in težave, iz-virajoče iz zatajevanja same sebe, ker to je podlaga vsemu. Kolikor bolj boš namreč lju-bila težave, katere napravlja začetkoma čednost in boj, toliko bolj ti je zagotovljena nagla zmaga. Ako so ti nadloge in trudapolno bojevanje ljubše, kakor zmage in čednosti, dosegla boš hitreje svoj namen.

XIII.

Kako se nam je bojevati zoper čutne nagone, in kaj naj stori volja, da do-seže stalno izurjenost v čednosti?

Kadarkoli napadeta tvojo umsko (višjo) voljo po eni strani čutna volja, po drugi božja volja, in se trudita vsaka zase, da bi zmagala, tedaj se je treba mnogo uriti, da vselej zmore božja volja.

Ako te čutni nagoni mučijo in napadajo, moraš se odločno upirati, da z višjo voljo vanje ne privoliš.

Potem ko so odjenjali, vzbudi jih drugič, da jih zadušiš s tem večjim pritiskom in z večjo močjo.

Pokliči jih še v tretje na boj, tako da se boš navadila prepoditi jih z zaničevanjem in s studom.

Dvojnato ponavljanje te borbe je potrebno pri vsaki neredni poželjivosti, izvzemši nečiste napade, o katerih izpregovorimo na drugem mestu.

Slednjič obujaj pri vseh pregrešnih strasteh njim nasprotne čednosti. — Sledeči primer ti bo vse pojasnil.

Recimo, da te nadlegujejo nagnjenja nepotrpežljivosti; ako premišljuješ in si pozorna nase, boš občutila, da je višja volja brez presledka v hudi stiski pred temi napadi ter v nevarnosti, da se jim uda.

Ti pa se v prvi vaji odločno in ponavlja je ustavlja vsakoršnim nagnjenjem; stori, kar moreš, da se tvoja volja ne sporazume ž njimi. — Ne kreni nikdar z bojišča, dokler se ne prepričaš, da je sovražnik spehan, zatrt in premagan. Draga hči, varuj se zvijač hudobnega

duha! Kadar zapeljivec čuti, da se junaško upiramo nagonom kake strasti, ne jenja jih samo vzbujati v nas, ampak si prizadeva vzbujene nagone zadušiti, da bi si z vajo ne pridobili izurjenosti v čednosti, katera nasprotuje oni strasti. Rad pa bi nas vrh tega ujel v zanke ničemurne časti in napuha in varal, češ, kako smo kot hrabri vojaki pomandrali svojega sovražnika.

Zato pojdi vnovič na boj; oživi in vzbudi v spomin misli, ki so povzročile nepotrpežljivost, tako da bo tvoje čutno nagnjenje vznemirjeno. Potem pa z odločno voljo in z večjo silo, kakor poprej, zaduši tisto nagnjenje.

Čeprav smo že prepodili svoje nasprotnike (v svesti si, da je dobro in Bogu prijetno), pa jih ne sovražimo iz vsega srca, nam je še vedno nevarnost za petami, da nas lahko zmagajo ob drugi priliki. Zaradi tega se vzdigni zoper nje, napadi jih tretjič in zapodi daleč od sebe z nevoljo, z zaničevanjem in s srdom, tako da se ti sčasoma popolnoma pristudijo.

Da pa dušo z dobrimi navadami olepšaš in spopolniš, obujaj nazadnje še notranja dejanja, katera so ravno nasprotna nerednim strastem.

Ako se hočeš torej popolnoma potrpežljivosti navaditi, in te drugi z zaničevanjem zapeljujejo v nepotrpežljivost, ne bilo bi zadosti, da bi se urila po imenovanih treh načinih, temveč treba je, da zaničevanje tudi hočeš in ljubiš. Želeti moraš, da te zopet prav tako kakor prej in prav ista oseba prezira in zaničuje; pričakuj in skleni pretrpeti še hujšo sramoto.

Nasprotna dejanja vzbujati in tako v čednosti napredovati je potrebno zaradi tega, ker drugače tudi druga dela, naj so še tako obilna in zdatna, niso zmožna zamoriti korenin, katere poganjajo zlobo.

Ostanimo pri prejšnji primeri. Čeprav ne dovolimo, da bi nas prevzela nepotrpežljivost, kadar nas drugi zaničujejo, ampak se ji upiramo na trojen način, kakor smo zgoraj povedali; vendar se še ne moremo otresti zla nepotrpežljivosti, ako se ne navadimo z mnogoterimi dejanji prav ceniti zasmehovanja in se ga veseliti. Nepotrpežljivost namreč izvira iz tega, ker nam je zaničevanje nevšečno; vsakdo pa samega sebe silno ceni.

Dokler korenina pregrehe ostane v našem srcu, neprestano poganja kali; oslabi nam čednost, včasih jo zaduši popolnoma, in nas vrh

tega v nevarnost spravi, da pademo lahko pri vsaki priložnosti, ki se nam ponudi.

Razvidno je torej, da si brez imenovanih nasprotnih vaj nikdar ne moremo pridobiti prave izurjenosti v čednosti. Dalje je pomniti, naj bodo ta nasprotna dejanja tako pogostna in številna, da lahko popolnoma zatro slabe navade. Zakaj, kakor smo se vanje zamotali z mnogokratnimi pregrešnimi dejanji, izmotamo se prav tako z nasprotnimi dejanji iz njih, in zadobimo čednostno navado. Da, še več dobrih dejanj je treba, da se spopolnimo; teh namreč ne podpira po grehu spačena narava, pač pa podpira slabe nagone in slabe lastnosti.

Temu, kar smo že povedali, pristavljamo da je treba opravljati tudi taka zunanja dela, katera se ujemajo z notranjimi dejanji, ako čednost, v kateri se vadiš, to zahteva. Recimo, (mislimo še vedno na prejšnji zgled!) da govoriš ponižno in prijazno z onim, ki ti je bil kakorkoli nasproten in sovražen; ali da mu kako uslugo storiš, če je mogoče.

Čeprav bi se dozdevala tebi taka dejanja — bodisi zunanja, bodisi notranja — tako slaba, da bi jih na videz čisto neradovoljno opravljala, vendar jih ne smeš nikdar zanemarjati. Morda se ti zdé nepomenljiva, toda pomagajo pa ven-

dar, da ne omagaš v borbi, in ti gladijo pot k zmagi.

Premišluj sama pri sebi in skrbno pazi, da se ne vojskuješ le proti močnim in silnim nagonom, temveč tudi proti vsakovrstnim slabim in nepomenljivim nagibom raznih strasti; ti namreč odpirajo pot hujšim nagonom in zarejajo v nas zlobne navade.

Mnogi premalo skrbé, da bi izruvali iz srca tudi taka malenkostna in napačna nagnjenja. Zato se pogosto pripeti, da jih napadejo in zmagajo prav tisti sovražniki še občutneje in z večjo izgubo kakor poprej, in sicer kadar nič hudega ne slutijo; in vendar so bili že premagali nevarnejša nagnjenja taiste slabe navade.

Opominjam te nadalje, da se pridno zatajuješ in zatiraš v sebi veselje tudi nad kako dopuščeno, pa vendar nepotrebno rečjo, zakaj iz tega prihaja mnogo koristi. Vedno zmožnejša boš in pripravnejša, da premagaš druge napake; neustrašena boš in izurjena v boju proti skušnjavam, ubežala boš pogostnemu satanovemu zalezovanju ter prinašala Bogu prijeten dar.

Preljuba hči! Odkritosrčno ti govorim: ako se boš vedno tako, kakor smo ti svetovali, urila s poštenimi in svetimi vajami iz tega namena, da bi se premagovala in boljšala, zagotavljam

te, da boš v kratkem zelo napredovala. Prenovila se boš duhovno v resnici, ne le po imenu. Drugače in z drugimi vajami si ne pridobiš resnične čednosti in pravega duha. Dasi se ti po tvoji sodbi zdé te vaje imenitne, dasi ugajajo tvojemu okusu, in si, kakor meniš, pri takih vajah takorekoč združena z Bogom in se sladko ž njim pogovarjaš, niso prave, ker pravi duh (kakor smo že v prvem poglavju povedali) ne izvira iz vaj, ki nas razveseljujejo in se pilegajo naši naravi, ampak iz onih vaj, ki naši naravi povsodi težave napravljajo. Poslednje prenavljajo človeka in ga prerojenega po evangelijskih čednostih združujejo s križanim Jezusom in stvarnikom.

Kakor se slabe navade nedvomno začenjajo zaradi mnogih in pogostih dejanj višje volje, katera se udaja čutnemu poželenju, takisto si tudi nasprotno priborimo izurjenost v evangelijskih čednostih z večkratnimi dejanji, ki se zlagajo z božjo voljo, ki nas nagiba v razne čednosti.

Volja naša ne more biti nikdar na pozemeljsko navezana in zlobna, naj jo še tako nadlegujejo nižji nagoni in mesenost, dokler sama ne privoli: enako naša volja ne bo nikdar čednostna in z Bogom združena, čeprav jo milost božja in navdihovanje živo vabita in napeljujeta,

ako se notranja in zunanja dejanja, kadar je potrebno, ne strinjajo z božjo voljo.

XIV.

Kaj nam je storiti, kadar se nam dozdeva, da nižja volja in sovražniki zmagujejo in moré višjo voljo?

Ako se ti včasih dozdeva, da višja volja nič ne premore proti nižji volji in svojim nasprotnikom, ker ne čutiš v sebi nobene srčnosti več, bodi vendar stanovitna in se ne jenjaj bojevati. Bodi prepričana, da vedno zmaguješ, in sicer tako dolgo, dokler nisi popolnoma prepričana, da si omagala.

Kakor višja volja brez pomoči nižjega poželenja lahko izvršuje svoja dela, takisto je tudi nič ne prisili, da bi se kdaj udala nižjemu poželenju, ako sama ne privoli, naj jo še tako silno naganja.

Bog je namreč podaril naši volji prostost in veliko moč. Naj se torej vsi počutki, vsi hudobni duhovi, naj se ves svet oboroži in združi zoper njo, naj jo napadajo in stiskajo, kolikor najbolj morejo; višja volja lahko pri vsem tem kljubuje, lahko popolnoma prosto hoče ali noče — karkoli, kolikor časa, kakor in iz kakoršnega namena je njej drago.

Ako bi pa ti sovražniki kdaj tako silno na te planili in te tako pritiskali, da bi tvojo voljo takorekoč zadušili in bi ne imela (da tako rečem) ne življenja ne duška in ne bi mogla več obuditi nobenega nasprotnega dejanja — ne izgubi poguma; ne vrzi orožja od sebe, ampak odpri svoja usta, brani se in govori: „Ne odjenjam, ne udam se!“ Podobna bodi onemu, kateremu je sovražnik že tako blizu, da ga ne more raniti z mečevo ostrino in ga zato udari z ročnikom; podobna bodi onemu, ki poškuša za korak umakniti se, da bi ga mogel z rezjô usekati. Tako stori tudi ti; zatopi se v pre-mišljevanje same sebe in pomisli, da nisi nič in da nič ne premoreš. Zaupaj na Boga, ki je vsemogočen, zaduši hudobne strasti in moli: „Podpiraj me, Gospod, pomagaj mi, moj Bog! Pomagajta mi, Jezus in Marija, da ne omagam!“

Lahko se pa tudi s tem otreseš slabosti svoje volje, kadar ti sovražnik dopušča, da duševno delaš, da namreč premišljuješ razne resnice. S takim premišljevanjem zopet oživiš in pokrepčaš svojo voljo zoper sovražnike.

Ako te, recimo, ljudje preganjajo, ako te stiskajo nadloge, in se te polastuje zaradi tega nepotrpežljivost, tako da volja ne more, ali vsaj noče vstrajati; pokrepčaj in poživi jo

s preišljevanjem sledečih tu navedenih ali podobnih resnic:

1. Pomisli, ali zaslužiš zlò, katero trpiš, ali si je sama povzročila? Zakaj, če zaslužiš svojo nezgodo, moraš po vsej pravici tudi potrpežljivo prenašati rano, katero si zasekala z lastno roko.

2. Če nisi tega sama kriva, spomni se drugih svojih napak, zaradi katerih te Bog še nikdar ni kaznoval in se tudi sama nisi zanje pokorila, kakor bi se bila morala. In ko vidiš, da ti usmiljenje božje spreminja kazen za grehe — ki bi morala biti večna, ali vsaj časna v vicah — v majhno nadlogo na tem svetu, sprejmi jo ne le radovoljno, temveč celó hvaležno.

3. In če bi se ti tudi dozdevalo, da si se že mnogo pokorila, Boga pa le malo žalila (česar si pa nikar ne domišljuj), pomisli, da pridemo v nebeško kraljestvo le skozi tesna vrata stisk in nadlog.

4. Dasi bi lahko prišla v nebesa po kaki drugi poti, pa že zapoved ljubezni ti ukazuje, da tega še ne misliš ne — ker Sin božji sam, vsi njegovi prijatelji in služabniki so si priborili nebesa le s trpljenjem in križem.

5. Tukaj in povsod imej pred očmi zlasti voljo božjo. Božji Sin se iz ljubezni do tebe neizrekljivo veseli, kadar storiš kako dobro delo,

ali kadar se kot srečna in pogumna bojevalka zatajuješ s tem namenom, da bi ljubezni božji ustregla. In bodi prepričana: kolikor nespametnejše je delo samo po sebi in kolikor nevrednejši je človek, ki ti je nalaga, in kolikor ti je prav zato tudi težavneje in nevšečneje, toliko več veselja napraviš Gospodu. To pa zaradi tega, ker ceniš in ljubiš tudi v takih rečeh, ki so same po sebi neredne in zato tebi zelo bridke, njegovo božjo voljo in njegove naredbe; božja volja uravnava namreč vse dogodke, redne pa tudi neredne tako, da so vendar med seboj v najpopolnejšem soglasju.

XV.

Nekaj naukov, kako se nam je bojevati, posebno pa zoper koga in s katero čednostjo.

Uvidela si že nekoliko, hči moja, kako se je treba boriti, da zmagaš samo sebe in se okradiš s čednostmi. — Če hočeš lažje in urneje ukrotiti svoje nasprotnike, pomisli še na dalje, da je koristno in celo potrebno bojevati se dan na dan, zlasti zoper svojo lastno ljubezen. Privadi se, da boš ljubila zaničevanje in nasprotovanje, s katerim te bo svet obsipal.

Ker pa se za ta duhovni boj ljudje ne menijo in ga zanemarjajo, zato so bile in so še (kakor smo zgoraj omenili) zmage težavne, redke, nepopolne in nestalne.

Dalje te opozarjam, da se je treba bojevati srčno. Srčnosti pa si lahko pridobiš, ako Boga zanjo prosiš. Premišljuj divjost, neutolažljiv srd, nebrojno število sovražnih čet in krdel. Premišljuj nasprotno tudi, da je tisočkrat večja dobrota in ljubezen, s katero te Bog ljubi; poleg tega ne pozabi, da je več angelov nebeških in da so številnejše prošnje svetnikov, kateri se bojujejo na tvoji strani.

S takim premišljevanjem je premagalo premnogo slabih žensk vso moč in modrost tega sveta, vso mesenost, vso peklenško besnost.

Nikdar se torej ne prestraši, čeprav kdaj meniš, da je boj s sovražnikom čezdalje nevarnejši, da bo trajal celo tvoje življenje ter da ti povsod preti samo poguba; bodi namreč prepričana, da v trenutku lahko stre (kakor že rečeno) vso moč in spretnost sovražnikovo naš božji vojskovodja, za čegar čast se bojuješ. Ta vojskovodja te iskreno ljubi in te sam goreče navdušuje za boj in zato gotovo ne bo pripusil, da bi bila v boju premagana. Sam se bo boril za te, podvrgel ti bo sovražnika, kadar

mu bo všeč in tebi v večji prid, čeprav bi odlašal do večera tvojega življenja.

Edina tvoja dolžnost je, da se junaško bojuješ; in če dobiš tudi večkrat kako rano, ne popusti nikdar orožja in nikdar ne pobegni!

Da se boš tem srčneje bojevala, pomni naposled še to-le: Duhovnemu boju se ne moremo izogniti in kdor se ne bojuje, bo gotovo ujet in umorjen. Tudi so tvoji sovražniki napolnjeni s takim sovraštvom do tebe, da ti od njih nikakor ni upati ne miru ne pokoja.

XVI.

Kristusov vojak naj gre že za rana na bojišče!

Ko se zjutraj prebudiš, misli si, da vidiš s svojimi dušnimi očmi veliko bojišče, ki je okrog in okrog ograjeno, in da si primoran bojevati se, ako nočeš izgubiti življenja za vekomaj.

Tudi si predočuj, da vidiš na tem bojišču pred seboj onega sovražnika in ono slabo nagnjenje, katero si sklenila zatreti; le-to je oboroženo, da bi te ranilo in umorilo. Na tvoji desni pa, glej, stoji tvoj zmagoviti vojvoda, Jezus Kristus, z najsvetejšo svojo Materjo, Marijo Devico, njen ljubi ženin sv. Jožef, nebrojno število angelov in svetnikov, zlasti sv. angel Mihael. Na

tvoji levici, — glej v duhu! — pa je hudobni duh s svojo drhaljo, ki vzbuja tvojo strast in te nagiblje, da bi vanjo privolila.

Vrh tega poslušaj v duhu glas svojega angela varuha, govorečega tako-le:

Danes se moraš boriti s temi in drugimi svojimi nasprotniki. Tvoje srce naj se ne ustraši, naj ne izgubi poguma! Ne umikaj se iz strahu ali iz kakega drugega vzroka, zakaj naš Gospod in tvoj vojskovodja te brani z vso častito trumo. On sam bo udaril na vse tvoje sovražnike in ne bo dovolil, da bi te premagali ne z močjo in ne z zvijačo. Bodi stanovitna, delaj si silo in trpi vse nadloge, kar jih boš včasih občutila pri svojem zatajevanju. Pogosto vzdihuj iz dna svojega srca ter kliči svojega Gospoda, Devico Marijo in vse svetnike na pomoč in brez dvombe boš zmagala. Ako si slaba in k hudemu nagnjena, nasprotniki so pa močni in mnogoštevilni, nikar ne toži, ker še več pomoči ti bo podelil on, ki te je ustvaril in odrešil. Moč božja se še primerjati ne da s sovražnikovo močjo, in trdnjše in odločnejše hoče Zveličar, da bi te rešil, kakor pa žele sovražniki, da bi pogubili tvojo dušo.

Bojuj se torej, naj te ne mrzé vojskine težave, ker zatajevanje hudega nagnjenja in kazen,

ki jo čutiš za svoje slabe navade, ti pomoreta, da dosežeš zmago; podelita ti velik zaklad, s katerim si kupiš nebeško kraljestvo ter združiš svojo dušo na vekomaj z Bogom.

Začni boj v imenu Gospodovem z orožjem nezaupnosti do samega sebe in z zaupanjem v Boga, z molitvijo in duhovno vajo. Pokliči na boj najprej onega sovražnika in ono nagnjenje, katero si sklenila zatreti, (kakor smo že zgoraj povedali). Bojuj se zoper njo sedaj z nasprotovanjem, sedaj s trudom, sedaj pa z nasprotnimi čednostnimi dejanji. Usekaj sovražniku večkrat smrtno rano, da se priljubiš Gospodu, ki gleda z vso zmagujočo cerkvijo na tvoj boj.

Še enkrat te svarim: Nikar se ne straši duhovnega boja; spominjaj se, da smo vsi dolžni Bogu služiti in mu všečni biti; vedi dobro, da je boj potreben, ker drugače bi bili na bojnem polju ranjeni ali celo ubiti. In če bi tudi kdaj hotela kot ubežnica Boga zapustiti in hiteti v naročje sveta in mesenega razveseljevanja, povem ti, da boš tudi tedaj prisiljena v svojo sramoto bojevati se zoper toliko in toliko nasprotujočih si nagonov, da bo večkrat pôl oblil tvoj obraz in bodo smrtne težave stiskale tvoje srce.

Le pomisli ob tej priliki, kako nespametno in preprosto bi bilo, če bi si nakopavala take

nadloge in muke, ki nas pripravijo po smrti v še večje nadloge, bridkosti in stiske in ki bodo večno trajale; in kako brezumno je ogibati se trpljenja, ki hipoma mine in ki nas dovede do večnega, neskončno srečnega življenja, v prebivališče, kjer se daje Bog neprenehoma uživati.

XVII.

Po kakem redu se nam je bojevati zoper grešne strasti?

Jako važno je tudi, da poznaš red, po katerem urediš svoje vojskovanje, da ne ravnaš nepremišljeno in slepo, kakor mnogi in sicer v svojo lastno škodo.

Naslednji red uporablja v boju zoper svoje sovražnike in slaba nagnenja: Stopi v duhu v svoje srce ter natanko preiskuj, kakšne misli in kakšni nagibi so se vanje naselili, katera strast se ga je bolj polastila in mu gospoduje; zoper to se posebno oboroži in bojuj!

Ako se primeri, da te napadejo drugi sovražniki, moraš se vedno bojevati najprej zoper onega, ki se te je prav takrat lotil in bolj od blizu; potem se pa vrni k poprejšnjemu delu!

XVIII.

Kako nam je brzdati nagloma vzbu-
jene nagibe strasti?

Ker se še nisi privadila, da bi voljno pre-
našala krivice, katere te nagloma zadenejo, ali
pa druge neljube napade, zato vselej že naprej
misli nanje, želi si jih vedno pogostejše, in srce
naj jih pričakuje pripravljeno.

Da jih boš že naprej videla, pretehtuj last-
nost in kakovost svojih strasti, pa tudi osebe,
s katerimi, in kraje, kjer boš ž njimi občevala;
potemtakem boš lahko sklepala, kaj bi se ti
utegnilo primeriti.

Včasih se ti pripeti tudi kaj drugega zopr-
nega, na kar nisi mislila; v tem slučaju ti bo
nekoliko koristilo, ker si bila v duhu priprav-
ljena na vsakoršne zoprnosti, katere si slutila;
a z večjimi si pomagaj o taki priliki tako-le:

Brž ko začutiš prve napade, krivice ali
kake druge bridkosti, vzdrami se hitro, stori si
silo in obrni se v duhu k Bogu. Predočuj si
nepopisljivo dobroto in ljubezen njegovo do
tebe, v kateri pripušča take neprilike, da jih
trpiš iz ljubezni do njega, ter se bolj in bolj
čistiš in njemu približuješ.

In ko spoznaš, kako všečno je Bogu, da voljno prenašaš svoje breme, posvari samo sebe tako-le:

„Zakaj se braniš tega križa, saj ti ga ne pošilja človek, ampak tvoj nebeški Oče?“ Potem nagovori svoj križ, objemi ga z največjo potrpežljivostjo in veseljem ter reci: „O križ, ki mi ga je božja previdnost pripravila, predno sem bila jaz! Križ, ki ga je olajšala sladka ljubezen Križanega! Pribij me takoj nase, da se morem darovati onemu, ki je na tebi umrl, da me je odrešil.“ Ako bi te strast v začetku tako omamila, da bi se ne mogla povzdigniti do Boga, in bi se udala jezi ali drugi strasti, pa potem takoj skušaj vse storiti kakor poprej in kakor bi ne bila ranjena.

Najboljši pripomoček zoper hitre nagibe, ki so ti vskipeli, je pa ta, da pravočasno odpraviš vzrok in priložnost, od koder prihajajo.

Ako imaš, postavim, nagnjenje do kake reči in veš, da je tvoje srce vselej nemirno kadar koli ti ona reč postane nadležna, tedaj si ohraniš mir srca s tem, da preženeš neredno nagnjenje do one reči iz njega.

Včasih takemu nemiru ni kriva kaka reč, ampak oseba, na kateri te vse mrzi in te vse draži, naj počenja, kar hoče, to pa zato, ker se

ti zdi zoprna. To napako odpraviš, če si prizadevaš nagniti svojo voljo, da se ji bo tista oseba vedno bolj priljubila in prikupila; zakaj tudi to osebo je ustvarila vsemogočna božja roka in jo je odrešila ista kri Kristusova, kakor tebe. Poleg tega se ti pa ponuja tudi priložnost, (ako voljno potrpiš), da posnemaš Kristusa, ki je vsem ljubezniv in dobrotljiv.

XIX.

Kako se bojujmo zoper nečistost?

To pregreho je treba na poseben in drugačen način zatirati, kakor druge.

Da se po pravem redu bojuješ, pazi na trojni čas, namreč:

1. Čas pred skušnjava.
2. Čas med skušnjava.
3. Čas po skušnjavi.

Pred skušnjava se skrbno varuj vzrokov, ki te navadno zapeljejo vanjo.

1. Najprej vedi, da ne smeš napadati te pregrehe, ampak da moraš bežati, kar le moreš, pred vsako priliko in osebo, katera bi ti utegnila biti količkaj nevarna.

Ako pa imaš vendar-le kaj opravila ž njo, stori to kar mogoče hitro in sicer ponižnega in

resnega obraza; besede tvoje naj bodo rajše bolj osorne, kakor ljubeznive in preveč prijazne.

Ne zaupaj sami sebi, čeprav ne čutiš in že več let nisi občutila nikakega nespodobnega nagiba; zakaj to peklensko zlo lahko v eni uri stori, česar ni storilo v več letih. To zlo nastavlja večkrat svoje zanke na skrivnem in zasekava tem nevarnejše in tem manj ozdravljive rane, čim bolj se nam prilizuje in čim manj sumljivo se nam kaže.

In dostikrat se je prav takrat še bolj bati, (kakor priča že stara skušnja) kadar ljudje preprijazno med seboj občujejo, češ, da je dovoljeno, ker so si v sorodu, ali ker vелеvata dolžnost in olika, ali vsaj zaradi kreposti, katera krasi dotično osebo. V tako pogosto in neprevidno občevanje pa se pritihotapi strupena čutna poželjivost, ki hitro in po malem kljuje, da bi prodrla v dno srca. Pamet polagoma oslepi tako, da se človek nič ne zmeni za velike nevarnosti, kot: za ljube poglede, sladke besede, za prijazno medsebojno govorjenje in občevanje. In tako stopa človek korak za korakom, dokler ne pride naposled do padca, do pogube, ali pa vsaj v tako hudo skušnjava, da jo je težko premagati.

Zato ti vnovič rečem: beži, ker si kakor slama! Ne zaupaj si, češ, da si premočena in namočena z vodo svete in krepke volje in da si sklenila rajša umreti, kakor Boga žaliti. Zakaj ogenj, ki se te polotuje vsled nerednega občevanja, posuši počasi vodo dobre volje, in ko si nisi nič v svesti, oživi moč tega ognja tako silno, da ti je sorodstvo ali prijateljstvo deveta skrb. Strah božji izgine, za poštenje ti ni mar, še za življenje, da, celo za večne kazni se ne meniš. Zato beži, beži, če ti je do tega, da ne boš premagana, ujeta in umorjena!

2. Varuj se lenobe, stoj na straži in čuvaj svoje misli in dela, kakor se spodobi tvojemu stanu!

3. Svojim prednikom ne kljubuj, ampak rada jih ubogaj; izvršuj radovoljno in naglo, kar ti ukazujejo, še voljnejše pa to, kar te ponižuje, kar je tvoji volji in naravnemu nagnjenju nasprotno.

4. Ne sodi lahkomišelnost svojega bližnjega, posebno ne, kar se tiče te pregrehe; in ko bi bil tudi očitno padel, pomiluj ga, ne srdi se nanj, ne zaničuj ga! Tukaj imaš priložnost, da se vadiš v ponižnosti in v spoznanju same sebe, svoje slabosti in svoje ničevosti. Priporočuj se Bogu v molitvi in ogibaj se bolj kakor poprej takega občevanja, kjer bi bila tudi le senca nevarnosti zate.

Ako pa lahkomišelnost presojaš druge in jih zasmehuješ, kaznoval te bo Bog in pripustil, da boš sama zabredla v isto pregreho; to pa zato, da boš spoznala svoj napuh in tako ponižana prejela zdravila za obojno napako.

Toda čeprav sama ne padeš in ne obsojaš bližnika, pomni vendar, da je negotovo, če boš stanovitna ali ne.

5. Naposled se nikar ne prevzemi, ako si dobila kak dar ali okus duhovnih sladkosti; ne misli Bog ve kaj o sebi, kakor bi res kaj veljala in kakor bi te sovražniki ne mogli nič več napadati, ker se ti zdi, da se ti gnusijo, da jih zaničuješ in sovražiš. Zakaj, če ne boš pazljiva, kaj lahko padeš.

Kadar te skušnjava že nadleguje, poizveduj, izvira-li iz notranjega, ali zunanjega vzroka.

Vnanji vzroki so: Radovednost oči in ušes, neizmerna ničemurnost v noši, občevanje in pogovori, kateri napeljujejo v to pregreho.

Pripomoček v takih slučajih je sramežljivo in resno vedenje, tako, da nočeš ničesar videti, ničesar slišati, kar bi te zapeljalo v to pregreho; beg, kar smo že omenili. Notranji povzročitelji skušnjave so: Telesna občutljivost, misli in domišljija, ki izvira iz slabih navad ali iz zapeljivosti satanove.

Preveliko telesno živost treba pokoriti s postom, s primernimi vajami, s spokorno obleko, z bedenjem in drugimi enakimi pokorili, kakor jih svetuje pamet in pokorščina.

Kadar ti rojijo slabe misli po glavi, naj že pridejo od koderkoli, uporablaj sledeče pripomočke:

Opravljaljaj razna, tvojemu stanu primerna opravila!

Moli in premišljaj!

Moli pa tako-le: Brž ko zapaziš ne le kako slabo misel, temveč tudi kaj takega, kar te vanjo zapeljuje, zateci se urno v duhu h križanemu Jezusu in vzdihni: „O moj Jezus, moj sladki Jezus, pomagaj mi hitro, da me ne ujame sovražnik!“

Včasih pa objemi križ, na katerem visi tvoj Gospod, poljubi večkrat rane njegovih svetih nog in reci prav prisrčno: „Veličastne rane, čiste rane, svete rane, ranite vendar moje revno in nečisto srce ter me varujte, da vas ne razžalim!“

Kar se tiče premišljevanja, nikakor ne priporočam premišljevanj, ki jih podajajo razne knjige zoper take napade za takrat, ko te obsujejo izkušnjave nečistega razveseljevanja. Tako na primer, da bi preudarjala, kako ostudna je ta pregreha, da je nenasitna, da so njeni na-

sledki bridkost in grenkost, bolezni, izguba imetja, življenja, časti itd.

Ti pripomočki namreč ne premagajo vselej skušnjave, ampak utegnejo še škodovati. Po nekoliko pač izbiye razum slabe misli iz glave, toda spravi nas tudi v veliko nevarnost in prilžnost, da bi se jih veselili in privolili v grešno veselje. Najboljša bramba je torej, če se ogiblremo ne le slabih misli, temveč vseh stvari, ki nam take misli vzbujajo.

Najbolj koristno je, če premišljuješ v ta namen življenje in smrt Jezusa Kristusa.

Ko bi se te pa tudi med tem premišljevanjem polastile zoper tvojo voljo prav iste slabe misli in bi te še bolj motile, kakor sicer (kar se lahko zgodi), zato ne obupaj. Ne nehaj premišljevati in ne meni se za slabe misli; toda s tem jih še ne boš odgnal, ampak zatopi se, kolikor ti je možno, v premišljevanje ter čisto preziraj slabe misli, kakor bi tvoje ne bile; tako se jim najbolje ustaviš, naj te tudi neprenehoma mučijo.

Potem končaj premišljevanje z naslednjo ali podobno prošnjo: „Reši me, o moj Stvarnik in Odrešenik, mojih sovražnikov v večjo čast svojega trpljenja in svoje neizrekljive dobrote!“ Ne meni se pa za to zlo, ker že sam spomin nanj ni brez nevarnosti.

Ne spuščaj se v prepir s takimi skušnjavami, premišljujoč, si li privolila vanje, ali ne. Pod pretvezo, da je to dobro, skuša te hudobni duh preslepiti, da bi te vznemiril in ti vzel pogum. Ali pa še vedno upa, da bo vzbudil v tebi všečnost nad takimi rečmi, in se trudi, da bi te zadrževal v teh mislih.

Zadostuje, da se na kratko izpoveš izpovedniku takih skušnjav, — kadar ti namreč ni popolnoma jasno, če si privolila vanje —; potem poslušaj njegov ukaz, bodi mirna in ne misli več na to!

Skrbi pa, da se natančno obtožiš vseh pregrešnih misli; naj te ne ovira sramežljivost ali strah!

Ker že sploh nasprotnike moremo zmagati le s čednostjo in ponižnostjo, koliko bolj se nam je poniževati v tem boju, ker prav pregreha nečistosti je mnogokrat kazen za prevzetnost.

Ko je čas skušnjave že minil, še nikakor nisi prosta in zavarovana, kakor se ti dozdeva, temveč preostaja ti še, da se čisto oddaljiš od reči, ki so ti povzročile skušnjava. Tako moraš storiti, čeprav bi imela čednosten namen, ali kak drug svet vzrok, vsled katerega bi hotela drugače ravnati. Zakaj vse to je le prevara po-

kvarjene narave in past prekanjenega nasprotnika našega, ki bi nas rad v podobi angela svetlobe zapeljal v temo.

XX.

Zatiraj lenoba!

Da te lenoba povsem ne dobi v svoje kremplje, — lenoba, ki te ne ovira le na poti popolnosti, temveč te spravlja celo v sovražnikove roke — ogibaj se vsakoršne radovednosti, posvetnega veselja in raznih opravil, ki se ne skladajo s tvojim stanom.

Dalje si močno prizadevaj, da takoj sprejmeš vsako dobro notranje navdihovanje, da se pokoriš vsakemu povelju svojih prednikov, spolnujoč vsak ukaz takrat in tako, kakor predstojniki žele. — Ne odlašaj pokorščine prav nič, prvo odlašanje te namreč zapelje v drugo, in drugo v tretje in nazadnje boš vedno lažje odlašala in se odlašanja popolnoma privadila.

In tako se dogaja, da začenjamo včasih svoje opravke prepozno, ali jih pa celo opuščamo, češ, da so predolgočasni. Sčasoma se privadimo lenobi in tako oslabimo, da smo kljub svojemu spoznanju v oblasti lenobe, in kljub rdečici, ki nas obliva zaradi tega, vendar ne začnemo precej izvrševati svojih dobrih sklepov, temveč iznova

odlašamo, češ, da bomo za naprej skrbnejši in pridnejši.

Lenoba ima povsod svoje zanke; s svojim strupom ne okužuje le naše volje, da se boji truda, temveč slepi tudi naš um, da ne spozna več, kako ničevno, kako malo opravičeno je na poznejši čas odlasati to, kar bi morali takoj storiti.

Ne misli, da storiš zadosti, če kar hitro opraviš delo, ki se ti nalaga; temveč izvršiti je moraš o takem času, kakor ga zahteva delo po svoji lastnosti; poprijeti se ga moraš tako marljivo, da bo popolno, kar je mogoče.

Ni pa pridnost, ampak prava lenoba, ako delo pred pravim časom opraviš, samo zato, da se ga prej iznebiš, če se pa ne meniš, kako je storjeno in če je bil že med opravičanjem tvoj edini namen, da bi prej ko prej leno in v miru počivala. To veliko zlo prihaja od tod, ker premalo premišljujemo, koliko je vredno dobro delo, če je o pravem času storjeno, ob času, ko je duh pripravljen prebiti ves trud in vse težave, katere napravlja pregreha lenobe začetnikom v božji službi.

Premišluj torej pogosto, da je en sam srčni vzdih k Bogu, ali en sam pripogib kolena v čast božjo več vreden, kakor vsi zakladi tega sveta.

Pomisli, da nosijo angeli tvoji duši venec slavne zmage iz nebeških višav, kadarkoli zatajuješ samo sebe in pregrešne strasti. Nasproti pa bodi preverjena, da Bog lenim podeljene milosti polagoma zopet jemlje, pridnim pa jih pomnožuje, da bi jih tako pripeljal v nebeško veselje.

Ako v začetku ne čutiš toliko moči v sebi, da bi srčno zmagovala trud in težave, pa si jih vsaj tako prikrivaj, da se ti bodo zdele lažje, kakor so ti jih napovedovali lenuhi.

Vaja, s katero si priboriš kako čednost, zahteva mnogo, mnogo truda: Treba se je dan na dan boriti in sovražniki se ti dozdevajo vedno mnogoštevilnejši in silnejši.

Začni svoje delo, kakor bi imela le malo opraviti in kakor bi se bilo treba le malo dni vojskovati. Spoprimi se z enim sovražnikom, kakor da ni nobenega drugega in trdno zaupaj, da boš z božjo pomočjo močnejša od nasprotnika. Če boš tako ravnala, bo sčasoma lenoba oslabela; pripravila si boš polagoma stanovališče nasprotnim čednostim.

Isto velja tudi o molitvi. Včasih se moraš celo uro molitvi posvetiti, tako namreč zahteva tvoja vaja. In prav to je tvoji lenobi najhujši udarec. Loti se molitve, kakor da ti je le pol četrti ure moliti; lahko boš potem prebila še

drugo polovico četrtni in za to ves čas, kar ga ostane, da bo cela ura.

Ako pa že takoj v prvi ali drugo četrtniki ure občutiš silno nevoljo in zoprnost, odjenjaj za nekaj časa, da se ti molitev ne pristudi; po malem presledku začni iznova isto vajo. Prav tako ravnaj tudi pri ročnih delih. Kadar se ti namreč nakopiči več opravil in se te loti nevolja zaradi njih, ker se ti zde pretežka in preobilna, začni najpoprej srčno in mirnega srca eno delo, kakor bi ne imela nič drugega opraviti. Če se boš pridno sukala, končala boš vsa opravila z veliko manjšim trudom in naporom, kakor si ga je mislila tvoja lenoba.

Ako pa tako ne ravnaš in si ne naložiš butare truda in težav, katere te zadevajo, polastila se te bo tako grda lenoba, da ti bo mučna in zoprna vsaka težava in vsak trud, ki ti ga daje s početkom čednostna vaja, mučno in neprijetno vsako delo, ne le kadar ga opravljaš, ampak bala se ga boš že naprej ter boš vedno v strahu, da ne bi te nadlegovali in napadali nasprotniki. V duhu boš videla vedno koga za hrbtom, ki ti bo nakladal kako breme. Tako boš sredi toliko zaželenega pokoja nepokojna.

Bodi preverjena, ljuba hči, pregreha lenobe s svojim skritim strupom polagoma ne zatre le

tenkih koreninic, iz katerih bi tako poganjale lepe navade, temveč zaduši tudi starejše korenine že pridobljenih lepih navad.

Kakor črv gloje les, tako ta napaka razjeda in uničuje mozeg duhovnega življenja, da tega niti ne čutimo. Hudobnemu duhu je lenoba pomoček, s katerim zasleduje vsakega človeka, posebno pa še onega, ki se trudi duhovno živeti.

Čuj torej, moli in delaj pridno ter ne čakaj, da bi si še le takrat tkala sukno za svatovsko obleko, ko boš morala že olepšana priti ženinu naproti.

Pomisli sleherni dan, da ti oni, ki te je ohranil do jutra, ne obeta večera; ni ti zagotovljeno jutro. Porabi torej vsak trenotek po božji volji, kakor bi ti ne bilo odločenega nič več časa, in to tem bolj, ker boš za vsak časek dajala natančen račun.

Končujem ta opomin in rečem: Ne zabi, da je izgubljen vsakateri dan, naj si imela tudi polne roke dela, ako nisi nikdar zmagala svojega slabega nagnjenja in svoje lastne volje, ako nisi zahvalila Gospoda, ker te obsiplje z dobrotami in posebno, ker je take muke trpel zate; ako ga nisi zahvalila za očetovsko in sladko kazen, katero ti je morda v svoji ljubezni poslal, ker te je obiskal z bridkostjo.

XXI.

Kako brzdajmo zunanja čutila in kako naj nas ta čutila spominjajo Boga?

Čuj neprestano ter se uri, ako hočeš s pridom brzdati in vladati svoja zunanja čutila zakaj poželenje, poveljnik naše spačene narave, kaj rado išče strastnega veselja in razkošja. In ker ga samo ne more doseči, zapoveduje čutom kot svojim vojakom, da mu pomagajo. Čutila vidijo, slišijo, okušajo itd. različne zunanje stvari, po čutih izve tudi poželenje o teh stvareh in dobi nekako podobo o njih. To podobo vtisne duši in v nji nastane neko dopadajenje. Ker sta pa duša in telo v tesni zvezi med seboj, se to dopadajenje razširja po vseh onih čutilih, katera so uporabna za tako veselje. Tako se nalezeta duša in telo taiste kuge, ki vse pokvari.

Kakor vidiš, škoda je velika. Poslušaj torej, kaki pripomočki so zoper to. Skrbno pazi, da ne paseš radovoljno čutil povsod, kjer se jim ljubi; ne rabi jih, kadar te naganja samo razveseljevanje in noben dober namen, prid ali potreba. Ako so pa zašla brez tvoje vednosti predaleč, zavrni jih ter jih tako uravnaj, da od vsake reči zadobe dragocen plen in ga izroče duši; poprej so bila revni jetniki praznega ve-

selja. Ko si je duša tako zopet opomogla, naj razpne peruti svoje notranje moči ter se povzdigne proti nebesom, da premišljuje Boga.

To se zgodi tako-le:

Kadar pride pred katerokoli zunanje čutilo kaka stvar, odloči v mislih od ustvarjene reči to, kar je duhovnega v njej. Premisli, da sama po sebi nima nič tega, kar se prikazuje tvojim čutilom, ampak vse je delo Boga, ki ji podeljuje s svojim nevidnim duhom življenje, lepoto in dobroto ter vse prednosti. Razveseli se tukaj, da je tvoj Gospod edini izvor in začetnik toliko in tako različnih popolnosti, katere se strinjajo, in da vse stvari on edini nevidno ohranjuje s svojo močjo in da je vsaka izmed njih le slaba podoba neke božje popolnosti. Kadar občuduješ kako reč, ki se odlikuje s svojo lepoto, in začutiš, da si popolnoma zamaknjen vanjo, tedaj si živo predložuj njeno ničevost. Upri oči svojega duha na večnega Stvarnika, ki je tu pričujoč in ki je tem rečem podaril to, kar so. V njem samem se razveseljuj in reci: „O božje bitje, po tebi najbolj hrepenim; kakor se veselim, da si sam večni začetnik vsega stvarstva!“

Ko opazuješ drevesa, rastline in druge podobne stvari, pove ti pamet sama, da nimajo

življenja iz sebe, ampak od duha, ki ga ne vidiš in ki edini jih oživlja. Tačas lahko govoriš: „Glej, tu je pravo življenje, od katerega, v katerem in po katerem vse živi in raste. O kako živo se raduje moje srce! O kako zadovoljno živim v tem božjem srcu!“ Tudi kadar vidiš neumno živino, povzdigni svojega duha k Bogu, ki ji podeljuje življenje in gibanje ter reci: „O začetnik vsega gibanja, ki vse spravljaš v pravi tek, sam v sebi si pa vedno nespremenljiv, sladko veselje me obhaja zaradi tvoje stalnosti.“

Ako te mika lepota stvari, loči to, kar vidiš od nevidnega duha in pomni, da je vsa ta zunanja lepota delo nevidnega Boga, ki je ustvaril vso to vidno lepoto. Potem pa vesela govori: „Glej, to so potočki večnega studenca; glej, to so kapljice neizmernega morja, polnega vsakotere dobrote! Srčno veselje napolnjuje mojo dušo, ko se spominjam večne, neprecenljive lepote, ki je začetek in vir vseh lepih stvari.“

Zapaziš li pri drugih ljudeh dobroto, modrost, pravičnost in druge kreposti, loči prav tako, kakor zgoraj in reci Bogu: „O prebogati zaklad čednosti, kako obilno veselja uživam, ker le od tebe in po tebi prihaja vse dobro, in v primeri s tvojo božjo popolnostjo izgine vse kot prazen nič! Zahvalim te, o Gospod,

za to in za vse dobrote, s katerimi obsiplješ mojega bližnjega. Spomni se, o Gospod, tudi moje revščine in glej, kako zelo mi je potreba te čednosti!“. Kadar primeš za kako delo, ne pozabi, da ti je Bog dal moč, da moreš delati, in da nisi nič drugega, kakor njegovo živo orodje. Povzdigni potem svojega duha k Bogu ter vzdihni tako: „Kako zadovoljnost čuti moje srce, o najvišji Gospod vsega stvarstva, ker vem, da nič ne morem brez tebe, in da si prvi, ki vse delaš!“

Tudi pri jedi ali pijači naj ti bo na misli, da le od Boga samega imajo jedi okus. Veseli se v njem samem ter reci: „Poskakuj radosti, moja duša! Brez Boga ti nobena stvar ne more dati prave zadovoljnosti; ako pa jo obračaš na Boga, mora te razveseljevati vsaka stvar.“

Če ti ugaja prijetna vonjava kake reči, ne mudi se pri tem razveseljevanju, temveč obrni se k Gospodu, ki je ustvaril to dišavo in poln notranje tolažbe moli: „Prosim te, o Gospod, daj, da se moja duša, prosta in čista vsake zemeljske slasti, popne v višave in razširja pred teboj prijetno dišavo, v kateri se topi radosti moje srce zato, ker od tebe prihajajo vse prijetnosti.“

Čuješ li krasno ubrano petje ali godbo, pomenkuj se v duhu z Bogom tako-le: „Kako se veselim tvojih neskončnih popolnosti, o moj Gospod in moj Bog! Tvoje popolnosti, o Bog, niso le v tebi ubrane v najlepšo edinstvo, temveč prečudno se kažejo na vseh stvareh, na angelih, na nebeških svetovih in vseh bitjih!“

XXII.

Kako nas podpirajo stvari same, da prav rabimo svoja čutila, in kako nas napeljujejo, da premišljujemo včlovečeno božjo Besedo v skrivnostih njenega življenja in trpljenja?

Zgoraj sem ti pokazal, kako moremo povzdigniti duha od čutnih reči k premišljevanju božjega bitja. Sedaj pa čuj, kako so nam iste reči povod, da premišljujemo včlovečeno Besedo v presvetih skrivnostih njenega življenja in trpljenja.

V ta namen nam vse reči vesoljnega sveta lahko služijo, ako premišljujemo, da jih je najvišji Bog, edini in prvi vzrok, vstvaril in jim dal vso lepoto in vse prednosti, katere imajo. Pretehtujmo nadalje, kako velika in neizmerna je njegova dobrota, po kateri se je on, ki je

edini začetek in Gospod vsega stvarstva, tako ponižal, da se je včlovečil, trpel in umrl za človeka ter dovolil, da se je delo njegovih rok oborožilo zoper njega, ko ga je križalo.

Veliko reči pa nam še prav posebno pred-očuje te svete skrivnosti, kakor: orožje, vrvi, biči, steber, trnje, trstje, žebliji, kladiva in drugo orodje pri njegovem trpljenju.

Revna prenočišča nas spominjajo hleva in jaslic našega Gospoda. Dež nam kliče v spomin oni krvavi božji pot, kateri je kapljal od njegovega presvetega telesa in namakal zemljo; skale, katere ogledujemo, predstavljajo nam one skale, ki so pokale ob njegovi smrti; zemlja nas spominja potresa, ki je takrat nastal, in solnce teme, katera ga je omračila. Ako vidimo vode, nas spominjajo tiste vode, ki je tekla iz njegove presvete strani. Takisto je pri drugih podobnih rečéh.

Kadar piješ vino ali drugo pijačo, spominjaj se jesiha in žolča, s katerim so napajali tvojega Gospoda.

Če kaj prijetnega duhaš, misli na gnilobo trupel, ki jo je Zveličar občutil na gori Kalvariji.

Ako se oblačiš, vedi, da se je večna Beseda včlovečila, da bi ti postal otrok božji.

Ako se slačiš, spominjaj se svojega Kristusa, katerega so slekli do golega, bičali ga za te in križali.

Ako slišiš ropot in vpitje ljudstva, misli, da čuješ one brezbožne klice: „Križaj ga, križaj ga! Proč ž njim, proč ž njim!“ ki so doneli na njegova sveta ušesa.

Kadar bije ura, misli na ono bridko utripanje srca, katero je tvoj Jezus voljno občutil, ko ga je na vrtu obletel strah pred bližnjim trpljenjem in smrtjo; ali pa misli, da slišiš one grozne udarce, ki so se čuli, ko so ga pribijali na križ.

Pri vsaki priložnosti, ko tebe ali druge žalost in bolečine nadlegujejo, misli, da niso nič v primeri z neizrekljivimi bridkostmi, katere so prebadale in žalostile telo in dušo tvojega Gospoda.

XXIII.

Kako lahko še drugače rabimo svoja čutila ob raznih priložnostih, ki se nam ponujajo.

Spoznali smo, kako povzdiguje duha od čutnih reči k Bogu in skrivnostim učlovečene Besede. Sedaj pa povem, kako lahko dobimo predmetov za različna premišljevanja; to pa za-

radi tega, da bodo imele duše, ker imajo različen okus, tudi obilno in različno hrano. Ne bo pa to koristilo samo preprostim ljudem, ampak tudi takim, ki so že napredovali v popolnosti in imajo takega duha, ki se vzdiguje že višje; zakaj nikdo — naj bo kdorkoli — ni vedno enako sposoben in zmožen za zelo sveta premišljevanja.

Nikakor se ti pa ni treba bati, da bi te zmotila mnogovrstnost stvari, ako boš ravnala razumno in po nasvetu drugih ljudi, ki ga moraš ponižno poslušati in se zaupno po njem ravnati, ne le v tem navodu, ampak tudi v vsakem drugem, ki ti ga bo podal.

Ako ogleduješ veliko na prvi pogled prikupljivih in od sveta jako cenjenih reči, misli si, da so vse malovredne in le smeti, če jih primerjaš z nebeškim bogastvom, po katerem hrepêni iz vsega svojega srca in zaničuj ves svet.

Kadar pogledaš proti solncu, premišluj, da je tvoja duša svetlejša in lepša od njega, če je v milosti božji, drugače pa temnejša in ostudnejša kakor peklena tema.

Kadar povzdigneš svoje telesne oči proti nebu, ki se razprostira nad teboj, poglej z duševnimi očmi višje v nebesa ter se zamisli v kraj, kateri ti je pripravljen v večno presrečno bivališče, ako boš nedolžno živela na zemlji.

Ako slišiš ptičje ali drugo petje, popni se v duhu do prepevanja v raju, kjer neprenehoma odmeva „aleluja“, in prosi Gospoda, naj te stori vrednega, da boš tudi ti njemu hvalo pela z nebeškimi duhovi vred.

Kadar zapaziš, da se te polasča veselje nad lepoto posvetnih reči, pomisli, da se tam skriva peklenska kača, katera bi te silno rada umorila ali vsaj ranila. Njej reci tako-le: „O prokleta kača, kako zvito prežiš, da bi me požrla!“ Potem se pa obrni k Bogu in moli: „Bodi češčen, o moj Bog, ker si mi pokazal sovražnika in me rešil iz njegovega besnega žrela.“

Po tem vabilu k veselju se hitro zateci k ranam Križanega, pomudi se v duhu pri njih in premišljuj, koliko je pretrpel Gospod na svojem presvetem telesu, da bi te rešil greha in da bi se ti pristudila mesena poželjivost.

Opozorim te še na drug način, kako se lahko ogiblješ nevarnega veselja, in ta je: natančno in prav živo premišljuj, kaj bo po smrti s to stvarjo, katera ti sedaj tako ugaja.

Na potovanju se spominjaj, da se bližaš smrti z vsakim korakom, katerega storiš.

Če vidiš ptice, ki po zraku lete, ali tekočo vodo, misli, da še urneje hiti tvoje življenje h koncu.

Ako se vzdigujejo silni viharji, ali če se bliska in grmi, spominjaj se strašnega sodnega dneva; poklekni, moli Boga ter ga prosi, naj ti podeli milosti in časa, da bi dobro pripravljena stopila pred njegovo najvišje Veličastvo.

Ob raznih prilikah svojega življenja, ki bi se utegnile dogoditi, uri se tako-le: Kadar te, recimo, kaj boli ali žalosti, ali kadar te nadleguje vročina, mraz ali kaj drugega, povzdigni duha k volji Večnega, kateremu je bilo v tvoj prid vseč, da v tem času tako in take nadloge trpiš. Zato se veseli zaradi ljubezni, katero ti skazuje tvoj Bog, in zaradi priložnosti, ker mu lahko služiš v tem, kar je njemu najbolj vseč, in reci v srcu: „Glej, kako se nad menoj izpolnuje božja volja, katera je od vekomaj ljubeznivo določila, da jaz sedaj trpim to nadlogo. Bodi zato vekomaj hvaljen, moj predobrotljivi Gospod.“ In kadar se vzbudi v tvojem duhu dobra misel, obrni se takoj k Bogu in pripoznaj, da je prišla od njega ter ga za njo zahvali.

Pri branju si misli, da Gospod govori v onih besedah in sprejmi jih, kakor bi prišle iz njegovih svetih ust.

Če vidiš sveti križ, pomisli, da je tvoja vojna zastava. Ako se od nje ločiš, padeš v roke krutim sovražnikom; če pa njej slediš,

prideš v nebesa s slavnim plenom. Videč podobo preljube Device Marije, obrni se s svojim srcem k njej, ki kraljuje v raju ter jo zahvali, da je vedno ravnala po božji volji, da je rodila in redila Odrešenika sveta, in da nas v našem duhovnem boju nikoli ne zapusti s svojo naklonjenostjo in pomočjo.

Podobe svetnikov naj ti predočujejo prav toliko borilcev, kateri so hrabro vihteli svoje orožje ter ti odprli pot, po kateri je tudi tebi hoditi, ako hočeš biti z njimi vred kronana z večno slavo.

Kadar vidiš cerkev, pobožno premišljuj, da je tvoja duša tempel božji in da jo moraš zaradi tega, ker je božje prebivališče, ohraniti čisto in neomadeževano.

Kadar slišiš zvoniti angelsko češčenje v treh prenehljajih ali oddelkih, lahko kratko premišljuješ sledeče resnice, primerne svetim besedam, katere navadno izgovarjamo pred vsakratno „Češčena Marijo“.

Pri prvem oddelku zahvaljуй Boga za ono oznanilo, katero je poslal iz nebes na zemljo in katero je bilo začetek našega zveličanja.

Pri drugem se raduj z Marijo Devico vred, ker je bila tako visoko povzdignjena zaradi izredno globoke ponižnosti.

Pri tretjem oddelku pa moli s presrečno Marijo in z Angelom Gabrijelom spočeto božje Dete.

Tudi ne pozabi v znamenje spoštovanja glave nekoliko prikloniti pri vsakem oddelku, posebno pa pri zadnjem. Ta premišljevanja, razdeljena po treh oddelkih so pripravna, da jih porabljaš sleherni čas.

Naslednja so namenjena posebej za večer, jutro in poldan ter se tičejo Gospodovega trpljenja. Dolžni smo namreč večkrat spominjati se bolečin, katere je ob Gospodovem trpljenju pretrpela naša Gospa, in nehvaležni bi bili, ako bi tega ne storili.

Zvečer se spominjaj žalosti, ki jo je prečista Devica občutila, ko je njen ljubljeni Sin krvavi pot potil, bil na vrtu ujet in trpel skrite bolečine vso tisto noč.

Zjutraj jo pomiluj zaradi bridkosti, ki jih je trpela, ko so Jezusa peljali k Pilatu in Herodu, ko so ga obsodili k smrti in je moral križ nesti.

Opoldne živo premišluj, kako je meč bolečine prebodel srce žalostne Matere, ko so Gospoda križali, usmrtili in mu neusmiljeno prebodli s sulico presveto stran. Bridkosti Device Marije lahko premišljuješ od četrtega zvečer do sobote opoldne. Druge dni pa preudarjaj, kakor je bilo poprej povedano. Sploh pa se ravnaj

pri tem po lastni pobožnosti in po priložnostih, katere ti dajejo vnanje reči.

Povedal sem ti, kako rabi svoja čutila. Da na kratko skončam, slednjič še omenim: Ne daj se nikoli voditi in nagibati pri raznih rečeh in različnih prilikah od ljubezni ali studa, ki ga imaš do njih, temveč vodi naj te le volja božja. Ljubi in zaničuj le to, kar Bog hoče, da ljubiš ali zaničuješ.

Vedi pa, da ti nisem zato pokazal imenovanih načinov, kako urejui svoja čutila, da bi ti ves čas za to porabila; saj moraš biti skoraj vedno zbranega duha pri svojem Gospodu, ki hoče, da se pogostoma trudiš premagati svoje sovražnike in pregrešne strasti s tem, da se jim ustavljaš in obujaš dejanja njim nasprotnih čednosti, ampak opozoril sem te na one načine zato, da se boš lahko po njih ravnala, kadar bo treba.

Zakaj vedi, da je le malo sadu, kadar se človek loti preobilnih vaj, naj so same na sebi jako dobre, ker pogostokrat ovirajo duha, pospešujejo lastno ljubezen, nestanovitnost in so zanke hudobnega duha.

XXIV.

Kako brzdaj svoj jezik.

Zelo potrebno je, da človek svoj jezik kroti in brzda; zakaj vsakdo mu silno rad daje preveč prostosti in mu dovoljuje, da govori o rečeh, katere močno ugajajo našim čutilom.

Jezičnost izvira večinoma iz nekake prevzetnosti, češ, da veliko vemo; in ker so nam lastne misli všeč, ponavljamo jih po nepotrebnem, in jih vsiljujemo tudi drugim, kakor bi se morali ti od nas — učiteljev — učiti.

Ne da se na kratko povedati, koliko zlo nastane iz obilnega govoričenja. Jezikavost rodi lenobo, priča o nevednosti in neumnosti, napečuje k obrekovanju, pospešuje laž in ovira pobožno gorečnost. — Preobilna govorica utrjuje pregrešne strasti in le to potem nagiba jezik, da tem lažje še nadalje nepremišljeno govori.

Ne začenjaj dolge govorice ne z onim, ki te nerad posluša, da ga ne boš nadlegovala, ne z onim, ki te rad čuje, da ne prestopiš mej skromnosti.

Ne govori oblastno in preglasno, oboje je namreč zelo zoperno ter razodeva napuh in ničemurnost.

O sebi, svojih dejanjih in svojih sorodnikih ne govori drugače, kakor če je treba, in še takrat kolikor mogoče na kratko in malo. Ako se ti dozdeva, da govori kdo drug preveč o sebi, skušaj povzeti iz tega zase dober nauk, toda nikar ga ne posnemaj, četudi bi se s svojimi besedami nameraval poniževati ali obtoževati.

O svojem bližnjem in o vsem, kar se tiče njega, govori manj ko manj, razen kadar se ti ponuja prilika povedati kaj dobrega o njem.

Rada se pogovarjaj o Bogu, posebno o njegovi ljubezni in dobroti, vendar se boj, da se tudi tukaj kako ne zmotiš; še rajša poslušaj, kadar drugi o tem govore in ohrani njih besede globoko v srcu. Ako je pa govor o drugih rečeh, naj samo glas sega do tvojih ušes, duh pa naj je pri Gospodu; če moraš poslušati govor, da ga razumeš in mu odgovarjaš, povzdigni vkljub temu včasih svoje misli v nebesa, kjer prebiva tvoj Bog in občuduj njegovo visokost, saj tudi on vedno gleda tvojo nizkost.

Kar ti pride na misel in hočeš povedati, poprej dobro prevdari, predno izustiš; zakaj prepričala se boš dostikrat, da je dobro včasih kako reč zamolčati. Celo na to te opozarjam, da bi bilo dokaj bolje, ko bi zamolčala mnogo onega, o čemur sedaj misliš, da bi lahko pove-

dala; to boš sama spoznala, ako boš o tem pre-mišljevala po dokončanem govorjenju.

Ljuba hči, molk je velika trdnjava v duhov-nem boju in zagotavlja zmago.

Molk je prijatelj vsakomu, ki ne zaupa vase ampak v Boga, in ohranjuje duha svete molitve ter čudovito pospešuje vajo v čednostih.

Da se navadiš molčati, premišluj večkrat škodo in nevarnost jezičnosti in veliko korist molčečnosti. Vnemi se za to krepost; in da si pridobiš v njej izurjenosti, molči nekaj časa tudi takrat, kadar bi ne bilo slabo govoriti, ako le tebi in drugim vsled tega ne nastane nobena škoda.

Zato bi bilo tudi koristno, ko bi se ogibala tovarišij; ker namesto ljudi boš imela zato tova-riše angele, svetnike in Boga samega.

Slednjič se spominjaj še boja, ki si ga pri-čela; ob misli, koliko ti je še storiti, se boš va-rovala rada praznega govoričenja.

XXV.

Da se Kristusov vojak uspešno bori zoper svoje sovražnike, mora se na vso moč ogibati, da si ne razburi in vznemiri srca.

Če smo izgubili srčni mir, moramo si na vso moč prizadevati, da si ga zopet priborimo.

Vedi pa, da bi ga nam ne smela prav za prav nobena nezgoda na tem svetu vzeti ali motiti.

Seveda moramo obžalovati svoje grehe, pa ta žalost mora biti mirna kakor sem ti pokazal zgoraj na mnogih mestih; tako tudi pomilujmo grešnika brez duševnega nemira v pobožni ljubezni in vsaj notranje objokujmo njegove pregrehe.

Drugih težav in nadlog, kakor bolezni, ran, smrti bližnjih sorodnikov, nalezljivih bolezni, vojsk, požarov in enakega zla se svet večinoma brani, ker so naši naravi nadležne; mi jih pa z božjo milostjo lahko celó ljubimo, ker so hudobnežem pravične kazni, pravičnim pa priložnost, da se urijo v krepostih. Prav zato so tudi Gospodu Bogu všeč; če spolnujemo njegovo voljo, bomo prenašali vse bridkosti in zoprnosti tega življenja z mirnim in pokojnim srcem. Zagotavljam ti pa tudi, da je njegovim božjim očem zoprn vsak naš nemir, kakoršenkoli si bodi; vedno je namreč združen z nepopolnostjo in izvira iz slabe korenine — iz samoljubja.

Zato bodi vedno na straži, da takoj zapaziš, kadar bi te karkoli si bodi utegnilo zbegati in vznemiriti. In kadar zapaziš kaj takega, zgrabi hitro orožje, brani se in premišluj, da vsa ona zla in mnogo drugih enakih, prav za prav niso

zla, dasi se nam navidez tako dozdeva, in da nam ne morejo vzeti pravih dobrot, marveč vse ono Bog pošilja ali pripušča iz prej imenovanih dobrih namenov, ali pa iz drugih nam neznanih, ki so brezdvomno popolnoma pravični in sveti.

Ako tako ohranimo svojega duha pokojnega in mirnega v vsakoršni stiski, lahko storimo veliko dobrega; sicer bodo imele vse naše vaje le malo sadú ali celo nobenega.

Kadar je srce vznemirjeno, napada ga sovražnik na najrazličnejši način; tudi ne moremo zapaziti v takem stanju prave steze in varne poti, ki vodi do čednosti.

Naš sovražnik se na vso moč boji tega miru, boji se ga kakor kraja, kjer kraljuje božji duh in dela velike reči. Zato se nam hudobni duh mnogokrat prilizuje in nam skuša skaliti mir z raznimi navidezno dobrimi željami; toda njihova goljufivost se lahko spozna že potem, da nam uničuje srčni mir.

Da preprečiš tako škodo, ne odpiraj prej svojega srca novi želji, ki si jo na straži zapazila, dokler je nisi, ne oziraje se na svojo voljo, Bogu darovala in ga svesta si svoje slepote in nevednosti, ponižno prosila, naj te razsvetli, da boš spoznala, je li prišla ona želja od njega ali od hudobnega duha. Zateci se tudi kadar utegneš,

k sodbi svojega dušnega vodnika. Pa še takrat, ko bi bila želja res od Boga, ne izpolni je prej, dokler nisi premagovala svoje velike nestrpnosti; zakaj ako se tako zatajujemo, predno pričnemo delati, potem je delo Bogu veliko bolj všeč, kakor če bi ga storili po naravnem nagnenju. Včasih je Bogu celo ljubše naše zatajevanje, kakor pa dejanje samo.

Ako tako odženeš slabe želje in tudi dobrih ne izpolniš prej, dokler nisi zatrla naravnih nagibov, gotovo boš ohranila svoje srce mirno in varno.

Da pa ohraniš srce popolnoma mirno, moraš ga braniti in varovati tudi graje samega sebe in notranjega očitania, ki prihajata včasih od hudobnega duha, dasi se ti zdi, da sta od Boga, ker te obdolžujeta kakega pregreška; po njunem sadu spoznaš odkod sta.

Ako te ponižujeta, ako ti vžigata gorečnost v izvrševanju dobrih del in ti ne jemljeta zaupanja v Boga, moraš ju hvaležno sprejeti, ker sta od Boga; ako te pa begata ter delata malosrčno, nezaupljivo, leno in mlačno v dobrem, bodi prepričana, da prihajata od nasprotnika; in zato ju ne poslušaj, ampak nadaljuj svojo vajo.

Še pogostejše, kakor iz imenovanih vzrokov, nastane v našem srcu nemir zato, ker se nam

pripeti kaj neprijetnega. Tedaj nam je storiti dvojno, da se obvarujemo teh udarcev.

Prvo je, da premišljujemo in pretehtujemo, komu nasprotuje ono, kar se nam je prigodilo, duhu ali pa lastni ljubezni in volji.

Ako kaj nasprotuje naši lastni volji in ljubezni, našemu glavnemu in prvemu sovražniku, tega nikar ne imenujmo nasprotovanja, ampak to imejmo za milost in pomoč najvišjega Boga; in zaradi tega to tudi veselega in hvaležnega srca sprejmimo.

Ako pa nasprotuje tisto duhu, ne smemo zaradi tega izgubiti srčnega miru, kakor bomo zvedeli v naslednjem poglavju.

Drugo je, da povzdignemo duha k Bogu in z zaprtimi očmi in brez pomišljevanja sprejmemo od milostne roke previdnosti božje vse, trdno prepričani, da je polna različnih dobrot, katerih do sedaj še ne spoznamo.

XXVI.

Kaj nam je storiti, kadar smo bili v boju ranjeni.

Kadar čutiš, da si ranjena, če si namreč padla v kako pregreho iz slabosti ali pa tudi včasih premišljeno in iz hudobije, ne bodi malosrčna in ne vznemirjaj se zaradi tega, ampak

obrne se takoj k Bogu in reci: „Glej, moj Gospod, kakoršna sem, tako ravnaj; saj od mene ni drugega pričakovati, kakor da padem.“

Tu nekoliko postoj, ponižuj se v svojih očeh, obžaluj, da si Gospoda razžalila, in ne daj se zbegati, temveč vzbudi nevoljo zoper svoje pregrešne strasti, posebno zoper ono, katera te je podrla. Potem nadaljuj: „Še tu bi se ne bila ustavila, o Gospod, ako bi me ne bila varovala tvoja dobrota.“

In sedaj zahvali Gospoda in ga ljubi bolj ko prej ter občuduj njegovo dobroto, ker ti je podal desnico, da vnovič ne padeš, čeprav si ga razžalila.

Slednjič reci z veliko zaupnostjo v njegovo neskončno usmiljenost: „Ravnaj, o Gospod, po svoji dobrotljivosti, odpusti mi in ne daj, da bi živela ločena od tebe ter bi te še kdaj razžalila.“ Potem pa ne premišljuj, ali ti je Bog odpustil ali ne, zakaj to ni nič drugega kakor prevzetnost, nemir duha, izguba časa in slepilo hudobnega duha, ki te skuša prevarati z raznimi pretvezami. Zato se svobodno izróči ljubeznivim rokam božjim in nadaljuj svojo vajo, kakor da ne bi bila grešila.

In če bi večkrat na dan padla in se ranila, stori to, kar sem ti rekel, drugič, tretjič in tudi

zadnjič z istim zaupanjem kakor prvič, bolj in bolj zaničuj samo sebe in sovraži greh ter si prizadevaj previdneje živeti.

To vajo zelo črti hudobni duh, ker vé, da je Bogu zelo ljuba in ker ga je sram gledati, kako ga je premagal tisti, katerega je poprej imel v svoji oblasti. Zato nas skuša z raznimi goljfovimi pomočki odvrniti od vaje in večkrat se mu to posreči, ker smo prezanikarni in premalo pazimo sami na-se.

Ako ti je vaja težavna, treba se ti je tem bolj prizadevati in jo večkrat ponoviti, četudi si samo enkrat padla.

Ako pa čutiš, da si po pregrehi nemirna, zbegana in nezaupljiva, moraš si najprej zopet pridobiti srčni mir in pokoj, hkrati pa tudi zaupanje; tako oborožena se potem obrni h Gospodu; zakaj nemir, ki ga občutiš po grehu, ne izvira iz razžaljenja božjega, ampak iz lastne škode.

Da vnovič zadobiš mir, za enkrat popolnoma pozabi greh, premišljuj pa neizrekljivo božjo dobroto, da je namreč Gospod vedno pripravljen in želi odpustiti vsak še tako velik greh, in kako kliče grešnika po raznih potih, naj pride k njemu ter naj se z njim zedini v tem življenju s posvečujočo milostjo, v onem pa z večno slavo, ki človeka osreči na veke.

Ko si s tem ali podobnim premišljevanjem pomirila duha, ozri se na svoj greh in stori tako, kakor sem ti dejal poprej.

Kadar greš k izpovedi — kar stori pogostokrat — spomni se zopet vseh svojih pregreh in iznova jih obžaluj; kesaj se, ker si razžalila Boga, trdno skleni, nič več ga ne razžaliti, in izpovej se odkritosrčno svojemu duhovnemu očetu.

XXVII.

Kako napada in slepi hudobni duh one, ki hočejo čednostno živeti, in kako one, ki so že v grešni sužnosti.

Vedi, dragi moj, ljuba hči, da si hudobni duh vedno prizadeva, kako bi nas pogubil, pa da ne napada vseh enako.

Da ti vsaj nekoliko opišem njegov bojni načrt in sleparstvo, razložim ti najprej, v kakšnih razmerah ljudje živé.

Nekateri so v grešni sužnosti, pa jim še mar ni, da bi se osvobodili. Drugi bi se sicer radi oprostili, pa se ne potrudijo. Še drugi menijo, da hodijo po poti čednosti, pa se od nje vedno bolj oddaljujejo. Slednjič so tudi taki, ki so si pridobili kreposti, pa padejo potem tem globokeje, ko padejo. O vseh teh hočemo posamič govoriti.

XXVIII.

Kako se hudobni duh bori z onimi in jih slepi, katere ima v sužnosti greha.

Ako ima hudobni duh koga v grešni sužnosti, skuša ga vedno bolj preslepiti ter mu zatreti vsako dobro misel, katera bi ga utegnila privedi do spoznanja njegovega nesrečnega življenja.

Pa ne odvrča ga samo od dobrih misli in in navdihovanj, ki ga kličejo k spreobrnitvi, z raznimi drugimi mislimi, ampak mu vedno daje in ponuja priložnosti, da pada v isti greh ali celo v druge večje. Zato se grešnik bolj in bolj slepi, pada vedno globokeje ter se popolnoma privadi grehu; tako sledi tej slepoti še hujša slepota in večja krivda in tako poteka kakor v krogu njegovo nesrečno življenje do smrti, če ga Bog s svojo milostjo ne reši.

Kdor je v tem nesrečnem stanju, pomaga si edino s tem — kolikor je sploh človeku mogoče —, ako hitro posluša dobre misli in navdihovanja, ki ga kličejo iz teme k luči, in da kliče iz vsega srca k svojemu Stvarniku: „O moj Bog, pomagaj mi, pomagaj mi hitro, ne pusti me dalje v tej grešni temi.“ Tako ali podobno kliči pogostoma.

In ako je le mogoče, hiti hitro k spovedniku, katerega prosi pomoči in svêta, da se iznebiš sovražnika.

Če pa ne moreš iti takoj, zateci se kar najbrže h Križanemu ter padi na obraz pred njegovimi nogami; potem hiti k Mariji ter jo prosi usmiljenja in pomoči.

Vedi, da je v tej naglici zmaga, kakor boš slišala v naslednjem poglavju.

XXIX.

S kakimi zvijačami in goljufijami slepi hudobni duh one, ki poznajo svoje zlo ter se hočejo rešiti. Zakaj so naši sklepi večkrat brezuspešni.

One, kateri že poznajo svoje slabo življenje in bi je radi poboljšali, hudobec navadno goljufa in premaga, rekoč: „Pozneje, pozneje; čak', čak'!“ kakor vpije srakoper.

„Prej se iznebim tega opravila in si pomagam iz zadrege, da se potem tem mirnejše posvetim duhovnemu življenju.“

V to zanko se jih je že veliko ujelo in se jih še vedno ujema. Uzrok temu je naša lenoba in malomarnost, ker pri opraviu, ki se tiče duševnega blagra in božje časti, ne sežemo takoj

po orožju, katero toliko premore: Sedaj, sedaj! Zakaj šele potem? Danes, danes! Zakaj šele jutri? Vzrok je nadalje tudi to, ker ne govorimo sami pri sebi: „Pa ko bi mi bil tudi ‚potem‘ in ‚jutri‘ zagotovljen, ali naj je to pot k zveličanju in zmagi, da hočem biti prej ranjena in delati nove grehe?“

Vidiš torej, ljuba hči, dragi moj, da se le tako izogneš tej goljufiji in oni, katero sem ti bil popisal v prejšnjem poglavju, ter premagaš sovražnika, ako naglo poslušáš dobre misli in navdihovanja božja. Naglosti treba, pravim, in ne sklepov, kateri večkrat varajo, in po katerih so bili že mnogi preslepljeni iz raznih vzrokov.

Prvi vzrok sem že zgoraj omenil. Ta je, ker naši sklepi nimajo za podlago nezaupnosti v nas in zaupanja v Boga. Pa tudi naša lastna prevzetnost nam prikriva, da ne vidimo, odkod izvira ta goljufija in slepota. Luč, v kateri goljufijo spoznamo in pomoč, katera ozdravi našo slepoto, prihaja od dobrotljivega Boga, ki pripušča, da pademo in nas tako opominja, naj nikar ne zaupamo vase, ampak samo vanj in naj spoznamo svojo lastno prevzetnost in same sebe.

Ako torej želimo, da bi naši sklepi ne bili brez prida, morajo biti trdni; trdni pa bodo takrat, kadar ne bo v njih nič zaupanja v nas

same, ampak bodo vsi storjeni z zaupanjem v Boga. Drugi vzrok je, ker pri svojih sklepih preveč gledamo lepoto in vrednost čednosti, katera gotovo vselej nase vleče našo voljo, naj je še tako šibka in slaba; ko se pa potem pokažejo težave, katere je treba premagati, ako si hočemo čednost pridobiti, volja popusti in odjenja, ker je slaba in omahljiva.

Zato se navadi premišljevali veliko bolj težave, s katerimi se pridobiva čednost, kakor pa čednost samo. S temi težavami spodbujaj vedno svojo voljo sedaj manj, sedaj bolj, ako si hočeš zares pridobiti čednosti.

Vedi, da tem hitreje in izdatneje premagaš samo sebe in svoje sovražnike, čim srčneje se poprimeš težav in čim ljubše so ti.

Tretji vzrok je, ker se včasih pri svojih sklepih ne oziramo na čednost in voljo božjo, ampak na lastno korist. To se navadno dogaja pri tistih sklepih, ki jih delamo ob času duhovnega veselja ali pa bridkosti, katere nas zelo težé in za katere ne najdemo druge tolažbe, kakor da sklenemo, popolnoma se udati Bogu in se vaditi v krepostih.

Da se temu izogneš, bodi ob času duhovnega veselja zelo previdna in ponižna v sklepih, posebno še v raznih obljubah. V nadlogah pa

skleni potrpežljivo po božji volji prenašati križ, veseliti se ga ter odklanjati vsako zemeljsko in včasih celo nebeško tolažbo. Edina tvoja prošnja in želja bodi ta, naj bi te Bog podpiral, da bi mogla prenašati vsako zoprnost, ne da bi se pregrešila zoper potrpežljivost ali razžalila svojega Gospoda.

XXX.

Kako hudobni duh vara tiste, ki menijo, da hodijo po poti popolnosti.

Ko je sovražnik že v prvem in drugem sleparskem napadu, ki sem ju opisal, premagan, poskusi hudobec v tretje. To pa tako-le: prizadeva si pripraviti nas do tega, da bi pozabili sovražnikov, kateri nas resnično napadajo in nam škodujejo ter da bi želeli in sklenili, hoditi le po poti višje popolnosti.

Posledica temu je, da smo vedno ranjeni in se za rane še ne zmenimo; in ker take sklepe cenimo, kakor bi bili že izvršeni, polašča se nas napuh.

Dasi nečemo potrpeti nobene zoprne stvarice ali besedice, vendar tratimo čas z dolgim premišljevanjem in sklepamo, da smo pripravljeni pretrpeti velike kazni in celo one v vicah iz ljubezni do Boga.

Ker je pa tako trpljenje še daleč, ne občuti človeška narava pri tem nobene zoprnosti, in zato si siromaki domišljujemo, da smo na isti stopnji popolnosti kakor oni, kateri zares velike nadloge potrpežljivo prenašajo.

Da torej tako goljufijo preprečiš, skleni, bojevati se s tistimi sovražniki, ki te od blizu in resnično napadajo. Tako boš spoznala, ali so tvoji sklepi pravi ali napačni, trdni ali slabi in boš hodila po uglašeni in kraljevi poti, ki vodi k čednosti in popolnosti.

Toda zoper sovražnike, ki te navadno ne nadlegujejo, ne svetujem ti boja pričenjati, razen če previdiš, da te bodo najbrže v kratkem napadli. V tem slučaju ti je pač dovoljeno, že naprej sklepe delati, da boš v času napada pripravljena in močna.

Ne imej pa zaradi tega svojih sklepov za uspešne, če bi se bila tudi že nekaj časa pravilno vadila v čednostih, ampak glede sklepov bodi ponižna, boj se same sebe in svojih slabosti, zaupaj v Boga ter se pogostoma zatekaj k njemu v molitvah, naj te krepča in varuje nevarnosti, posebno vsake najmanjše predrznosti in zaupanja v samo sebe.

Čeprav se ne moremo iznebiti nekaterih majhnih pregreškov, ki nam jih včasih Gospod

pušča, da ostanemo ponižni, vendar nam je v tem slučaju dovoljeno delati sklepe, ki se tičejo višje stopnje popolnosti.

XXXI.

Katere sleparije rabi in kako se bojuje hudobni duh, da bi nas spravil s poti, ki vodi k čednosti.

Četrta zgoraj opisana goljufija, s katero nas hudobni duh napada, kadar nas vidi že na poti k čednosti, pa so različne dobre želje, katere v nas vzbuja, da bi nas spravil s poti čednosti v hudobijo.

Kak bolnik, recimo, vedno potrpežljivo prenaša svojo bolezen. Ker pa zviti sovražnik dobro ve, da bi si bolnik tako lahko pridobil krepost potrpežljivosti, opozarja ga na mnoga dobra dela, katera bi lahko opravljal, če bi bil zdrav, ter mu prigovarja, da bi v zdravju bolje služil Bogu ter sebi in drugim pomagal.

Ko mu je te želje vzbudil, skuša jih po malem še pomnožiti; tako bolnika vznemiri, ker ne more svojih želj uresničiti, kakor želi.

Kolikor bolj goreče in močne pa so bolnikove želje, toliko bolj raste njegov nemir. Tako polagoma privede sovražnik bolnika prav spretno do nepotrpežljivosti. Sicer ni nepotrpežljiv za-

radi tega, ker je bolan, ampak zato, ker vsled bolezni ne more izvrševati onih del, katere bi prav rad opravljal zaradi večjih duhovnih dobrot.

Ko hudobni duh človeka že tako daleč spravi, potem mu ravno tako spretno iz misli izbije tudi namen, Bogu služiti in dobra dela opravljati ter mu pusti le golo željo, da bi bil rešen bolezni.

Ker se pa bolniku ta želja ne izpolni, vznemirja ga to tako zelo, da postane popolnoma nepotrpežljiv. In tako pade, ne da bi zapazil, v pregreho, ki je čisto nasprotna čednosti, v kateri se je doslej uril.

Varuješ in braniš se pa lahko te sleparije s tem, če boš v takem težavnem stanju dobro pazila, da ne boš hrepenela po takem dobrem delu, ki ga sedaj ne moreš izvršiti; ker skoro gotovo bi te tako hrepenenje vznemirjalo.

Prav ponižno, potrpežljivo in vdano misli, da bi tvoje želje ne bile tako koristne, kakor meniš, ker si slabejša in nestanovitnejša, kakor sama sodiš.

Ali pa misli, da Bog v svojih skrivnostnih sklepih ali zaradi tvojih pregreh neče onega dobrega dela od tebe, ampak da se potrpežljivo ponižaš in vdaš v njegovo sveto voljo.

Ako te tvoj duhovni oče ali kak drug vzrok ovira, da ne moreš po svoji volji opravljati po-

božnih vaj, zlasti sprejemati pogostoma svetega obhajila, naj te tako hrepenenje po njih prav nič ne razburja in vznemirja; iznebi pa se vse lastne volje, pridobi si božje dopadenje ter reci sama sebi: „Ako bi oko božje previdnosti ne videlo na meni nehvaležnosti in pregreh, ne bi mi bilo sedaj zabranjeno sprejeti najsvetejšega zakramenta; ker pa vidim, da mi Gospod s tem kaže mojo nevrednost, naj bo zato vekomaj hvaljen in češčen! O Gospod, popolnoma zaupam v tvojo preveliko dobroto, ker hočeš, da potrpežljivo in radostno prenašam, kar mi pošiljaš, in ti z veseljem odpiram srce, ki je pripravljeno v vsem spolnovati tvojo voljo; pridi torej duhovno vanje, da je potolažiš in okrepčaš zoper sovražnike, ki je skušajo ločiti od tebe. Tako se zgôdi vse, kar je dobro v tvojih očeh. O moj Stvarnik in Odrešenik, tvoja volja bodi sedaj in vedno moja hrana in podpora. Edino te milosti, o moj preljubi Zveličar, te prosim, da bi bila moja duša očiščena in prosta vsega, karkoli ti ni všeč, da bi bila vedno ozaljšana s svetimi čednostmi ter pripravljena na tvoj prihod in na vse, kar se ti bo zljubilo storiti z menoj.“

Ravnaj se po teh nasvetih in vedi, da boš imela pri vseh dobrih željah, katerih ne moreš

spolniti in katere ti je povzročila ali narava ali hudobni duh, da bi te vznemirjal in spravljal s poti čednosti, ali jih je poslal včasih celó Bog sam, da bi poskusil tvojo udanost v svojo voljo, — pri vseh teh dobrih željah boš imela vedno priložnost svojemu Gospodu služiti tako, kakor je njemu bolj všeč. In v tem je prava pobožnost in služba, katero Bog od nas zahteva.

Še na nekaj te opozarjam, da ne boš nepotrpežljiva v nadlogah, naj že prihajajo od katerekoli strani. Dovoljenih pomočkov namreč, katere rabijo celó služabniki božji, ne rabi nikoli z željo in hrepenenjem, da bi bila oproščena onih nadlog, ampak zato, ker Bog hoče, da jih rabiš. Saj tudi ne vemo, če je njegovemu božjemu Veličastvu všeč, da se oprostimo s tem pomočkom.

Ako boš pa drugače ravnala, boš padla v več pregreh; zakaj lahko se te bo polastila nepotrpežljivost, če se ti ne posreči stvar tako kakor želiš in hočeš, ali bo pa tvoja potrpežljivost nepopolna, Bogu malo ljuba in zato tudi malo zaslužna.

Slednjič te tukaj opozorim še na neko skrito varanje naše lastne ljubezni, katera ob gotovih prilikah naše napake navadno prikriva in opravičuje.

Tako na pr. kak bolnik, ki je le malo potrpežljiv v bolezni, prikriva svojo nepotrpežljivost pod pretvezo gorečnosti za navidezno dobro delo. Meni namreč, da njegova nevolja prav za prav ni nepotrpežljivost zaradi nadloge, katero mu dela bolezen, ampak opravičena nevolja nad tem, da je oni nadlogi sam dal povod ali da so drugi zaradi tega, ker mu strežejo ali iz drugih vzrokov, nevoljni in trpé škodo.

Ravno tako častilakomnež, katerega grize, da ni dobil častne službe, ne pripisuje svoje nevolje lastnemu napuhu in ničemurnosti, ampak drugim vzrokom, na katere se pa (kakor je dobro znano) prav nič ne ozira pri drugih priložnostih, ki mu ne delajo nobenih težav. Tako se tudi bolnik, ki je prej, sam bolan, močno jadikoval, češ, da se morajo drugi zanj truditi, ko ozdravi, pa nič ne meni za to, če trpe sedaj isti trud in isto škodo zaradi bolezni kakega drugega.

To je dosti očitno znamenje, da pri takih vzrok nevolje ni drugodi kakor v tem, ker črtijo vse, kar je njih volji nasprotno.

Da torej ne padeš v to in v druge napake, prenašaj vedno potrpežljivo vsako težavo in nadlogo, naj prihaja od koderkoli.

XXXII.

Kako nas (kakor sem že zgoraj omenil) hudobni duh še napada in slepi, da bi nam bile pridobljene čednosti v padec.

Zvita in hudobna kača ne jenja, skušati nas s svojimi sleparijami celo v pridobljenih krepostih, da bi nam bile v padec. Prizadeva si namreč, da bi se prevzeli in potem padli v pregreho prevzetnosti in ničemurnosti, ker vzbuja v nas zadovoljnost nad čednostmi in nami samimi.

Da se torej izogneš tej nevarnosti, bojuj se vedno z ravnega in varnega borišča pravega in globokega spoznanja, da nisi nič, da nič ne veš, nič ne moreš in nič drugega nimaš kakor nadloge in pregrehe ter da nič drugega ne zaslužiš, kakor večno pogubljenje.

Drži se trdno in vztrajno mej te resnice in se ne daj nikoli izvabiti iz njih, tudi za trenutek ne, od prav nobene misli in reči, na katerokoli naletiš; bodi marveč prepričana, da te vse sovražijo in bi te usmrtile ali ranile, če bi jim prišla v roko. — Da se pa privadiš spretnosti na tem bojišču pravega spoznanja svoje ničevosti, ravnaj se po tem-le pravilu:

Kadarkoli začneš misliti o sami sebi in o svojih delih, premišluj vedno, kaj je tvojega na tebi in ne kaj je božjega in dar njegove milosti ter potem ceni samo sebe toliko, kolikor si spoznala, da imaš sama po sebi.

Ako premišljuješ čas, predno si bila ustvarjena, boš videla, da nisi bila v oni neizmerni večnosti čisto nič in da nisi nič storila in tudi nič mogla storiti, da bi pričela bivati.

Ako pustiš Bogu, kar je njegovega (namreč, da te vedno vodi in vsak trenutek ohranjuje) in se oziraš le na to, kar je tvojega, ali si sedaj kaj drugega kakor nič, ko bivaš vsled same božje dobrote? Zato bi se brezdvomno takoj povrnila v svoj prvotni nič, iz katerega te je priklicala božja vsemogočna roka, ako bi te ista božja roka za najmanjši trenutek popustila.

Razvidno je torej, da nimaš vzroka, vsled katerega bi se zelo cenila ali želela, naj bi te drugi zelo cenili. Saj nikakor ni tvoja zasluga, da živiš.

Kar se pa tiče milosti in dobrih del, premišluj, kaj dobrega in zaslužnega bi pač mogla storiti narava sama od sebe, brez božje pomoči?

Ako z druge strani premišljuješ svoje premnoge grehe, katere si storila, in vrh tega veliko drugih hudobij, katere bi bila storila, če bi

te ne bil zadrževal Bog s svojo dobrotljivo roko, spoznala boš, da bi se bile tvoje pregrehe skoro neskončno nakupičile, ne le vsled števila dni in let, ampak tudi vsled števila slabih dejanj in navad. Pregrehi namreč sledi pregreha. Tako bi bila ti lahko postala drugi Lucifer.

Ako torej nečeš biti tatica božjih dobrot, temveč biti vedno zvesta svojemu Gospodu, moraš se imeti od dne do dne za slabejšo.

Dobro pa pazi, da je sodba, s katero sodiš sebe, pravična, ker drugače bi ti utegnila močno škodovati:

Ako namreč v tem, ker spoznaš svojo hudobijo, prekosiš kakega drugega, kateri se v svoji slepoti grozno košati, škoduješ si vendar zelo, ter si slabejša od njega glede dejanj volje, če želiš, da bi te ljudje imeli in cenili kot tako, kakoršna veš, da nisi.

Ako torej hočeš, da bi spoznanje tvoje hudobnosti in nevrednosti oddaljevalo tvoje sovražnike in te storilo Bogu všečno, ne zadošča, da samo sebe zaničuješ kot nevredno vsake dobrote, vredno pa vsega hudega, ampak moraš biti vesela, če te zaničujejo drugi. Zametuj časti, veseli se zasramovanja in se ob priliki ponižaj tako, da storiš to, kar drugi zaničujejo.

Da ne opustiš te svete vaje, ne meni se prav nič za sodbo ljudi; samo glej, da opravljaš to vajo edino s tem namenom, da se ponižuješ in vadiš, ne pa iz duhovne prevzetnosti in iz slabo spoznanega napuha; ta je kriv, da se namreč včasih kdo pod raznimi navidezno dobrimi pretvezami izgovarja in se le malo ali celo nič ne ozira na mnenje drugih ljudi.

In če se ti semtertje prigodi, da te drugi zaradi kake dobre lastnosti, katero ti je Bog dal, kot dobrega človeka ljubijo in hvalijo, bodi v duhu lepo zbrana in se popolnoma nič ne gani od zgoraj omenjene resnice in pravičnosti, ampak obrni se takoj k Bogu in reci prisrčno: „Nikoli naj se ne zgodi, o Gospod, da bi jaz sebi prilastovala tvoje časti in milosti. Tebi hvala, čast in slava, meni pa sramota.“ Potem reci v svojem srcu tistemu, ki te hvali: „Kako me neki moreš imenovati dobro, ker je v resnici dober le Bog in njegova dela?“

Ako boš tako ravnala in Gospodu dajala kar je njegovega, odganjala boš sovražnike in se vredno pripravljala, da dobiš večjih darov in milosti od Boga.

In kadar te spravi spomin na dobra dela v nevarnost ničemurnosti, takoj misli, da niso tvoja, ampak božja dela, in kakor bi z njimi

govorila, reci v duhu: „Ne vem, kako ste prišla in se začela, zakaj jaz nisem vaša začetnica, ampak dobrotljivi Bog vas je v svoji milosti ustvaril, gojil in ohranil. Njega samega bom torej spoznavala kot vašega pravega in glavnega Očeta, njega zahvaljevala in njemu zato vso čast dajala.“

Premišluj nadalje, da vsa dela, katera si storila, če se spomniš razsvetljevanja in milosti, ki so ti bile podeljene, da si jih spoznala in izvrševala, niso le slaba, ampak da so vrh tega tudi zelo nepopolna in oddaljena od onega čistega namena dolžne vneme in pridnosti, s katero bi bila morala biti združena in storjena.

Če to dobro premisliš, pač se ti je zaradi njih bolj sramovati, kakor pa ničemurno se jih veseliti; zakaj le preveč je resnično, da milosti, katere dobivamo od Boga čiste in popolne, omadežujemo s svojimi nepopolnostmi, kadar jih rabimo.

Nadalje primerjaj svoja dela z deli svetnikov in drugih božjih služabnikov in jasno boš spoznala, da so tvoja najboljša in največja dela veliko slabejša in manj vredna kakor njihova.

Ako jih primerjaš potem še z dejanji, katera je Kristus zate izvršil v življenju in trpljenju, in če ta njegova dela premišljuješ ne gledé

na njegovo božjo osebo, in s kako gorečnostjo in čisto ljubeznijo jih je storil, zapazila boš, da so vsa tvoja dela — prav nič.

Ako slednjič povzdigneš duha k Bogu in k njegovemu neskončnemu Veličastvu in se spomniš češčenja, katero zasluži, boš sprevidela, da imaš več vzroka, tresti se zaradi slehernega svojega dejanja, kakor pa se z njim ponašati. Zatorej moraš povsod, pri vsakem svojem delu, če je tudi sveto, iz celega srca reči svojemu Gospodu: „Bog bodi milostljiv meni grešnici.“

Tudi te še opozarjam, da ne govori rada o darovih, katere ti je Bog dal, zakaj skoro vedno je to Gospodu nevšečno, kakor nas sam uči v sledečem dogodku:

Nekoč se je prikazal v podobi otroka — čisto tak kakor navaden otrok — pobožni osebi. Ker ga je ta prav preprosto prosila, naj moli angelovo češčenje, je začel precej: „Češčena Marija, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami.“ Tu je nehal, ker ni hotel hvaliti z naslednjimi besedami samega sebe. In ko ga je tista oseba prosila, naj nadaljuje, je izginil in tako svetnici s svojim vzgledom razodel ta nebeški nauk.

Nauči se tudi ti, ljuba hči, poniževati se in pripoznavati, da z vsemi svojimi deli nisi nič.

To je podlaga vsem drugim čednostim. Predno smo bili, nas je Bog iz nič ustvaril, in sedaj ko smo po njem, hoče na tem našem spoznanju, da namreč sami od sebe nismo nič, postaviti celo poslopje našega duševnega življenja. Čim bolj se pa v onem spoznanju ponižujemo, tem više raste to poslopje, in čim globokeje kopljemo zemljo svoje reve, tem trdnejše skale poklada božji zidar, da potem nadaljuje zidanje. Ne misli, ljuba hči, da se moreš kedaj dosti ponižati. Nikakor ne, temveč misli o sebi, da bi bila le tvoja ničevost neskončna, če bi sploh moglo biti kaj neskončnega v ustvarjeni reči.

Ako to spoznamo in se po tem prav ravnamo, imamo vse dobrote; brez tega nismo pa nič, če bi tudi izvrševali dela vseh svetnikov in vedno mislili na Boga.

O srečno spoznanje, ki nas na zemlji venčáš s srečo, v nebesih pa s slavo! O svetla luč, ki prihajaš iz teme in duše jasno razsvetljuješ! O skriti biser, ki se svetiš v naši nesnagi! O blagi nič, ki nas delaš gospodarje vsemu, če te spoznamo!

Ne naveličal bi se govoriti o tem. Ako hočeš Boga hvaliti, obtožuj samo sebe, želi, da bi te drugi tožili. Ponižuj se z vsemi in pod vse, ako hočeš poviševati Boga v sebi in sebe

v Bogu. Ako ga želiš zopet najti, ne povišuj se, ker drugače bo zbežal. Ponižuj se, ponižuj, kolikor ti je mogoče, da pride k tebi in te objame. Tem rajši pa te bo sprejel in v ljubezni nase navezal, čim bolj se ponižuješ v svojih očeh, in ti je po godu, da te drugi ponižujejo in kot zoprno stvar zamučujejo.

Imej se nevredno darú, ki ti ga daje tvoj zate zasramovani Bog, da bi se namreč združil s teboj, in ne pozabi ga mnogokrat zanj zahvaljevati. Bodi hvaležna tudi onemu, ki ti je dal priložnost poniževanja, še bolj pa onim, ki te zaničujejo, zlasti pa onim, ki mislijo, da poniževanje prenašaš nerada in zoper svojo voljo. In če bi bilo to tudi kedaj resnično, ne smeš tega kazati vnanje. — Včasih pa vkljub tem premišljevanjem, ki so popolnoma resnična, prekanjenost hudobnega duha, naša nevednost in slabo nagnenje v nas tako zmagajo, da nas misli o lastni visokosti ne jenjajo vznemirjati in se košatiti v našem srcu. Tu se nam je treba še le poniževati v svojih očeh in sicer tem bolj, čim bolj nas sedaj izkušnja uči, da smo le malo napredovali v duševni popolnosti in pravem spoznanju samih sebe, ker se še imenovanih nadlog, ki izvirajo iz našega ničemurnega napuha, ne moremo iznebiti. Tako

bomo spremenili strup v med in bolezen v zdravje.

XXXIII.

Nekoliko opomb, kako lahko zmagamo zlobne strasti in si pridobimo novih kreposti.

Čeprav sem ti že mnogo povedal o načinu, po katerem se ti je ravnati, da premagaš samo sebe in se okrašaš s čednostmi, moram te vendar opozoriti še na nekatere stvari.

Prvič: Nikar se ne drži takega nespametnega reda v duhovnih vajah, da bi kar za zmeraj določila, češ: prvi dan v tednu se bom vadila v tej čednosti, drugi dan v oni, tretji dan v drugi itd.

Marveč bojuj in vadi se rajša tako: vojskuj se zoper tiste strasti, ki so ti bile vedno nevarne in te še zmeraj pogosto napadajo in ti škodujejo, in lepšaj se, kolikor bolj je mogoče s čednostmi, ki so njim nasprotne.

Zakaj če si privojskuješ te čednosti, pridobila si boš lahko in kmalu z nekolikimi vajami tudi druge, saj se ti vedno ponuja prilika zanje. Kreposti so namreč vedno združene, in kdor si pridobi le eno popolnoma, čakajo že vse druge pred vrati njegovega srca.

Drugič: Ne določuj nikdar časa, do kedaj namreč si hočeš priboriti kako čednost, ne dni, ne tednov, ne let, temveč zmeraj se vadi, kakor bi bila še le ravnokar na svet prišla in kot vojak novinec se bojuj in hiti na vrhunec popolnosti.

Ne prenehaj pa tudi za trenutek ne. Zakaj počivati na poti k čednostim in k popolnosti, se ne pravi: oddahniti se in moči pridobiti, ampak iti rakovo pot in se poslabšati.

Na poti do popolnosti pa se ustavi tisti človek, ki misli, da si je čednost že popolnoma pridobil in se zato ne zmeni mnogo ne za priložnosti, ki nas kličejo k novim krepostnim delom in ne za majhne pregreške.

Zato bodi skrbna, goreča, spretna, da ne zanemariš najmanjše priložnosti, ako se lahko vadiš v kreposti.

Ljubi torej vse priložnosti, ki te vodijo k čednosti, zlasti tiste, katere posebno težko premaguješ; zakaj prav tisto dejanje, katero opraviš s težavo, se ti vcepi globokeje v spomin in voljo, in ti mnogo pripomore, da se nazadnje navadiš dobro delati. Ljubi tudi tiste ljudi, ki ti ponujajo takih priložnosti. Ogibati se moraš kar mogoče hitro in skrbno in bistroumno samo tistih priložnosti, katere bi te utegnile zavesti v nečiste skušnjave.

Tretjič: Bodi modra in zmerna v čednostih, katere lahko škodujejo telesu, kakor recimo, bičanje, spokorna obleka, post, dolgo bedenje, premišljevanje in druge podobne stvari; zakaj teh čednosti si je treba pridobivati le po malem in po stopinjah; toda o tem bomo govorili pozneje.

Druge kreposti pa, ki so povsem notranje, kakor ljubezen do Boga, zaničevanje sveta, poniževanje samega sebe, sovraštvo pregrešnih strasti in greha, potrpežljivost in pohlevnost, ljubezen do vseh ljudi, tudi tistih, ki nas žalijo, teh in enakih čednosti pa si ni treba pridobivati po malem ter se polagoma dvigati do popolnosti, temveč potrudi se, da opraviš vsako tako vajo kolikor mogoče popolno.

Četrtrič: Nič družega ne misli in po ničemur naj ne hrepeni tvoje srce, kakor le po tem, da zmagaš strast, s katero se vojskuješ in da si pridobiš njej nasprotno čednost. To naj ti bo nad vse: tvoj svet, tvoje nebo, tvoja zemlja; to bo tvoj edini zaklad; vse to pa le v ta namen, da boš Bogu všeč.

Če ješ ali se postiš, če se trudiš ali počivaš, če bediš ali spiš, če si domá ali izven dóma, če si prizadevaš za pobožne vaje, ali če opravljáš rokodelstvo: vedno bodi tvoj namen zma-

gati in uničiti imenovano strast in si pridobiti nasprotno čednost.

Petič: Sovraži v obče posvetno razveseljevanje in zložnost; potem te bodo namreč le s slabo močjo napadale zlobne strasti, katere imajo vse svoje korenine v razveseljevanju. Ako torej te korenine izruješ zatajevajoč samo sebe, izgubile bodo strasti vso moč in jakost.

Ako pa se boš na eni strani vojskovala zoper kako pregreho ali kako posebno nagnjenje, na drugi strani pa še hrepenela po drugih posvetnih razveseljevanjih, ki morda niso smrten greh, pa vendar kolikor toliko napačna, imela boš trd in vroč boj, ter ni gotovo, da bi zmaga. Zato se vedno spominjaj besed sv. pisma: „Kdor ljubi življenje, izgubil ga bo; in kdor sovraži svoje življenje na tem svetu, prihranil ga bo v večno življenje.“ (Jan. 12, 25.) „Tedaj bratje! nismo dolžniki mesa, da bi po mesu živeli. Zakaj ako boste po mesu živeli, boste umrli, ako boste pa zamorjevali dela mesa z duhom, boste živeli.“ (Rim. 8, 12., 13.)

Šestič: Slednjič te še opozarjam, da bi bilo dobro in morda potrebno, če opraviš najprej dolgo izpoved z vsem potrebnim pripravljanjem, potem bo gotoveje, da si v milosti pri Gospodu, od katerega moramo pričakovati vseh milosti in zmag.

XXXIV.

Čednosti si pridobivamo polagoma, stopajoč od stopinje do stopinje više in ozirajoč se najprej na eno, potem na drugo.

Pravi Kristusov vojak, ki hrepeni po dovršeni popolnosti, si ne sme nikdar staviti konca napredovanju. Vendar mora zmeraj modro krotiti goreče kipenje svojega srca. Zakaj v začetku srce večkrat kar gori za čednost, potem pa ta ogenj pojema in slednjič ugasne sredi pota. Poleg tega torej, kar smo omenili o zmernosti, ki se tiče zunanjih vaj, je treba vedeti, da se znotranje čednosti pridobivajo polagoma in od stopinje do stopinje. Tako namreč zraste iz malega kmalu veliko in trdno. Zato se ne smemo — da ti vzgled pojasni — v zoprnostih tako vaditi, da bi se jih kar precej veselili in si jih želeli, temveč najprej si moramo pridobiti nižjo stopinjo, to je potrpežljivost.

Tudi ti nikakor ne svetujem, da bi se trudila za vse čednosti ali mnogo hkrati, temveč najprej skrbi za eno, potem šele za druge: tako se namreč zasaja lažje in trdneje v dušo krepostna navada. Zakaj ako neprenehoma nadaljuješ vajo ene same čednosti, se ozira tvoj

spomin o vsaki priložnosti mnogo lažje na eno čednost; tudi se vedno bolj bistri, kako bi našel novih načinov in nagibov, da si jo pridobi, volja pa se k njej nagiblje lažje in z večjo ljubeznijo. To bi ne bilo mogoče, ako bi se trudila za več čednosti naenkrat.

Tudi si bodo vaje v eni sami čednosti med seboj podobne in zato manj težavne in druga bo drugo podpirala in druga drugo povzročevala. Zaradi te podobnosti se tudi vtisnejo globočje v srce, ker najdejo v njem že pripravljeno mesto, da sprejme nova krepostna dejanja, kakor je sprejelo poprej druga njim podobna.

Taka vaja ima tudi zato toliko večjo moč, ker je gotova resnica, da kdor se dobro uri v eni čednosti, se bo znal vaditi tudi v drugih; in tako rastejo vse skupaj, če raste ena, ker so v nerazrušljivi medsebojni zvezi; vse so namreč žarki, ki prihajajo od iste nebeške luči.

XXXV.

O pomočkih, s katerimi si pridobivamo čednosti, in kako jih je treba rabiti, kadar si prizadevamo nekoliko časa le za eno samo krepost.

Da si pridobiš čednosti, je treba razen tega, kar smo poprej povedali, tudi tega, da se jih

lotiš s plemenitim in velikim srcem, ne s slabo in omahljivo, ampak odločno in krepko voljo, ki si je v svesti, da bo treba pretrpeti mnogo zoprnosti in bridkosti.

Tudi je treba imeti do čednosti posebno naklonjenost in ljubezen, katero si lahko pridobimo, če mislimo pogosto, kako so vseč Bogu, kako so plemenite in blage same po sebi, kako koristne in potrebne so nam, ker so začetek in konec vse popolnosti.

Vsako jutro trdno sklenimo sklep, vaditi se v njih ob vsaki priliki, ki bi se nam med dnevom utegnila ponuditi; čez dan se pogosto izprašujemo, ali smo se držali sklepov ali ne, in potem jih še bolj živo obnovimo! Vse to naj se pa tiče posebno tiste kreposti, v kateri se ravno vadimo.

Prav tako primerjaj s čednostjo, v kateri se vadiš, tudi zglede svetnikov, molitve in premišljevanje življenja in trpljenja Kristusovega, ki je tako zelo potrebno za vsako duhovno vajo.

Taisto stori z vsemi priložnostmi, čeprav so med seboj različne. O tem spregovorimo kasneje.

Skrbimo, da se navadimo tako vseh krepostnih dejanj, znotranjih in zunanjih, in izvrševali jih bomo tako spretno in lahko, kakor

smo poprej druga, ki so se prilegala našim telesnim nagibom. In kolikor bolj bodo krepostna dejanja tem nasprotna, toliko prej bodo vsadila dobro navado v našo dušo.

Izgovarjanje izrekov svetega pisma glasno ali vsaj v mislih ima čudovito moč, da nas podpira v taki vaji. Zato imejmo mnogo izrekov pripravljenih, ki se tičejo kreposti, v kateri se urimo, in jih ponavljajmo čez dan in posebno še takrat, kadar se vzbudi nasprotna strast. Tako na primer lahko izrekamo, da se vadimo v potrpežljivosti, te-le ali podobne reke:

„Otroci, potrpežljivo prenašajte jezo, ki je nad vas prišla.“ (Bar. 4, 25.) „Potrpežljivost ubogih se ne izgubi do konca.“ (Ps. 9, 19.) „Boljši je potrpežljiv kakor močen človek, in kdor nad svojim srcem gospoduje, je boljši, kakor oni, ki mesta premaguje.“ (Preg. 16, 32.) „V potrpežljivosti boste rešili svoje duše.“ (Luk. 21, 19.) „Potrpežljivo tecimo v boj, ki nas čaka.“ (Hebr. 12, 1.)

Prav tako lahko molimo v isti namen te-le ali podobne molitvice:

„Kdaj bom prenašala mirnodušno vse težave in tako ustrezala svojemu Gospodu?“

„O predrage bridkosti, ki me narejajo podobno mojemu Gospodu Jezusu, ki je zame trpel!“

„Bom li kdaj, o edino življenje moje duše, zadovoljno živela za tvojo slavo sredi brezštevilih stisk?“

„Blagor mi, ako bom obdana od hudih bridkosti goreče želela pretrpeti še večje!“

Rabimo take in podobne molitvice, ki so primerne našemu napredovanju v čednostih, in ki nam jih navdaja duh pobožnosti.

Take molitvice navadno imenujemo srčne vzdihljaje ter imajo veliko moč, da nas vnamejo za krepost in dospejo do božjega Srca, če jih spremljata dve stvari kakor dve peruti.

Prva stvar je, da resnično spoznamo, kako je Bogu všeč naša vaja v čednosti.

Druga stvar je pa goreče hrepenenje, da si pridobimo čednosti, pa samo zato, da bi bili ljubi božjemu veličastvu.

XXXVI.

Kadar se vadimo v kreposti, moramo vedno napredovati.

Med vsemi stvarmi, ki so zelo važne in potrebne, da si pridobimo čednosti, je neizogibna še ena — razen že zgoraj imenovanih — da bomo prišli do namena, ki smo si ga določili: nadaljevati moramo namreč vaje, tako da vedno napredujemo; zakaj kdor počiva, nazaduje.

Če namreč opuščamo čednostna dejanja, je neizogibna posledica ta, da se rodé zaradi našega hudega nagnjenja do čutnega poželenja ali zaradi drugih zunanjih vplivov v nas mnoge neredne strasti, ki ugonobé ali vsaj zmanjšajo krepost. Poleg tega pa izgubimo mnogo milosti in darov, katere bi bili napredovaje v dobrem lahko prejeli od Gospoda. Zato je duhovna hoja drugačna od hoje popotnikove na zemlji. Zakaj če popotnik počiva, ne izgubi že prehojene poti; duhovnemu popotniku pa se to pripeti.

Vrh tega se utrujenost zemeljskega popotnika vedno zveksuje po neprestanem telesnem gibanju. Nasprotno pa pridobivamo na duhovni poti vedno večjo moč in krepost, čim bolj hitimo naprej.

Zakaj po čednostni vaji vedno bolj slabi naše nižje nagnjenje, ki je s svojo upornostjo delalo pot raskavo in težavno; višje nagnjenje pa, v katerem biva čednost, postaja le stanovitnejše in krepkejše.

Z napredovanjem v dobrem izginja torej težava, ki smo jo čutili izprva, narašča pa od dne do dne neka skrivnostna sladkost, ki se po božji naredbi druži s težavo samo. Tako napredujemo vedno laže in z večjim veseljem od čednosti do čednosti in slednjič dospemo vrh

gore, kjer deluje naša duša, ki je zadobila popolnost, brez nevolje, da, še celo z radostjo in veseljem. Zakaj premagala je že in ukrotila vse neredne strasti, vzdignila se nad stvarstvo in nad samo sebe in prebiva srečna v srcu Najvišjega, kjer uživa sladek pokoj.

XXXVII.

Ako hočemo vedno nadaljevati vaje v kreposti, ne smemo se ogibati priložnosti, ob katerih si lahko pridobimo kreposti.

Videli smo dosti jasno, da moramo po poti, ki vodi do popolnosti, hiteti vedno naprej, ne da bi se kaj oddahnili.

Zatorej bodimo pazljivi in čujmo, da nam ne uide nobena priložnost, ki se nam ponuja za pridobljenje čednosti. Potemtakem ravnajo zelo nespametno oni, ki se kolikor mogoče ogibljejo vseh zoprnosti, katere nam lahko pripomorejo k našemu namenu.

Če si torej želiš pridobiti potrpežljivost — da ostanemo pri prejšnjem zgledu — nikakor ni dobro, če se umikaš osebam, opravkom in mislim, ki vzbujajo v tebi nepotrpežljivost.

In zato ne smeš odpraviti nekaterih obče-
vanj, ker so ti neprijetna, temveč občuj in se

pogovarjaj z vsakoršnim sitnežem, in tvoja volja naj bo vedno pripravljena in voljna prenašati vsakovrstne zoprnosti in sitnosti, ki lahko pridejo iz tega. Zakaj, če ravnaš drugače, se ne boš nikdar navadil potrpežljivosti.

Prav tako ti je ravnati, če ti kako opravilo mrzi — ali že samo po sebi, ali zaradi človeka, ki ti je to naložil, ali ker te odganja od opravka, ki ti mnogo bolj ugaja. Vendar zaradi tega nikakor ne smeš odlašati, ampak loti se ga in ga nadaljuj, čeprav čutiš, da te to vznemirja in da bi morda zopet zadobila mir, če bi ga opustila. Zakaj sicer se ne boš nikdar navadila trpeti, in tudi tvoj mir ne bo resničen, ker ne bo prihajal iz duše, ki je očiščena od strasti in olepšana s čednostjo.

Isto velja tudi o nadležnih mislih, ki včasih mučijo in motijo tvoj um; teh ne smeš popolnoma izbiti iz glave, ker ti z neprijetnostjo, ki jo povzročujejo, hkrati pomagajo, da se navadiš prenašati zoprnosti.

Kdor ti drugače govori, uči te le, kako ubežiš težavam, katere okušaš, ne pa kako dosežeš krepost, po kateri hrepeniš.

Res je, da se mora posebno novinec v duhovnem boju v imenovanih priložnostih boriti pozorno in bistrourmno, tako namreč, da se jim

včasih resno upre, včasih umno umakne; če si je že več ali manj kreposti in duševne moči pridobil.

Toda nikakor se jih ne smeš popolnoma ogibati in se jim umikati, kakor bi prav nobene neprijetnosti ne smela pretrpeti; zakaj če bi tudi prvič srečno ušla padcu, boš pa v prihodnje v toliko večji nevarnosti, da zaideš v nepotrpežljivost, ker se nisi precej prvič oborožila in okrepila z nasprotno čednostjo.

Teh naukov pa ni vporabljam pri pregrehi, ki izvira iz mesenega poželenja; o tem smo že posebej govorili.

XXXVIII.

Vsaka priložnost nam mora biti draga, ko se nam je boriti za pridobljenje čednosti, zlasti pa še taka, v kateri je mnogo težav.

Ni zadosti, ljuba hči, da se ne ogiblješ priložnosti, ki se ti ponujajo za pridobljenje čednosti, temveč treba je celo, da jih večkrat sama iščeš in se jih veselo oklepaš, kakor dragih in imenitnih stvari; tiste pa, ki so tvojim čutilom najneprijetnejše, naj ti bodo najdražje in najljubše.

To boš storila z božjo pomočjo, ako živo premisliš naslednje resnice.

Prvič: Take priložnosti so primerni — da, celo potrebni pomočki za pridobljenje čednosti. Kadar torej prosiš Gospoda čednosti, prosi ga potemtakem tudi priložnosti; drugače bi bila tvoja molitev ničevna in ti bi nasprotovala sami sebi in skušala Boga, ki navadno ne daje potrpežljivosti brez trpljenja, ne ponižnosti brez zaničevanja.

Isto lahko rečemo tudi o drugih čednostih, katere brez dvoma pridobivamo z nasprotnimi pripomočki, ki nas le toliko bolj podpirajo v ta namen in ki nam morajo biti tem dražji in prijetnejši, čim težavnejši so. Zakaj dejanja, katera izvršujemo v takih slučajih, so pogumnejša, krepkejša in lažja ter nam prej odpro pot do čednosti.

Nadalje cenimo tudi najmanjše take priložnosti ter jih ne puščajmo vnemar, naj bi nam bilo le kak pogled ali kako besedo zatreti proti svoji volji. Zakaj taka dejanja so zelo pogostna, čeprav niso tako izdatna kakor ona, ki jih opravljamo v večjih težavah.

Drugič — kar sem že zgoraj nekoliko omenil — je resnično to-le: Vse, kar se pripeti, pošilja Bog v naš prid, da nam obrodi sadu.

In dasi o nekaterih stvareh ne moremo trditi, da so od Boga, kakor recimo naši pre-

greški in napake drugih, — o katerih smo govorili že na drugem mestu — ker Bog sovraži greh: pa so vendar na nek način od Boga, ker jih Bog pripušča in dasi bi jih lahko odvrnil, jih vendar ne odvrne. Vse bridkosti pa in kazni, ki nas zadevajo ali zaradi lastnih pregreškov, ali zaradi zlobnosti drugih ljudi prihajajo od Boga, ker Bog sodeluje pri njih. In česar Bog ne želi, da bi se zgodilo, ker je zelo ostudno pred njegovimi najčistejšimi očmi, to vendar hoče, da se dogodi zaradi kreposti, ki nam izvira iz tega, ali pa zaradi drugih tehtnih vzrokov, kateri so nam prikriti.

Zatorej bodimo trdno prepričani, da Bog hoče, naj voljno prenašamo vsakovrstne težave, ki prihajajo, ali od drugih ljudi, ali pa izvirajo iz našega krivičnega ravnanja. Govoriti pa — kakor trdijo nekateri, ki opravičujejo svojo nepotrpežljivost — da Bog neče neprilik, marveč jih sovraži, to ni nič drugega, kakor prazna pretveza, s katero hočejo pokriti lastno krivdo ter otresti se križa, ki ga moramo nositi; saj ne moremo utajiti, da je tako Bogu všeč.

Da, trdim še več, če primerjam oboje med seboj: Gospodu je ljubše, ako prenašamo neprilike, ki nam prihajajo od zlobnih ljudi — posebno takih, ki smo jim poprej stregli ter jih

obsipali z dobrotami, — kakor pa neprijetnosti, ki izvirajo iz drugih težav. Zakaj v prvih se navadno mnogo bolj zatira naša ošabna narava kakor v drugih. Poleg tega pa prav posebno zadovoljujemo in povečujemo Boga, če jih prenašamo voljno, ker tako z Bogom sodelujemo tam, kjer prav posebno odseva njegova neizrekljiva dobrota in vsemogočnost; ondi nam namreč izvira iz pogubonosnega strupa zlobe in greha dragocen in ljubezniv sad čednosti in dobrega.

Zatorej vedi, ljuba hči, to-le: Brž ko Gospod zapazi, da živo hrepenimo in si resno prizadevamo za čednost in smo pazljivi, kakor se spodobi tako slavni pridobitvi, poda nam tudi čašo težkih skušnjav in zelo nevarnih priložnosti, da o pravem času po njej sežemo. Mi pa kot spoznavalci njegove ljubezni in svoje blaginje, moramo drage volje sprejeti ta kelih z zaprtimi očmi in ga varno in voljno izprazniti prav do dna, saj je zdravilo, napravljeno od njega, ki se ne more motiti, in so primesi toliko koristnejše naši duši, kolikor grenkejše so same po sebi.

XXXIX.

Kako se lahko ob različnih priložnostih vadimo v taisti čednosti?

Doslej si se prepričala, da je koristneje, če se vadiš nekaj časa samo v eni čednosti, kakor pa v več na enkrat. Tudi veš, da moraš vse priložnosti, ki se ti ponujajo, čeprav so med seboj nasprotne, tako uravnati, da bodo pospeševale samo to čednost. Sedaj pa pazi, kako je to prav lahko storiti.

Prigodi se morda eden in isti dan ali tudi taisto uro, da nas kdo graja zaradi dejanja, ki ni slabo; ali da drugi nad nami godrnjajo ali nam trdovratno odrekajo milost, za katero smo prosili, ali kako drugo majhno stvarico, s čim da nas zadene kaka telesna bolečina; da nam kdo naloži neprijetno opravilo, da dobimo neokusno jed, ali da nas doleté druge še večje težave in bridkosti, katerih je vse polno v revnem človeškem življenju.

V teh različnih in njim podobnih neprilikah se je vendar treba vselej — dasi lahko povzročijo razna krepostna dejanja — krepko okleniti povedanega pravila ter obujati dejanja, ki so primerna samo za tisto čednost, v kateri se takrat vadimo.

Recimo, da nas zadenejo take neprilike prav tedaj, ko se vadimo v potrpežljivosti: prizadevajmo si vse to potrpeti drage volje in veselega srca.

Če se vadimo v ponižnosti, spoznati moramo, da zaslužimo vse te nadloge.

Kadar bi si radi pridobili pokorščino, uklo-nimo se radovoljno roki vsemogočnega Boga, — ker je njemu tako všeč in on tako hoče — ubogajmo tudi razumne in brezumne stvari božje, po katerih nam dohajajo te zoprnosti.

Kdor se vadi v uboštvu, bodi zadovoljen, da nima nikake posvetne tolažbe, ne velike, ne majhne.

Če se urimo v ljubezni, izvršujemo dejanja ljubezni do bližnjega, ki je kakor orodje, s katerim dosegamo mnoge dobrote. Izvršujemo dejanja ljubezni do Boga, ki je prvi vzrok prave ljubezni. Od njega izvirajo te neprilike, ali jih pa dopušča, da se vadimo v dobrem in si nabiramo duševnih zakladov.

Kar smo omenili o prigodkih, ki nas lahko zadenejo vsak dan, velja hkrati tudi ob priliki hude bolezni ali druge nesreče, ki dolgo traja. Tudi tu lahko nadaljujemo vajo čednosti, katero smo že prej začeli.

XL.

Koliko časa potrebujemo za vajo v kaki čednosti in po katerih znamenjih spoznamo, da smo v dobrem napredovali?

Ni moja naloga, da bi določil, koliko časa se je treba vaditi v kaki čednosti; zakaj to se mora ravnati po stanju in potrebi posameznikov, po večjem ali manjšem napredku v duhovnem življenju in po sodbi duhovnega vodnika.

Toda če se zares trudiš po navedenem pravilu in tako marljivo, kakor smo rekli, potem ni dvomiti, da boš napredovala v nekaterih tednih več, kakor se nadejaš.

Znamenje, da si napredovala v čednosti, je to, da stanovitno nadaljuješ krepostne vaje tudi ob času, ko te tare dušna suhota, ko ti stiska srce dušna tema, ali če izgubiš vse duhovno veselje.

Zelo jasen dokaz za to nam je tudi upiranje čutnosti pri izvrševanju krepostnih dejanj. Zakaj čim več moči izgublja čutnost, tem bolj smo napredovali v čednosti. Če torej ne čutimo nikakega nasprotovanja in upora poželjivosti in nizke čutnosti, posebno še ob nenadnih in neprevidenih napadih, nam to priča, da smo si čednost že pridobili.

Kolikor voljnejše in veseleje opravljamo svoja dela, tem gotoveje lahko sklepamo, da smo napredovali v tej vaji.

Paziti je treba in nikdar si ne smemo domišljevati, kakor bi imeli prav gotovo krepost popolnoma v lasti ter bili zmagovalci kake strasti, če prav bi že dolgo časa po mnogih bojih ne čutili nikakega nagnjenja do strasti. Zakaj v tem lahko tiči zvijača in delovanje hudobnega duha ali naše zmotljive narave. Zato je mnogokrat tisto napaka, kar se nam zaslepljenim po napuhu zdi, da je krepost. Poleg tega si ne smemo nikdar domišljevati, če se oziramo na popolnost, h kateri nas Bog vabi, da smo kdaj dospeli le do prve stopinje prave popolnosti, dasi že hodimo dolgo časa po poti, katera vodi h kreposti.

Zato ponavljaj svoje vaje, kakor vojak novinec, kakor otrok, ki je šele rojen za boj, in kakor bi doslej ne bila še ničesar storila.

Opominjam te, ljuba hči, trudi se mnogo raje za napredek v dobrem, kakor da bi preiskovala, koliko si že pridobila čednosti. Zakaj le Gospod Bog preiskuje srca človeška in deli nekaterim milost, da natančno spoznajo napredek v dobrem, drugim jo zopet odteguje, kakor ve, da bo dotičnik vsled takega spoznanja ali

ponižen ali prevzeten. Kakor ljubeči oče od-
vzame nekaterim nevarnosti, drugim pa ponuja
prilike, da rastejo v kreposti.

Čeprav duša ne vidi napredka, vendar ne
smeš nehati s pobožnimi vajami. Zakaj duša
bo videla in spoznala napredek, brž ko bo Go-
spodu všeč tako spoznanje, ker bo namreč duši
v zveličanje.

XLI.

Nikdar ne smemo želeči, da bi se iz-
nebili težav, katere potrpežljivo pre-
našamo; brzdati pa moramo svoje želje,
še celó krepostne.

Večkrat te tare kaka nadloga, ki jo prena-
šaš potrpežljivo. Pazi takrat, da te ne prego-
vori hudobni duh, ali da te ne zapelje ljubezen
do same sebe tako daleč, da bi si želela izne-
biti se nadloge.

Če to storiš, boš imela dvojno izgubo. Prvič:
Dasi ta želja še ne odvzame kreposti potrpež-
ljivosti, vendar vzbudi polagoma v tebi nepo-
trpežljivost.

Drugič: Tvoja potrpežljivost bi postala po-
manjkljiva in Bog bi te poplašal samo za tisti
čas, v katerem si trpela. Ako bi pa ne želela
iznebiti se križev ter se popolnoma izročila božji

dobroti, povrnil bi ti Bog preobilno. In dasi bi trpela samo eno uro ali še manj časa, pri Bogu bo zaračunjeno za dolgo dobro delo.

Zato bodi v tej in v vseh drugih stvareh tvoje glavno pravilo: Svoje želje obračaj samo na reči, ki te privedejo brez ovinkov naravnost do tvojega pravega in edinega namena, ki je, da voljo božjo izpolnjuješ. Tako bodo tvoje želje pravične in pametne. V zoprnih naključkih ne boš le mirna, marveč celo zadovoljna. Saj se nam ne more ničesar prigoditi, če ni božja volja. Če torej tisto hočeš, kar Bog hoče, hotela boš in hkrati tudi imela, kar želiš.

O grehah — ne o naših, ne o tujih — to pravilo ne velja; zakaj, Bog greh sovraži. Velja pa o vseh kaznih, katere izvirajo iz greha ali od drugod, naj so še tako težke. To so le križi, po katerih deli Bog svojim iskrenim in najdražjim ljubljencem mnoge milosti.

Kar sem govoril o potrpežljivosti, s katero moramo prenašati vse težave, velja tudi o tistih križih, ki se jih ne moremo iznebiti. Božja volja je, da jih nosimo. Seveda smemo in moramo najprej rabiti dopuščene pripomočke, da bi se jih rešili. Toda tudi te pripomočke je treba uravnati po naredbi in volji božji. Bog jih je namreč zato dal, da jih rabimo. Rabiti jih

moramo pa vselej le zato, ker je tako božja volja, ne pa iz golega samoljubja. Ne smemo torej želeti in hrepeneti po teh pripomočkih le zato, da bi se ž njimi otresli križev, ampak zato, da bi s tem Bogu služili in mu dopadli.

XLII.

Kako se ustavljajmo hudobnemu duhu, kadar nas hoče drzno preslepiti?

Prekanjena hudoba hitro spozna, da nam je resnično živa in trdna volja hoditi naravnost po poti, ki pelje k čednosti. A takoj tudi izprevidi, da nas z očitno zvijačo ne bo spravil na svoj pot. Zato se izpreminja v angela luči. Z ljubeznjivimi mislimi, z besedami svetega pisma in z zgledi svetnikov nas nepretegoma naganja, da bi predrzno hrepeneli po najvišji popolnosti; a to dela le zato, da bi nas pogubil. Tudi nas spodbada, da bi svoje telo ostro mrtvili s pokoro, postom, s spokorno obleko in z drugim podobnim trpinčenjem; a vse to samo zato, da bi se prevzeli in si domišljevali, Bog znaj, koliko storimo. To se dogaja zlasti pri ženskah. Tudi zato nas spodbuja k takim dejanjem, da bi si nakopali kako bolezen ter potem postali nesposobni za dobra dela. Večkrat pa s tem namerava, da bi se

nam po mnogem trudu in trpinčenju duhovne vaje pristudile in bi nam presedale, ter bi tako počasi omrznili v dobrem in se z večjo pohlepnostjo kakor poprej udali posvetnemu razveseljevanju in kratkočasju. Tako se je zgodilo že mnogoterim, kateri so se predrzno nase zanašali, poslušali nagon svoje nebrzdane gorečnosti ter presegli z nezmernim zunanjim zatajevanjem svoje moči. Tako so se ujeli v zanke, ki so si jih sami spletli, in postali so v zasmeh hudobnim duhovom. Kaj takega bi se jim pa ne bilo prigodilo, če bi bili dobro premislili, kar smo zgoraj povedali. Pri takih spokornih delih je treba zmernosti, kakor jo zahteva različna narava posameznikov. Zakaj take vaje so hvalne in koristne le tedaj, če ne presegajo telesnih moči in če so sklenjene z duhovno ponižnostjo.

Vsak torej ne more živeti tako ostro, kakor so živeli svetniki. A zato ima mnogo drugih priložnosti, da jih posnema. Trudi naj se s srčnim in resničnim hrepenenjem, z gorečo molitvijo, s preziranjem sveta in samega sebe za slavni venec pravih Kristusovih vojakov. Molči naj in ljubi samoto; naj je ponižen in krotek z vsemi, naj potrpi krivico ter stori dobro tudi svojim največjim nasprotnikom. Poleg tega

naj se varuje vsakega, tudi najmanjšega greha, kar je Bogu bolj všeč kakor telesno mrtvenje. Zato ti svetujem, ljuba hči, bodi v mrtvenju telesa posebno zmerna, da je lahko poostriš, če bo potrebno. Bolje je, da tako delaš, kakor da bi bila vsled napačnega ravnanja prisiljena, da popolnoma mrtvenje opustiš. Upam pa, da se ne boš spotikala ob takih, ki jih imajo ljudje sicer za pobožne, a se vendar preveč boje za svoje telesno zdravje, ker jih njih spačena narava moti in zapeljuje. Tako zelo so boječi in plašljivi, da vedno mislijo, najmanjša stvarca jim bo že pokvarila zdravje. Najrajši mislijo in govore le o tem, kako bi si utrdili zdravje. Zatorej vedno skrbe za jedi, ki se v resnici bolj prilegajo okusu kakor želodcu, ki ga pogosto s preveliko skrbljivostjo celo pokvarijo. Seveda ravnajo tako le z izgovorom, da bi lažje Bogu služili. Toda to ni nič drugega, kakor to, da bi radi združili, kajpada brez vsakega prida — še celo v škodo obema — dva največja sovražnika — namreč dušo in telo. Zaradi prevelike skrbi izgubi telo zdravje, duša pa pobožnost.

Zatorej je vsekako najvarneje in najkoristneje nekako neprisiljeno življenje, vendar pa vedno združeno z ono previdnostjo, o kateri sem prej govoril. Zakaj treba se je ozirati na

različne telesne lastnosti in druge razmere, ki jih ne more voditi eno samo pravilo.

Opomnim naj še, da moramo zmerno ravnati ne le v zunanjih stvareh, ampak tudi kadar si prizadevamo za notranje čednosti, saj sem že zgoraj povedal, da dobivamo vse čednosti le polagoma.

XLIII.

Kako nas nagiblje naše slabo nagnjenje in podpihuje hudobni duh, da bi predrzno sodili bližnjega, in kako se temu ustavljajmo?

Iz poprej imenovane napake — iz samoljubja in povzdigovanja samega sebe — izvira še drugo zlo, ki nam zelo škoduje, namreč predrzno obsojanje bližnjega. To nas zapeljuje, da imamo druge za slabotneže, da jih preziramo in ponižujemo. Ta napaka nastaja iz našega slabega nagnjenja in iz prevzetnosti, pa to dvoje jo tudi radovoljno goji in redi. S prevzetnostjo vred namreč raste tudi predrzna sodba ter se nam prikupuje in nas nevede goljufa. Zakaj, ne da bi zapazili, si domišljujemo veliko o sebi ter se toliko bolj povišujemo, kolikor bolj v svojih mislih druge ljudi ponižujemo. Dozdev

se nam, da na nas še sledu ni onih nepopolnosti, v katerih mislimo, da drugi tiče.

Prekanjeni hudobec pa hitro zapazi to naše slabo duševno nagnjenje. Zato vedno pazi, da nam odpira in drami oči, da vidimo, presojujemo in zvekšujemo napake drugih. V svoji neskrbnosti ne moremo niti verjeti niti spoznati, kako skrbno si prizadeva in trudi, da bi si zapomnili najmanjše slabosti tega ali onega, ker velikih napak nima.

Če pa hudobec čuje v tvoje pogubljenje, zato bodi tudi ti pazljiva, da se ne ujameš v njegove mreže. Brž ko ti pokaže napako bližnjega, hitro misli kaj drugega. In čeprav čutiš, da te sili, naj bi sodila o nji, ne daj se zapeljati. Pomisli, da nimaš pravice soditi; in če bi jo prav imela, ne bi mogla soditi pravično, ker sama tičiš v tisoč strasteh in le prerada brez pravega vzroka slabo misliš o drugih.

Spominjam te zelo izdatnega pripomočka zoper to. Misli pogosto na potrebe lastnega srca. In vsako uro boš bolje spoznala, da imaš toliko dela in truda sama s seboj, da ti ne bo ostajalo ne časa ne volje, da bi pazila na dejanja drugih ljudi.

Če se potrudiš, da se boš tako vadila — seveda na primeren način — čistila boš vedno

bolj notranje oko vseh onih slabih primesi, iz katerih izvira to kužno zlo.

Vedi dobro, da je vselej, kadar o svojem bratu misliš kaj slabega, tudi v tvojem srcu kal iste hudobije. Srce, katero je k slabemu nagnjeno, tudi druge v podobnih stvareh slabo sodi — sodi namreč druge po sebi.

Kadar ti torej pride na misel, da bi sodila slabosti bližnjega, oštej samo sebe, kakor bi imela iste napake in reci: „Kako naj se drznem — reva zakopana v take in še večje napake — dvigniti glavo, da bi pretresovala in sodila napake drugih?“

Tako bo orožje namerjeno v druge, ranilo tebe in porabljeno proti tebi sami prineslo zdravila tvojim ranam.

Če pa je storjeni greh kakega človeka očiten in znan, izgovarjaj ga v duhu ljubezni in pomisli, da ima tvoj bližnji skrite čednosti. Da bi te čednosti ohranil, pripusti Bog, da pade ali da ima nekaj časa to slabost. To pa zato, da se bolj ponižuje v lastnih očeh. Ker je tudi od drugih zaničevan, nabira si lahko sadove ponižnosti ter se priljubi Bogu. Tako je torej njegov dobiček večji kakor pa izguba.

Če pa greh ni samo očiten, ampak tudi velik in izvira iz trdovratnosti srca, tedaj se

spomni pretresljivih božjih sodb; videla boš, da so včasih največji hudobneži dosegli veliko svetost. A drugi, kateri so na videz dospeli že na visoko stopinjo popolnosti, so padli v najžalostnejše brezno.

Zato se vedno boj in trepetaj bolj zase, kakor za druge.

Pomni dobro, da prihaja od svetega Duha, ako dobro sodiš o bližnjem in si mu naklonjena. Vsaka mržnja, predrzna sodba in nestrpnost pa izvira iz naše hudobnosti in iz podpihovanja hudičevega.

Če bi te bila torej kaka nepopolnost drugih vznemirila, ne miruj in ne zatisni poprej oči, dokler si tega ne izbiješ iz glave.

XLIV.

M o l i t e v.

Potrebno je, da v duhovnem boju ne zapramo sami v sebe, temveč le v Boga in da se sami vadimo. To smo dokazali do sedaj. Poleg tega pa je še potrebna molitev, ki je četrto orožje, kakor je bilo naznanjeno zgoraj. Z njo ne dobivamo le poprej imenovanih stvari od Boga, ampak izprosimo si lahko tudi vsako drugo dobroto.

Zakaj molitev je ključ, ki nam odpira vse milosti, da rosé na nas iz studenca božje dobrote in ljubezni.

Če dobro moliš, podajaš meč Bogu, da se bo on zate vojskoval in zmagal.

Da pa opravljaš dobro svojo molitev, treba je, da si, ali si vsaj biti prizadevaš izurjena v teh-le rečeh:

Prvič: Vedno srčno hrepêni, da bi služila božjemu Veličastvu v vseh stvareh in sicer tako, kakor je njemu najbolj všeč.

Da se vname v tebi to hrepenenje, dobro premisli, da je Bog najvrednejši ponižne službe in največje časti: vse to pa zaradi njegovih prečudnih lastnosti, zaradi dobrote, veličastva, modrosti, lepote njegove in zaradi drugih neskončnih popolnosti.

On je zaradi tebe triintrideset let trpel in se trudil. On je tvoje ostudne, od grešne hudobije zastrupljene rane ozdravil in zacelil. Toda tega ni storil z oljem in vinom, tudi ne s prtenimi obvezami, ampak ozdravil te je s predrago krvjo, ki je tekla iz njegovih presvetih ran, in z najčistejšim svojim telesom, ki je bilo razmesarjeno po udarcih, trnjevi kroni in žeblih.

Poleg tega tudi premisli, kolike koristi je ta služba. Zakaj v njej dobimo moči, da smo

gospodarji samih sebe, da premagamo pekel in postanemo božji otroci.

Drugič: Živo veruj in trdno zaupaj, da ti Gospod hoče dati vse, kar potrebuješ, da njemu služiš in sebe zveličaš.

To sveto zaupanje je posoda, katero napolnjuje usmiljena božja roka z zakladi svojih milosti. Kolikor večja in prostornejša je ta posoda, toliko bogateje obdarjena se povrne molitev v naše naročje.

In kako bi nam neizpremenljivi vseмогоčni Gospod odrekel svoje darove? Saj nam je sam zapovedal, da ga prosimo, in obljubil celó svojega sv. Duha, če ga verno in stanovitno prosimo.

Tretjič: Začni moliti z namenom, da hočeš le tisto, kar Bog hoče in ne kar sama hočeš. To naj velja vselej, kadar prosiš ali kadar si uslišana. Zatorej pojdi molit samo zato, ker Bog tako hoče, in ker želiš biti uslišana le v toliko, v kolikor je njemu všeč. Sploh bodi tvoj namen, da zediniš svojo voljo z voljo božjo, ne pa, da bi se ravnala božja volja po tvoji.

To pa zaradi tega, ker je tvoja volja sprijena in pokvarjena od samoljubja in se pogosto zmoti ter niti ne ve, kaj prosi. Božja volja pa je vedno združena z neskončno dobroto in se ne more nikdar zmotiti; in zato je tudi pravilo

in kraljica vsaki drugi volji. Božja volja zasluži in hoče, da jo vse druge posnemajo in poslušajo.

Zato je treba vselej prositi takih reči, ki se strinjajo z božjim dopadenjem. Ako dvo-miš, ali se kaka stvar ujema z božjo voljo, ali ne, prosi vselej pogojno, da jo hočeš namreč le tedaj, če Gospod hoče, da jo dobiš.

O čemer pa dobro veš, da mu je všečno, recimo o čednostih, tistih prosi le bolj zato, da bi Bogu zadostovala in služila; nikar pa iz kakega drugega namena ali vzroka, tudi duhovnega ne.

Četrtrič: Tvoje molitve naj zaljšajo dela, ki se ujemajo s prošnjami. Po molitvi pa še bolj skrbi, da boš sposobna sprejeti milosti in čednosti, katerih prosiš.

Vaja molitve mora biti namreč z vajo premagovanja samega sebe tako tesno združena, da druga drugo neprenehoma spremlja. Zakaj, kdor bi prosil kake čednosti in bi se zanjo ne prizadeval, ta bi ne delal drugega, kakor Boga skušal.

Petič: Predno prosiš, zahvali se vselej za prejete dobrote tako-le ali podobno: „Moj Gospod, ki si me dobrotljivo ustvaril in odrešil ter si me že toliko in tolikokrat, da sama ne

vem, rešil iz rok mojih sovražnikov, pomagaj mi tudi sedaj in ne zavrzi moje prošnje, čeprav sem bila vedno tvoja nasprotnica in velika nehvaležnica.“

Če prosiš kake posebne čednosti ter imaš priložnost, bojevati se s kako zoprno stvarjo, vadi se v njej in nikar ne pozabi, zahvaliti ga za priložnost, ki ti jo je dal. Zakaj to ni nikakor manja dobrota.

Šestič: Molitev dobiva vso moč in izdatnost, s katero naklonimo Boga svojim prošnjam, iz naravne dobrote in usmiljenja božjega, iz zaslug življenja in trpljenja njegovega edinorojenega Sina in iz obljube, ki nam jo je dal, da nas bode uslišal. Zato sklepaj svoje prošnje z eno ali več izmed naslednjih molitvic:

„Daj mi, o Gospod, to milost po svojem neskončnem usmiljenju. — Naj mi pridobi zasluženje tvojega Sina od tebe to, česar te prosim. — Spomni se, o moj Bog, svojih obljub in bodi naklonjen mojim prošnjam.“

Drugikrat pa prosi milosti po zasluženju Device Marije in drugih svetnikov. Ti premorejo mnogo pri Bogu. Zakaj Bog jih je zelo povečal, ker so tudi oni v življenju povečevali njegovo božje Veličastvo.

Sedmič: Moli stanovitno. Ponižna stovitnost premaga Nezmagljivega. Če je stovitnost in nadležnost evangeljske vdove ganila s svojimi prošnjami krivičnega sodnika (Luk 18.), ne bo li tudi ganila s svojimi prošnjami samega Boga — zaklad vseh dobrot?

Moli torej vztrajno, dasi te Gospod po molitvi ne usliši precej, in moli tudi takrat, kadar se ti zdi, da te ne bo uslišal. Zaupaj trdno in živo v njegovo pomoč. Zakaj njemu ne manjka nikoli ničesar, ampak ima neizmerno obilico vseh onih stvari, ki so potrebne, da deli drugim milosti.

Če torej kolikor se da dobro moliš, prejela boš gotovo vselej vse, kar boš prosila, ali pa kaj drugega koristnejšega, ali morda celo oboje hkrati.

In bolj ko se ti dozdeva, da te je Bog zavrgel, toliko bolj se ponižuj v svojih očeh. Premišljujoč svojo nevrednost zaupaj trdno v božje usmiljenje. Pomnožuj vedno svoje zaupanje v Boga. Če ohraniš to zaupanje živo in trdno, boš tem ljubša našemu Gospodu, čim bolj boš skušana.

Zahvaljуй ga potem vedno ter pripoznavaj njegovo dobrotljivost, modrost in ljubeznivost — in sicer tudi takrat, če ti je bila kaka stvar

odrečena, ne le tedaj, če si bila uslišana. Pri vsakem dogodku bodi stanovitna in vesela ter se ponižno podvrzi njegovi sveti volji.

XLV.

Kaj je notranja molitev?

Notranja molitev je povzdigovanje duha k Bogu. Pri tej molitvi pa je dvoje mogoče: ali namreč posebej in naravnost imenujemo milost, katere prosimo, ali pa je posebno in naravnost ne imenujemo, ker smo jo že v prejšnjih molitvah imenovali.

Posebej molimo za kako milost lahko tako, da izrekamo v duhu to-le ali podobne besede: „Gospod, moj Bog, dodeli mi to milost k svoji večji časti.“ Ali pa tako-le: „Moj Gospod, upam, da ti je všeč in k tvoji časti, ako te prosim, da dosežem to milost. Daj, da se torej sedaj izpolni nad menoj tvoja božja volja.“

Kadar te napadajo sovražniki, moli tako-le: „Ostani pri meni, moj Bog in pomagaj mi, da me ne zmore sovražnik.“ Ali pa: „Moj Bog, moje pribežališče, moč moje duše, teci mi pomagat, da ne padem!“

In če trpi boj še dalje, moli še ti dalje, kakor sem ti povedal. Ustavljaljaj se vedno krepko tistemu, ki se vojskuje s teboj.

Ko pa potihne sila boja, zateci se h Gospodu in pokaži mu sovražnika, ki te je napadel. Potoži mu tudi svojo nezmožnost, da bi se mu ustavljala, in reci:

„Poglej, o Gospod, stvar tvojih dobrotljivih rok sem, odkupljena s tvojo krvjo. Glej tukaj svojega sovražnika, ki me skuša odtrgati od tebe in me požreti. K tebi pribežim, moj Gospod, samo váte zaupam, ki si vsemogočen in dobrotljiv in ki poznaš, da sem slaba in brez tvoje pomoči hitro pripravljena voljno se mu podati. Podpiraj me torej, moje upanje in moč moje duše!“

Na drug način, da namreč posebej ne imenujemo milosti, katere prosimo, molimo tedaj, kadar povzdigujemo duha k Bogu zato, da bi prejeli kako milost, a mu kažemo samo svojo potrebo, ne da bi kaj govorili in izrekovali.

Postavim, kadar povzdigujem duha k Bogu in v njegovi pričujočnosti priznavam svojo nezmožnost, da bi se ubranil hudega in storil dobro; tedaj vnet svetega hrepenenja, da bi mu služil, ponižno in verno čakam njegove pomoči in se vnovič in vnovič zatekam le k istemu Gospodu.

Kadar tako spoznam svojo slabost in me vleče hrepenenje ali živa vera k Bogu, tedaj

molim in sicer molim za tisto milost, katere potrebujem, četudi je posebej in naravnost ne imenujem. In kolikor čistejše in odkritosrčnejše bo to spoznanje, kolikor gorečnejše hrepenenje in živejša vera, toliko izdatnejša bo tudi molitev.

Tako torej lahko notranje molimo, ne da bi posebej imenovali milost, katere prosimo. K temu pristavljam, da isto molitev opravimo lahko še kraje in sicer tako: Ozrimo se v duhu k Bogu, da bi nam pomagal. Ta pogled pa ni nič drugega, kakor tih opomin in molčeča prošnja za milost, katere smo prosili že poprej.

Le dobro se nauči in navadi te molitve. Zakaj to je orožje, — kakor ti pokaže skušnja — katero lahko rabiš ob vsaki priložnosti in povsod, in ki je tako močna podpora in tolike vrednosti, da ti ne morem povedati.

XLVI.

Kako premišljevaje molimo?

Ako hočeš dalj časa moliti, na primer pol ure, ali tudi celo uro in še več, moli in ob enem premišluj življenje in trpljenje Jezusa Kristusa. To pa stori tako, da vedno obračaš Kristusova dejanja, katera ravno premišljuješ, na ono čednost, po kateri hrepeniš.

Recimo, da hrepeniš dobiti milost potrpežljivosti; premišluj torej nekatere dogodke o bičanju tvojega Gospoda.

Prvič: Kako so zlobni biriči po Pilatovem ukazu vlekli Gospoda na kraj bičanja, kako so vpili in ga zaničevali.

Drugič: Kako hitro in neusmiljeno so slekli Gospoda in pustili njegovo najsvetejše telo vse golo in nago.

Tretjič: Kako tesno so privezali njegove nedolžne roke s trdo verigo k stebru.

Četrtrič: Kako so raztrgali in razmesarili z biči njegovo telo, tako da je curkoma tekla božja kri na zemljo.

Petič: Kako so udrihali in udrihali na eno ter isto mesto in vedno razširjevali že narejene rane. Tako torej premišluj te in enake dogodke, da boš dosegla potrpežljivost. Pri tem najprej nagni svoje čute, da bi kolikor mogoče živo občutila prebridko trpljenje in grenke bolečine, katere je tvoj preljubi Gospod trpel, trpel pa na vsakem delu svojega najsvetejšega telesa in na vsem telesu skupaj.

Opazuj potem njegovo presveto dušo ter se vglobi kolikor mogoče v misel, kako potrpežljivo in krotko je prenašal tolike bolečine, in da mu nikdar ni bilo dosti trpljenja, ampak

je želel še večje in hujše muke trpeti za čast svojega Očeta in naše zveličanje.

Premišluj dalje, kako goreče želi, da bi ti voljno prenašala svoje težave. Glej, kako še celo prosi zate svojega Očeta, naj bi ti blagovolil podeliti milost, da bi potrpežljivo nosila križ, kateri te teži ravno sedaj, ali katerikoli si bodi.

Potem pa prav pogosto skleni, da boš vse prenašala s potrpežljivim srcem. Ozri se nato v duhu k nebeškemu Očetu. Najprvo ga zahvali, da je iz same ljubezni do tebe poslal svojega Sina na svet trpet tako strašne muke in zate prosit; potem ga pa še poprosi, naj ti dá zaradi del in prošenj svojega Sina potrpežljivosti.

XLVII.

Kako še drugače premišljevaje molimo?

Še drugače lahko moliš in hkrati premišljuješ. To pa stori tako: Ko si pazljivo premišljevala trpljenje Gospodovo in videla v duhu, kako radovoljno ga je prenašal, nehaj premišljevati njegove velike bolečine in njegovo potrpežljivost ter premišluj: prvič, kako neskončno je zasluženje Gospodovo in drugič, kako se veseli in

slavi večni Oče s tem, da mu je bil njegov Sin popolnoma pokoren.

To dvoje daruj božjemu Veličastvu in prosi, da bi ti Bog zaradi tega podelil milost, po kateri hrepeniš.

Tako pa lahko ravnaš ne le pri vsaki skrivnosti Gospodovega trpljenja, temveč tudi pri vsakem posameznem notranjem ali zunanjem dejanju vsake skrivnosti, katero je Gospod izvrševal.

XLVIII.

Kako molimo s pomočjo Marije Device?

Razen po ravnokar omenjenih načinih lahko še drugače molimo in prosimo, in sicer s pomočjo Marije Device. Pri tem načinu mislimo najprvo na večnega Boga, potem na ljubega Jezusa in slednjič na njegovo preslavno Mater.

Ko misliš na Boga, premišluj dve reči: prvič, kako se je Bog od vekomaj veselil, ker je gledal samega sebe v Mariji, predno jo je bil ustvaril; drugič pa premišluj Marijine čednosti in dela, ki jih je izvrševala po svojem rojstvu na zemlji.

Da boš spoznala božje veselje, povzdigni se v mislih nad čas in nad stvarstvo. Podaj se v neskončno večnost, prodri prav do več-

nega razuma božjega ter premišluj, kako srčno se je veselil Bog sam v sebi nad Marijo Devico. Zaradi tega veselja prosi potem prav zaupljivo Boga, naj ti podeli milost in moč, da bi premagala sovražnike in posebno tistega, ki te ravnokar napada.

Potem premišluj, kako velike in vzvišene čednosti je Marija gojila in kako sveta dela izvrševala. Daruj sedaj vse skupaj, sedaj posamezne Bogu in prosi neskončno božjo dobroto, naj ti da zaradi njih, česar potrebuješ.

Ko misliš na božjega Sina, spomni ga, da ga je deviško telo Marijino nosilo, da ga je Devica takoj po porodu pobožno molila in ga spoznala za pravega človeka in pravega Boga, za svojega sina in Stvarnika. Opomni ga, da je Devica z žalostnimi očmi gledala njega tako revnega, da ga je z rokami objemala in ljubeznjivo poljubovala z ustnicami, da ga je dojila na svojih prsih in prestala veliko truda in skrbi zanj v življenju in pri njegovi smrti. S takim premišljevanjem boš božjega Sina milo prisilila, da te usliši.

Misli slednjič na najsvetejšo Devico. Spomni jo, da jo je večna previdnost in dobrotljivost izvolila za Mater milosti in usmiljenja in za našo besednico. Za njenim blaženim Sinom

torej nimamo varnejšega in mogočnejšega pribežališča, kakor njo.

Spomni potem Marijo resnice, katera je zapisana o njej in potrjena s tolikimi čudeži, da je namreč še vsakemu pomagala, kdor jo je zaupno klical na pomoč.

Naposled jej še pokaži bridkosti in težave njenega edinega Sina, katere je pretrpel za naše zveličanje. Prosi jo, naj ti izprosi pri njem milosti, da bi njegovo trpljenje obrodilo tisti sad, za kateri je trpel tolike muke, in da bi ta sad bil njemu v čast in veselje.

XLIX.

Premišluj, zakaj naj s trdnim zaupanjem pribežimo k Mariji Devici.

Da boš v vseh svojih potrebah s trdnim zaupanjem pribežala k Mariji Devici, premišluj tako-le:

Prvič: Že skušnja nas uči, da posode, v katerih se je hranil balzam ali kaka druga dragocena tekočina, še potem po njih diše, ko jih ni več v posodi. Diše pa toliko bolj, kolikor več časa se je hranila v njih dišava; prav posebno pa še diše, ako je je kaj notri ostalo. Vendar balzam in druge dragocene tekočine slednjič izpuhte in njih prijetni duh se izgubi.

Tudi ostane dalj časa gorak tisti, ki je stal blizu velikega ognja, dasi se je že oddaljil od njega.

Če je pa tako, kaj bomo še le rekli o ognju ljubezni, o usmiljenju in dobroti, ki sta plamtela in kipela v srcu Marije Device? Devet mesecev namreč je nosila v svojem deviškem telesu in še vedno nosi v svojih prsih in svojem srcu božjega Sina, ki je sama ljubezen, usmiljenje in dobrotà. Ta ljubezen, usmiljenje in dobrotà pa se ne izgubi, kakor dragocena tekočina, ampak ostane brez konca in kraja.

Ni mogoče, da bi se ne ogrel, kdor pride k velikemu ognju. Tako, da, še bolj nemogoče je, da ne bi prejel človek v potrebi pomoči, podpore in milosti, ako pribeži ponižno, verno in zaupljivo k ognju ljubezni, usmiljenja in dobrote, ki vedno gori v srcu Marije Device. Prejel bo pa tem več, čim pogosteje, s čim večjo vero in zaupanjem se bo zatekel k njej.

Drugič: Nobena stvar ni Jezusa Kristusa tako ljubila in spolnovala njegove volje, kakor presveta njegova Mati.

In če je sam Sin božji, kateri je vse svoje življenje, dà, še celo samega sebe daroval za nas grešnike, če je torej sam Sin božji dal svojo Mater nam za mater in besednico, da bi nam

pomagala in bila za njim srednica našega zveličanja, ali je mogoče, da bi nam naša mati in besednica ne pomagala, ali je mogoče, da bi se upirala volji svojega Sina?

Zatekaj se torej, ljuba hči, v vsaki potrebi zaupno k presveti Materi Devici Mariji. To zaupanje je polno blagoslova, in Marijino pribežališče je varno, ker deli vedno milost in usmiljenje.

L.

Kako nam pri premišljanju in molitvi pomagajo angeli in svetniki.

Na dva načina ti lahko prav pride pri molitvi pomoč in naklonjenost angelov in svetnikov.

En način je ta: Obrni se k večnemu Očetu ter mu kaži ljubezen in slavospeve, s katerimi ga povišujejo vse nebeške trume. Spomni ga pa tudi težav in bolečin, katere so pretrpeli svetniki na zemlji iz ljubezni do njega. Zaradi njihovih zaslug prosi božje Veličastvo, česar potrebuješ.

Drug način pa je: Zateci se k tem slavnim duhovom, kateri žele ne samo, da bi mi bili popolni, temveč da bi dosegli še višjo stopinjo slave v nebesih, kakor oni. Prosi jih pomoči, da bi premagala vse pregrehe in svoje

sovražnike, zlasti pa še, da bi te branili ob smrtni uri.

Premišluj včasih tudi, kako velike in posebne milosti so prejeli od Stvarnika. Trudi se, da bi tako srčno ljubila in se tako živo veselila njihovih obilnih darov, kakor bi jih sama imela.

Dà, če je mogoče, veséli se še bolj, ker so jih imeli oni in ne ti, ker je bila taka božja volja. Častimo in hvalimo Boga zato!

Da pa to vajo opravljaš redno in lahko, razdeli si vrste svetnikov za vsak dan tedna tako-le:

Za nedeljo si odberi devet angelskih korov;
za ponedeljek sv. Janeza Krstnika;
za torek očake in preroke;
za sredo apostole;
za četrtek mučenike;
za petek škofe in druge svetnike;
za soboto device in druge svetnice.

Nikdar pa ne pozabi zatekati se večkrat na dan k Mariji Devici, kraljici vseh svetnikov, k svojemu angelu varihu, sv. nadangelu Mihaelu in vsem svojim svetim priprošnjikom.

Vsak dan prosi Marijo Devico, njenega Sina in nebeškega Očeta, da bi ti skazali veliko milost in ti dali sv. Jožefa, ženina preblažene De-

vice, za posebnega besednika in priprošnjika. Zatekaj se potem k temu svetniku in ga zaupljivo prosi, da bi te varoval.

O tem slavnem svetniku nam pripovedujejo velike reči. Mnogo dobrot so od njega prejeli vsi, ki so ga častili in se zatekali k njemu ne samo v dušnih, temveč tudi v telesnih potrebah. Zlasti pa ta svetnik vodi pobožne duše, da dobro molijo in premišlujejo.

Ako namreč Bog druge svetnike zelo ceni, ker so mu bili v svojem življenju pokorni in so ga častili, koliko bolj smemo biti prepričani, da ceni Bog najponižnejšega in najsrečnejšega svetnika in zato tudi posluša njegove prošnje. Saj ga je Bog sam že na zemlji tako častil, da mu je hotel biti podložen, in mu je pokoren služil, kakor očetu.

LI.

Kako s premišljevanjem Kristusovega trpljenja vzbujamo v sebi razne pobožne nagibe.

Kar sem do sedaj povedal o Gospodovem trpljenju, nas uči, kako si lahko izprosimo z molitvijo in premišljevanjem raznih milosti. Sedaj naj še povem, kako moremo s premišlje-

vanjem Kristusovega trpljenja vzbujati v sebi tudi razne pobožne nagibe.

Recimo, da si se namenila premišljevati, kako so Gospoda križali. Med drugim pri tej skrivnosti lahko premišljuješ to-le:

Prvič: Premišluj, kako besno so Gospoda trinogi slekli na gori Kalvariji in mu kar kosoma trgali meso, ker se je bilo vsled prejetih udarcev sprijelo z obleko.

Drugič: Kako so mu vzeli trnjevo krono z glave, zasadili jo zopet nazaj in naredili nove rane.

Tretjič: Kako so udrihali s kladivi po žeblih in Gospoda na križ pribijali.

Četrtrič: Kako silno so krvoločneži natezali njegove svete ude, ker niso segali do izvrtanih lukenj. Tako strašno so pretegnili vse kosti, da bi jih bil lahko preštel.

Petič: Premišluj, da Gospod ni imel na trdem lesu druge podpore, kakor žeblje. Zaradi teže telesa, ki je sililo navzdol, so se širile in razbolevale njegove najsvetejše rane med nepopisljivimi bolečinami.

Ako hočeš s takim in enakim premišljevanjem vzbuditi v sebi občutke ljubezni, prizadevaj si, da se vedno bolj vanje utapljaš in vedno bolj in bolj spoznavaš, kako neskončno

dobrotljiv je tvoj Gospod do tebe in kako srčno te ljubi, ker je toliko trpel zate. Kolikor natančneje boš namreč to spoznala, toliko bolj boš ljubila svojega Gospoda.

Če spoznaš dobrotljivost in neskončno ljubezen svojega Gospoda do tebe, vzbudi se ti tudi kesanje in žalost, ker si tolikokrat in tako nehvaležno razžalila Boga, ki je bil tako neznanško mučen in razmesarjen zaradi tvojih pregreh.

Zaupanje pa ti bo vzbudilo premišljevanje, da se je zato tako globoko ponižal preimenitni Gospod, da bi zatrl greh, da bi te rešil iz satanovih zank in tvojih posebnih napak, da bi te spravil z večnim Očetom in te navdal z zaupanjem, da v vseh potrebah k njemu pribežiš.

Občutila boš veselje, ako pomisliš, kaj so učinile njegove bolečine. Z njimi je namreč Gospod izbrisal grehe vsega sveta, potolažil Očetovo jezo, premagal kralja teme, umoril smrt in dopolnil angelske sedeže.

Še bolj se boš vzradostila pri misli, kako močno je odrešenje razveselilo presveto Trojico, Marijo Devico, zmagujočo in vojskujočo cerkev.

Da obudiš stud nad svojimi grehi, misli si, kakor bi bil Gospod le zaradi tega trpel, da bi ti sovražila svoja hudobna nagnjenja, posebno

še tisto, ki te ima najbolj v oblasti in je njegovi božji dobrotljivosti najbolj zoprno.

Da vzbudiš v sebi občudovanje, premišluj tako-le: Je li pač kaj bolj čudnega, kakor če gledaš, da Stvarnika vsega sveta, ki daje toliko stvarjem življenje, njegove lastne stvari preganjajo do smrti. Vprašam, je li kaj bolj čudnega, kakor če zreš, kako teptajo in zaničujejo najvišje Veličastvo, obsojajo pravico, zapljujejo božjo lepoto, kako sovražijo ljubezen nebeškega Očeta, izročajo notranjo in nedosegljivo luč v oblast temi? Ali ni čudno, da imajo njega, ki je večna slava in sreča človeštva, za nečast in sramoto človeškemu rodu in ga pehajo v največjo revščino?

Da pomiluješ svojega trpečega Gospoda, premišluj poleg njegovih zunanjih bolečin še prav globoko, kako grozne bolečine so stiskale njegovo dušo. In če so te že ganile zunanje bolečine, koliko bolj ti bodo presunile srce z žalostjo dušne bridkosti, ki so brez primere večje!

Kristusova duša je gledala božje bitje tako, kakor je gleda sedaj v nebesih. Spoznala je, da je nad vse vredno največje časti, vredno, da mu služi vse na svetu. Zaradi te neizrekljive ljubezni do njega je hrepenela, da bi mu vse stvari služile iz vseh svojih moči.

Ker pa je duša Kristusova tudi videla, da božje bitje hudo žalijo in zaničujejo neštevilni grehi in grde hudobije, ki se dogajajo na svetu, je bila zato v istem času neskončno žalostna. To jo je pa toliko bolj mučilo, kolikor večja je bila njena ljubezen in želja, da bi vsi častili neskončno Veličastvo in mu služili.

Kakor nihče ne more spoznati, kako velika je bila ta ljubezen in želja, tako tudi nihče ne more dosti razumeti, kako grenke in grozne so bile zaradi tega notranje bolečine križanega Gospoda.

Jezus je nadalje neizrekljivo ljubil vse stvari. In kakor je bila ta ljubezen goreča, tako močno je tudi žaloval nad vsemi grehi, ki ločijo ljudi od njega. Vsak smrtni greh — naj je že storjen, ali še le bo, naj ga imajo na vesti prednamci, ali naj ga zakrivate zanamci — vsak loči grešnika od duše Gospodove, s katero je združen po ljubezni. Loči ga pa tolikokrat, kolikorkrat kdo greši.

Ta ločitev pa je hujša, kakor ločitev telesnih udov, kadar se ločijo od svojega mesta, ki ga imajo od rojstva. Ker je duša čisti duh, ker je plemenitejša in popolnejša kakor telo, zato tudi bolečine veliko bolj občuti.

Najbridkejšo bolečino, katero je pretrpel Gospod za stvari, pa so mu povzročili grehi pogubljenih, ki morajo trpeti strašne večne kazni in se ne bodo nikdar več združili z njim.

Ako želi duša, katero je ganilo trpljenje preljubega Jezusa, še globokeje premišljevati, nagnilo jo bo še marsikaj k sočutju do Jezusa. Tako bo našla recimo nepopisno strašne bolečine, katere je pretrpel Jezus ne le za storjene grehe, ampak tudi za nikdar storjene. Nikakor namreč ne moremo dvomiti, in gotovo je, da nam je zaslužil naš Gospod s svojim dragocenim trpljenjem dvoje: zaslužil nam je odpuščenje storjenih grehov in nas je obvaroval drugih, katere bi bili morda storili.

Tudi na razne druge načine, ljuba hči, še lahko premišljuješ, da boš žalovala s svojim križanim Zveličarjem.

Nobena pametna stvar še ni občutila bolečin in jih tudi ne bo, katerih ne bi bil občutil Jezus na sebi.

Vse krivice, vse skušnjave, vsa zasramovanja, vsa spokorna dela, vse skrbi in težave, kar jih morajo ljudje na svetu trpeti, je občutila duša Kristusova bolj živo in bolj trpela zbog njih, kakor oni ljudje sami.

Vsa njih trpljenja, velika in majhna, dušna in telesna, dà, najmanjši glavobol in zbadljaj s šivanko je naš preusmiljeni Gospod popolnoma videl in hotel v svoji neskončni ljubezni z nami vred trpeti in sprejeti v svoje srce.

Kako so mu pa bolečine njegove najsvetejše Matere prebadale srce, ne popiše nihče. Marija je namreč ravno tako in ravno zato žalovala in trpela, kakor Gospod. Sveta Devica je tudi nad vsem žalovala in vse trpela, dasi ne tako globoko v srcu, vendar pa neizrečeno bridko.

Njene bridkosti so obnovile rane ljubeznivemu Sinu. Njegovo najslajše srce, prebodeno s toliko pušicami, katere je užgala ljubezen, lahko imenujemo zaradi strašnih bolečin, katere smo že opisali, in še zaradi neštevilnih drugih, nam prikritih — to srce torej lahko imenujemo prostovoljni pekel, ki ga je užgal ogenj ljubezni. Tako ga je tudi, kakor se nam poroča, imenovala neka pobožna, preprosta duša.

Ako torej, ljuba hči, dobro premišljuješ, zakaj je naš križani Zveličar in Gospod trpel ravnokar opisane bolečine, boš spoznala, da edino le zaradi greha.

Pravično je torej, da kažemo resnično sočutje in pravo hvaležnost, katero Jezus od nas terja,

in katero smo mu dolžni iz neštevilnih vzrokov, s tem, da žalujemo nad svojimi grehi le iz ljubezni do njega, da nad vse sovražimo greh, da se srčno borimo zoper vse Jezusove sovražnike in svoja slaba nagnjenja: skratka, da slečemo starega človeka in njegova dela in oblečemo novega ter ozaljšamo svojo dušo z evangeljskimi čednostmi.

LII.

Kaj nam koristi premišljevanje o križanem Zveličarju in kako moramo posnemati njegove čednosti?

Obilo dobička prinaša premišljevanje Kristusovega trpljenja:

Prvič: Ne kesaš se samo svojih storjenih grehov, temveč tudi žaluješ, ker še žive v tebi pregrešne strasti, ki so tvojega Gospoda položile na križ.

Drugič: Prosiš ga odpuščenja grehov in pa milosti, da bi samo sebe popolnoma sovražila in njega nikdar več ne žalila; da bi mu zadočila za bolečine, ki jih je zate prestal; prosiš ga, da bi ga ljubila in mu popolnoma služila. Tega pa seveda ni mogoče storiti, ako same sebe ne sovražiš s svetim sovraštvom.

Tretjič: Trudiš se uspešno, da vsako hudo nagnjenje čisto zatreš, naj je še tako majhno.

Četrtnič: Prizadevaš si prav resno, da boš posnemala Zveličarjeve čednosti. On namreč ni trpel samo, da bi zadostil za naše pregrehe in nas odrešil, temveč tudi zato, da bi nam dal zgled, da bi hodili po njegovh stopinjah.

Kako posnemati Gospoda, podajam ti ta-le način premišljevanja:

Ako, recimo, želiš v potrpežljivosti posnemati svojega Gospoda, premišluj te-le stvari:

1. Kako se vede duša trpečega Kristusa proti Bogu.

2. Kako Bog proti Kristusovi duši.

3. Kako duša Kristusova proti sami sebi in svojemu presvetemu Telesu.

4. Kako Kristus proti nam.

5. Kako se moramo mi vesti proti Kristusu.

Najprej torej premišluj, kako je Kristusova duša vsa zamaknjena v Boga, kako strmi in gleda neskončno in nerazumljivo božje Veličastvo. Vse stvari niso nič v primeri proti njej. Duša Kristusova vidi, kako se to Veličastvo ponižuje (dasi nobena stvar ne more zmanjšati njene slave) in trpi na zemlji najnevrednejše zaničevanje. Trpi pa za človeka, od katerega je prejela le nehvaležnost in krivico. Premišluj, kako

Kristusova duša moli to Veličastvo, ga zahvaljuje in se mu popolnoma daruje.

Drugič: Potem se čudi, kako se Bog vede proti Kristusovi duši. Bog hoče in jo spodbuja, naj trpi za nas zaušnice, zapljuvanje, preklinjanje, bičanje, kronanje in križanje. Spodbuja jo pa s tem, da ji kaže, kako všeč mu je, da jo vidi potrto vsled vsakovrstnega zaničevanja in trpljenja.

Tretjič: Nadalje premišljuje, da Kristusova duša spoznava s svojim od večne luči popolnoma razsvetljenim umom, kako zelo je to Bogu všeč. Premišljuje tudi, kako neskončno, neizmerno in goreče ljubi Kristusova duša božje Veličastvo, ker je vredno neskončne ljubezni, in pa iz neizmerne hvaležnosti, ker jo je poklicalo, da bi trpela iz ljubezni do nas in nam zapustila zgled. Premišljuje, kako radostno in veselo se pripravlja, da se radovoljno uda najsvetejši božji volji.

Kdo bi dosti globoko premislil, kako živo je hrepenela najčistejša in najljubeznjivejša duša Kristusova po trpljenju? Vsakovrstno trpljenje jo obdaja, a vendar še išče vedno novih muk in bolečin, pa jih več ne najde. Zato se prostovoljno izroča v oblast in rop krivičnim ljudem in peklenskim duhovom, popolnoma jim

pusti svoje najsvetejše telo, naj delajo z njim, kar hočejo.

Četrtrič: Nato pa se ozri na svojega Jezusa, ki ljubeznjivo nate gleda in ti govori: „Glej, moja hči, kam me je pripeljalo tvoje nebrzdano poželenje, ker se nočeš prav nič premagovati. Glej, koliko in kako veselo trpim iz ljubezni do tebe in ti dajem zgled prave potrpežljivosti. Zaradi svojih bolečin te prosim, ljuba hči, prenašaj radovoljno križ, ki ga imaš in tudi vsakega drugega, katerega ti pošljem po svoji volji. Popolnoma se prepusti vsem svojim preganjalcem, četudi, kar se da, poniževalno ravnajo s tvojim poštenjem in grozovito s tvojim telesom. O, da bi ti vedela, kako me bo tolažila tvoja potrpežljivost! Sploh pa to lahko spoznaš na ranah, katere sem prejel kot dragocene bisere, da ozaljšam z lepimi čednostmi tvojo revno dušo, katero veliko bolj ljubim, kakor ti meniš. In ako sem jaz zaradi tega toliko trpel, zakaj bi ti, predraga hči, ne hotela nekoliko trpeti, da bi ustregla mojemu srcu in olajšala rane, katere mi je vsekala tvoja nepotrpežljivost, ki me bolj muči, kakor rane same?“

Petič: Potem še premišluj, kdo tako s teboj govori, in videla boš, da sam kralj Veličastva, Kristus, pravi Bog in pravi človek. Premišluj,

da takega trpljenja in zaničevanja, kakoršno je On prestal, ne zasluži največji razbojnik na svetu. Glej, tvoj Gospod je v takih težavah ne le prečudno nepremakljiv in potrpežljiv, temveč se še veseli tega, kakor dneva svoje največje slave. In kakor narašča plamen, ako priliješ nekaj kapljic vode, tako se je tudi tvoj Gospod toliko bolj veselil in hrepenel še več trpeti, kolikor bolj so se množile muke, ki so se zdele njegovi preobilni ljubezni le majhne. Premišljuj, da je vse to prelubi tvoj Gospod trpel in storil ne prisiljen, ne iz lastnega dobička, ampak iz ljubezni do tebe, da bi ga ti posnemala in se vadila v potrpežljivosti. Premišljuj torej natančno, kaj terja od tebe in kako ga boš razveselila, ako se vadiš v tej čednosti. Obujaj potem goreče želje ne samo potrpežljivo, temveč tudi veselo prenašati križ, ki te sedaj teži in tudi vsak drug še težji križ. Tako boš posnemala svojega Gospoda in ga tolažila.

Pregleduj v duhu, koliko zasramovanj in bridkosti je zate pretrpel, kako je bil stanoviten in potrpežljiv. In ko zapaziš, da je tvoja potrpežljivost le senca njegove, in da tvoje trpljenje in zaničevanje v primeri z božjim še imena ni vredno, sramuj se svoje nepotrpežljivosti. Boj se že misli, da bi kdaj ne hotela trpeti iz

ljubezni do svojega Gospoda, in tresi se, ako bi se še kdaj utegnila le količkaj vtihotapiti v tvoje srce tudi najmanjša taka misel.

Gospod na križu, hči moja, je knjiga, ki jo prebiraj. V njej dobiš živo podobo vseh čednosti. Tvoj Gospod je knjiga življenja. Ne podučuje samo z besedami razuma, temveč vnema z živim zgledom tudi voljo. Na svetu je vse polno knjig, a vse skupaj te ne bodo tako popolno podučile, kako si pridobiš čednosti, kakor edino le premišljevanje križanega Boga.

Toda vedi, draga hči, da se dobe tudi taki ljudje, kateri sicer veliko ur porabijo v to, da obiskujejo trpljenje našega Gospoda in premišlujejo njegovo potrpežljivost, pa so vendar popolnoma nestrpni, kadar jih zadene kaka zoprnost, tako da se zdi, kakor bi še nikoli ne bili premišljevali potrpežljivosti. Taki ljudje so podobni vojakom, ki so veliki junaki pred vojsko, dokler so še v šotorih; ko se pa sovražnik prikaže, popusté svoje orožje ter zbežé. Kaj pa je bolj neumnega in pomilovanja vrednega, kakor Gospodove čednosti gledati dejal bi v najčistejšem ogledalu, ljubiti jih in občudovati, pa jih pozabiti, kadar se ponuja prilika, da bi jih tudi posnemali?

LIII.

O zakramentu presvetega Rešnjega Telesa.

Do sedaj, ljuba hči, sem ti podal, kakor veš, četvero orožje, ki ga potrebuješ, da zmagaš svoje sovražnike, in sem ti napisal mnogo navodil, kako s pridom rabi vse to orožje. Pokazati ti moram še neko drugo orožje, in to je zakrament presvetega Rešnjega Telesa.

Kakor ta zakrament vse druge zakramente presega, tako je tudi to peto orožje močnejše kakor vsako drugo.

Do sedaj imenovano četvero orožje dobiva svojo moč iz zasluženja in milosti, katere nam je zaslužil Kristus s svojo krvjo, peto orožje pa je njegova kri sama in njegovo telo, z dušo in božanstvom Kristusovim.

S prvim četverim orožjem se vojskujemo zoper svoje sovražnike z močjo Kristusovo, s petim orožjem pa se bojujemo zoper nje s Kristusom samim, in Kristus se bojuje z nami vred; zakaj kdor vživa Kristusovo telo in pije njegovo kri, ostane v Kristusu in Kristus v njem.

Ta presveti zakrament lahko na dvojen način prejemamo in rabimo kot orožje. Prejemamo ga namreč resnično v zakramentu samo enkrat

na dan, in pa duhovno vsako uro ali vsak trenutek. Ne opuščaj prejemati ga prav pogosto na drugi način, na prvi način pa vselej kadar ti je mogoče in dovoljeno.

LIV.

Kako prejemamo zakrament presvetega Rešnjega Telesa?

K najsvetejšemu zakramentu pristopamo iz raznih namenov. Da vse te namene dosežemo, moramo opraviti razne reči in sicer nekatere pred sv. obhajilom, druge neposredno pred sv. obhajilom in še druge po sv. obhajilu.

Pred sv. obhajilom je potrebno — da se v zakramentu sv. pokore operemo in očistimo vseh madežev smrtnega greha, ako bi jih kaj imeli. Potrebno je nadalje, da se Jezusu Kristusu darujemo z vso gorečnostjo svojega srca, z vso dušo, z vsemi dušnimi in telesnimi močmi in kakor je Njemu ljubo. Saj nam tudi On daruje v tem presvetem zakramentu svojo kri in svoje telo z dušo, z božanstvom in z vsem svojim zasluženjem. Premišljujoč pa, kako majhno, dà, kakor nič je naše darilo v primeri z njegovim, moramo hrepeneti, da bi bila vsa darila, katera so mu dale in darovale vse človeške in nebeške

stvari, naša lastnina, in da bi jih mi darovali njegovemu nebeškemu Veličastvu.

Ako na primer želiš prejeti presveti zakrament v ta namen, da bi premagala in zamorila v sebi vse svoje in njegove sovražnike, premišljuj zvečer pred sv. obhajilom ali še poprej, kako hrepeni božji Sin, da bi mu ti pripravila prostor v svojem srcu, samo da bi se v tem najsvetejšem zakramentu s teboj združil in ti pomagal zmagati vse tvoje grešne strasti.

Naš Gospod po tem tako srčno hrepeni, da ustvarjeni um tega ne more razumeti.

Da pa to vsaj nekoliko razumeš, dobro vtisni svojemu srcu dve reči:

Prvič: Našega predobrotljivega Boga neizrečeno veseli, da se z nami združi. To imenuje on svoje veselje.

Drugič: Premišljuj, da on greh nad vse sovraži, ker ovira in zabranjuje, da se ne moremo z njim združiti, kar tako močno želi; in pa ker je greh popolnoma nasproten njegovi božji popolnosti. Ker je namreč Bog največja dobrota, čista luč in neskončna lepota, mora neskončno zaničevati in sovražiti greh, ki ni drugega, kakor tema, slabost in zoprni madež naše duše.

Gospod tako strašno sovraži greh, da je vse, kar je storil v starem in novem zakonu, le

zato naredil, da bi zatrl greh. Prav posebno pa je bilo v to namenjeno najsvetejše trpljenje Njegovega Sina, kateri bi bil, kakor spričujejo razsvetljeni božji služabniki, ako bi bilo treba, iznova pripravljen celo tisočkrat umreti, da bi le zatrl v nas vsak tudi najmanjši greh.

Tako si spoznala, četudi nepopolnoma, kako srčno hrepeni Gospod priti v tvoje srce, da bi celoma zatrl in pregnal tvoje in svoje sovražnike; obudi sedaj v sebi srčno željo, prejeti Ga v ta namen.

Upanje, da pride k tebi tvoj nebeški vojskovodja, te je osrčilo in ohrabilo; sedaj pa le pokliči večkrat na boj strast, katero si se namenila premagati. Zatiraj jo, obujaj sovraštvo do nje in vzbujaj dejanje njej nasprotne čednosti. Tako nadaljuj te vaje zvečer in zjutraj pred sv. obhajilom.

Malo poprej, preden prejmeš presveti zakrament, premisli še ob kratkem, kaj si se pregrešila od svojega zadnjega obhajila. Ko si grešila, delala si tako, kakor bi Boga ne bilo in bi ne bil on toliko zate trpel na svetem križu. Ozirala si se bolj na nizko veselje in svojo voljo, kakor pa na božjo voljo in njegovo čast. Sramuj se same sebe, in sveti strah naj te obhaja, ker si tako nehvaležna in nevredna.

Vendar vabi k sebi tvojo črno nehvaležnost in slabo vero neizmerna in prevelika dobrotljivost tvojega Gospoda; zaupljivo se mu torej približaj, odpri mu popolnoma svoje srce, da bo samo on gospodoval v njem.

To se pa zgodi le tedaj, če preženeš iz svojega srca vsako nagnjenje do stvari in ga potem zapreš, da ne pride nihče drugi vanje, kakor le tvoj Gospod.

Po svetem obhajilu pa hitro pojdi v celico svojega srca. Moli najprvo svojega Gospoda, potem pa v mislih z njim govori ponižno in spoštljivo:

„Vidiš, moja edina dobrota, kako lahko te žalim, in kako lahko me premaga moja najhujša strast. Z lastnimi močmi se je ne morem ubraniti. Zato se zlasti Ti bojuj zame! Dasi se moram tudi sama bojevati, vendar upam, da mi podeliš zmago.“

Potem se obrni do večnega Očeta in mu daruj iz hvaležnosti zaradi prejetih milosti in zadobljene zmage Njegovega božjega Sina, katerega ti je dal in katerega imaš v svojem srcu. Bojuj se hrabro zoper imenovano strast in zaupljivo pričakuj od Boga zmage. Bog te ne bo zapustil, ako boš storila, kar ti je mogoče; pač pa ti lahko zmago odloži za nekaj časa.

LV.

Kako se pripravljajmo k sv. obhajilu,
ako hočemo vzbuditi v sebi sveto
ljubezen?

Da užge nebeški zakrament v tebi ljubezen do Boga, premišluj pogostoma, kako te Bog ljubi. Premišluj že prejšnji večer, da veliki in vsemogočni Gospod ni še zadovoljen, da te je ustvaril po svoji podobi in podobnosti in poslal na zemljo svojega edinorojenega Sina, ki je triintrideset let trpel za tvoje pregrehe ter prestal najgrozovitejše bolečine in mučno smrt na križu, da te je odrešil, ne, to mu ni zadosti, pustil je svojega Sina v najsvetejšem zakramentu sv. Rešnjega Telesa tebi v hrano in pomoč.

Premisli pač dobro, hči moja, kako nerazumljivo vzvišena je ta ljubezem, ki je v vsem edino le ona najpopolnejša.

Prvič: Kar se tiče časa, nas je ljubil Bog od vekomaj, nikdar nas ni začel ljubiti. Kakor je sam večni po svoji božji naravi, tako je tudi večna njegova ljubezen. V tej svoji ljubezni je od vekomaj sklenil v svojih mislih, da nam bo dal svojega Sina na ta čudežni način.

Veseli se zaradi tega v svojem srcu in polna notranje radosti tako govori: „V neskončni

večnosti torej je najvišji Bog tako spoštoval in ljubil mojo malenkost, da je mislil name in srčno želel v svoji neizrekljivi ljubezni, dati mi v jed svojega Sina.“

Drugič: Da, še več! Vsaka druga ljubezen, bodisi še tako velika, ima svoje meje, katerih ne more prestopiti. Ljubezen našega Gospoda je pa brezmejna.

Da bi tej svoji ljubezni popolnoma zadostil, je dal svojega edinega Sina, ki mu je enak v veličastvu in neskončnosti, ki je enega bitja in ene narave z njim. Ljubezen je torej tako velika kakor dar, in dar kakor ljubezen; oba pa tako velika, da si razum večjega ne more misliti.

Tretjič: Boga ni primorala nobena potreba niti sila, da bi nas ljubil, temveč nagibala ga je samo njegova notranja, naravna dobrotljivost, da nam je naklonjen na tako nerazumljiv način.

Četrtrič: Nič nismo poprej storili, še manj pa mogli kaj zaslužiti, da bi nas ljubil neskončni Gospod zaradi tega tako neizmerno — nas revna bitja. Samo zaradi svoje radodarnosti se nam je daroval popolnoma vsega, dasi smo njegove najnevrednejše stvari.

Petič: Premišluj, kako čista je ta ljubezen. Nič ne išče zase, kakor posvetna ljubezen. Gospod namreč ne potrebuje našega blaga, ker je

brez nas sam na sebi popolnoma srečen in poln slave. Skazal nam je svojo neizrekljivo dobrotljivost in ljubezen le zaradi našega dobička, ne pa zaradi svojega.

Ko si to dobro premislila, reci sama pri sebi: „Kako je to, da je tako imenitni Gospod naklonil svoje srce tako nizki stvari? Kaj hočeš, kralj veličastva, kaj pričakuješ od mene, ki nisem drugega kakor kup prahu? Toda kaj dobro spoznavam, moj Bog, v luči tvoje goreče ljubezni, da imaš samo en namen. Pokazati hočeš namreč natančnejše čistost svoje ljubezni do mene. Samo zato se vsega meni daruješ v jed, da me spremeniš popolnoma v sebe. Ne zato, ker ti mene potrebuješ, ampak zato, da bi se ljubeznivo zedinila, da bi živel Ti v meni in jaz v Tebi, da bi se jaz spremenila v Tebe, in bi se revno moje pozemeljsko srce strnilo s tvojim božjim srcem.“

Strmi in veseli se, ko vidiš, kako močno te Bog spoštuje in ljubi. Spoznaj, da Bog s svojo vsemogočno ljubeznijo nič drugega ne želi in neče od tebe, kakor ločiti te najprvo od vseh stvari in potem od tebe same, ker si tudi stvar, da bi le njega ljubila. Spoznaj to in daruj se popolnoma svojemu Gospodu v žgavni dar. Odslej naj samo njegova ljubezen in nje-

gova božja volja vodi tvoje misli, voljo in spomin ter vlada tvoje čute.

Ko vidiš, da te združi z Bogom le vredno prejetje zakramenta sv. Rešnjega Telesa, odpri svoje srce, da bi se združila z Gospodom, moli takole in vzdihni: „O nebeška jed, kdaj bo prišel čas, ko se bom popolnoma Tebi darovala? Kdaj bom ugasila v sebi vsak drug ogenj in žarela le ognja ljubezni do Tebe? Kdaj, kdaj, o neustvarjena ljubezen?

O živi kruh, kdaj bom živela samo v Tebi, po Tebi in za Tebe? Oj, kdaj, moje življenje, moje sladko življenje, moje veselo in večno življenje?

O nebeška mana, kdaj se mi bo priskutila vsaka zemeljska jed, da bi potem le po Tebi hrepenela, le s teboj se živela? Kdaj se bo to zgodilo, presladka moja ljubezen? Kdaj, edina moja dobrota? Moj ljubljeni in vsemogočni Gospod, oprosti revno srce od vsakega napačnega nagnjenja in pregrešne strasti. Olepšaj ga s svojimi svetimi čednostmi. Daj, da vse storim iz čistega namena, da bi bila le Tebi všeč. Tako bom sposobna, da Ti odprem svoje srce, da Te povabim in Te ljubeznivo prisilim, da prideš vanje. Potem boš Ti, o Gospod, deloval uspešno in brez ovir v meni, kakor si vedno želel.“

S takimi ljubeznivimi vzdihljaji se lahko vadiš zvečer in zjutraj, da se pripraviš za sv. obhajilo. Ko se je približal čas sv. obhajila, premišluj, kaj boš prejela:

Sina božjega, nerazumljivo veličastvo, pred katerim se tresejo nebesa in vse moči;

Svetnika vseh svetnikov, ogledalo brez madeža, nerazumljivo čistost; saj v primeri z njo ni nobena stvar čista;

Njega, ki je dovolil, da ga je zavrgel hudobni in krivični svet kot črva in izmeček ljudstva, teptal ga, zasmehoval, zapljuval, križal, vse to pa dopustil iz ljubezni do tebe.

Prejela boš Boga, v čegar rokah sta življenje in smrt vsega sveta.

Premišluj pa, kaj si ti. Sama po sebi nisi nič, po grehu in svoji zlobnosti si se ponižala do najnižje in najnečistejše neumne stvari. S tem si zaslužila, da bi te zasramovali in zaničevali vsi peklenški duhovi.

Ne da bi ga bila zahvaljevala za neizmerne in neštevilne dobrote, zaničevala si v svoji razuzdanosti in poželjivosti tako vzvišenega in ljubeznjivega Gospoda in z nogami teptala njegovo dragoceno kri.

Dasiravno si to storila, kliče te vendar v svoji večni ljubezni in nespremenljivi dobrotlji-

vosti k svoji božji mizi — dà, preti ti včasih s smrtjo, ako ne pristopiš. Ne zapira ti vrat svojega usmiljenja in se ne obrača od tebe, če si tudi po naravi gobova, hroma, vodenična, slepa, obsedena in z mnogimi nečistimi grehi obdana.

Samo to zahteva od tebe, da pred vsem žaluješ, ker si ga razžalila, da sovražiš nad vse vsak greh, bodisi velik ali majhen, da se mu daruješ in si voljna spolnovati vedno v svojem srcu njegovo sveto voljo, da si pripravljena ubogati ga, in to tudi v dejanju pokazati, kadar se ponudi prilika, da upaš in za trdno priča-kuješ, da ti bo vse odpustil, očistil te in varoval vseh tvojih sovražnikov.

Neizrekljiva Gospodova ljubezen te je pokrepčala. Bližaj se torej k sv. obhajilu s svetim in ljubeznivim strahom in reci:

„Gospod, nisem vredna, da bi te prejela, ker sem te tolikokrat in tako močno razžalila, in še nisem objokovala svojega razžaljenja, kakor bi bila morala.

Gospod, nisem vredna, da bi te prejela, ker sem še vedno nagnjena do odpustljivih grehov.

Gospod, nisem vredna, da bi te prejela, ker Te še ne ljubim resnično, ne spolnujem tvoje volje in ti nisem pokorna.

Vendar stori, moj vsemogočni in neskončno dobri Gospod, z močjo svoje dobrotljivosti in s svojo besedo, da bom vredna z živo vero prejeti Tebe, svojo ljubezen.“

Po sv. obhajilu pojdi hitro v celico svojega srca, pozabi vse posvetne stvari ter govori tako ali podobno s svojim Gospodom:

„O najvišji kralj nebeški, kaj te je nagnilo, da si prišel k meni revni, ubogi, slepi in goli stvari?“ In odgovoril ti bo: „Ljubezen.“

Odgovori mu takole: „O neustvarjena ljubezen, o sladka ljubezen, kaj hočeš od mene?“ — „Nič drugega,“ odgovoril ti bo, „kakor ljubezen. Noben drug ogenj naj ne gori na oltarji tvojega srca in pri tvojih darovih in vseh delih, kakor ogenj moje ljubezni, ki naj požge vsako drugo ljubezen in sežiga tvojo lastno voljo, meni v prijetno dišavo.“

To sem zahteval in še vedno zahtevam. Želim namreč, da bi bil ves tvoj, in ti vsa moja. To pa ni mogoče, dokler se sebi popolnoma ne odpoveš in me s tem srčno ne razveseliš in dokler se ne odpoveš svoji lastni ljubezni, trmi, volji in lastnim željam.

Da ti podarim svojo ljubezen, zahtevam od tebe, da sovražiš samo sebe. Imeti hočem tvoje srce, da se zedini z mojim srcem, saj je bilo

zato na križu prebodeno. Da bom jaz ves Tvoj, hočem, da si ti popolnoma moja. Da sem neprecenljive veljave, to spoznavaš; in glej, vsled svoje dobrotljivosti hočem toliko veljati, kakor ti. Odkupi me torej, ljubljena moja duša, s tem, da se mi daruješ.

Zahtevam, preljuba moja hči, da nič drugega nečeš in ne misliš in ne poslušaš in ne gledaš, kakor samo mene in mojo voljo: tako da jaz v tebi vse hočem, mislim, poslušam in gledam. Čim bolj se tvoja ničnost pogrezne v globočino moje neskončnosti, tem srečnejša boš ti v meni, in tem zadovoljnejši bom jaz v tebi.“

Slednjič daruj nebeškemu Očetu njegovega Sina v zahvalo. Potem ga daruj za svoje potrebe, za potrebe sv. cerkve, za vse svoje, za vse tiste, katerim moraš biti hvaležna, in za duše v vicah. Zaeno se spomni, kako je Jezus daroval samega sebe svojemu nebeškemu Očetu, ko je ves krvav visel na križu.

V ta namen mu lahko daruješ tudi vse sv. maše, ki se ta dan darujejo v sveti katoliški cerkvi.

LVI.

O duhovnem obhajilu.

Svojega Gospoda v zakramentu sv. Rešnjega Telesa ne moreš prejeti več kakor enkrat na dan.

Duhovno pa ga lahko prejme vsak človek vsako uro, vsak trenutek. Prepreči nam to le lastna lenoba, ali kaka druga krivda.

Duhovno obhajilo je včasih tako koristno in Bogu všečno, da še mnogo resničnih obhajil ne tako, katere prejmemo preslabo pripravljeni.

Kadarkoli bi rada prejela duhovno obhajilo, bo pripravljen Sin božji vedno, da te duhovno nasiti s samim seboj — s svojimi lastnimi rokami.

Pripravljaljaj se pa tako-le za duhovno obhajilo: Povzdigni svoje misli k Gospodu. Premišluj nekoliko svoje napake ter žaluj z njim vred, da si ga razžalila. Prosi ga prav ponižno in zaupljivo, da bi blagovolil priti v tvojo revno dušo ozdravit jo z novimi milostmi in okrepčat zoper sovražnike.

Kadar se ti ponudi prilika, da se zatajuješ, ali kako nagnjenje zatiraš, kako dobro delo storiš, stori vse iz namena, da bi svoje srce pripravila Gospodu. To tudi tvoj Gospod vedno zahteva. Obrni se potem do njega, kliči ga prisrčno, da pride k tebi s svojo milostjo, ozdravit te in rešit sovražnikov, da bi potem samo on gospodoval v tvojem srcu.

Spominjaljaj se tudi trenutka, ko si ga zadnjič zares prejela v sv. obhajilu ter reci s plamtečim

srcem: „Kdaj, moj Gospod, te bom zopet pre-jela? Kdaj, oj kdaj?“

Ako se hočeš še vestneje pripraviti za duhovno obhajilo, opravljaj že od večera nadalje vse svoje zatajevanje, svoja krepostna in druga dobra dela iz tega namena, da bi duhovno pre-jela svojega Gospoda.

Zjutraj zgodaj pa premišljuj, kako velika dobrota in sreča je za dušo, katera vredno prejema zakrament sv. Rešnjega Telesa. (V njem se namreč izgubljene čednosti zopet dobivajo, duši se vrača prejšnja lepota, udeležuje se sadu in zasluženja trpljenja Sinu božjega.) Premišljuj, kako vseč je Bogu, ako ga prejemamo in imamo imenovane darove. Skušaj potem obuditi v svojem srcu želje, prejeti Gospoda, ker mu je to vseč.

Ko si obudila te srčne želje, obrni se k njemu ter reci: „Ker mi ni mogoče, o Gospod, da bi te danes v sv. zakramentu resnično pre-jela, odpusti mi vse napake, ozdravi me, in stori, o neustvarjena dobrota in vsemogočnost, da bom vredna, duhovno te prejeti, sedaj, vsako uro in vsak dan. Daj mi nove milosti in moči zoper vse sovražnike, prav posebno pa še zoper onega, s katerim se vojskujem, da bi bila le tebi dopadljiva.“

LVII.

Kako naj Boga zahvaljujemo?

Ker je vse, kar imamo, Bog dal, in ker je vse, kar storimo dobrega, božje delo, zato je naša dolžnost, da ga zahvaljujemo za svoja dobra dela, zmage in vse dobrote, posebne in splošne, katere smo prejeli iz njegove dobrotljive roke.

Da ga spodobno zahvalimo, moramo premišljevati, kaj Gospoda nagiba, da nam deli svoje milosti. S tem premišljevanjem bomo spoznali in se naučili, kako moramo Boga zahvaliti.

Kadar nam Bog dobrote skazuje, namerava svojo čast in hoče, da ga mi častimo, ljubimo in mu služimo. Premišluj torej sam pri sebi tako-le: „Kako mogočen, moder in dobrotljiv je Bog, ki mi je skazal to dobroto in dal to milost!“

Ko pa vidiš, da sama po sebi nisi nobene dobrote vredna, temveč, da si zelo nevredna in nehvaležna, reci Gospodu prav ponižno: „Kako je mogoče, o Gospod, da si blagovolil pogledati name, nevredno stvar in mi skazal toliko dobrot? Posvečeno bodi tvoje ime od vekomaj do vekomaj!“

Ko slednjič premišljuješ, da zahteva Bog za dobrote, katere ti skazuje, tvoje ljubezni in službe, vnemaj v sebi ljubezen do tako ljubez-

nivega Gospoda in obujaj resno željo, služiti mu tako, kakor on hoče.

Nato se mu popolnoma daruj, in sicer tako-le:

LVIII.

Kako darujmo Bogu same sebe?

Da bo darovanje tebe samega vsestransko všečno Bogu, je potrebno dvoje. Prvo je, da se združuješ z daritvami, katere je daroval Kristus svojemu Očetu. Drugo pa, da je tvoja volja prosta vsake vezi, ki te veže na stvari.

Z ozirom na prvo ti je vedeti, da Sin božji nebeškemu Očetu ni daroval le samega sebe in svojih del, dokler je živel v tej solzni dolini, ampak tudi nas in naša dela s seboj vred. Zato moramo svoje daritve združevati z njegovimi in zaupati na njegove daritve.

Z ozirom na drugo premisli dobro, preden se daruješ, ni li tvoja volja na kaj navezana: zakaj če je navezana, mora se najprej oprostiti vsakatero nagnjenosti. Zato se zateci k Bogu, naj te reši s svojo desnico, da se moreš darovati njegovemu Veličastvu, osvobodjena in oproščena vsake druge posvetne vezi.

Pa bodi jako pazljiva v tem; zakaj če se daruješ Bogu in si navezana na stvari, ne daruješ kaj svojega, ampak to, kar je drugih.

Potemtakem namreč nisi sama svoja, temveč si last onih stvari, na katere je navezana tvoja volja. To pa ni všeč Bogu, ker je tako, kakor da se hočeš z njim šaliti.

Zato je toliko daritev, v katerih darujemo Bogu same sebe, popolnoma brez sadu. Da, kljub vsem daritvam padamo v razne napake in pregrehe.

Lahko se sicer darujemo Bogu, čeprav smo navezani na stvari, toda iz tega namena, da bi nas osvobodila njegova dobrot, da bi se mogli potem popolnoma darovati njegovemu božjemu Veličastvu in njegovi službi. To pa moramo delati pogosto in zelo goreče.

Odpovej se torej vsem stvarem, odpovej se lastni volji ter se potem daruj Bogu. Ne oziraj se niti na zemeljske niti na nebeške dobrrote, temveč samo na božjo voljo in previdnost. Njej se vsa podvrzi in daruj v večno žgalno daritev, pozabi vse stvarstvo in reci: „Glej, Gospod in Stvarnik moj, sebe in svojo voljo izročam tvoji volji in večni previdnosti; stori z menoj, kar ti je dopadljivo in všečno, v življenju, v smrti in po smrti, sedaj in v večnosti.

Ako se boš tako odkritosrčno darovala Bogu, (pri raznih neprilikah se bode pokazalo, je li bila tvoja daritev zares odkritosrčna) nehala

boš biti zemeljska ter boš presrečna, ker boš božja, Bog pa tvoja last. Saj je on vedno last onih, ki se iztrgajo stvarjem in samim sebi ter se darujejo in žrtvujejo popolnoma njegovemu nebeškemu Veličastvu.

Tu imaš, draga hči, pomoček, s katerim premagaš vse svoje sovražnike: zakaj, če se združiš tako z Bogom v daritvi, o kateri smo govorili, da ti postaneš vsa njegova in on ves tvoj — kateri sovražnik, in katera moč ti bo mogla še kdaj škodovati?

In kadar boš hotela darovati Bogu kako svoje delo, kakor so: post, molitve, vaje v potrpežljivosti in druga dobra dela, obračaj najprej svojega duha na daritev, v kateri je Kristus daroval nebeškemu Očetu svoje poste, molitve in druga dela; in v zaupanju na njihovo veljavo in moč daruj potem svoje daritve.

Če hočeš nebeškemu Očetu darovati dela Kristusova za svoje grehe, daruj jih na sledeči način:

Ozri se včasih splošno in včasih natančno na svoje grehe. In ko vidiš jasno, da ti ni mogoče iz lastne moči utolažiti božje jeze, niti zadostiti njegovi nebeški pravičnosti, zateci se k življenju in trpljenju njegovega Sina, misli na katerokoli njegovo delo, recimo, kako se je postil,

kako je molil, trpel ali kri prelival. Iz tega boš videla, da je daroval nebeškemu Očetu ta svoja dela, trpljenje in kri zato, da bi tebe spravil z Očetom in zadostil za dolg tvojih pregreh. Daroval jih je in je govoril: „Glej, večni Oče, prav kakor je tvoja volja, zadoščam tvoji pravičnosti v prepolni meri za grehe in dolgove svoje služabnice J... Bodi to zadoščanje všeč tvojemu božjemu Veličastvu, da jej odpustiš in jo sprejmeš v število svojih izoljencev.“

Potem pa ti sama daruj prav tisto daritev in tiste prošnje Kristusove nebeškemu Očetu ter ga prosi, naj ti odpusti ves dolg gledé na njih zasluženje.

In to boš lahko storila ne le pri vsaki skrivnosti posebe, temveč tudi pri vsakem dejanju katerekoli skrivnosti, katero boš premišljevala. In ne le samo v svoj prid, ampak tudi v prid drugih boš lahko na ta način opravljala darovanja.

LIX.

Kaj je misliti o čutni pobožnosti, in kaj o duhovni suhoti?

Včasih človek v svoji pobožnosti občuti neko sladkost. Tako čutno pobožnost povzročuje včasih naša narava, včasih hudobni duh, včasih pa milost božja; po njenih sadovih lahko

razločiš, od kod prihaja. Zakaj če ta pobožnost ne zboljša tvojega življenja, vedi, da je od hudobnega duha ali od narave; in tega bodi prepričana tem bolj, čim večje veselje in večjo sladkost občutiš in čim bolj vsled take pobožnosti ceniš samo sebe.

Kadar torej čutiš, da ti oslaja duha duhovno veselje, ne prevdarjaj, od kod prihaja, niti se mu ne udaj in ne jenjaj premišljevati svoje ničevosti. Še z večjo marljivostjo in z večjim sovraštvom do same sebe si prizadevaj imeti svoje srce prosto vsake take, tudi duhovne vezi. Hrepeni samo po Bogu in želi le njemu biti všeč. Tako se ti bo to veselje, naj je že od narave ali od hudobnega duha, spremenilo v radost, ki prihaja iz milosti.

Tudi suhota lahko izvira iz treh imenovanih vzrokov.

Ali izvira od hudobnega duha, ki dela našo dušo mlačno in jo odvraca od duhovnega dela in nagiba k posvetnemu razveseljevanju in posvetni radosti.

Lahko prihaja od nas samih zaradi naših grehov, zaradi vezi, ki nas vežejo na zemljo, in zaradi naše vnemarnosti.

Izvira pa tudi lahko od milosti, ki nas s tem opominja, da bodimo marljivejši ter pustimo

vsako vez in opravilo, ki ne meri na Boga kot zadnji naš namen. Uči nas dalje milost božja, da vsled duhovne suhote spoznavamo iz lastne skušnje, kako prihaja vse dobro od Boga, ter nas svari, da odslej bolj cenimo božje darove in da bodimo ponižnejši in pazljivejši, da jih ohranimo. Duhovno suhoto nadalje tudi zato pripušča milost božja, da se tesneje združimo z božjim Veličastvom, tako namreč, da se popolnoma odpovemo samim sebi tudi v dušnem veselju. Zakaj če je naše srce navezano na to veselje, ne hrepenimo edino le po Bogu, in je torej razdeljeno; Bog pa hoče naše celo srce zase. Pa tudi zato dopušča Bog dušno suhoto, ker se veseli naše sreče, katero dosežemo, ako se bojujemo z vsemi svojimi močmi in s pomočjo njegove milosti.

Če boš torej čutila suhoto svojega duha, premišljuj sama pri sebi, katera tvoja napaka je kriva, da več ne občutiš sladkosti pri svojih pobožnostih in vajah. Zoper to napako začni boj, pa ne zato, da si zopet priboriš ono sladkost milosti, temveč zato, da odpraviš od sebe tisto, kar ni všeč Bogu.

In ako ne najdeš napake, bodi tvoja čutna pobožnost prava, to je: Udaj se popolnoma v božjo voljo.

In zato nikakor ne opuščaj svojih duhovnih vaj, temveč jih opravljaj z vso močjo, naj se ti zdé še tako neuspešne in puste. Pij udano čašo grenkosti, ki ti jo ob času suhote podaja ljubeča božja volja.

In ako bi včasih suhoto spremljala tolika in tako gosta duševna tema, da ne veš, kam bi se obrnila in kaj bi počela, nikar se zato ne straši. Okleni se raje trdno svetega križa in zaničuj vsako pozemsko veselje, čeprav ti ga svet ali stvari ponujajo.

Skrivaj svoje trpljenje vsakomur, razodeni je samo svojemu duhovnemu očetu, pa ne zato, da ti polajša nadloge, ampak da te poduči, kako jih prenašati, da bo Bogu všeč.

Svetih obhajil, molitev in drugih vaj ne uporabljaj v to, da se znebiš svojega križa, temveč da s svojim križem povelichaš križ Kristusov.

In ako bi bil tvoj duh tako potrť, da bi ne mogla premišljevat in moliti tako, kakor navadno moliš in premišljuješ, premišljuj, kolikor pač takrat najbolje moreš.

In česar ne moreš izvršiti z razumom, to skušaj na vso moč doseči z voljo in z besedami, pogovarjaje se na tihem z Gospodom.

Videla boš čudovite učinke: tvoje srce zadobi moč in pogum.

Ob takih prilikah torej govori s sv. pismom: „Zakaj si žalostna, moja duša, in zakaj me motiš? Zaupaj v Boga; zakaj še ga bom hvalil; on je pomoč mojega obličja in moj Bog. — Zakaj si se umaknil daleč Gospod? Oziraš se name v sreči in stiski; ne zapusti me nikoli.“

In spominjaje se onega svetega nauka, ki ga je vdihnil Bog v času stisk v srce ljubljene svoje Sare, žene Tobijeve, porabi ga tudi ti in govori glasno: „To pa ima vsakdo za gotovo, kdor te časti, da bo njegovo življenje venčano, ako je bilo doskušeno; da bo rešen, ako je bil v bridkosti; in da bo mogel tvojo milost doseči, ako je bil pokorjen. Saj se ne veseliš našega pogubljenja; ker za hudim vremenom tihoto narejaš in za jokom in plakanjem z veseljem napolnjuješ. Tvoje ime, Bog Izraelov, bodi češčeno vekomaj!“ (Tob. 3, 21—23.)

Spomni se tudi svojega Kristusa, čegar človeška narava je bila na Oljski gori in na križu v svoje veliko trpljenje od nebeškega Očeta zapuščena in ni prejemale od njega tolažbe. Pre-našaj tudi ti z njim svoj križ in reci iz vsega srca: „Zgodi se tvoja volja.“

Ako boš tako delala, bo povzdignila tvoja potrpežljivost in molitev goreče daritve tvojega srca tja do obličja božjega, in ti boš ostala v resnici pobožna. Pravo pobožnost imaš namreč tedaj, kadar si z udanostjo svoje volje pripravljena hoditi za Kristusom s križem na rami, naj te kliče po kateremkoli potu za seboj, in kadar si pripravljena hoteti Boga zaradi Boga, in biti zapuščena včasih od Boga zaradi Boga.

Ako bi mnoge osebe, ki hočejo živeti duhovno življenje, zlasti ženske, merile svoj napredek po tej, in ne po čutni pobožnosti, ne bi varale same sebe, in bi jih ne varal hudobni duh. Tudi se ne bi pritoževale brez potrebe in celo nehvaležno zaradi tako velike dobrote, ki jim jo daje Gospod. Prizadevale bi si služiti gorečnejše njegovemu nebeškemu veličastvu, ki vse urejuje in dopušča v svojo slavo in našo korist.

V tem se tudi motijo ženske, ki se strahoma in prav previdno varujejo grešnih priložnosti, ko jih pa včasih nadlegujejo strašne, grde in grozne misli, in včasih še grše podobe, zbegajo se, izgube pogum in začno misliti, da so zapuščene in zavržene od Boga, ker si ne morejo misliti, da bi božji duh prebival v srcu, ki je polno takih misli.

Tako postanejo jako potrte, hočejo skoro obupati, popuste vsako dobro vajo in se hočejo vrniti v Egipet kakor Izraelci.

Te ne spoznajo dobro milosti, katero jim skazuje Gospod, ker pripušča, da jih napadajo take skušnjave. Gospod to le zato dovoljuje, da bi spoznale same sebe in pribežale k njemu ter ga klicale na pomoč. Nehvaležno se torej pritožujejo zaradi tega, za kar bi morale biti hvaležne njegovi brezmejni dobroti.

Zatorej se v takih prigodkih vtopi v pre-mišljevanje svojega napačnega nagnjenja; Bog hoče, da spoznaš v svoj blagor, da te to nagnjenje lahko pripelje v največjo nesrečo, in da bi brez božje pomoči gotovo zabredla v skrajno pogubo.

Po tem premišljevanju pa trdno zaupaj, da ti bo Bog pomagal. Pokazal ti je nevarnost, ter te hoče potegniti bliže k sebi s tem, da moliš in se k njemu zatekaš. Zahvaljuj ga torej prav ponižno za to dobroto.

Gotovo je, da se take skušnjave in grde misli bolje prepode, ako potrpežljivo prenašaš nadloge in hitro obračaš misli na druge stvari, kakor pa če se jim še tako skrbno upiraš.

LX.

O izpraševanju vesti.

Kadar izprašuješ vest, premišljuj to troje: Kaj si grešila tisti dan, zakaj si grešila in ali si se zadosti hrabro in spretno vojskovala zoper greh in si pridobivala njemu nasprotnih čednosti.

Ako si se kaj pregrešila, stori, kakor sem ti dejal v XXVI. poglavju, kjer sem govoril o tem, kaj nam je storiti, kadar smo bili v boju ranjeni. Ko si spoznala vzrok, zakaj si grešila, prizadevaj si, da ga odstraniš in uničiš.

In da se boš hrabro in veselo vojskovala zoper greh ter si pridobivala čednosti, zapomni si to: ne zaupaj sama sebi, zaupaj pa v Boga, moli in pogosto obujaj dejanja, s katerimi sovražiš greh in hrepeniš po kreposti, ki je temu grehu nasprotna.

Zmage in dobra dela, ki si jih morda storila čez dan, naj ti bodo sumljiva.

Ne svetujem ti, da bi mnogo premišljevala o njih. Skoro neizogibna nevarnost je namreč, da se skrivaj prikrade v dušo prazna slava in ošabnost.

Zato prepuščaj vsa svoja dela usmiljenju božjemu, naj so kakoršnakoli, in raje in pogosteje premišljuj, koliko boš morala še delati.

Kar se nadalje tega tiče, da se zahvališ za darove in milosti, ki ti jih je dal Gospod tisti dan, spoznaj ga kot stvaritelja vsega dobrega ter ga zahvali, da te je rešil toliko očitnih in še mnogo več skrivnih sovražnikov, da ti je dal dobre misli in priložnosti za kreposti, zahvali ga slednjič za vsako drugo dobroto, ki je še ne poznaš.

LXI.

Ta boj je treba bojevati do smrti.

V duhovnem boju se med drugim zahteva, da neprenehoma zatiraš svoje strasti, ki nikdar ne umro v tem življenju, temveč kale vsak čas, kakor škodljiva rastlina.

Tega boja se nikakor ne moremo znebiti injenja še le, ko neha življenje; in kdor se ne bojuje, ostane gotovo na bojišču ujet ali mrtev.

Razen tega se vojskuješ v tem boju s sovražniki, ki te neprestano črtijo; zato ne moreš nikoli upati od njih miru ali premirja. Kolikor bolj kdo išče prijateljstva z njimi, tem bolj grozovito ga umore.

Nikar pa se ne boj njih moči in števila, ker v tem boju more biti premagan samo tisti, ki sam hoče. In vsa moč naših sovražnikov je v roki vojskovodja, za čegar čast se nam je boriti.

On gotovo ne pripusti, da bi te kdo zvi-
jačno premagal, ampak se bo tudi sam zate
bojeval in ker je mogočnejši, kakor vsi tvoji
nasprotniki, ti bo dodelil zmago, če se boš le
z njim vred in hrabro borila in ne zaupala
vase, temveč v njegovo mogočnost in dobroto.

In ako bi Gospod odložil zmago za nekaj
časa, ne izgubi poguma. Bodi prepričana —
in to ti bo tudi pomagalo, da se boš borila
zaupljivo — da bo on vse zoprnosti, naj so
kakoršnekoli, ki te odvrčajo od zmage, ali ti
jo celo onemogočajo, obrnil v tvojo srečo in
tvoj dobiček, če se boš vedla kakor zvest in
velikodušen borilec. Hodi torej, moja hči, hodi
za svojim nebeškim vojskovodjem, ki je pre-
magal svet ter samega sebe dal v smrt. Veliko-
dušno se bori v tem boju in trudi se, da po-
polnoma uničiš vse svoje sovražnike; zakaj ako
le enega izmed njih pustiš živega, ti bo kakor
trn v očeh in sulica v mečah, ki te bo ovirala
na poti do tako slavne zmage.

LXII.

Kako se je treba pripraviti zoper sovraž-
nike, ki nas napadajo ob smrtni uri.

Čeprav je vse naše življenje nepretrgana
vojska na zemlji, je vendar glavna in najime-

nitnejša bitka ob zadnji uri, ko nam je prestopiti v drugo življenje: zakaj kdorkoli pade v tem trenutku, ta se nič več ne vzdigne.

Da boš tedaj dobro pripravljena, moraš se hrabro boriti v tem času, ki ti je dan. Kdor se namreč v življenju dobro bojuje, bo lahko zmagal ob smrtni uri, ker si je priboril spretnost za to že v življenju.

Razen tega večkrat pazljivo misli na smrt, da se boš manj bala, kadar se ti bo približala in da bo tvoj duh prost in pripravljen za boj. Posvetni ljudje se boje misliti na smrt, da ne bi motili s tem svojega veselja, ki ga imajo s pozemeljskimi stvarmi. Ker so na svet radovoljno in z veseljem navezani, bi občutili žalost, če bi pomislili, da ga bodo morali zapustiti. Tako se pa ne manjša njihovo neredno pozečenje, ampak postaja še vedno hujše. Zato jim potem ločitev od tega življenja in pozemeljskih stvari povzroča nepopisno boleost in večinoma tem večjo, čim dalje so jih uživali.

Da poskrbiš še bolje za to važno pripravo, premišluj včasih, da boš v smrtnih stiskah sam brez vsake pomoči. Misli na stvari, o katerih bom govoril v prihodnjih poglavjih, in ki bi te utegnile ob smrtni uri nadlegovati. Potem pa v duhu poskušaj pripomočke, katere ti podam,

da jih boš znala bolje rabiti v zadnji stiski. Potrebno je namreč, da se dejanja, ki se more le enkrat izvršiti, poprej dobro naučimo, da ne napravimo napake tam, kjer ni več prilike, da bi kaj popravili.

LXIII.

Štirje napadi naših sovražnikov ob smrtni uri. — Prvi napad zoper vero in kako se mu branimo.

Štirje so glavni in najnevarnejši napadi, s katerimi nas navadno napadajo naši sovražniki ob smrtni uri. Ti so: skušnjava zoper vero, obup, prazna slava, razno slepljenje in spremi-njevanje hudobnih duhov v angele svetlobe.

Kar se tiče prvega napada, veljaj ti to pravilo:

Če te začne sovražnik skušati s svojimi lažnjivimi dokazi, ne spuščaj se z njim v raz-iskavanje, temveč brž ga odločno zavrni: „Po-beri se, satan, oče laži! Nečem te poslušati kar nič. Zadostuje mi, da verujem, kar veruje sveta rimska katoliška cerkev.“

Potem pa nikar več ne premišluj verskih resnic, ampak odganjaj jih, kolikor ti je mogoče, naj so ti še tako ljube. Misli si, da ti jih vzbuja

hudobni duh, kateri bi rad začel s teboj razgovor.

Če bi pa nikakor ne mogla takoj umakniti svojega duha od takih misli, stoj junaško in krepko. Ne udaj se nobenemu razlogu ali dokazu, ki bi ga utegnil navesti sovražnik, bodisi iz razuma ali sv. pisma. Vsi ti razlogi so ali nepopolni, ali slabo navedeni, ali slabo razlagani, dasi bi se tebi zdeli dobri, jasni in razvidni.

In če bi te vprašala zvita kača, kaj veruje rimskokatoliška cerkev, ne odgovori ji, temveč, videč, da te hoče preslepiti in vjeti v besedi, obudi v svojem srcu dejanje najživejše vere. Ali pa prav njej vkljub zatrdi, da veruje sveta rimskokatoliška cerkev resnico. In če bi hudoba zopet vprašala: „Kakšna je ta resnica?“ odgovori: „Prav tista, ki jo ona veruje.“

Pred vsem pa imej svoje srce uprto na Križanega, govoreč: „Moj Stvarnik in moj Odršenik, pomagaj mi precej in ne loči se od mene, da se jaz ne ločim od resnice tvoje svete katoliške vere. Daj, da v tej sveti veri sklenem to umrljivo življenje v tvojo slavo, kakor sem bil po tvoji milosti rojen v njej.“

LXIV.

Kako se nam je braniti, kadar se nas hoče lotiti obup?

Drugi napad, s katerim si prizadeva hudobni duh, da bi nas popolnoma uničil, je strah, ki nam ga dela s spominom na naše grehe, da bi nas tako pahnil v brezno obupa.

V tej nevarnosti se poprimi tega zanesljivega pravila: misli na tvoje grehe prihajajo od milosti božje in so ti v blagor, kadar vzbujaajo v tebi ponižnost, žalost zaradi razžaljenja božjega in zaupanje v božjo dobroto. Kadar te pa take misli vznemirjajo ali delajo obupno in malosrčno, takrat so spletke sleparjeve, če se ti prav dozdeva, da je vse to resnica in zadostni vzrok, zaradi katerega sklepaš, da boš pogubljena in da zate ni več rešitve. Toda to ni resnica, temveč imej take misli za spletke hudobnega duha; še bolj se ponižuj in še bolj zaupaj v Boga. Tako boš zmagala sovražnika prav z njegovim orožjem in dala čast Gospodu.

Kesaj se, kadarkoli se spomniš, da si Boga razžalila; toda zaupaj tudi v njegovo trpljenje in prosi ga odpuščanja.

Še več ti pravim. Če bi se ti zdelo, da je Bog sam rekel, da ti nisi med njegovimi ovčicami; vendar nikakor ne smeš jenjati zaupati

vanj, temveč reci mu ponižno: „S svojimi grehi sem pač zaslužila, o Bog, da me zavržeš; a jaz imam v tvoji milosti še več vzroka, da mi odpustiš.“

„Zato te prosim, reši revno svojo stvar; obsojena je sicer zaradi svoje hudobije, toda odrešena je s predrago tvojo krvjo. Hočem se rešiti, moj Odrešenik, da bi s tem tebe slavila. V tvoje neskončno usmiljenje zaupam in se izročam popolnoma v tvoje roke. Stori z menoj, kar ti je všeč, ker si ti moj edini Gospod. Zato bom v tebe trdno zaupala, če me tudi uničiš.“

LXV.

Napad prazne slave.

Tretji napad, s katerim hudobni duh skuša človeka na smrtni postelji, se imenuje prazna slava in visoke misli o sebi samem. Nikoli in nikdar se ne daj zapeljati, da bi sebe preveč cenila in se hvalila s svojimi deli. Temveč všeč naj ti bo in veseli se edino le Gospoda, njegove milosti in del njegovega življenja in trpljenja.

Ponižaj se vedno bolj v svojih očeh, do poslednjega vzdihljaja. Spoznaj, da je Bog sam izvrševal tvoja dobra dela, katerih bi se utegnila domisliti. Prosi ga pomoči, toda ne pričakuj je kot plačilo za svoje zasluge, čeprav si mnogo-

krat in hrabro zmagala. Živi vedno v svetem strahu ter pripoznaj odkritosrčno, da bi bila prazna vsa tvoja dela, ko bi te ne bil Bog čuval v senci svojih perot. Zaupaj edino v božjo pomoč.

Če se boš vedla po teh opominih, ne bodo te zmagali tvoji sovražniki. Tako si boš odprla cesto, po kateri se preseliš veselo v nebeški Jeruzalem.

LXVI.

Slepljenje in goljufivo prikazovanje ob smrtni uri.

Ako bi te naš trdovratni sovražnik, ki se nikoli ne utruji, napadel z goljufivim prikazovanjem in spreminjevanjem v angela svetlobe, pripoznaj vendar stanovitno in nepremakljivo, da nisi nič in reci mu neprestrašena: „Povrni se, nesrečnik, v svojo temo! Zakaj jaz nisem zaslužila prikazni in mi tudi ni treba drugega, kakor usmiljenja mojega Jezusa in priprošenj Marije Device, sv. Jožefa in drugih svetnikov.“

In če bi se ti tudi vsled mnogih znamenj zdelo, da so to stvari, ki so prišle iz nebes, vendar ne sprejemaj takih prikazni, ampak jih odganjaj od sebe, kolikor moreš. Ne boj se, da ne bi bil vseč Gospodu tak odpor, ki se

opira na tvojo nevrednost. Zakaj ako so take prikazni njegovo delo, jih bo Bog gotovo razjasnil in ti ne boš izgubila ničesar. Bog namreč, ki daje milost ljudem, ne odvzame je zaradi tega, ako se ponižujejo.

To so najnavadnejša orožja, katera uporablja sovražnik zoper nas v onih zadnjih trenutkih. Potem skuša vsakatega po osebnih nagnjenjih, kjer čuti, da je kdo slab. Preden se torej približa ura velikega boja, se moramo zoper svoje strasti, katere so najsilnejše in ki nas imajo najbolj v oblasti, dobro oborožiti in se krepko boriti, da bomo lažje zmagali ob uri, katera nam vzame vsako priliko in vsako upanje, da bi mogli še kdaj — zmagati, ako bi bili zmagani to pot. Zato v boj še danes, da prejmeš krono večnega življenja!

Dodatek

k

Duhovnemu boju.

Vojskuj se zoper nje, dokler
jih ne pokončaš.

I. Kralj. 15, 18.

I.

Kaj je krščanska popolnost?

Da se ne boš zastonj trudila, ljuba hči, v duhovnih vajah, kakor se je že mnogim zgodilo, in da ne boš hitela, nevedoč kam, moraš najprej premisliti, kaj je krščanska popolnost.

Krščanska popolnost ni nič drugega, kakor natančno spolnovanje božjih zapovedi in božje postave z namenom, da bi bili Bogu všeč, ne da bi krenili na desno ali na levo, ali celo nazadovali. „In to je celi človek.“

Zato mora oni, ki želi biti popolen, vse življenje hrepeneti, da si pridobi ono spretnost,

vsled katere vedno bolj pozablja sebe in se odvaja delati po svoji volji ter vse tako dela, kakor bi ga nagibala le božja volja. Pri tem naj mu je edini namen, da bi bil Bogu všeč in da bi Boga častil.

II.

Kako se je treba vojskovati, da dosežemo krščansko popolnost.

Z malo besedami smo povedali vse, kar se zato zahteva. Ali poprijeti se tega in to tudi izvršiti — je silno težavno delo. Zakaj zaradi greha prvih staršev in zaradi naših slabih navad je v nas postava, ki nasprotuje božji postavi. Zato se moramo boriti zoper sebe same, pa tudi zoper svet in hudobnega duha: vsi trije namreč vzbujajo in povzročujejo naše boje.

III.

Treh stvari je treba novincu — vojaku Kristusovemu.

Ker je torej vojska neizogibna, potrebuješ, vojak — novinec Kristusov, treh stvari: velikega in odločnega poguma, ki se ne straši boja, drugič orožja in tretjič spretnosti, da znaš orožje sukati.

Da pa skleneš bojevati se, preišluj pogosto, da „je vojska človekovo življenje na zemlji“. (Job 7, 1.) In v tej vojski je taka postava, da oni gotovo za vedno umrje, ki se ne vojskuje, kakor bi se moral.

Velik pogum si pridobiš prvič s tem, da ne zaupaš samemu sebi, in drugič, da mnogo upaš v Boga in si prepričan, da te on otme iz nevarnosti.

Prepričan bodi torej, da boš v boju zmagal, če nikoli ne zaupaš lastnim močem in lastni vednosti, ko te napadajo sovražniki, temveč se zaupno zatekaš k mogočnosti, modrosti in dobroti božji.

Orožje pa je upor in sila.

IV.

Kako nam je rabiti upor in silo.

Čeprav sta upor in sila težko in utrudljivo orožje, sta vendar potrebna in privojskujeta zmago.

Rabi se to orožje takole:

Kadar te napadajo popačena volja in slabe navade, da ne bi storil stvari, ki jih hoče Bog, upri se in reci: „Da, da, prav to hočem storiti!“

Tako se upiraj slabim navadam in sprijeni volji, kadar te kličejo in vlečejo k željam, ki

izvirajo iz njih. Govori: „Ne, ne! Božjo voljo hočem vedno spolnovati z božjo pomočjo. O moj Bog! pomagaj mi kmalu, da ne zaduši ob grešnih priložnostih moja stara popačena volja te tvoje želje, ki je po tvoji milosti tudi moja želja, da bi namreč vedno spolnoval tvojo voljo.“

In ako čutiš, da se je jako težko upirati in da je tvoja volja slaba, prizadevaj si le na vso moč, ter pomni, da nebeško kraljestvo silo trpi in da ga le oni nase potegnejo, ki se s silo ustavljajo samim sebi in svojim strastem.

Ako je pa muka in sila tako velika, da ti stiska srce, misli si, da si na vrtu pri Kristusu. Združi svoje stiske z njegovimi in ga prosi, naj ti da po zasluženju svojega trpljenja milost, da zmagaš samega sebe in potem lahko z dna srca govoriš nebeškemu Očetu: „Ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti. Zgodi se tvoja volja.“

Podvrzi potem bolj in bolj svojo voljo božji volji, hōti, kar on hoče, da hočeš. Prizadevaj si, da storiš vsako delo s tako popolno voljo in čistostjo, kakor bi bila le v njem vsa popolnost in vse dopadenje božje in vsa čast božja. In tako izvrši potem drugo, tretje, četrto in ostala dela.

Ako se pa včasih spomniš, da si prestopila kako zapoved, kesaj se prestopka in skleni z

večjim pogumom, da boš ubogala Boga v oni zapovedi, katero ti je uprav takrat spolniti, in da ga ubogaš tudi v vsaki drugi, kadar bo treba.

In da ne opustiš nikoli nobene prilike, naj bi bila še tako neznatna, biti poslušna Bogu, vedi, da ti bo Bog dal novo milost, da boš lahko poslušna v večjih stvareh, če mu boš pokorna v malih.

Navadi se tudi, kadar ti pride na misel ta ali ona božja zapoved, da najprej moliš Boga. Potem ga prosi, naj ti pomaga, kadar je treba, da mu boš pokorna.

V.

Nad svojo voljo je treba neprenehoma čuti, da spoznamo, s katero strastjo se nam je vojskovati.

Bodi zbrana, kolikor najbolj moreš, da spoznaš, s katero strastjo se moraš največkrat vojskovati. Zakaj ta strast te navadno bolj moti in zatira, kakor druge.

Človekovo voljo navadno spremlja katera koli naših strasti, zato mora ali ljubiti, ali sovražiti, ali želeiti, ali bežati, ali se veseliti, ali upati, ali obupavati, ali se bati, ali biti drzna ali jezna.

In če je volja vdana strastem, ne tako, kakor hoče Bog, ampak tako, kakor ji svetuje lastna ljubezen, trudi se, da jo odvrneš od lastne ljubezni k božji ljubezni in k spolnovanju božjih zapovedi in božje postave.

To moraš delati ne samo pri hudih strasteh, ki vodijo v smrtne grehe, ampak tudi pri onih, ki povzročajo, da padaš v odpustljive grehe. Zakaj dasi se te vzbujajo po malem in le polagoma rastejo, vendar nas zelo slabe, če so prostovoljne; poleg tega nas stavijo v veliko nevarnost, da pademo v smrtne grehe.

VI.

Ako je odstranjena prva strast — ljubezen do stvari in do nas samih — in izročena Bogu, bo vse drugo dobro urejeno.

Da ob kratkem in po redu osvobodiš svojo voljo nerednih strasti, moraš se na vso moč truditi, da premagaš in urediš poglavitno strast, ki se imenuje ljubezen. Zakaj ako je ta urejena, slede ji vse druge same ob sebi, ker prihajajo iz nje in imajo v njej svojo korenino in svoje življenje. To jasno izprevidimo, ako stvari natančno premislimo. Samo to namreč želimo, samo tega se veselimo, kar ljubimo. Sovražimo

pa samo tisto, le tega se ogiblremo, le to nas žalosti, kar ovira ali žali stvar, ki jo ljubimo. Tudi nič drugega ne želimo, kakor kar ljubimo.

In nad kako stvarjo obupamo tedaj, kadar se nam zde težave, s katerimi bi jo dobili, prevelike in nepremagljive. Tudi se drugače nihče ne boji in ni drzen ali nevoljen, kakor zaradi tega, kar mu ovira ali žali ljubljeno stvar.

Da premagaš in urediš poglavitno strast, premišljuj, kakšna je stvar, katero ljubiš in si nanjo navezana, in zakaj si nanjo navezana in zakaj jo ljubiš.

In ako zapaziš, da je stvar lepa in dobra, ter da jo ljubiš zato, ker prinaša veselje in koristi, potem reci sami sebi mnogo mnogokrat: „Katera lepota in dobrotà je pač večja, kakor lepota in dobrotà božja, ki je edini vir vsake dobrote in popolnosti? In katero večje hrepenenje po koristi in veselju si moremo misliti, kakor če ljubimo Boga? Saj se človek združi z njim, ako ga ljubi, in se le v njem samem veseli in raduje.“

Še več! Človeško srce je božja last, ker je človeka ustvaril in potem odrešil isti Bog, ki ga vsak dan z novimi dobrotami prosi, govoreč: „Sin, daj mi svoje srce!“

Ker je torej celo človeško srce božja last zaradi premnogih razlogov, katere bomo pozneje povedali, in ker je mnogo premajhno, da bi zadostilo dolžnostim, ki jih imamo do Boga, mora se vsakdo skrbno truditi, da ne ljubi nič drugega, kakor samega Boga in vse stvari, ki so Bogu všeč, in tako zmerno, kakor je Bogu všeč.

Isto gorečnost moramo imeti tudi pri strasti sovraštva. Te dve strasti namreč, ljubezen in sovraštvo, sta podlaga poslopju popolnosti. Zato ne sovraži nič drugega, kakor greh in kar v greh zapeljuje.

VII.

Človekovi volji je treba pomagati.

Ker je naša k slabemu nagnjena volja jako slaba, se le težko ustavlja strastem in jih težko premaguje in podrejuje Bogu in pokorščini do njega. To dobro kaže skušnja: če tudi volja hoče in sklene zatajevati se, vendar jo pozneje ob grešnih priložnostih premagajo strasti, tako da opeša vsak sklep in ga strasti zaduše. Zato ji je treba priteči na pomoč in ji pomagati, ne le ob grešnih priložnostih, ampak tudi poprej, da si pridobi moči zoper samo sebe, da se premaga in oprosti sužnosti svojih strasti in se izroči popolnoma Bogu in njegovi volji.

VIII.

Ako premagujemo svet, zelo pomagamo človeški volji.

Ker svet s svojimi stvarmi vzbuja in daje moč našim strastem, ko jim kaže svojo mogočnost, bogastvo in veselje, sledi iz tega prav gotovo, da se človeška volja okrepča in obrne drugam, ako zapustimo svet in njegove stvari. Zakaj naša volja ne more biti brez ljubezni in brez veselja.

Od sveta se pa najlažje ločimo, ako premišljujemo, kaj so prav za prav njegove stvari in njegove obljube.

Pri tem premišljevanju bi nas utegnila premotiti ta ali ona naših strasti. Zato si dobro vtisnimo v srce besede premodrega Salomona, ki je imel o vsem natančno skušnjo: „Ničemurnost čez ničemurnost,“ pravi on, „in vse je ničemurnost.“ (Prid. 1, 2.)

To resnico spričuje vsak dan. Človeško srce želi nasititi se; toda dasi ima včasih, kolikor želi, vendar se ne nasiti, temveč je še boljlačno. To pa samo zato, ker se pase na posvetnih stvareh in uživa senco, sanje, ničemurnost in laž, a vse te stvari mu ne dadó nikake hrane.

Obljube sveta so vse goljufive in polne prevar. Svet obeta mnogo. Obeta srečo, pa daje nemir. Obljubi, ali kaj velikokrat ne da. Da, pa takoj vzame. In če ne vzame takoj, pa potem bolj udari one, ki so strastem vdani ter se valjajo s svojimi željami po blatu. Tem velja: „Človeški otroci, doklej boste še težkega srca? Zakaj ljubite ničemurnost in iščete laži?“ (Ps. 4, 3.)

Toda pritrdimo jim, da so dozdevne dobrote tega sveta prave dobrote; a kaj porečejo o hitrosti, s katero preide človeško življenje? Kje je sreča, mogočnost in ošabnost knezov, kraljev in cesarjev? Vse je minilo.

Da torej premagaš svet tako, da se on tebi studi in ti njemu, ali bolje rečeno, „da si ti svetu križan in svet tebi,“ ustavi se mu s tem, da globoko premišljuješ njegovo ničemurnost in njegove laži in da odvrneš voljo, predno se nanj naveže. Zakaj ako nista niti volja niti razum vdana strastem, boš lahko zaničevala svet in rekla vsaki stvari, ki te bo zapeljevala: „Ti si stvar. Nikar se ne trudi in nehaj, ker jaz iščem v stvareh stvarnika in to, kar je duhovnega, ne pa, kar je telesnega. Njega hočem in želim ljubiti, ki nam daje sposobnost za delo in moč, in ne tebe.“

IX.

Druga podpora človeški volji.

Druga pomoč človeški volji je v tem, da odpodimo poglavarja teme, ki povzročuje vsako neredno vzbujanje naših strasti.

Odpodimo pa tega sovražnika in ga premagamo vselej, kadar popolnoma premagamo svoje neredno poželenje in neredne želje.

Zato se ustavljaš svojim strastem, ako hočeš, da hudobni duh pobegne od tebe.

In tu je treba pripomniti, da nas hudobni duh včasih tako silno napada ter užiga v nas poželenje mesa in strasti, da se nam dozdeva, kakor bi bil človek prisiljen udati se mu. Pa nikar se ne straši! Le ustavljaš se mu in bodi prepričana, da je Bog s teboj, ki te varuje nesreče. Ustavljaš se mu, pravim, ker boš gotovo zmagala, ako ostaneš stanovitna.

Rekel sem: Ako ostaneš stanovitna; zakaj ne zadostuje, ako se mu upreš enkrat, dvakrat ali trikrat, ampak vselej, kadar te bo skušal. Navada hudobnega duha je namreč taka, da poskusi jutri, česar ni dosegel danes, in drugi teden to, česar ni dosegel v tem tednu. In tako nadaljuje svoje napade zelo zelo potrpež-

ljivo od časa do časa, sedaj s silo, sedaj z zvijačo, tako dolgo, da zmaga.

Zato moramo biti stanovitni ter vedno imeti orožje v roki. Tudi se ne smemo nase zanašati, če smo si še toliko zmag privojskovali, ker je človeško življenje nepretrgana vojska, v kateri ne odločuje zmaga, ki smo jo priborili danes ali si jo priborimo jutri, ampak zmaga ob koncu življenja.

Ako ti je to težavno, vedi, da je še veliko mučnejše hudobnemu duhu, kadar se mu kdo ustavlja. Zato mu lahko rečeš v polno tolažbo: „Le muči se, peklenski duh; toda ker trpiš ti zaradi svoje zlobe, jaz pa zato, da ne razžalim svojega Gospoda, bo tvoja muka večna, moja pa se bo izpremenila po milosti božji v večni mir.“

X.

Kako nas skuša duhovni napuh?

V prejšnjem poglavju sem ti govoril o skušnjavah, katere nam navadno napravlja hudobni duh z mogočnostjo sveta, bogastvom in razveseljevanjem. Sedaj ti izpregovorim o skušnjavah, ki prihajajo od duhovnega napuha, samodopadenja in slavohlepja. Te so tem nevarnejše in se jih moramo tem bolj bati, čim manj jih poznamo in čim bolj jih sovraži Bog.

O, koliko hrabrih vojakov in velikih služabnikov božjih je po mnogo mnogoletnih zmagah podrl napuh in jih pahnil v sužnost Luciferjevo!

Da se rešimo tega strašnega udarca in te skrite zadrge, moramo vedno trepetati in delati dobra dela v strahu in trepetu, da bi ne bila zaradi takega skritega samoljubja in napuha brez cene pri Bogu in morda celó vredna njegovega sovraštva. In zato se moramo pri njih vedno poniževati in gledati, da jih delamo kar najbolje, prav tako, kakor bi doslej še ničesar dobrega ne bili storili. In kadar bi se nam dozdevalo — česar pa nikoli ne smemo misliti — da smo vse storili, recimo iz vsega srca: „Nepridni hlapci smo.“

In poleg tega se pogosto zatekajmo h Kristusu, da nam odvzame ves napuh, nas uči in nam pomaga biti ponižnim iz srca. In zatekajmo se tudi pogosto k preponižni Materi božji. Prosimo jo, naj sprosi pravo ponižnost, ki je podlaga kreposti, ter množi in spremlja naše kreposti, da se ne izgubé, temveč se množé in utrjujejo.

XI.

Tretja podpora človeški volji.

Tretji pomoček, s katerim moramo najčešče pomagati svoji volji, je molitev. Navadi se, da

se takoj, ko te napade skušnjava, zatečeš k Bogu; kliči ga: „O Bog, glej na mojo pomoč; Gospod, hiti mi pomagat!“

V svojem boju torej moli in se opiraj na pričujočnost božjo. Nikdar pa ne zaupaj vase, temveč vedno le v Boga. Če se boš borila tako in s temi pripomočki, je gotovo zmaga tvoja.

Česa ne premaga molitev? Česa ne odžene ustavljanje, združeno z nezaupnostjo v samega sebe in z zaupanjem v Boga?

In v katerem boju more biti premagan oni, ki živo čuti pričujočnost božjo in ima namen, da bi bil Bogu všeč?

XII.

Kako se mora človek navaditi, da ima Boga pred očmi, kadar hoče?

Da se privadiš imeti Boga pred očmi vselej, kadar boš hotela, prizadevaj si pogosto ponoviti misel, da je skrivaj Bog pred teboj, ki te opazuje in pregleduje vsako tvojo misel in vsako tvoje dejanje.

Ali pa si misli, da so stvari, ki jih vidiš, takorekoč ograja, skozi katero te gleda Bog, ki je za njimi skrit in ti pravi včasih: „Prositi in boste prejeli. Zakaj slehern, kateri prosi, prejme, in kdor trka, se mu bo odprlo.“

Boga si pa tudi lahko misliš pričujočega, ako premišljuješ stvari in pustiš pri njih telesnost ter se povzdigneš z mislijo k Bogu, ki jim daje bitje, gibanje in zmožnost za delo.

Kadar hočeš torej moliti bodisi, da se bojuješ ali delaš kaj drugega, zamisli se v pričujočnost božjo tako, kakor sem ti svetoval. Potem moli in ga prosi pomoči in podpore. Bodi prepričana, ljuba hči, da boš zmagovala in si nabrala neizmernih zakladov, ako se boš navadila misliti na pričujočnost božjo. In pri tem se boš tudi varovala nagibov, misli, besedi in dejanj, ki se ne ujemajo s pričujočnostjo božjo in z življenjem Sinu božjega.

In ista pričujočnost božja ti bo tudi vdahnila moč, da boš mogla bivati v božji pričujočnosti.

Zakaj če prejemeš od pričujočnosti in bližine naravnih sil, ki imajo omejeno in končno moč, njih lastnosti in moči, kaj porečemo o pričujočnosti božji, ki ima neskončno moč in so je mnogi in mnogi deležni?

Poleg prej omenjene molitve „O Bog, glej na mojo pomoč; Gospod, hiti mi pomagat“ — ki je pripravna za vsako potrebo, lahko moliš tudi drugače, kakor je pač treba ob posebnih priložnostih. Recimo, ako hočeš spoznati in iz-

polniti voljo božjo, moli eno izmed sledečih molitvic: „Hvaljen bodi Gospod! Uči me spolnovati svoje postave. Pripelji me, o Gospod, na stezo svojih povelj. O da bi bila moja pota obrnjena v ohranjenje tvoje pravice.“

In ako hočeš prositi Boga vsega, česar ga moremo prositi in kar mu je všeč, da ga prosimo, moli Gospodovo molitev, ki jo moramo moliti zelo goreče in pazljivo.

XIII.

Nekaj opomb o molitvi.

Prvič. Zapomni si, da morajo biti molitve — ne govorim o premišljevanju, o katerem bom govoril pozneje — kratke, toda pogostne, polne hrepenenja in dejanske vere, da ti bo Bog pomagal, če ne tako, kakor in kadar ti želiš, pa veliko bolje in o primernejšem času.

Drugič. Sklepaj vselej svoje molitve ali zares z besedami ali samo v mislih z enim sledečih pristavkov: „Po tvoji dobroti. Zaradi tvojih obljub. V tvojo čast. V imenu tvojega ljubljenega Sina. Po zasluženju njegovega trpljenja. V imenu Marije Device, hčere, neveste in matere tvoje.“

Tretjič. Pazi na to, da se jim včasih pridružijo goreči vzdihljaji. Recimo: Podeli mi, o

Gospod, svojo ljubezen v imenu svojega ljubljene Sina. In kdaj pride čas, moj Gospod, da jo bom imel? Kdaj?“

To lahko storiš tudi po katerikoli prošnji Gospodove molitve, ali pa po vseh. Na pr.: „Oče naš, kateri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime. Toda kdaj pride oni čas, o nebeški Oče, da bo tvoje ime poznano po vsem svetu, češčeno in slavljen? Kdaj, o moj Bog? Kdaj?“ — in tako tudi po drugih prošnjah.

Četrtrič. Pomni, da je dobro večkrat, kadar si prosiš čednosti in milosti, premišljevati vrednost teh čednosti, njih potrebo, božjo velikost božje dobrote, in milosti, katerih prosimo. Zakaj tako boš prosila z večjo gorečnostjo, z večjim hrepenenjem, z večjim zaupanjem in z večjo ponižnostjo. In slednjič ti je premišljevati namen svoje molitve, da bo všečna Bogu in v njegovo čast.

XIV.

Kako še drugače molimo?

Lahko moliš tudi prav popolno, ako se samo zamisliš v pričujočnost božjo. Pri tem ni treba nič govoriti, ampak zdihuj k Bogu od časa do časa ter obračaj k njemu uho in srce, ki mu želi dopasti, in kratko pa goreče hrepeni, naj ti

pomaga, da ga boš ljubila čisto, da ga boš častila in mu služila.

Ali pa tudi lahko moliš samo v željah, da bi ti dal milost, katere si prosila v prejšnjih molitvah.

XV.

Četrta podpora človeški volji.

Četrta pomoč naši volji je ljubezen božja, ki tako podpira in krepi človeško voljo, da ni stvari, ki bi je ne premogla, in strasti in skušnjave, ki bi je ne premagala.

Ljubezen božjo dosežemo z molitvijo; prositi moramo namreč pogosto Boga zanjo. Poleg molitve je dober pripomoček, s katerim dosežemo ljubezen božjo, tudi premišljevanje, ako namreč premišljujemo take stvari, ki so sposobne, da z milostjo božjo užgejo človeška srca na zemlji.

Premišluj, recimo, ta-le vprašanja: Kdo je Bog? Kako velika in kakšna je mogočnost, modrost, dobrotljivost in lepota božja? Kaj je storil Bog človeku, in kaj bi mu še storil, če bi bilo potrebno? Zakaj je to storil? Kaj daje vsak dan človeku? In kaj mu bo dal v večnem življenju, ako človek v tem življenju spolnuje njegove zapovedi, ako mu je ljub in ako je čistega srca?

XVI.

Kako premišljujmo božje bitje?

Kaj je Bog, je povedal sam, ki sebe popolnoma pozna, ko je odgovoril in rekel: „Jaz sem, ki sem.“

Ta božji izrek je tako velik in tako znamenit, da ne velja nobeni stvari: niti knezu, niti kralju ali cesarju, nobenemu angelu, tudi ne vsemu svetu skupaj. Vsaka stvar je namreč po svojem bitju odvisna od Boga in sama po sebi je prazen nič.

Iz tega pa spoznaš, kako ničemuren je človek, ki ljubi stvari in je na nje navezan, a ne ljubi v njih Stvarnika, ne ljubi stvari, kakor zahteva Gospod.

Ničemuren je, pravim, ker ljubi ničemurnost. Ničemuren je, ker misli, da se bo nasitil s stvarmi, ki niso same od sebe. Ničemuren je, ker se trudi za stvari, ki pa prav tedaj, ko dajejo, človeka okradejo in ga moré.

Ako torej hočeš ljubiti, kadar je ljubiti treba, ljubi Boga, ki napolnuje in nasičuje srce.

XVII.

Kako premišljujmo božjo vsemogočnost?

Dobro vemo, da ne potrebuje samo ta ali oni svetni mogočnjak, ampak tudi če se vsi

združijo, različnih priprav, delavcev in mnogo časa, ako hočejo sezidati eno samo palačo, da ne rečem kraljestva ali mesta. Ali vkljub vsemu naporu se ne posreči zidanje popolnoma po njihovi volji.

Bog pa je ustvaril po svoji vsemogočnosti iz nič vesoljni svet. Ravno tako lahko bi bil ustvaril še neštevilne druge svetove, jih razrušil ali celo uničil.

Čim globlje sedaj ali pozneje premišljuješ samo to njegovo lastnost, tem bolj boš strmela in tem bolj se bo vzbujal v tebi nagib, da tako mogočnega Gospoda vzljubiš.

XVIII.

Kako premišljujemo božjo modrost?

Kako visoka in nedosegljiva je božja modrost, ne more nihče spoznati.

Da boš pa imela o njej vsaj nekaj pojma, obrni svoje oči proti krasnemu nebu, poglej prostrano zemljo in vesoljno stvarstvo. Ne vidiš drugega, kakor neumljivo modrost božjega mojstra.

Premišluj človeško življenje in mnogotere nesreče, ki se godé: nikjer ni take nerednosti, ki bi ne bila v očeh božjih neumljiva modrost.

Premišluj skrivnosti odrešenja; najvišjo modrost boš našla v njih. „O globočina bogastva, modrosti in znanja božjega! Kako nerazumljive so njegove sodbe!“ (Rimlj. 11, 33.)

XIX.

Kako premišlujemo božjo dobrotljivost?

Božja dobrotljivost je, kakor vse druge neskončne božje popolnosti, sama po sebi umljiva; a po tem, kakor se je razodela na zunanje, je tako velika, da je ni stvari na svetu, v kateri bi je ne bilo najti.

Stvarjenje sveta je delo božje dobrotljivosti. Ohranjuje in vlada svet zopet le božja dobrotljivost. Odrešenje nam kaže, da je neizrekljiva in neskončna dobrotljivost Boga, ki nam je poslal lastnega Sina v naše odrešenje in prav tako v vsakdanjo hrano v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

XX.

Kako premišlujemo božjo lepoto?

Vsakemu mora biti dokaza dovolj, če pravimo o božji lepoti: Tako je nedosežna, da je Bog, ki od vekomaj samega sebe zre in gleda, v svoji neskončni moči neumljivo zadovoljen in srečen.

O človek, spoznavaj odslej čast, do katere te je poklicala božja dobrotljivost, in ne bodi več tako nespametnega srca, da bi jo preziral ter ljubil ničemurnost, laž in senco.

Kliče te Bog, da ljubiš njegovo vsemogočnost, modrost, dobrotljivost, da se veseliš njegove lepote in da prideš v njegovo veselje. In ti si gluh? Misli, misli na svoja dela, da te ne prehití čas, ko kes ne bo nič več pomagal!

XXI.

Kaj je storil Bog za človeka in s kako ljubeznijo in kaj bi še lahko zanj storil, če bi bilo treba?

Kaj je storil Bog človeku in za človeka, lahko spoznaš, ako premišljuješ stvarjenje in odrešenje.

Ljubezen pa, s katero je to storil in skrbel za naše zveličanje, presega neskončnost.

Neskončna je bila cena odrešenja: ali ljubezen je bila še večja; zakaj Kristus bi bil pripravljen še več trpeti in večkrat umreti, če bi bilo potrebno.

Ako si torej za odrešenje dolžna neskončnokrat darovati se, kaj si potem še dolžna ljubezni, katero je imel Bog do tebe in ki daleč presega odrešenje?

XXII.

Kaj stori Bog vsak dan za človeka?

Ni ga dne, ni ga trenutka, da ne bi človek dobival od Boga novih dobrot. Zakaj Bog vsak dan in slehern trenutek iznova ustvarja človeka, ohranjujoč mu življenje. Vsak trenutek mu Bog služi s svojimi stvarmi: z nebom, zrakom, zemljo, morjem in z vsem, kar je v njih.

Vsak dan mu izkazuje svojo milost, odvrča ga od hudega in vabi k dobremu, varuje ga, da ne greši, a mu tudi pomaga, ako je padel v greh, da zopet ne greši. Čaka ga ter kliče k pokori; in če se vrne k njemu, mu odpusti hitreje, kakor je človek pripravljen prositi ga odpuščanja. Vsak dan pošilja človeku svojega Sina z vsem bogastvom skrivnosti sv. križa ter ga zanj hrani pričujočega v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

XXIII.

Kako dober je Bog, ker čaka in potrpi z grešnikom?

Da spoznaš, kako dober je Bog, ker potrpi z grešnikom, premišluj najprej, da Bog čednost neizrekljivo ljubi, hudobijo pa neskončno sovraži.

Kolika je torej božja dobrota, ki prenaša grešnika, ki se vpričo njegove čistosti in nje-

govega veličastva ne pregreši le enkrat, dvakrat ali trikrat, ampak pogostokrat!

„Dobro vem,“ (sme govoriti grešnik), „dobro vem, o moj Gospod, da si govoril mojemu srcu, ko sem grešil: Videli bomo, kdo izmed naju bo zmagal — ti z žaljenjem ali jaz z odpuščanjem?“

Ako grešnik dobro premisli te besede, upam, da mu bodo po milosti božji užgale srce, da se naglo spreobrne k Bogu.

Ako pa tega ne stori, se mu je zelo bati visoke in nerazumljive sodbe božje, ki navadno naglo pošilja strašne maščevalne udarce, zoper katere ni pomoči.

XXIV.

Kaj daje Bog v prihodnjem življenju ne le onemu, ki mu je vedno zvesto služil, ampak tudi spreobrnjenemu grešniku?

Tako velika je sreča, tako obilni so darovi, katere deli Bog v nebeški domovini, da si jih ne moremo živo misliti, ne določno in popolno želeči.

Kdo bo kdaj dobro umel, kaj pomenjajo besede: Človek sedi pri mizi božji, Bog sam mu streže in ga nasičuje s svojo blaženostjo?

Kdo si more predočevati, kakšno srečo bodo občutile blažene duše, ko bodo prišle v veselje svojega Gospoda?

In kdo bo kdaj umel ljubezen in spoštovanje, katero izkazuje Bog nebeščanom, o kateri govori sv. Tomaž v svojem 63. spisu: „Vsemogočni Bog tako streže vsakemu angelju in vsaki sveti duši, kakor bi bil on služabnik vseh, vsakdo izmed njih pa njegov Bog.“

O Gospod, o Gospod, kdor velikokrat globoko premišljuje, kaj delaš za svoje stvari, ta pač spoznava, kolika je tvoja ljubezen! Videti je, da je tvoja blaženost v tem, da ljubiš svoje stvari, jim deliš dobrote in jim daješ samega sebe v hrano.

O Gospod, daj nam to tako premišljevati, da se vneme v nas ljubezen do tebe in se v ljubezni sklenemo s teboj!

O srce človeško, kod blodiš? Po senci, po vetru, po praznoti? Ali se kaj meniš za onega, ki je vse? Za onega, ki je vsemogočnost, najvišja modrost, neizrekljiva dobrot, neustvarjena lepota, najvišja dobrotljivost in neizmerno morje vseh popolnosti? Sam hiti za teboj in te kliče s krepkim glasom in vedno novimi dobrotami.

Ali veš, odkod izvira tolika tvoja nesreča? Ker ne moliš in ne premišljuješ. Ker živiš brez luči in brez gorkote. Ni čuda, da ne zapustiš del teme!

Začni se sedaj, o duša, o verski mlačnež, začni se učiti tega premišljevanja in te molitve. Po lastni skušnji boš potem spoznal, da so pravi nauki vernega kristjana v tem, da zatajuje svojo lastno voljo in spolnuje voljo božjo, sovraži samega sebe in ljubi Boga.

Vsi drugi nauki brez tega, in naj obsegajo vse znanosti, vzbujajo le prevzetnost in napuh; in čim bolj razsvetljujejo um, tem bolj temné voljo in tirajo v pogubo duše onih, ki so si pridobili takih nauk.

XXV.

Peta podpora človeški volji.

Sovraštvo do nas samih je potrebna podpora naši volji; zakaj brez tega sovraštva nam ne bo prišla na pomoč božja ljubezen, ki je začetnica vsega dobrega.

Da pa obudiš sovraštvo do samega sebe, moraš najprej Boga zanje prositi. Premišluj potem škodo, ki jo je naredilo in jo vedno napravlja človeku samoljubje.

Ni je škode ne v nebesih, ne na zemlji, ki bi se ne bila zgodila zaradi samoljubja.

To samoljubje je tako škodljivo, da bi se takoj izpremenil nebeški Jeruzalem v Babilon, ako bi bila odprta samoljubju pot v nebese. Sedaj premisli, kaj dela ta kuga v človeških srcih in v življenju!

Vzemi samoljubje s sveta, in hitro bi se zaprla peklena vrata!

Kdor torej premišljuje, kaj je samoljubje, kakšno je in kaj dela, ta pač ne bo tako brezsrčen do samega sebe, da ne bi samoljubja sovražil in ga zaničeval.

XXVI.

Kako spoznamo samoljubje?

Da spoznaš, kako mogočno gospodari v tebi samoljubje in kako je že utrjeno njegovo kraljestvo v tvojem srcu, premišluj pogosto, s katero dušno strastjo se večkrat peča tvoja volja, ker prav gotovo boš našla, da ima ena ali druga strast posebno moč nad tvojo voljo.

Ako pa vidiš, da volja ljubi ali hrepeni, da je vesela ali žalostna, premisli dobro, ali je reč, katero ljubi in po kateri hrepeni, krepostna in po božjih zapovedih; premisli tudi, ali se veseli in žalosti nad onimi stvarmi, nad katerimi se

po božji volji smemo veseliti ali žalostiti; premisli slednjič, če se ne veseli ali žalosti tvoja volja zaradi posvetnih vzrokov, ker je navezana na svet in stvari bolj, kakor je prav in božja volja. Če se torej veseli ali žalosti zaradi sveta in stvari, potem je gotovo, da kraljuje samoljubje v tvoji volji in vodi vse njeno delovanje.

Ako se pa peča volja s čednostmi in stvarmi, katere zahteva Bog, je treba še bolj premišljevati, če nagiba voljo k dobrim delom Bog ali lastna nagnjenost in trma; zakaj pogosto se zgodi, da človeka nekaka samoglavnost in lastna dopadljivost naganja, da opravlja mnogo dobrih del, kakor molitev, post, da prejema sv. zakramente in opravlja druga sveta dela.

O tem se lahko prepričaš na dvojen način. Prvič, ako volja ne mara enako za vsa dobra dela brez razločka, kadar se ji ponuja prilika, da jih vrši. Drugič pa, če toži, ali če je nemirna in zmedena, kadar se ji stavijo zapreke, ali je pa sama sebi všeč in je vesela, če se je kaj zgodilo po njenih željah.

Ako pa Bog nagiba tvojo voljo, premišluj razen povedanega, kam in v kakšen namen ona posebno obrača svoja dobra dela. Zakaj ako ima namen dopadati le Bogu, tedaj je sicer vse prav, vendar ne še tako, da bi se človek lahko

popolnoma zanesel. Silno nedolžno se skriva samoljubje za dobrimi in krepostnimi deli.

Ko se pa očitno pokaže to zlobno, pošastno samoljubje, črti ga smrtno in preganjaj tudi pri malenkostih, ne samo v važnih rečeh.

Tudi skrivnega samoljubja se je treba vedno varovati. Po vsakem dobrem delu se torej ponižaj, deni roko na srce ter prosi Boga, naj ti odpusti in te obvaruje samoljubja.

Dobro je tedaj, ako se zatečeš zgodaj zjutraj k Gospodu in mu obljubiš, da ga ne boš nič več žalila, posebno ta dan ne, temveč da hočeš vselej v vsaki stvari spolnovati njegovo sveto voljo, samo da bi mu storila veselje. Zaradi tega prosi pogostoma Boga, naj ti vedno pomaga in te varuje, da spoznavaš in delaš, kolikor in kakor je njemu všeč.

XXVII.

Šesta podpora človeški volji.

Šesta podpora človeški volji je sv. maša, sv. obhajilo in izpoved. Ker je namreč milost božja potrebna in glavna podpora človeški volji, da se varuje hudega in dela dobro; podpira gotovo našo voljo tudi vse, kar milost božjo v nas pomnožuje.

Da se torej v tebi milost božja pomnoži pri sv. maši, bodi pri njej tako-le:

Prvi del sv. maše (če jo delimo v tri dele in ne v štiri, kakor jo delé drugi učení bogoslovci) traja od pristopa do darovanja. V tem delu oživi v sebi močno hrepenenje, da bi Sin božji sedaj tako prišel v tvoje srce, kakor je nekdanj prišel iz nebes in bil na zemlji rojen. Takrat je prišel zato, da bi na svetu zažarel ogenj njegove ljubezni. Iskreno želi, naj bi se sedaj rodil duhovno v tvojem srcu, tako da bi le zanj gorelo ter ne mislilo na nič drugega kakor samo na to, kako bi bilo njemu všeč ob vsaki priliki.

Kadar moli mašnik molitve, prosi tudi ti z gorečim srcem istih milosti.

Ko začne mašnik brati list in evangelij, prosi v duhu Boga razsvetljenja in moči, da bi razumela njun pomen in ju mogla v dejanju spolnovati.

V drugem delu, ki se prične z darovanjem in konča z zauživanjem, se otresi vsake zveze in vseh misli na vnanji svet in samo sebe, daruj se vso Bogu in njegovi sveti volji.

Pri povzdigovanju sv. hostije in posvečenega keliha moli pravo telo in pravo kri Kristusovo, sklenjeno z njegovo božjo naturo.

Ko premišljuješ njegovo skrito pričujočnost pod podobama kruha in vina, zahvaljuj ga pristrčno, da se vsak dan ponižuje in prihaja k nam z dragocenim sadom svojega trpljenja na lesu sv. križa; zahvaljuj ga, ker ponavlja svojo daritev v isti namen, ki ga je imel, ko je bil preboden na križu in se je daroval nebeškemu Očetu. Potem ga daruj še ti istemu Očetu.

Med zauživanjem se tudi ti duhovno obhajaj; odpri Gospodu svoje srce s tem, da ga zapreš vsem stvarem, da bo mogel on v njem užgati ogenj svoje ljubezni.

V tretjem in poslednjem delu prosi v duhu vsega, česar mašnik z besedo prosi v molitvah, ki jih moli po zauživanju.

XXVIII.

O svetem obhajilu.

Da se pri sv. obhajilu milost božja v tebi pomnoži, ti je treba jako skrbne priprave. Ker se pa nam samim ni mogoče spodobno pripraviti, molimo prav pobožno sledečo molitev: „Prosimo, o Gospod, obišči nas in očisti našo vest, da najde Jezus Kristus, tvoj Sin, naš Gospod, z vsemi svetniki ob svojem prihodu v nas pripravljeno prebivališče. Ki s teboj živi...“

Da boš pa ti vsaj nekoliko sodelovala z božjo pomočjo, premišluj za pripravo najprej: Zakaj je Kristus postavil najsvetejši zakrament sv. Rešnjega Telesa? In ko spoznaš, da je to storil zato, da bi se spominjali ljubezni, katero nam je pokazal v skrivnostih sv. križa, premišluj še, zakaj hoče, da se spominjamo te ljubezni.

On hoče to zato, da bi ga ljubili in mu izkazovali pokorščino. Potemtakem se bomo najbolje pripravljali za sv. obhajilo z gorečim hrepenenjem, s trdnim sklepom, da hočemo Jezusa ljubiti in mu biti pokorni, in z obžalovanjem, ker ga poprej nismo ljubili, ampak žalili.

In s tem hrepenenjem in trdnim sklepom, da ga bomo ljubili, se pripravljajmo za sveto obhajilo.

Ko pride čas sv. obhajila, obudi živo vero, da je v podobi kruha posvečeno pravo Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta. Moli ga ponižno in prosi, da ti izbriše iz tvojega srca vse skrite in očite grehe, potem ga sprejmi zaupno; gotovo ti ne odreče svoje ljubezni.

Ko si ga zaužila in sprejela v svoje srce, prosi ga večkrat njegove ljubezni in vsega, česar potrebuješ, da mu boš všeč.

Potem ga daruj nebeškemu Očetu v zahvalni dar za neizmerno ljubezen, katero ti je

izkazal s to dobroto in z drugimi, ki se tičejo tvojega odrešenja. Prosi ga, da ti dodeli svojo ljubezen. Daruj ga naposled za potrebe živih in mrtvih.

XXIX.

O izpovedi.

Da izpoved prav opraviš, treba je več reči.

Najprej je potrebno natančno izpraševanje vesti, kako si spolnovala zapovedi božje in dolžnosti svojega stanu.

Ko si spoznala svoje grehe, jih objokuj bridko, naj so tudi majhni; premišljuj, da si razžalila božje Veličastvo, premišljuj svojo ne-hvaležnost do njegove dobrote in ljubezni, katero si uživala. Pokaraj potem samo sebe s temi besedami: „Ali tako povračuješ Gospodu, bedak in neumnež? Ni li on tvoj Oče, čegar last si in ki te je ustvaril?“

Večkrat obudi vročo željo, da bi ne bila žalila Boga, in reci: „O da bi ne bila žalila svojega Stvarnika, svojega nebeškega Očeta, svojega Odrešenika! O da bi bila rajša pre-trpela vsako drugo nesrečo!“

Potem se obrni vsa osramočena in prav zaupno k Bogu, naj ti odpusti; reci mu iz dna srca: „Oče, grešil sem zoper nebesa in zoper tebe! Več nisem vreden tvoj sin imenovan biti;

stori me kot enega svojih najemnikov.“ (Luk. 15, 18. 19.)

Obudi vnovič svojo žalost, da si razžalila Boga, in trdno skleni, da boš rajša prestala vsako kazen, kakor vedoma še kdaj razžalila Boga. Izpovej se nato izpovedniku svojih grehov s sramoto in žalostjo, toda izpovej se jih natanko, kakor si jih storila, ne da bi se opravičevala ali druge tožila.

Po izpovedi zahvali Boga, ki, sicer neštetilnokrat razžaljen, vendar hitreje odpušča, kakor pa grešnik prosi odpuščanja.

Porabi to priliko, da tem bolj obžaluješ, ker si razžalila tako dobrotnega Očeta; stori še trdnejši sklep, da ga ne boš več razžalila z njegovo pomočjo in na priprošnjo Marije Device, angela variha in svojega posebnega svetnika in zavetnika.

XXX.

Kako premagaj nečistost?

Vse druge strasti premagaš s tem, da jih kličeš v boj ter se z njimi vojskuješ. Včasih te pač tudi ranijo. A kliči jih iznova v boj, tako dolgo, da jih popolnoma premagaš, naj je njih moč velika ali majhna. Kar se pa tiče nečistosti, še ni dovolj, da je naravnost ne vzbujaš, temveč

ogibati se ti je tudi vsega, kar bi jo utegnilo vzbuditi.

Izkušnjava mesa torej premagaš in nečisto strast zatreš, če bežiš ter se ne podaš z njo v očitni boj.

Kdor torej hitreje in dalje beži, gotoveje zmaga.

Lepe navade, čist namen, prejšnje skušnjave in zmage, sorodstva, neznatne in ostudne osebe, od katerih očitno ne preti nevarnost — vse to je še preslab izgovor, da bi ti ne bilo treba bežati. Beži, o beži, preljuba hči, ako nočeš biti ujeta!

Res, da so občevali nekateri vse svoje življenje z zelo nevarnimi osebami, pa niso padli, vendar na to se ti ne oziraj, o tem naj sodi Bog. Razen tega ne vidiš vselej, da je kdo padel, pa je vendar globoko zakopan v grehe. Ti pa beži in posnemaj vzpodbudne vzglede, katere ti kaže Bog v sv. pismu in življenju velikih svetnikov, vzglede, katere ti kaže tu in tam vsak dan. Beži, beži in ne oziraj se nazaj, da bi videla ali mislila, pred čim bežiš; zakaj v nevarnosti si, da se ne povrneš.

Ako pa moraš občevati, občuj kratko in hitro, vedi se rajši manj olikano, kakor pre-

vljudno; zakaj tudi tu je nastavljena zanka, lahko se vname ogenj, nastane požar.

Tu velja pogovor: „Pred boleznijo rabi zdravilo.“ Ne čakaj, da bi obolela, temveč beži o pravem času; to je zdravilo, da ostaneš zdrava.

Ako si pa po nesreči obolela, rešiti se moreš le, ako „zagrabiš in treščiš kal bolezni ob skalo,“ brž ko začutiš, da si bolna.

Hiti k izpovedniku in ne prikrij mu niti najmanjšega odpustljivega greha, ki si ga storila zaradi te strasti, sicer požene mladike skrivaj in zraste v smrten greh.

XXXI.

Česa se ti je treba ogibati, da ne padeš v greh nečistosti?

Mnogo stvari se je treba ogibati, da te strast nečistosti ne ujame v svoje zanke.

Najprej in najbolj se ogibaj oseb, od katerih ti očitno preti nevarnost, toda tudi drugih, kolikor je mogoče. Tretjič ne vasuj, ne prenašaj novic, ne dajaj daril, ogiblji se posebnega prijateljstva. Čeprav še ni tesno, pa bo kmalu postalo tesno in potem ga je težko razdreti. Četrto se ogiblji pogovorov o tej strasti, ne poslušaj razkošne godbe, umazanih pesmi, ne čitaj nenravnih knjig, ako žaliyo sramežljivost.

Peti vzrok, ki je pa malokomu znan, za katerega se malokdo meni in še manj v življenju po njem ravna, te svari, da nekaterih stvari sploh ne ljubiš, recimo obleke, različnih reči, ki jih imaš v sobi le za zabavo, jedi in enakih stvari. Dasi je taka zabava redno dovoljena, vendar navadi srce človekovo razveseljevanja ter obuja v njem poželenje po razveseljevanju. S tem se mu ponuja samo od sebe nepošteno razveseljevanje, ki že po svoji naravi naglo zaseka rane in prodere v mozeg in kosti. Tako srce pa najde težko pomoček, da bi se moglo zatajevati v razveseljevanju, ker se v malenkostih ni nikdar zatajevalo.

Zato pa nasprotno srca, ki so navajena odtegovati se tudi dovoljenemu razveseljevanju, bežé pred samim imenom posvetnega veselja, kaj še le pred nedovoljenim in nenravnim razveseljevanjem samim, ako se slučajno kdaj ponuja.

XXXII.

Kaj je storiti, ako je kdo zabredel v greh nečistosti?

Ako se zgodi, da zabredeš v greh nečistosti po nesreči ali iz hudobije, tedaj je edini pomoček, da ne kopičiš greh na greh, ta-le: Nemudoma hiti k izpovedi, ne da bi si še posebej

vest izpraševala. Tu se iznebi vse človeške opreznosti, povej naravnost in odkrij vso svojo bolezen, sprejmi vsako zdravilo in nasvetovanje, ki ti ga naloži izpovednik, naj je še tako grenko in trdo.

Ne obotavljaj se, naj te ne zadržuje sto in sto reči; zakaj, ako se obotavljaš, padeš iznova, ako pa iznova padeš, nastanejo novi zadržki. Ako se torej obotavljaš, padeš zopet v greh, ako padeš, se obotavljaš iznova in leta pretekó, predno se izpoveš in oprostiš greha.

H koncu te vnovič opominjam: Beži pred nečistostjo, da ne padeš!

Varuj se tudi najmanjših nespodobnih misli in ne ogiblji se jih nič manj, kakor velikih. Bodi še tako trdno prepričana, da so le majhni grehi, ker si jih naglo odgnala, vendar se jih izpovej in odkrij izpovedniku svojega sovražnika.

Ako si pa padla, hiti k izpovedi in ne daj, da bi te zmagala sramežljivost.

XXXIII.

Zakaj se mora grešnik naglo povrniti k Bogu?

Prvič bo grešnika nagnilo, naj se vrne k Bogu, ako premišlja Boga samega, ki je največja dobrota, najvišja mogočnost, modrost in dobrot-

ljivost; zato se ne sme človek predrzniti, da bi ga žalil.

Tudi zdrava pamet to svetuje; zakaj nikakor ne ravna pametno, kdor se hoče boriti z vsemogočnostjo in z najvišjim Sodnikom, ki ga bo enkrat sodil.

Tudi spodobnost in pravica ne dovoljujeta, da bi prazen nič, prah, stvar žalila svojega Stvarnika, suženj svojega gospoda, prejemalec dobrot dajalca, sin svojega očeta.

Drugič nagiblje grešnika, da se naglo vrne v hišo svojega Očeta, velika dolžnost. Zakaj spreobrnjenje sinovo in njegova vrnitev v domačo hišo je v čast očetu in v veselje vsej njegovi hiši, soseski in nebeškim angelom.

Kakor je namreč prej razžalil in razsrdil z grehom sin Očeta, tako ga počasti, razveseli, ako se k njemu povrne, grenko objokuje razžalitev in trdno sklene, da bo odslej vedno spolnoval vse njegove zapovedi in da ga bo v vseh rečeh ubogal. Sinovo poboljšanje tako gane očetovo srce in vzbudi v njem tako veliko milosrčnost, da ga ne pričakuje samo hrepeneče, temveč mu celo hiti naproti, ga objame okrog vratu, ga poljubi in ga obdaruje s svojo milostjo in z drugimi darovi.

Tretji nagib je lastna korist. Zakaj vsak grešnik naj pomisli, da ga gotovo zadenejo večne kazni v peklu, ako se ne spreobrne o pravem času; prav gotovo pride tudi zanj zadnje leto in zadnji dan življenja. In ko bi tudi druge kazni ne bilo v peklu, kakor samo zavest, da se strasti, ki so imele grešnika v greh uklenjenega, neskončno množé, in da ni upanja, da bi dobil le enkrat kapljico vode, ki ga je tukaj hladila, še toliko ne, kolikor je ostane konec prsta: že to bi moralo človeka oplašiti.

Tudi ni prav, ako se zanašaš na svoj sklep, češ, da se spreobrneš ob zadnji uri svojega življenja, ali čez nekaj let ali mesecev. Zakaj tak sklep je nespameten, zloben in brezbožen.

Nespameten je tudi, kdor misli zmagati velike težave ob času, ko so človeške moči najslabše.

Grešnik, ki neprenehoma greši, je dan za dnem nezmožnejši, da bi se spreobrn timer, nekaj zaradi slabe navade, ki bolj in bolj narašča ter prehaja v njegovo drugo naravo, nekaj pa, ker je vedno nezmožnejši, da bi dobil milost spreobrn timer. Boga žali namreč s tem, da zlobno in brezbožno hlepi po stvareh in se zanaša v svoji sebičnosti, da se bo izročil Bogu še le

pozneje ali v zadnjem trenutku. S tem odvzame Bogu voljo, da bi ga uspešno podpiral.

Le nespametnež bi mogel tako svetovati in sklepati, čeprav se je že tudi tak grešnik spreobrn timer dobil potrebno milost božjo. A kdo je grešnika zagotovil ali ga bo zagotovil, da ga neprevidoma ne zadene smrt, ne da bi mogel izpregovoriti še kako besedico, kakor se je že tolikim zgodilo in se še dogaja?

Kliči, o grešnik, kliči sedaj, ko to bereš, h Gospodu ter reci: „Spreobrne me in bom spreobrn timer ker ti si Gospod, moj Bog.“ Tako dolgo ne nehaj klicati, dokler se nisi povrnil k svojemu Gospodu in Očetu; s potoki solzâ objokuj, da si ga žalil, in izroči se mu tako, kakor je njemu všeč, da mu zadostiš.

XXXIV.

Kako si pridobiš pravega spreobrn timerja in solzâ zaradi božje razžalitve?

Božje razžalitve ne moreš bolje objokovati, kakor če premišljuješ veličastvo in dobroto božjo in ljubezen, ki jo je Bog izkazal človeku.

Zakaj kdor premisli, da je razžalil z grehom najvišjo dobroto in neskončno dobrotljivost, ki ne zna drugega, kakor dobre te deliti, in tudi drugega ni delala in ne dela, kakor da razliva

svoje milosti nad prijatelje in sovražnike ter jim deli razsvetljenje, kdor premisli, da jo je razžalil iz ničevega vzroka, iz hudomušnosti in zaradi majhnega, napačnega veselja, mora pretakati bridke solze.

Vrzi se potem pred sveto razpelo in misli, da ti govori Gospod s križa: „Poglej me, in premišljuj moje rane drugo za drugo; zaradi tvojih grehov sem bil obdan z ranami in tako hudo mučen, kakor me tu vidiš.

In vendar sem jaz tvoj Bog, tvoj Stvarnik, tvoj dobrotljivi Gospod in usmiljeni Oče!

Vrni se torej k meni in bridko plakaj; obudi srčno željo, da bi me ne bila nikdar razžalila, trdno skleni, da boš pretrpela rajše vsako kazen, kakor me v prihodnje še razžalila. Vrni se k meni, ker sem te rešil.“ (Iz. 44, 22.)

Potem si predoči Kristusa s trnjevo krono na glavi in s trstom v roki, vsega raztepenega, in misli si, da ti govori: „Glej, človek!“ Glej človeka, ki te je v svoji neizrekljivi ljubezni odrešil po tej sramoti, s temi ranami, s to krvjo. „Glej, človek!“ In tega človeka si razžalila, ko ti je izkazal tako ljubezen, po toliko prejetih dobrotah!

„Glej, človek!“ Ta človek je božja usmiljenost sama, po kateri je prišlo preobilno od-

rešenje. Ta človek se zate z vsem zasluženjem sleherno uro in vsak trenutek daruje nebeškemu Očetu. Ta človek sedi na desnici Očetovi in prosi zate in te zagovarja. Zakaj me torej žališ? Zakaj se ne vrneš? „Vrni se k meni, ker sem zbrisal tvoje krivice kakor oblak in tvoje pregrehe kakor meglo.“ (Iz. 44, 22.)

XXXV.

Kaj je vzrok, da se ne žalostimo, ker smo žalili Boga, in zakaj živimo brez kreposti in krščanske popolnosti?

Mnogo je vzrokov, zakaj živi človek v mlačnosti, zakaj se ne izkoplje iz grehov ter ne postane kreposten, kakor bi bilo treba. Med drugimi omenjam le naslednje. — Vzrok je, ker človek ne prebiva v svojem srcu, da bi opazoval, kaj se godi v njegovi hiši in v čegavi posesti je, temveč v svoji poželjivosti in radovednosti zapravlja svoje dni z ničemurno zabavo. A če se peča s stvarmi, ki so same po sebi dovoljene in dobre, ne meni se prav nič za one reči, ki podpirajo krepost in krščansko popolnost.

In ako tudi tu pa tam na nje misli in spozna, da mu je to potrebno, ter ga Bog sam opominja in navdihuje, naj premeni življenje,

odgovarja: „Jutri, jutri. Pozneje, pozneje.“ Toda nikdar ne pride oni „danes“ in oni „sedaj“. Zakaj ker odlaša v svoji napačnosti vse na „jutri“ in „pozneje“, nastane mu iz vsacega „danes“ in „sedaj“ — „jutri“ ali „pozneje“.

Drugi pa si domišljujejo, da so se v resnici poboljšali in da so že na poti kreposti, ako le opravljajo nekatere pobožne vaje. Zato potratijo skoro ves dan s ponavljanjem istih molitev „Oče naš“ in „Češčena Marija“, a pri vsem tem ne začno zatirati svojih nerednih strasti, ki jih vežejo na posvetne reči.

Nekateri se začno vaditi v krepostih, a zidajo brez podlage. In vendar ima vsaka krepost svojo podlago. Tako si stavi, recimo, ponižni za podlago željo, da bi ga ljudje malo ali prav nič ne cenili, da bi ga drugi zasramovali, in da bi bil malovreden tudi v lastnih očeh. Kdor torej najprej vloži podlago in si zida temelj, nabira z veseljem kamenje, da ž njim sezida poslopje ponižnosti. Tak kamen je omalovaževanje, s katerim nas sodi ta ali oni, ali druge prilike, ob katerih lahko izvršujemo dela ponižnosti. Ako torej v nas raste želja, da bi nas drugi malo cenili, če nam je ljubo, da nas drugi premalo spoštujejo, tedaj si pridobivamo čednost ponižnosti, ako vrhu tega še večkrat Boga pro-

simo, da bi nam jo podelil po zasluženju svojega ponižnega Sina.

Nekateri se ravnaajo čisto po tem pravilu; vendar tega ne delajo iz ljubezni do kreposti ali iz želje, da bi bili Bogu ljubi. Zato se dogaja, da taki ljudje ne kažejo vsem in na vsakem kraju dejanj svoje kreposti: proti temu so ponižni, proti onemu ošabni. Ponižni so vpričo drugih ljudi, prevzetni vpričo onih, katerih spoštovanja ne potrebujejo za svoje namene.

Še drugi pa sicer hrepene po krščanski popolnosti, toda zanašajo se le na svoje lastne moči, ki so preslabe, in zaupajo le na svojo pridnost in lastno vajo. Ali ker niso nezaupni v sebe ter se ne zanašajo na Boga, bolj nazadujejo, kakor napredujejo.

Tudi taki so, ki komaj nastopijo pot kreposti, pa že takoj mislijo, da so na vrhuncu popolnosti. Ko pa postane človek ničemuren na samega sebe, mu izpodleti na poti kreposti.

Da torej dosežeš pravo krepost in krščansko popolnost, bodi pred vsem nezaupna v samo sebe. Zaupaj na Boga ter se trudi, da užgeš v sebi kolikor mogoče veliko hrepenenje po kreposti, ki naj raste sleherni dan. Razun tega pazi, da ti ne uide iz rok kaka prilika napredovati v kreposti, naj je velika ali majhna. Ako

ti je pa ušla, si naloži malo pokoro in nikdar ne opusti te kazni.

In ko bi bila še tako napredovala v popolnosti, vendar misli vsak dan, da si šele pričela; skušaj vsako delo tako vestno opraviti, kakor bi bila od njega odvisna vsa tvoja popolnost; tako delaj tudi pri drugem, pri tretjem in pri ostalih opravilih. Prav tako skrbno se varuj malih napak, kakor se vestni ljudje varujejo velikih.

Oprimi se, draga hči, kreposti zaradi kreposti in z namenom, da bi bila vseč Bogu. Potem boš imela o vseh ene in iste misli, bodisi da si sama ali da si v družbi. In tako se boš naučila, da včasih zapustiš celó krepost zaradi kreposti, Boga zaradi Boga. Ne kreni ne na desno, ne na levo, ter se ne oziraj nazaj. Bodi skromna, ljubi samoto, premišljevanje in molitev, prosi večkrat Boga, da ti podeli krepost in popolnost, katero iščeš; saj je Bog vir vsake kreposti, saj je on popolnost, h kateri nas vedno kliče.

XXXVI.

O ljubezni do sovražnikov.

Dasi obstoji krščanska popolnost v tem, da smo popolnoma pokorni zapovedim božjim,

vendar ima svoj vir še posebno v zapovedi, da ljubimo sovražnike; tako zelo se namreč prilega ta zapoved božjemu bitju.

Ako te je torej res volja, lahko in v kratkem času doseči imenovano popolnost, popolnoma izpolnuj Kristusovo zapoved: Ljubite svoje sovražnike. Ljubi jih, izkazuj jim dobrote in moli za nje. Ne ljubi jih le na pol in mrzlo, ampak ljubi jih tako goreče, da bo tvoje srce kar gorelo ljubezni do sovražnikov in da boš molila za nje. Kadar izkazuješ svojim sovražnikom dobrote, glej najbolj na njih dušni blagor. Pazi, da jim ne daješ prilike za omadeževanje duše. Kaži jim vedno s svojim vedenjem, s svojimi besedami in deli, da jih ljubiš in čislaš ter da si vedno pripravljena služiti jim.

Kako izkazuj svojim sovražnikom časne dobrote, uči naj te lastna previdnost in sodba, to ti povedo lastnosti sovražnikov in pa tvoj stan in druge okoliščine.

Ako boš pazila na to, boš videla, da se bosta v obilni meri naselila krepost in mir v tvojem srcu.

Tudi ni ta zapoved tako težka, kakor nekateri mislijo. Pač je brez dvoma nadležna naši spačeni naravi, ali kdor ima trdno voljo in vedno pazi, da hitro zatre vsak naravni

nagib k sovraštvu, mu bo lahka, ker nosi skrivaj v svojem srcu sladek mir in zadovoljnost.

Vendar v podporo človeški slabosti rabi štiri jako trdne pomočke.

Prvi pomoček je molitev. Prosi večkrat Kristusa take ljubezni, kakršno je on imel, ko je na križu viseč najprej mislil na blagor svojih sovražnikov, potem na svojo mater in nazadnje šele na samega sebe.

Drugi pomoček je izrekanje besedi: „Zapoved Gospodova je, da ljubim svoje sovražnike; torej moram to storiti.“

Tretji je, da občuduješ v svojih sovražnikih živo podobo Boga, ki jo jim je dal, ko jih je vstvaril. To naj te vzpodbuja, da jih spoštuješ in ljubiš.

Četrtič pa občuduj prav posebno neizrekljivo vrednost odkupljenja, s katerim nas je rešil Jezus Kristus; ni nas odkupil z zlatom in srebrom, temveč z lastno krotitvijo. Potrudi se, da odkupna cena ne bo zavržena in izgubljena.

XXXVII.

Izpraševanje vesti.

Pobožni ljudje izprašujejo navadno trikrat na dan svojo vest. Pred kosilom, opoldne, pred večerjo in predno gredo k počitku. Ako ti ni

mogoče to trojno izpraševanje, ne sme se pa nikdar opustiti večerno izpraševanje vesti. Zakaj Bog je dvakrat ogledal dela, ki jih je za človeka napravil, človek naj bi se pa še ne ozrl na dejanja, ki jih opravlja za Boga, kateremu bo moral enkrat dajati celo oster odgovor o svojih delih?

Vest si izprašuj tako-le: Najprej prosi Boga za razsvetljenje, da popolnoma spoznaš svoje srce in svoja dejanja.

Potem premišluj, kako si bila zbrana v svojem srcu in kako si se varovala.

Pomisli tretjič, kako si bila pokorna ta dan Bogu v vseh prilikah, katere ti je naklanjal, da bi mu služila. Samo to še omenjam tukaj, da je tretje izpraševanje dolžnost vsakega človeka kateregakoli stanu.

Ako si ravnala z milostjo božjo in opravljala dobra dela, zahvali za nje Boga ter jih popolnoma pozabi. Hrepeneče želi iznova svoja pota pričeti, kakor bi ne bila doslej še ničesar storila.

Svoje slabosti, napake in pregrehe potoži Bogu, obudi kes, da si ga razžalila in reci mu: „Gospod, tako sem delala, kakršna sem sama. Pa še tu ne bi bila ostala, ako bi me ne bila držala tvoja desnica; zato te sedaj zahvaljujem.

Prosim te, moj Gospod, v imenu tvojega ljubega Sina, stori sedaj tako, kakor je tvoja želja: „Odpusti mi in daj mi milost, da te ne želim.“

V pokoro za svoje slabosti in v izpodbudo, da se poboljšaš, zatajuj svojo voljo v kaki dopuščeni stvari; to je Bogu zelo všeč. Isto velja o telesu. Nikakor ne opuščaj takega ali podobnega pokorjenja, ako nečeš, da bi bilo tvoje izpraševanje vesti zastonj, brez sadu, kakor je pri mlačnih ljudeh, ki si izprašujejo vest le iz navade.

XXXVIII.

Dvoje pravil, da boš lahko živel v miru.

Dasi bo v miru živel, kdor se bo ravnal po pravilih, katera so bila doslej izrečena, vendar ti dam v tem zadnjem poglavju še dve pravili, o katerih smo sicer že prej govorili. Ravnaj se po njih in kolikor je le mogoče, boš živel mirno na tem hudobnem svetu.

Prvo pravilo je: Skrbi, da z vso marljivostjo zapiraš željam duri svojega srca. Želja je podolžni les križa, nepokoja, ki bo tem težji, čim večja je želja. In ako imaš poželenje po več stvareh, je pripravljen les za tem več križev. Sedaj naj pridejo še težave in napotja, da želji

ni mogoče ustreči, glej, tu je poprečni les križa, na katerem je poželjivec pribit!

Kdor torej noče križa, naj želim ne daje prostora v svojem srcu; ako pa je že na tem križu pribit, naj željo opusti. Zakaj takoj bo snet s križa, ko jo opusti. Drugega pomočka ni zoper to.

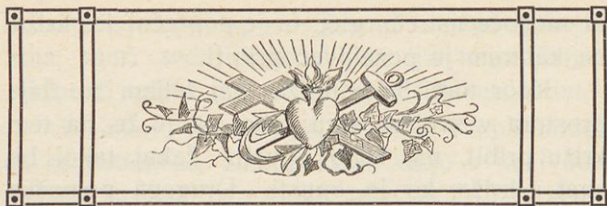
Drugo pravilo je: Kadar ti drugi sitnosti napravljajo in te žalijo, ne misli na nje in ne premišluj raznih stvari, recimo: da bi ne bili smeli tega storiti s teboj, kaj so, ali kaj si domišlujejo, da so, in podobne stvari. S tem bi vlivala le olje v ogenj in netila jezo, nejevoljo in sovraštvo.

Zateci se ob takih prilikah h kreposti in božjim zapovedim, da boš vedela, kaj ti je storiti, in da ne boš grešila še hujše kakor tvoji nasprotniki. Zakaj tako boš zopet našla pot do kreposti in miru.

Ako pa ti ne storiš, kar je tvoja dolžnost, kaj čuda, če drugi tega ne store?

Ako se rada maščuješ nad svojim razžalivcem, moraš se najprej maščevati sama nad seboj, ker nimaš večjega sovražnika in razžalivca, kakor si sama.

Notranji mir ali pot v raj.

I.

Kakšno je naše srce in kako ga vladajmo?

Bog je ustvaril tvoje srce le zato, da bi ga ljubil in imel v lasti. Zaradi te ljubezni lahko s svojim srcem storiš, kar hočeš. Vsaka stvar, bodi še tako težavna, ti bo lahka v tej ljubezni. Zato pa moraš pred vsem svoje srce tako uravnati, da bodo vsa zunanja dejanja imela svoj izvir v tvoji notranjosti. Dasi so tudi telesna pokorila in vse vaje, s katerimi se kroti in brzda meso, vedno hvalevredne, ako so primerne razmeram spokornikovim, vendar si samo z njimi še ne pridobiš nikake kreposti; včasih te celo zapeljejo v ničemurnost in napuh. Izgubila bi sad vsega truda in vojskovanja, ako bi onih ne oživljalo in ne vodilo srce.

Človeško življenje ni nič drugega, kakor neprestan boj in poskušnja; zaradi tega boja pa moraš neprenehoma čuti in varovati svoje srce, da bo vedno pokojno in mirno. Ako pa se vzdigne v tvoji duši kak nepokoj počutkov, upokoji skrbno svoje srce in hitro pomiri svojo dušo; nikar ne dovoli svojemu srcu, da bi se oklenilo kake stvari. To pa stori tolikrat, kolikorkrat se oglašča nepokoj, bodisi med molitvijo, bodisi ob kateremkoli drugem času. In vedi, da boš znala tedaj prav moliti, ko se naučiš tako ravnati. A ne pozabi, da ti je vse pohlevno in brez sile storiti. Z eno besedo: najbolj in neprenehoma v svojem življenju se vadi pomirjevati svoje srce in mu nikdar ne dovoli, da bi zašlo s te poti.

II.

Kako naj duša skrbi, da se upokoji?

Postavi torej sedaj pred vsem drugim stražo miru nad svojimi počutki. To te bo brez truda pripeljalo do velikih reči, in še celo po prav mirni in gotovi poti. S to od Boga ti poslano stražo boš tako čuvala sama nad seboj, da se boš navadila molitve, pokorščine, ponižnosti in prenašanja krivic brez vznemirjenosti. Res je, da boš pretrpela marsikateri boj, ker v tem nisi

izurjena, predno si pridobiš ta mir, a tem večjo tolažbo bo duša zajemala iz vsake zoprnosti, in dan za dnevom se boš bolje navadila, kako ti je duha pomirjevati. In ako vidiš, da so stiske in skušnjave, ki te motijo, tako velike, da se ti zdi, kakor bi ne bilo mogoče pomiriti jih, zateci se hitro k molitvi in stanovitno moli. Posnemaj našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki je molil trikrat na vrtu Oljske gore, da bi pokazal z vzgledom, naj bi bila tvoja pomoč in pribežališče molitev; pokazati je hotel, da ne opuščaj molitve, če bi bila še tako otožna in malosrčna, dokler se tvoja volja ne sklada z božjo, da bo torej tudi pobožna in mirna. Polagoma bo srčnejša, rada bo sprejela in objela, česar se je prej bala in se ji je studilo. Opogumljaj se z besedami: „Vstanite, pojdimo! Glejte, približal se je, kateri me bo izdal.“ (Mat. 26, 46.)

III.

Kako si počasi pridobimo stalni mir?

Skrbi, kakor ti je bilo rečeno, in nikar ne dovoljuj, da bi bilo vznemirjeno tvoje srce, da se ne bo pečalo s stvarmi, ki bi ga utegnile vznemirjati, ampak trudi se, da boš imela vedno mir v srcu. Potem bo sezidal Gospod v tvoji duši mesto miru, in tvoje srce bo hiša

lepote in veselja. Samo to zahteva od tebe, da se vselej, kadar se razburiš, skušaš zopet pomiriti, ter se vedeš pri vseh svojih delih in mislih krotko. A kakor se mesto ne sezida v enem dnevu, tako nikar ne misli, da si boš pridobila notranji mir v enem dnevu. Zakaj to ni nič drugega, kakor zidanje hiše za Gospoda in svetišča za Najvišjega; napravi mu torej tudi ti svetišče. Ali isti Gospod ga mora zidati, ker sicer bi bil brezuspešen tvoj trud. Pomisli tudi, da mora biti podlaga tej vaji ponižnost.

IV.

Duša se mora odpovedati vsakemu veselju, to je namreč prava ponižnost in ubožnost v duhu, s katero se pridobi dušni mir.

Ako hočeš vstopiti skozi vrata ponižnosti, ker drugega vhoda tukaj ni, moraš se posebno v začetku truditi in krepiti, da križe in težave objameš kakor svoje sestre. Želeti moraš, da bi te vsakdo zaničeval ter bi ne bilo nikogar, ki bi ti bil naklonjen ali bi te podpiral, razen Boga. Trdno si vtisni v svoje srce, da je le Bog tvoja dobrota in tvoje edino pribežališče, a vse drugo ti je le trnje, ki ti bo v zlo, ako ga zapreš v svoje srce. Ako te kdaj zasramujejo, bodi za-

dovoljna in trpi z veseljem in prepričanjem, da je sedaj Bog s teboj. Ne želi druge časti in nikdar drugega ne išči za njegovo ljubezen kakor trpljenje in kar je še v njegovo večjo čast.

Skušaj biti vesela, če te kdo z besedami žali, ali graja, ali zasramuje. Zakaj velik zaklad leži skrit pod tem prahom; ako ga radovoljno sprejmeš, boš hitro obogatela, in še opazil ne bo tisti, ki te ž njim obdaruje. Ne išči nikogar, ki bi te ljubil v tem življenju, ki bi te kaj cenil, da boš mogla trpeti s Kristusom križanim in da te ne bo nihče oviral.

Boj se sama sebe bolj, kakor svojega najhujšega sovražnika. Ne ravnaj se po svoji volji, po svoji pameti, po svoji dozdevnosti, ako se nočeš pogubiti. Toda treba ti je orožja, da se boš mogla braniti pred samo seboj. Vedno pa, ko se bo nagibala tvoja volja h kaki stvari, tudi k sveti, postavi jo samo in golo z globoko ponižnostjo pred svojega Gospoda, ter ga prosi, naj se ne zgodi tvoja, ampak njegova volja. To pa stori z gorečimi željami, ne da bi pri mešavala samoljubje, saj veš, da nimaš sama iz sebe ničesar in da ne moreš ničesar. Varuj se lastnih sodb, ki imajo na videz znak svetosti in očitne gorečnosti, o kateri pravi Gospod: „Varuj se lažnivih prerokov, kateri pridejo v

ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi. Po njih sadu jih boste spoznali.“ Njih sad je strah in nepokoj, ki ga zapuščajo v duši. Vse stvari, ki ti odganjajo ponižnost in mir in notranji pokoj pod raznimi barvami in potrebami, so krivi preroki, ki so pod podobo ovac, to je pod barvo gorečnosti in želje, svojemu bližnjemu brez ozira na pomoč priteči; to so le zgrabljivi volkovi, katerim je plen tvoja ponižnost in tvoj mir in pokoj, tako potreben vsakemu, ki želi imeti gotov dobiček.

Čim več znamenj in blišča svetosti bo imela kaka stvar, tem bolj jo je treba preiskovati, in sicer v velikem miru in notranjem pokoju, kakor je bilo že rečeno. Ako se pa včasih v čem zmotiš, ne bodi vznemirjena, ampak ponižaj se pred svojim Gospodom, priznaj svojo slabost za prihodnost, pa naj ti bo to v nauk; morda je Bog to pripustil, da bi ponižal ošabnost, ki je v tebi tako skrita, da ne veš za njo.

Ako kdaj čutiš, da zbada tvoje srce kako ostro in strupeno trnje, ne bodi razburjena zaradi tega, ampak čuj tem pazljiveje, da se ne zadere globokeje. Spravi svoje srce zopet v pravo stanje in prijazno vrni svoji volji mir in pokoj, dušo ohrani čisto za Boga, ki ga najdeš vedno na dnu svojega srca, ako imaš poštene

namene. To te zagotovi, da se je zgodilo vse v tvojo poskušnjo, da se pripraviš za svojo srečo in zaslužiš venec pravičnosti, ki ti je zato pripravljen od neskončne usmiljenosti.

V.

Duša mora biti v duhovni samoti, da deluje v njej Bog.

Čislaj močno svojo dušo, zakaj Oče vseh očetov in Gospod vseh gospodov jo je ustvaril sebi v prebivališče in svetišče. Ceni jo zelo visoko in nikdar ji ne dovoli, da bi se nagibala k drugim stvarem. Vedno upaj in hrepeni, da pride Gospod v tvojo dušo. On pa jo bo le takrat obiskal, kadar bo popolnoma sama. Ako so pa v njej še druge misli, ji ne bo privoščil najmanjše besedice, ampak ji bo žugal in jo zapustil. On hoče, da mora biti duša kolikor mogoče prosta vseh misli, vsake poželjivosti in zlasti vsake samovoljnosti. Ne nalagaj si svojevoljno in nespametno pokore, ne išči priložnosti, da bi le tako Boga ljubila in zanj trpela, kakor sama hočeš, temveč ravnaj se po nasvetu svojega izpovednika in svojih predstojnikov, ki te vodijo namesto Boga. On po njih s tvojo voljo ravna in dela, kar hoče in kakor hoče. Po svoji volji nikoli nič ne delaj, ampak v tebi naj go-

spoduje Bog, kakor mu drago. Prizadevaj si, da ostane tvoja volja daleč od tebe, to je, da nikoli ne želiš nobene reči sama. Ko bi včasih kaj hotela, ne žaluj, če se ne zgodi, kakor je tebi po volji, ampak prav nasprotno. Tvoja duša naj ostane mirna, kakor da ti nisi nič želela. Zakaj duh je svoboden takrat, kadar se ne oklepa nobene stvari. Ako Bogu daruješ svojo prosto in samotno dušo, boš videla, kake čudeže bo on delal v njej.

O prečudna samota in skrivno bivališče Najvišjega, kjer posluša naše prošnje in želje ter govori prisrčno z nami! O puščava, ki se je spremenila v raj! Le v njem dovoljuje Bog, da ga gledamo in ž njim govorimo. „Pojdem in bom pogledal to veliko prikazen.“ (II. Mojz. 3, 3.) Ako pa hočeš tja dospeti, stopi bosonog na sveto zemljo, odstrani s svojih nog čevlje, namreč huda nagnjenja svoje duše, tako bodo bose in proste. Ne imej na potu ne torbe, ne mošnje; ne želi si nobene stvari na tem svetu, če tudi drugi tako hrepene po njih, tudi se ne zadržuj s pozdravljanjem, temveč imej vse svoje misli in želje le pri Bogu, ne pa pri stvareh. Pusti mrtve, naj pokopljejo svoje mrtvece, ti pa pojdi v deželo živih, kjer te smrt ne pokosi.

VI.

Kako previdno moramo ljubiti svojega bližnjega, da nam ne skali notranjega miru.

Skušnja nas uči, da je ljubezen do Boga in do bližnjega ona svetla luč, ki nam kaže pot v večno življenje. Gospod je rekel: „Ogenj sem prinesel na zemljo, in kaj hočem, kakor da gori.“ Boga moramo neizmerno ljubiti, ljubezen do bližnjega pa ima gotove in določene meje. Zakaj ako te prestopimo, nam ljubezen lahko veliko škoduje in nas pritira v nesrečo in pogubo. Svojega bližnjega ljubi tako, da tvoja duša ne bo trpela škode. Ne delaj nobene stvari samo zaradi tega, da bi dajala drugim lep zgled (dasi je to tudi tvoja dolžnost), zakaj to bi bilo tebi pogubno. Ravnaj v vseh rečeh preprosto in s svetim namenom, skušaj dopasti samo Bogu. Ponižuj se v vseh svojih delih in spoznala boš, da z njimi drugim zelo malo koristiš. Pomisli, da moraš za svoj lastni mir in pokoj bolj skrbeti in goreti, kakor za dušo svojega bližnjega. Srčno hrepeni po tem, da vsi spoznajo resnico, katero si ti spoznala in jo umevaš, da se vsi nasrkajo onega vina, katero Bog obeta in zastonj deli slehernemu.

Vsekdar močno hrepeni, da se tvoj bližnji zveliča. Tvoja gorečnost pa ne sme biti napačna, ampak prava; izvirati mora namreč iz ljubezni do Boga. On jo mora vzbuditi v tebi, ko bivaš v duhovni samoti in on ima tudi pravico spraviti sad, kadar mu drago. Svojevoljno ne smeš nič sejati, temveč prepusti Bogu njivo svojega srca, čisto in neobsejano. On bo sam po svoji volji vsejal seme na njivo in obrodila bo sad. Ne pozabi, da Bog hoče imeti samo tvojo dušo in sicer popolnoma prosto, ker le tako se more z njo zediniti. On sam naj te izbere in ne oviraj ga s svojevoljnostjo. Ne misli drugega o sebi, kakor da bi bila Bogu všeč in čakaj, da te povede on k delu. Zakaj hišni gospodar je šel ven, da poišče delavcev. Odpodi vsako misel in izženi vse skrbi za sebe samega in vsako ljubezen do posvetnih stvari, da te Bog obleče s svojo obleko in ti dodeli ono, česar niti ne slutiš ne. Pozabi, kolikor možno, samo sebe, in ljubi le Boga. Kroti in brzday zelo marljivo svojo preveliko gorečnost. Tako boš ohranila v sebi Boga in uživala mir in pokoj.

Tvoja duša ne bo izgubila glavnice, katera je potrebna in ne bo je nespametno izdajala drugim v korist. Z molčanjem kličeš glasno k

Bogu, ki te sliši. Ako ne delaš drugega, kakor to, kar Bog hoče, boš imela pri vseh rečeh dobiček, in ako le z onim kupčuješ, kar je Bogu všeč, si boš nabrala veliko zakladov pri Bogu. To pa tako storiš, da izročiš Bogu svojo dušo, ki je osvobodjena vseh stvari. Tega pa ne pripisuj sami sebi, in nikdar ne misli, da sama kaj narediš, zakaj Bog je vse naredil. Od tebe zahteva le to, da se pred njim ponižuješ in mu daruješ čisto in vseh posvetnih stvari osvobodjeno dušo. Imej notranjo željo, naj se zgodi nad teboj v vseh rečeh njegova božja volja.

VII.

Kakšna mora biti v božjih očeh duša, ko je zatajila svojo lastno voljo?

Začni torej polagoma in mirno svoje delo in zaupaj v Gospoda, ki te kliče z besedami: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil! Pridite k studentu vsi, ki ste žejni.“

Poslušaj nagib in klic božji ter čakaj, da te navdahne sveti Duh. Potem se odločno vrzi v morje božje previdnosti in božje ljubezni. Prosi ga, naj te vodi božja previdnost, naj te nosijo mogočni valovi božje ljubezni in da brez upora priplavaš v pristanišče svoje popolnosti

in zveličanja. Obudi to misel sto in stokrat na dan. Trudi se močno, zaupaj popolnoma in se okleni z vsemi duševnimi močmi vseh reči, ki te spodbujajo, da bi Boga hvalila, da bi ga ljubila in po njem hrepenela.

Take dobre misli moraš obujati v svojem srcu neprisiljeno, da te namreč one vaje, ki bi jih neumestno in nespametno opravljala, ne oslabe in te ne store nezmožno za druge vaje. Ravnaj se po onem, kar ti svetujejo skušeni ljudje; navadi se, da boš vselej duhovno in kolikor mogoče tudi dejansko premišljevala, kako nam Bog neprenehoma deli dobrote. Sprejmi ponižno milosti, ki se pretakajo iz njegove neprecenljive dobrotljivosti v tvojo dušo. Ne pretakaj solzâ po sili in ne vzbujaj v sebi kake druge zunanje pobožnosti, ampak bodi mirna in uživaj notranjo samoto ter čakaj, da se izpolni na tebi božja volja. Kadar ti pa da Bog dar pobožnosti in solzâ, takrat jih sprejmi ljubeznivo, veselo in ponižno, ker so sladke in ker te nič ni prisililo, da jih pretakaš. Skrite duševne zaklade si odpremo, ako se znamo vselej in povsod zatajevati; to zatajevanje samega sebe je tudi ključ, s katerim zapremo vhod duševni praznoti, kadar smo jo zakrivali sami. Ako ti pa Bog pošlje ono duhovno suhoto, pri-

števaj jo k drugim duhovnim zakladom. Kolikor moreš, stoj z Marijo pri nogah Kristusovih in poslušaj besede Gospodove. Pazi, da tvoji sovražniki, med katerimi si sama največja, ne skalé tvoje svete samote. Kadar pa s svojim umom iščeš Boga, da bi v njem počivala, si nič ne domišljuj; zakaj tvoja domišljija je slaba in omejena. Ne primerjaj Boga z nobeno drugo rečjo, ker Bog se ne da primerjati. On je neskončen in povsod pričujoč, in vse stvari so v njem. Njega samega boš našla na dnu svojega srca vselej, kadar ga boš iskala v resnici, to je, kadar boš iskala njega, ne pa sebe. Zakaj on rad biva pri nas človeških otrocih in stori, da smo vredni, dasi nas ne potrebuje.

Ne premišljuj posameznih reči, kakor bi hotela premišljevati samo te, ampak mudi se tam, kjer dobivaš mir. Tam okušaj Gospoda, kolikor se ti hoče razodeti. Dasi tudi opustiš ono, kar si si bila določila, ne sme te to vznemirjati, ker vse vaje nameravajo to, da uživamo Gospoda. To pa ne sme biti naš glavni namen, ampak to, da bi se nam bolj priljubila njegova dela in da bi bili pripravljeni, jih tudi kolikor mogoče dejansko posnemati. Ko smo spoznali svoj cilj, ne skrbimo več za sredstva, kako bi dosegli oni cilj: Pravega miru in pokoja zato

nimamo, ker smo preveč bojazljivi in skrbni, kar se v takih slučajih navadno dogaja. Ta skrb tako rekoč duha veže in ga tira sem in tja; tako hoče duša prisiliti Boga, da bi jo vodil, kamor ona hoče, in da bi šel z njo tja, kamor se je ona namenila. Med tem pa bolj odobravamo ono, kar delamo mi po svoji volji, kakor ono, kar dela Bog. To se pravi: Boga iskati in ob enem od njega bežati, hoteti mu storiti veselje, toda njegove volje ne spolnovati. Ako v resnici želiš po tej poti hoditi in priti do zaželenega cilja, moraš imeti le željo, Boga najti in sicer tam, kjer se ti hoče sam razodeti. Zapusti vse in ne hodi prej naprej, dokler ti Bog tega ne dovoli; pozabi vse drugo in počivaj v svojem Gospodu. In kadar se ti bo božje veličastvo odtegnilo ter se ti ne bo več razodevalo, kakor poprej, tedaj išči Boga iznova in nadaljuj svoje vaje; toda vedno hrepeni po njem le s tem namenom, da s pomočjo teh vaj najdeš svojega Boga, ki ga tako zelo ljubiš. Ko si ga pa našla, stori, kakor sem prej omenil; zapusti vse in spoznaj, da se je sedaj spolnila njegova želja. In na to se moramo posebno ozirati. Zakaj mnogo duhovno živečih ljudi izgubi veliko sadu in pokoja s tem, ker se utrudijo pri svojih vajah. Mislijo namreč, da niso storili nič, če niso

opravili vseh svojih navadnih duhovnik vaj; v tem, menijo, da obstoji krščanska popolnost; njih volja jih ima popolnoma v oblasti, delajo in trudijo se neprenehoma, pa nikdar ne pridejo do pravega notranjega miru in pokoja, v katerem Gospod v resnici prebiva in počiva.

VIII.

Kako trdno moramo verovati v zakrament presv. Rešnjega Telesa in kako se moramo Bogu darovati.

Prizadevaj si vsak dan v svojem srcu pomnožiti in povišati vero v najsvetejši zakrament in neprenehoma občuduj nerazumljivo skrivnost in se je veseli. Premišljuj, kako se Bog v teh majhnih in čistih podobah skriva, da bi ga bila bolj vredna; zakaj srečni so oni, ki ne vidijo in vendar verujejo. Ne želi nikdar, da se ti razodene v kaki drugi podobi, kakor v tej. Glej, da vzbu-diš hrepenenje po njem in da si vsak dan bolj pripravljena spolnovati njegovo voljo vselej in v vseh rečeh. Ako se Bogu daruješ v tem zakramentu, bodi pripravljena trpeti iz ljubezni do njega vse muke, bridkosti in krivice, tudi vsako bolečino, nevoljo in suhoto med molitvijo in zunaj molitve. Premišljuj, da moraš vse to večkrat pretrpeti in obrniti v svoj prid, Varuj

se pa, da ne boš sama tega kriva. Veseli se močno, da trpiš z ljubečim in ljubljnim Jezusom iz ljubezni do njega. V tem pa, kar začneš, bodi stanovitna in ne želi danes tega, jutri zopet kaj drugega, ampak stanovitno vztrajaj in bodi prepričana, da boš brez dvoma do konca stanovitna ostala, če se poprimeš teh pripomočkov; zakaj niti ene ure ne boš mogla preživeti, da bi ne občutila brez tega miru pregrenke bridkosti.

IX.

Ne smemo iskati razveseljevanj in povšečnosti, ampak edinole Boga.

Izvoli si vselej težave in veseli se, da te ne tolažijo pristrčni prijatelji, ker to bi nič ne koristilo duši. Razveseljuj se nad tem, da si vedno podložna in od volje drugih odvisna. Vsaka reč naj te navaja obračati se k Bogu in nič te ne sme ovirati na tem potu. Tolaži se s tem, da je za te vse grenkost in le Bog tvoj mir. Obračaj vse svoje skrbi in težave v Gospoda, ljubi ga in zaupaj mu brez vsega strahu svoje srce, zakaj on bo že prav razjasnil tvoje dvome in te vzdignil, ako si padla. Z eno besedo: Ako ga ljubiš, se ti bo dobro godilo. Daruj se Bogu pri sv. maši in sicer mirno in pokojno. Da pa hodiš po tem potu, moraš pri vsaki stopinji

svojo voljo podvreči božji volji; in čim bolj jo podvržeš, tem več boš prejela. Tvoja volja naj bo vedno: Vse hoteti, kar Bog hoče, in ničesar ne želiti, kar Bog noče. Pri vsakem koraku ponavljaj svoj sklep, da boš Bogu hvaležna in nikdar nič ne sklepaj razun onega, kar ti je za sedaj potrebno; bodi pa vedno svobodna. Zatorej ni nobenemu prepovedano, skrbeti za one reči, ki so potrebne njegovemu stanu. Zakaj tako delo je po volji božji in ne ovira miru in prave duševne koristi. Skleni storiti v vseh rečeh to, kar moreš in moraš storiti, za vse drugo, kar se godi okoli tebe, se ne brigaj. Kar vedno lahko storiš, pa je to, da Bogu svojo voljo daruješ in nič drugega ne želiš; kadarkoli boš namreč popolnoma prosta in svobodna (kar se vselej in povsod tudi brez opravila lahko zgodi), boš uživala mir in pokoj. V tej svobodi duha je ona velika dobrota, po kateri hrepeniš; ta prostost pa ni nič drugega, kakor da še nadalje duhovno živiš in ničesar ne želiš in ne iščeš zunaj sebe. In dokler boš tako prosta, se boš veselila te sužnosti božje: glej, to je namreč ono veliko kraljestvo božje v nas.

X.

Služabnik božji ne sme izgubiti poguma, dasi je zaradi tega miru nejevoljen in nepokojen.

Povem ti, večkrat boš opazila, da si vznemirjena in da ni v tebi te svete in sladke samote, te prelube prostosti; iz tvojega srca se bo vzdigaval dostikrat prah, ki ti bo delal veliko neprijetnosti na poti, po kateri ti je hoditi. Bog to dopušča v tvojo večjo srečo. Pomisli, da je to oni boj, v katerem so si pridobili svetniki venec velikih zaslug. Vselej, kadar te kaj vznemirja, reci: „Glej, Gospod, tvoj hlapec sem; zgodi se mi po tvoji volji. Vem in spoznam, da ostane resnica tvojih besedi večna, da svoje obljube vedno uresničuješ in zato v tebe popolnoma zaupam. Glej me, svojo stvar, stori z menoj, kar hočeš. Moj Bog, ni je reči, ki bi me ustavila. Le samo za te živim.“ Srečna duša, ki se tako daruje svojemu Gospodu, kadar je nemirna in nepokojna! In ako ta boj le dolgo traja, in ne moreš tako hitro, kakor bi hotela, zediniti svoje volje z božjo voljo, ne izgubi zaradi tega poguma in ne boj se, ampak daruj se nadalje in moli, dokler ne zmagaš.

Premišluj boj, ki ga je imel tvoj Zveličar na Oljski gori v vrtu Getzemani. Preudarjaj, kako se je njegova človeška narava ustavljala in klicala: „Oče, ako je mogoče, vzemi ta kelih od mene.“ Potem pa se je takoj umiril in svobodno, prostovoljno in ponižno je molil te-le besede: „Vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi.“ Stori tudi ti po tem zgledu. Ako si v taki stiski, ne hodi naprej, ampak povzdigni prej oči h križanemu Jezusu, zakaj tam boš videla zapisano z velikimi in debelimi črkami, kako se moraš vesti. Ravnaj se zvesto po onem zgledu. Ne obupaj, ako te vznemirja tvoje samoljubje; ne odteguj se križu, ampak vrni se k molitvi in bodi ponižna. Ne dajaj se v oblast svoji volji, ampak želi, da se izpolni božja volja nad teboj. Ako dobiš pri molitvi edino ta sad, bodi zadovoljna, če pa nisi tega dosegla, bo lačna tvoja duša in bo brez hrane. Trudi se pa, da v tvoji duši ne bo nič prebivalo, razen Boga. Ne jezi se in ne žalosti se nad nobeno rečjo. Ne opazuj hudobij in slabih zgledov drugih ljudi, ampak bodi kakor otrok, ki še ne čuti nobene teh bridkosti in živi povsod brez zamere.

XI.

Kako pridno se trudi hudobni duh, da bi nam skalil notranji mir, in kako se moramo varovati njegovih zvijač.

Ker naš sovražnik išče, koga bi požrl, se trudi na vso moč, da nas odteguje ponižnosti in kreprosti in dela na to, da bi vse sebi, svoji pridnosti in marljivosti pripisovali ne glede na milost, brez katere še imena Jezus ne moremo izgovoriti. In čeprav tej milosti sami lahko nasprotujemo, ker imamo prosto voljo, je vendar ne moremo sprejeti brez pomoči dejanske milosti. Ako je kdo ne sprejme, je sam kriv; ako jo pa sprejme, ne stori tega in tudi storiti ne more brez milosti, ki je dobi vsak zadostno. Naš zoprnik, hudobni duh, si torej prizadeva, da imamo sebe za pridnejše od drugih, in za take, ki so bolj pripravljeni sprejeti božje darove. Ta misel človeka napuhne. Pozabi, kako malo premore sam, (ako ga ne podpira milost) v svoji slepoti začne druge zaničevati, ker ne delajo onih dobrih del, ki jih on dela. Ako torej ne paziš skrbno in se takoj ne sramuješ in nisi dovolj ponižna, poošabila se boš prav kakor oni farizej, o katerem govori sv. evangelij, da se je bahal s svojimi dobrimi deli in obsojal slaba

dela drugih. Ako pa dobi hudič na ta način tvojo voljo v svojo oblast, bo postal njen gospod in jo bo nagovarjal k vsakovrstnim hudobijam. To bo duši veliko škodilo in jo pripravilo v nevarnosti. Zato nas opominja Gospod, naj čujemo in molimo. Skrbno moraš torej paziti, da te tvoj sovražnik ne oropa tako dragocenega zaklada, kakor je dušni mir in pokoj, Zakaj on dela na vse kriplje, da ti odvzame mir in tvojo dušo vznepokoji in vznemiri ter ji škoduje in jo tako pogubi. Ako je namreč duša mirna, dela vsako reč zlahka, stori veliko in vse dobro; zato rada ostane dobra in se spretno ustavlja vsakemu nasprotstvu. Drugače pa je, če je duša nemirna in nepokojna; tedaj dela malo in še tisto nepopolno, takoj se utruji in slednjič živi v neplodonosni muki. Ako se hočeš vrniti iz tega boja zmagoslavno in da tvoj sovražnik ne uniči tvojega dela, moraš biti v tej reči tako oprezna, da ne pustiš nobenega nemira v svojo dušo in ne privoliš, da bi bila le en trenutek nepokojna. Da se bolje varuješ zvijač sovražnikovih, imej v tem slučaju kot pravilo, da je namreč vsaka misel od hudobnega duha, ki te napeljuje k temu, da bi Boga manj ljubila in mu manj zaupala. Odženi zapeljivca in ne pusti ga blizu in nikar ga ne poslušaj. Sv. Duh namreč

duše vselej in pri vsaki priložnosti bolj z Bogom združuje, užiga in vnema v njih sladko ljubezen in budi novo zaupanje v njega, hudič pa dela nasprotno: on rabi vse mogoče pomočke v ta namen, da bi nas navdal s prevelikim strahom in naše navadne slabosti povečal. On človeka tudi moti in bega, da se ne more spodobno pripraviti za spoved, za sv. obhajilo in za molitve. Zato ga skuša spraviti v nezaupnost, strah in nemirnost. Ker primanjkuje človeku čutne pobožnosti in veselja do molitve in do drugih duhovnih vaj, jih opravlja nepotrpežljivo, žalostno. Hudič ga mami in pravi: „Saj je tako vse izgubljeno in bi bilo boljše, da opustiš take vaje.“ Slednjič pa ga napravi zelo nepokojnega in nezaupljivega. Človek misli, da je njegovo delo brezuspešno in brez vsega sadu. In ta njegova bridkost in strah se tako množita, da začne misliti: Bog je name popolnoma pozabil. To pa ni res; zakaj neštevilnih koristi bi si duša vselej pridobila iz duševne suhote in pomanjkanja čutne pobožnosti, ko bi le hotela ono, kar Bog s tem namerava. On namreč hoče, da bi bila ponižna in stanovitna v tem, kar lahko dobrega stori. Da boš pa ti bolje umela, in da ti one dobrote in koristi, ki ti jih Bog hoče podeliti, ne bodo v škodo, ti bom naštel sedaj ob

kratkem koristi, ki izvirajo iz vztrajne ponižnosti v suhoparnih vajah. To bom pa storil zaradi tega, da jih spoznaš in ne izgubiš miru, kadar boš duševno zapuščena in bo tvoje srce v stiski, ker nimaš veselja do čutne pobožnosti, ali kadar boš v kateri še tako strašni skušnjavi.

XII.

Duša ne sme biti nemirna zaradi
notranjih skušnjav.

Veliko dobrega povzroči duševna bridkost in zapuščenost, če jih duša sprejme ponižno in potrpežljivo. Ko bi človek to umel, ne bi občutil nikoli takega nepokoja in take žalosti, kadar se vsiljuje duševna praznота. Ne bi je prejemal kot znamenje božjega sovraštva, ampak kot znamenje velike in posebne ljubezni in kot posebno milost, ki mu jo deli Gospod. To spoznamo natančneje, če pomislimo, da to poskušnjo trpe le oni, ki se hočejo bolj kakor drugi posvetiti službi božji in se ogibati vsega, kar bi utegnilo razžaliti Boga. Navadno tega ne občutijo v začetku izpreobrnjenja, ampak potem, ko so že nekoliko časa Bogu služili in ko so trdno sklenili, da mu bodo še popolneje služili in so se že lotili tega dela. Nikoli pa ni slišati, da bi se grešniki in oni, ki so udani posvetnemu ve-

selju, pritoževali zaradi take skušnjave. Iz tega je razvidno, da gostí Bog svoje ljubljence z zelo dragoceno jedjo. In če nam tudi ta jed ne diši, nas vendar zelo krepča, dasi tega še ne opazimo. Če tudi je duša zapuščena in razen tega trpi večkrat take skušnjave, da jo že sama misel na nje potare, si vendar pribori strah in stud nad samo seboj in ponižnost, kakor Bog od nje zahteva. Kakor sem že omenil, takrat sicer ne spozna te skrivnosti, studi se ji in se brani po taki poti hoditi, kjer ni naslade in veselja. Dozdeva se ji, da je vsaka duhovna vaja brez duhovnega veselja izgubljen čas in brezuspešen trud.

XIII.

Bog pošilja skušnjave v našo korist.

Še natančneje spoznamo, da pošilja Bog skušnjave v naš prid, ako pomislimo, kako ošaben in častilakomen je človek že vsled slabega nagnjenja svoje pokvarjene narave, kako je svojeglaven in o sebi več misli, kakor je v resnici. Ta častilakomnost je pa tako nevarna za pravi duhovni napredek, da nas že samo senca napuha ovira na poti popolnosti. Zato skrbi Bog, ki je v vseh svojih obljubah zvest in previdno vodi vsakega, posebno one, ki so se v resnici posvetili njegovi službi, da nam

omogoči uiti toliki nevarnosti in nas tako rekoč okrepi, da prav spoznamo sami sebe. Tako se je godilo apostolu Petru. Bog je namreč pri-pustil, da ga je zatajil. Vsled tega je Peter spo-znal svojo slabost in nikdar več ni zaupal vase. Enako se je godilo sv. apostolu Pavlu. Bog ga je zamaknil v tretje nebo in mu je razodel božje skrivnosti. Ob enem mu je poslal težko skuš-njavo z namenom, da bi spoznal svojo slabo naravo in postal ponižen ter da bi se hvalil samo s svojimi slabostmi in da bi ga imenitno razodenje, katero je prejel od Boga, ne prevzelo; vse to nam sam pripoveduje. Bog torej dopušča iz samega usmiljenja do naše revščine in našega hudega nagnjenja, da pridejo nad nas skušnjave in sicer večkrat zelo strašne in različne. Zato se ponižamo in sami sebe spoznamo, dasi se nam zde brezkoristne. V tem kaže svojo do-brotljivost in modrost, ker nam z onim, kar se nam zdi tako škodljivo, pomaga, da dose-žemo ponižnost, ki jo najbolj potrebujemo. Na-vadno si tak služabnik božji, ki ima take misli in čuti tako pobožnost in praznoto srca, domišlja, da je temu vzrok le njegova nepo-polnost in da je ni take nepopolne duše, ki bi Bogu tako mlačno služila, kakor njegova. On veruje, da imajo takšne misli le duše, ki jih je

Bog zapustil in da zato tudi on zasluži, da bi ga Bog zapustil. Iz tega sledi, da ima tisti, ki je prej sebe preveč cenil, zaradi tega grenkega, iz nebes poslanega zdravila sebe za najnesrečnejšega človeka na zemlji in nevrednega, da bi se imenoval kristjana. Nikoli pa bi ne bil človek o sebi mislil tako slabo in bi ne bil tako ponižen, ako bi ga ne bile primorale velike bridkosti in izredne skušnjave. Tako milost podeljuje Bog v življenju oni duši, ki se mu je zaupala in darovala, da jo ozdravi, kakor mu drago, in sicer z onimi zdravili, o katerih misli, da so njenemu zveličanju in zdravju najbolj potrebna. Razen tega sadu, ki ga take skušnjave in pomanjkanje pobožnosti v naši duši obrodé, pa je še mnogo drugih sadov. Zakaj kdor je stiskan, mora k Bogu pribežati in na to delati, da se izkoplje iz te skrbi. In da se oprosti takih muk, izprašuje svojo vest, se ogiblje vsakega greha in sploh vsega, kar se mu dozdeva nepopolno ali ga kakorkoli odteguje Bogu. Tako ga naganja bridkost, ki jo je imel za zelo zo-prno in škodljivo, da Boga bolj goreče išče in se vsemu odpove, kar se noče podvreči volji božji. Sploh pa so vse te težave, bridkosti in skrbi, ki jih trpi duša v takih skušnjavah in pomanjkanju duševnega veselja, človeku le lju-

beznive vice, ako jih ponižno in potrpežljivo prenaša. One mu spletajo v nebesih venec, ki se le z njimi pridobi, in sicer tem veličastnejši, čim večje so bile težave in bridkosti. To ti torej kaže, kako malo vzrokov imaš, vznemirjati se zaradi tega in se žalostiti, kakor delajo neskušeni ljudje, ki vse iz božjih rok prihajajoče dobrote pripisujejo hudiču ali svojim grehom in nepopolnostim. Dokaze ljubezni imajo za znake sovraštva; ako jim Bog deli milosti in jim je naklonjen, mislijo, da jih tepe. Mislijo tudi, da je vse, karkoli store, izgubljeno in brez zasluženja, in da se ta izguba ne da popraviti. Ko bi torej verovali, da s tem nič ne izgubijo, ampak veliko pridobijo, če duša porabi to prilžnost, kar lahko vselej stori, in da je vse to le dokaz ljubezni, s katero se Bog nas spominja, ko bi to verovali, pravim, ne bi se mogli nikdar vznemiriti in izgubiti miru, ko opazijo, da jih stiskajo mnoge skušnjave in domišljije in da so v molitvi in drugih vajah razmišljeni in brez prave pobožnosti. Potem bi se stanovitneje poniževali pred Gospodovim obličjem in trdno sklenili, v vsem in povsod spolnovati voljo božjo in Gospodu tako služiti, kakor on od njih na tem svetu zahteva. Prizadevali bi si tudi ohraniti mir in pokoj in vse sprejemati iz božjih —

očetovih rok, v katerih je čaša, ki je njihova rešitev. Pride pa naj bridkost in skušnjava od hudobnega duha ali od ljudi, zaradi tvojih grehov ali iz kateregakoli vzroka, jih vselej pošilja vendar le Bog, naj ti jih tudi pošilja po kakršnih koli potih, kakor mu že drago. Zakaj tebe le zadeva težavna kazen, ki jo pa on naklanja v tvoj prid, čeprav nasprotuje njegovi volji krivda, katero stori tvoj bližnji s tem namenom, da bi ti škodoval ali te zasramoval.

Vse to Bog pošilja v tvoj prid in v tvoje zveličanje. Zato pa se mu prisrčno zahvali in vse, kar ti je mogoče stanovitno in s trdnim sklepom stori in ne bodi žalostna in omahljiva. Ne trati časa in z njim mnogo velikih zaslug, ki jih lahko dosežeš pri tej priliki, katero ti Bog ponuja.

XIV.

Kaj nam je storiti, da ostanemo mirni tudi v pregrehah in slabostih?

Včasih zabredeš v pregreho in postaneš malomarna v dejanju in besedi; tako se pripeti, da se zaradi kakega dogodka vznemirjaš ali godrnjanje poslušáš, ali prepir napraviš, ali v sebi vzbudiš nepotrpežljivost, radovednost ali sumničenje do drugih, ali v katero si bodi drugo zmoto enkrat ali večkrat zagaziš. Ne vznemirjaj

se zaradi tega, ne obupuj. Ne misli na ono, kar se je zgodilo, ne žalosti se in ne begaj sama sebe. Nikar ne misli, da se ne moreš oprostiti teh slabosti. Ne sodi, da so tvoje nepopolnosti in tvoje hudo nagnjenje tega krivi; ne domišljuj si, da ne hodiš po volji in po poti Gospodovi. Ne obtežuj svoje duše z neštevilnimi drugimi mislimi, da ne postaneš klaverna in malosrčna. Vsled takih misli te bo sram stopiti pred Boga in se mu bližati le nezaupno, kakor bi mu ne bila ohranila dolžne zvestobe. Da bi si olajšala vest, pa tratiš čas s tem, da misliš na take stvari in se izprašuješ, koliko časa si se v grehu zamudila, si-li privolila, si-li hotela ali ne. Čim bolj pa premišljuješ in čim dalje ne hodiš po pravi poti, tem manj dosežeš, in čedalje bolj se večja stud, nemir in strah pred izpovedjo; in k izpovedi greš le z nekim nadležnim strahom. Pa četudi si se dolgo izpovedovala, vendar nisi mirna, ker misliš, da nisi vsega povedala. Tako je tvoje življenje jako bridko in nemirno, ne prinaša ti nobenega sadu, pač pa te pripravlja ob mnoge zasluge. Vse to izvira od tod, ker ne poznaš svoje naravne slabosti in ti je neznano, kako se mora duša z Bogom pogovarjati. Če bi bili namreč tudi v vse prej omenjene slabosti zabredli, Boga lažje

potolažimo, ako se ponižamo in pohlevno izpreobrnemo, kakor če smo otožni in žalostni. Zakaj ta žalost izvira iz greha, posebno, če se izprašujemo edino le o navadnih, majhnih grehih, o katerih tu govorimo; duša namreč, ki tako živi, kakor smo omenili, pada navadno le v take grehe. To pa velja le o osebah, ki duhovno živijo in ki se trudijo napredovati in nimajo smrtnih grehov nad seboj; one pa, ki v smrtnem grehu tje v en dan živijo in zaradi vsake malenkostne stvari Boga žalijo, je treba drugače svariti. Zakaj to zdravilo ni zanje. Taki ljudje imajo dosti razlogov, da se vznemirjajo ter jokajo in jako skrbno svojo vest izprašujejo ter se izpovedo. Sicer za svoje pregrehe in svojo malomarnost izgube za izveličanje potrebnih pripomočkov.

Vrnimo se k pokoju in miru, ki si ga mora služabnik božji vedno ohraniti. Izpreobrniti se moramo tako, da se bomo varovali, zaupajoč v Boga, ne samo malih in vsakdanjih, ampak tudi velikih in nenavadnih pregreškov, če Gospod kdaj pripusti, da vanje zabredemo. Enako ravnajmo tudi, ko bi jih bilo mnogo skupaj in bi ne izvirali le iz velike slabosti, ampak iz zlobnosti, zakaj skesanost, ki duha le vznemirja in vest budi, ne dovede duše do popolnosti, ako ni v zvezi s to ljubeznivo zaupnostjo v božjo

dobrotljivost in usmiljenost. In to je posebno potrebno osebam, ki ne žele samo, da bi bile rešene svojih nadlog, ampak ki hočejo doseči višjo stopinjo čednosti in Boga gorečneje ljubiti in se ž njim tesneje skleniti. Tega pa mnogo duhovno živečih ljudi noče drugače umeti, ako njih srce ni vedno potrto in njih duša obupana, ki jih zadržuje, da ne morejo napredovati in sprejemati večjih milosti, ki jih je Bog pripravil zanje. Velikokrat žive jako revno in pomilovanja vredno. Zakaj brezuspešno je vsako usmiljenje, ker hočejo le po svoji lastni volji ravnati in se ne oklepajo pravega in zveličavnega nauka, ki bi jih vodil po kraljevi poti k vzvišenim in trdnim čednostim krščanskega življenja in k onemu miru, ki ga nam je Kristus sam zapustil na tem svetu. Taki se morajo vselej, kadar so zaradi dvomov svoje vesti vznemirjeni, posvetovati s svojim izpovednikom ali s kakim drugim, ki je zmožen, da jim svetuje. Tega morajo poslušati in se popolnoma umiriti. Kar nam je pa nazadnje še pristaviti o nepokoju, ki izvira iz pregreh, bomo povedali v naslednjem poglavju.

XV.

Duša se mora brez obotavljanja upokojiti in napredovati.

Ko spoznaš, da si zabredla v kako pregreho, majhno ali veliko, in ko bi tudi vsak dan tisočkrat isti greh storila in sicer vselej prostovoljno in premišljeno, ravnaj se vedno po tem-le pravilu:

Ne daj se motiti od nadležne bridkosti, ne vznemirjaj se in ne preiskuj dolgo, ampak brž ko spoznaš, kaj si zagrešila, poglej ponižno svojo slabost, obrni se ljubeznivo k svojemu Bogu in reci mu z usti, ali pa samo v duhu: „Gospod, tako sem delala, kakršna sem in od mene ni bilo drugega pričakovati, kakor takih in enakih napak; in ne bi bila ostala samo pri teh, ko bi me ne bila varovala in mi pomagala tvoja dobrotljivost. Zahvaljujem te, da si mi odpustil, in obžalujem, kar sem storila in ker nisem s tvojo milostjo sodelovala. Prizanesi mi in dodeli mi milost, da te nikdar več ne razžalim, in da me nobena reč ne loči od tebe, ki ti hočem vedno služiti in ti biti pokorna.“

Potem ne bodi dolgo nepokojna in ne misli, ali ti je Gospod odpustil ali ne, ampak uri se mirno in zaupljivo dalje v svojih vajah, kakor

da bi ne bila zagazila v nobeno zmoto. To pa ne stori samo enkrat, ampak stokrat, ko bi bilo potrebno; vsakokrat enako zaupaj in bodi tako mirna zadnjikrat, kakor si bila prvič, zakaj s tem zelo častiš dobrotljivega Boga, o katerem bodi prepričana, da je res dobrohoten in neskončno bolj usmiljen, kakor si ti misliti moreš. Tako si boš mnogo koristila. Ostala boš stanovitna ter boš napredovala, ne pa trčila časa zaman in brezuspešno.

Grehov in napak se pa iznebiš, ako prav jasno spoznaš svojo revščino in se ponižaš pred Bogom; nasproti pa tudi spoznaš njegovo milosrčnost, ki jo vzljubiš in poveljuješ. In nekdanj te bo tvoj pregrešek z božjo pomočjo višje dvignil, kakor je bila višina, s katere si padla, če le hočeš rabiti pomoč božjo v lastni prid. Na to bi morale paziti nepokojne in bojazljive osebe in bi izprevidele, kako slepo svoj čas zapravljajo v svojo lastno škodo. Ta opomba je jako imenitna, ker je ključ, s katerim si more duša odpirati velike duševne zaklade, in ž njimi v kratkem obogateti.

Kako je treba bolnike tolažiti in jih pripravljati na srečno smrt?

Bolan sem bil, in
ste me obiskali.

Mat. 25, 36.

I.

Kako imenitno delo izvršujemo, ako pomagamo bolnikom.

Na zveličanje človekovo ne vpliva toliko življenje, kakor smrt, zakaj kamor drevo pade, tam obleži za vselej; iz tega torej sledi, da ni delo majhne ljubezni, ako pripravljamo bolnike na srečno smrt. Gotovo pa je to delo veliko imenitnejše, kakor si kdo misli; če namreč premišljujemo človeka, čegar zadnji namen je zveličanje, spoznamo, da je neprecenljive vrednosti, ker je ustvarjen po podobi in podobnosti presvete Trojice; če se pa ozremo na dela, katera je izvršil Sin božji, da je človeka odrešil, kdo

more razumeti ceno in visokost našega zveličanja? Če slednjič premišljujemo zadnji namen človeškega zveličanja, ki je slava božja, potem je le-ta namen tako vzvišen, da ga ni mogoče povedati z besedami.

II.

Kaj nam je treba premisliti, kadar nas kličejo k bolnikom na pomoč?

Da se bolj vnamemo za ljubezen do bližnjega, kadar nas kličejo k bolniku, moramo razen prej omenjenih stvari še to-le premisliti:

Prvič, da nas ne kliče ta ali oni, ampak Bog, ki nam je dal za vzgled svojega Sina, ki ga je poslal iz nebes na zemljo, da bi odrešil vesoljni svet. Premišljuj, kako neutrudljivo je delal ne oziraje se ne na mraz, vročino, lakoto, žejo, ne na nobeno bridkost, in naposled je še celo na križu umrl. Ako torej nočeš užalostiti svojega Gospoda, pazi, da se ne braniš takega dela; ne zaradi utrujenosti, ne zaradi kake ugodnosti, ne zaradi kakih neprijetnosti, ki so v hiši bolnikov. Tretjič premisli oni izrek Gospodov: „S kakršno mero merite, s takšno se vam bo nazaj merilo.“ (Mat. 7, 2.)

III.

Glavni pripomočki, s katerimi lahko bolnikom pomagamo.

Ako hočemo bolnikom na smrtni postelji pomagati in to sveto delo dobro opravljati, treba

nam je teh-le peterih reči: Nравnega in pobožnega življenja, nezaupnosti v same sebe, zaupanja v Boga, molitve in slednjič je treba znati bolnikom pomagati. O prvih štirih rečeh ne bom govoril v tem oddelku, ker sem že pisal o tem v duhovnem boju; tukaj bom z božjo pomočjo govoril samo o peti reči, in sicer kolikor mogoče kratko.

IV.

Razne vrste bolnikov.

Po mojem mnenju je pet vrst bolnikov. Prvič so taki, ki zaradi padca, težkih ran ali drugih okoliščin v kratkem umró; drugič so takšni, kateri imajo več časa, da se pripravljajo na smrt. Izmed le-teh pa se nekateri nočejo udati v voljo božjo, drugi se udajo in lahko še duševno delujejo in obujajo dejanja čednosti. V peto vrsto prištevamo one, kateri so že iz nevarnosti in se jim od dne do dne na bolje obrača.

V.

Kako pomagamo bolnikom prve vrste?

Takim, ki se že skoro borijo s smrtjo, pomagamo tako-le: Ko smo spoznali njih veliko nevarnost, pošljimo takoj po duhovnika. Potem začnimo z najglavnejšimi in k zveličanju najpotrebnejšimi nauki, zakaj če bi bolnik še dalje časa živel, se lahko potlej še oskrbe druge potrebne reči.

Če smo pri bolniku, o katerem vemo, da bo v kratkem izdihnil svojo dušo, pomagajmo mu s temi besedami: „J. obžaluj, da si večkrat in na razne načine Boga razžalil, ki te je v svoji ljubezni ustvaril po svoji podobi, in ko bi imel biti že pogubljen, te je odrešil s krvjo in smrtjo svojega lastnega Sina. Prosi ga torej odpuščanja svojih grehov, zaupaj v ime njegovega edinorojenega Sina in v moč krvi, katero je za te prelil; in če te je kdo razžalil, odpusti mu iz vsega srca in reci: „O Jezus, Odrešenik sveta, usmili se me! O presladki Jezus, bodi mi Jezus! O Jezus, Jezus, dobri pastir, sprejmi mojo dušo! O sveta Marija, pomagaj mi revežu! Vsi svetniki, prosite za moje zveličanje!“

In če še nekoliko časa živi, reci mu, naj se izpove svojih grehov tako-le: „Žal mi je, da sem grešil zoper to in ono zapoved in sicer večkrat.“ Skrbeti pa moraš, da to prej ko mogoče stori. Ako pa obeta bolezen, da bo bolnik še nekoliko časa živel, izprašujemo ga lahko o onih posebnostih in okoliščinah, ki so bolj potrebne. Če ravnamo tako previdno, bolnik ne bo umrl brez zadostnih pomočkov zveličanja.

VI.

Kako pomagajmo onim bolnikom, katere smo prištevali v drugo vrsto.

Če nas kličejo v pomoč k bolnikom druge vrste poprašajmo uljudno, predno vstopimo v bolnikovo sobo, kake navade in lastnosti je imel

(če ga že ne poznamo) in kako je prej živel. Zakaj če to spoznamo, mu bomo lahko pomagali in ga vodili k čednosti. Ko vstopimo v hišo, recimo: „Mir bodi tej hiši!“ Potem vprašajmo bolnika, kakšna je njegova bolezen, kako mu je. Kažimo mu vedno z besedami in obrazom, da ga ljubimo, pomilujemo in mu želimo vsega dobrega. Potem se nekoliko zamislimo in izgovorimo naslednji izrek s takim glasom in tako, kakor je primerno njegovi bolezni: „Veliko težav je vsem ljudem prisojenih in težak jarem leži nad Adamovimi otroci od dne njih rojstva do dne njih pokopa v zemljo — mater vseh ljudi.“ (Sirah 40, 1.) Ta izrek in te besede, J. so prava in naravna podoba revnega človeškega življenja; to potrjuje skušnja vseh ljudi, in kar je še imenitnejše, ta podoba je od sv. Duha, ki ne more goljufan biti in ne drugih goljufati. Premišljujmo torej ta izrek vsi in sicer pogosto, zakaj njegov sad je čudovit, namreč zaničevanje našega časnega življenja in hrepenenje po nebeškem življenju, katero bo večno trpelo, in kjer še sence revščine ni. Sv. Duh ni rekel samo „težave“ in „jarem“, ampak je še pridejal „velike“ in „težek“; tudi ni bil zadovoljen samo z besedo „ljudem“, ampak je še pristavil „vsem“. In ko je nazadnje rekel „od dne njih rojstva“, je pritaknil „do dne njih pokopa v mater vseh ljudi“. Ali se ti ne zdi, ljubi moj J., da lahko imenujemo onega srečnega, ki se približuje smrti ali bolje rečeno večnosti? Ne kaže li bolj, zapustiti nadloge našega sedanjega življenja, katere

povzročajo bolezni, in mrtve imenovati srečnejše od živih, kakor pravi modri Sirah: „Boljši je smrtni dan, kakor rojstni dan.“ (Pridig. 7, 2.)

VII.

Druga podoba nadlog človeškega življenja.

Na drugem mestu nam podaja sv. pismo podobo revnega, človeškega življenja z besedami: „Človek, rojen od žene, živi malo časa in je obdan z mnogimi nadlogami.“ O človeško življenje, nesrečno, nesrečno, zelo nesrečno! Ker si polno nadlog, nimaš nobene prilike za razveseljevanje, ki bi bilo pravo in bi te ne varalo. O nesrečno življenje! Nisi samo polno ene vrste nadlog, ampak več, in ena je hujša kakor druga; če včasih ena nesreča poneha, sledi ji druga in včasih dve ali več hkrati! Te težave je imel pred očmi oni slavni modroslovec, ki je vselej, kadar je zagledal kakega človeka, bridko zajokal, meneč, da vidi lepo posodo, toda podvrženo tisočerim bridkostim in neštetim težavam. Na to je mislilo tudi ono ljudstvo, ki je jokalo pri rojstvu vsakega deteta in se razveseljevalo ob njegovi smrti. Oni pogled na prej omenjene podobe ima veliko grenkobe v sebi; za onega pa, ki trezno razsoja in zdravo misli, je sladek ta-le izrek: „Malo časa živi, in kakor cvetica izhaja in se potepta, in beži kakor senca.“ (Job 14, 2.) To je še dobro v našem minljivem življenju, da je kratko. Če namreč veren človek

premišljuje, da bo v kratkem rešen zemeljskih nadlog in užival nebeško srečo, na radost svojega Gospoda, gotovo se razveseli in ponižno prenaša vsakovrstno nesrečo, kot kazen za greh in v zadovoljnost svojega Gospoda. Premišljevanje našega kratkega življenja je tako sladko, da ni samo nam kristjanom, ampak celo nevernikom smrt zelo prijetna; in sicer tako, da so se mnogi sami umorili, da bi čim prej prišli na oni svet. Valerij Maksim piše o nekem modroslovcu, ki je znal nadloge tega življenja tako živo popisovati in predočevati, da so se mnogi sprijaznili z mislijo, usmrtiti same sebe. Kralj Ptolomej mu je prepovedal o tej reči govoriti. Tisti, ki so si hoteli sami življenje vzeti, da bi se tako rešili težav in bridkosti tega življenja, so bili neverniki. Mi pa smo po milosti božji kristjani in verujemo v večno življenje, v katerem ni težav, ampak polno dobrot, katerih oko ni videlo in uho ni slišalo. Ali bomo tako nespametni, da zagazimo tako globoko v blato slepih strasti in pregreh, da ne bi hoteli zamenjati težav z blaženostjo, katere ne bo nikdar konec? Ali mar ne bomo poslušali hvaležno glasu našega božjega pastirja, ki nas kliče iz te zemlje, ki je polna zgrabljivih volkov, v svoj ovčjak?

VIII.

Tretja slika človeškega življenja.

Opazovali in premišljevali smo že v prejšnjih dveh podobah reve in nadloge človeškega

življenja. Ozrimo se sedaj na tretjo podobo, iz katere izvirata drugi dve. Taka-le je, opazujmo jo, kakor hočemo, vedno se nam bo kazala kot bridka in grenka. Tudi ženi je rekel: „Namnožil bom težave tvoje nosečnosti; v bolečinah boš rodila otroke in boš pod oblastjo moža in on bo čez te gospodoval.“ Adamu pa je rekel: „Ker si poslušal glas svoje žene in si jedel od drevesa, od katerega sem ti prepovedal jesti: bodi prokleta zemlja v tvojem delu; v trudu se boš živil od nje vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bo rodila in zelišča polja boš jedel. V potu svojega obraza boš jedel kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzel; zakaj prah si in v prah se boš povrnil.“ (I. Mojz. 3, 16—19.) Nikdar naj pa nihče ne misli, da je taka samo podoba življenja ubožcev, ne, splošna podoba je in velja za vse, za reveže in bogatine, plemenitnike in neplemenitnike, kneze in kralje, cesarje in papeže; dà, več trpé le-ti in imajo večje duševne skrbi in težave, kakor reveži, na telesu in duši. — In kot zadnja podoba naj bo telesna postava naša, ki ima podobo križa in nam kaže natančno, da je človekovo življenje vedno križ. Kdor visi na križu, je križan; ker pa naša duša tako rekoč visi na križu umrljivega telesa, mora prenašati — rada ali nerada — težave. Kakor iz vsega tega vidimo, je zares človeško življenje zelo revno; in ni je moči in človeške oblasti, tudi umetnosti ne, ki bi naredila, da ne bi bilo revno. Smrt sama nas oprosti in reši vseh težav, če jo sprejmemo voljno, ka-

dar nam jo Bog pošlje. Njim pa, ki pravijo, da je zemeljsko življenje prijetno, in da je težavno zapustiti je, njim pravim, se godi tako, kakor bolnikom, ki mislijo zaradi pokvarjenega okusa, da so slaščice grenke in grenčice sladke, dobre jedi slabe in slabe dobre. Zatorej jim govorimo hoteč jih pripraviti, da prav spoznajo resnico, tako-le:

Prvič bi oni ljudje tega ne govorili, ako bi si ne bili otemnili razuma s slabimi navadami in strastmi; ne trdili bi tega, ako bi prav premislili, koliko so se trudili in trpeli za trenutek goljufivega in kratkega veselja, in bi preudarili, kako kratka je bila ta radost, marveč bi vprašali rajši od Boga razsvetljene duše, ki tako mrzé svet in vzdihujejo po večnem, boljšem življenju. Zakaj je pač sv. Pavel srčno želel umreti in biti s Kristusom? Zakaj se je čutil nesrečnega kralj David in je tožil, da toliko časa traja njegovo pregnanstvo na zemlji? Gotovo zaradi tega, ker sta spoznala ničnost človeškega življenja, ki res zasluži, da ga zaničujemo in mrzimo zaradi obilnosti nadlog in težav. In zdrava pamet že pravi, da naj poslušajo zvedene modrijane in druge učene pisatelje, ki vsi brez izjeme trdijo, da je človeško življenje polno nadlog in betežnosti.

Drugič poslušajmo govorjenje revežev in bogatinov in bomo videli, da vsi imenujejo človeško življenje revno in ubogo.

Tretjič so pa nekateri tako slepi in ošabni, da ne verujejo drugim ljudem; le-ti naj se vsaj

podvržejo sv. Duhu, ki pravi, da je človeško življenje polno težav. Kako pa more biti tako težav polno življenje prijetno, ne morem umeti.

Četrtrič vprašam one, ki trdijo v svoji slepoti, da je človeško življenje vedno prijetno; ali se jim ni pripetilo v njihovem življenju, ki je, kakor pravijo, prijetno, nikoli nič bridkega? Če jih je kaj takega zadelo, kako morejo imenovati življenje še prijetno? Grenkoba, ki pride za slaščicami, ima to posebnost, da ogreni vse, kar je bilo poprej sladko; in človeško življenje je že tako, da nimajo pretekle sladkosti le nikakega okusa, ampak da je celó spomin nanje grenek. Kaj pomaga gostu, če mu dišita pri obedu dve ali tri jedi, če mu pa druge vse ogrene in otrujejo? Pa bodi, da bi bile njih napačne misli resnica, in da bi bilo prijetno človeško življenje brez vsake grenke primesi — ni li kratko le-to življenje in ne mine li tako hitro? In ni li konec jako bridek? Ali ne pre-sega silno v svoji grenkobi vseh sladkosti? Pa tudi ako bi bilo dolgo, in da tako rečem — brez konca, vendar katero je pa daljše: sedanje ali nebeško, ki je večno? Katero je plemenitejše in boljše? Tukaj uživamo stvari, tam se bomo veselili Stvarnika v polnem in neizrečenem veselju. Tukaj občujemo s sebičneži, izprijenci in brezverci; v nebesih je človek srečen v tovarištvu toliko svetih duš in angelskih duhov, ki drug drugega ljubijo kakor sami sebe in so neizrečeno veseli nestvarjene lepote božje. — Torej vidimo, tudi človek, ki ima popolno na-

pačno misel, da je naše življenje samo dobrota, tudi tak človek se ne more braniti smrti, kadar ga Bog kliče v drugo življenje; saj gre v domovino, ki je brez primere boljša in srečnejša. Kako bi tudi prisodili zdravo pamet onemu, ki hlepi po kaki stvari, žaluje pa in neče sprejeti mnogo boljše — reči, dasi bi jo lahko dobil za malo ceno? Kaj je človeku težje: pustiti zemeljsko življenje zoper svojo voljo, ali pustiti je radovoljno? Kaj je težje: pustiti to življenje in iti takoj v večno smrt, ali pustiti je in iti v pravo, večno in srečno življenje?

IX.

Kako naj pomagamo tistim, ki se branijo umreti zaradi mladosti?

Drugi se bojijo umreti, ker se jim zdi, da se je smrt približala prezgodaj, ker so še v cvetju svoje mladosti. Takim porečemo: Ljubi moj, ako bi dobro premislil kratkost našega življenja, bi spoznal natančno, da ga nikakor ne moremo imenovati ne kratkega ne dolgega. Kaj je pač naše življenje? Nestanovitna megla? Ni li kakor senca, ki hitro ide mimo nas? Ali kakor veter, ki naglo zbeži? Ne veš li, da najhitreje zginejo stvari, ki nas najbolj vesele na tem lažnivem svetu? Da, človeško življenje je, kakor pravi sv. Gregor Veliki, počasna smrt; čim dalje živimo, tem bolj čutimo, da bomo morali umreti. „Življenje mi je odrezano, kakor odreže tkalec niti.“ (Iz. 38, 12.) „Komaj sem začel živeti, me

je odrezal; od jutra do večera me boš končal.“ (Iz. 38, 12.) Kratko je naše življenje, in še ta kratkost je negotova; ker se ne vé, kdaj pride Gospod, v čegar rokah je življenje in smrt nas vseh; pride li pozno zvečer, ali o polnoči, ali o petelinjem petju, ali zjutraj zgodaj. O dvomljivo življenje, slepo življenje. Saj še življenje nisi, živa nadloga si! Če hočeš dobiti pojem, kako kratko je naše življenje, spomni se kakega dejanja, katero si storil pred petimi in kakega drugega, katero si storil pred desetimi leti; komaj boš našel, da je kaj razločka med časom, ko si naredil prvo in ko si naredil drugo. In verjemi mi, ako bi živel od Adama do sedaj, bi se ti vendar dozdevalo, da je še prezgodaj umreti; to pa pride odtod, ker je tvoja volja navezana na stvari. Ko bi očistil svojo voljo, vzdihnil bi s prerokom: „Gorje meni, da se moje popotovanje podaljšuje!“ (Ps. 119, 5.) In če slednič primerjamo svoje življenje z večnostjo, ni li ono kakor en sam trenutek? Pa recimo, da bi bilo mogoče podaljšati naše življenje v tej solzni dolini, ali naj to želimo? Ali je kaj drugega — dolgo živeti, kakor — dolgo trpeti? Mi vsi smo popotniki in hodimo po poti, ki je polna zadrž, polna sovražnikov, zmotnjav, težav in priložnosti h grehu. In ti se žalostiš, da se je približal konec težavnega in nevarnega življenja? O nesrečno in goljufno življenje, kolikim si slikalo dolge in srečne dni in si jih tako zazibalo v spanje! Čolniček njihovega življenja, ki je cvelo v čednostih in duševni popolnosti, si zapeljalo na skalovje,

njim v večno pogubo! Kdor je rojen, umrje, če pa že moraš umreti, zakaj se tako veseliš, če smrt odlaša svoj prihod? Saj te zmeraj muči skrb, da boš moral enkrat umreti.

Bedak bi bil oni, kogar bi sodnik z mnogimi drugimi v smrt obsodil, pa bi prosil, da naj njega zadnjega usmrté. Zakaj prosimo vsak dan: „Zgodi se tvoja volja,“ ko se vendar ustavljamo tej volji? Zakaj pravimo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo,“ če nam je tako všeč sužnost nadložnega sedanjega življenja? Ljubi moj, iz srca bodi Bogu hvaležen, da te hoče tako hitro poklicati v svoje kraljestvo in veselje; srčno ga zahvali in vdaj se njegovi volji, sicer se boš kesal, seveda pomagalo ti ne bo več.

X.

Kako naj pomagamo tistim, ki neradi umrjo, ker so v častnih službah?

Drugi so se povzdignili do imenitnih služb in so v hudih skušnjavah, kadar se bliža smrtna ura, ter nočejo o smrti nič slíšati. Njim tako-le govorimo: Časti tega sveta moramo zaničevati, ker imajo prav malo veljave. Oni, ki imajo visoke službe, so podobni delavcem, ki zaradi kakega opravka zlezejo na strehe visokih hiš in večkrat dol padejo, ali so v nevarnosti, da jih strela ubije, ali da jih silen vihar vrže na tla, da precej umró. Prav velikokrat se poprime ljudi v visokih službah mrzlota za božje reči in prave čednosti, ali so pa vneti za svetno ničevost, ali celo za

pregrehe. Res, nekateri so se varovali teh nevarnosti in so časti prenašali brez spodtakljivosti ter živeli v svojih službah, kakor bi jih ne imeli, vendar nisem nikoli bral ali slišal, da bi jim bile prinesle časti v tem življenju mir, v onem pa večno zveličanje; vse visoke službe prinašajo le mučne skrbi in večkrat priložnost večnega pogubljenja. Že celo pagani so spoznali, da dostojanstva mučijo srce in povzročujejo velike nevarnosti; zato mnogi niso sprejemali častnih služb, kakor nam pripoveduje zgodovina — da ne govorim o toliko krščanskih kraljih in kraljicah, princih in princezinjah, ki so zaničevali vse posvetno, šli v samostan in se popolnoma posvetili Bogu. Spominjaj se tudi ti, dragi moj, vseh neprijetnosti in težav, ki si jih imel v svoji častni službi, saj nisi dosegel vsega in ne tako, kakor si želel. Kolikokrat si želel vspeti se više. Koliko noči si malo spal. Koliko noči celo prečul! O zaslepljeni svet, kako si ničemuren in kako lažniv! In kako je bil spomin na smrt grenek, ko si vendar vedel, da smrt pride, hočeš, nočeš in vzame življenje in časti. Če so ti pa še sedaj časti ljube, zaničuj jih iz srca iz ljubezni do Boga, ki ti bo dal brez dvoma v nebesih tako čast, ki bo presegala sto in stokrat vso zemeljsko slavo; ne bodi torej tako nepreviden, da bi hkrati hotel izgubiti zemeljsko in nebeško čast; to bi se pa zgodilo, ako bi umrl neradovoljno in ves navezan na časti.

XI.

Kako pomagamo tistim, ki se branijo umreti, ker jih skrbe otroci?

Drugi zopet pravijo, da bi radi umrli, pa se ne morejo udati v božjo voljo zaradi otrok, ki jih še niso preskrbeli. Take najpoprej vprašajmo, kaj se jim zdi važnejše, ali da umrjó v milosti božji, ali da njih otroci dobe kaj posvetnega imetja? Če jim je torej brez primere več na tem, da se zveličajo, kakor pa da otroci dobé zemeljsko imetje, naj se prav nič ne menijo za vse tisto, kar jih ovira pri tem, da dosežejo večno življenje. „Ako te pohujša tvoja roka ali noga, odsekaj jo in vrzi jo od sebe; boljše ti je hromemu ali kruljevemu iti v življenje, kakor dve roki ali nogi imeti, pa biti vrženemu v neugasljivi ogenj. In ako te tvoje oko pohujša, izderi je in vrzi je od sebe; boljše ti je z enim očesom iti v božje kraljestvo, kakor dve očesi imeti, pa vrženemu biti v peklenški ogenj.“

Drugič lahko vprašam takega človeka: Kdo je pač boljši oče otrok: Bog ali ti? Kdo jih bolj ljubi: ti ali Bog? Kdo jim more in ve pomagati: Bog ali ti? Ti si njih oče samo po mesu in po grehih, Bog pa je njihov oče po svoji dobroti; iz gole milosti jim je naredil truplo in ustvaril dušo. Če je Bog poslal v svoji neizrečeni ljubezni na svet svojega Sina, da bi svet odrešil in pridobil tudi tvojim otrokom zveličanje, kako naj bi jih zapustil, in bi jim ne pritekel na pomoč z vsemi dobrotami, ki so potrebne za večno

zveličanje? Drugih dobrot in zemeljskih imenitnosti pa kristjan ne sme tako čislati, kakor bi želela njegova narava, temveč kakor Bog zapoveduje, in v tak namen, kakor je Bogu všeč. Saj skrbi in delo roditeljev še ne pridobi otrokom sreče, ampak le dobrota in previdnost božja. „Dobrote in zla, življenje in smrt, uboštvo in čast, vse je od Boga.“ Vendar s tem nikakor ne trdim, da bi bil človek prost vseh skrbi in truda za svojo družino, ne, le svojega zaupanja naj v to nikar ne stavi, ampak edino le v Boga in iz njegovih rok naj sprejme kot najboljše, karkoli se mu prigodi. Če je božja volja, da umrješ v tej bolezni, gotovo je v tvojo največjo korist, da umrješ in ako bi zaradi tvoje smrti otroci ubožali, gotovo je tudi za nje najboljše. Edino, kar je potrebno, je, da radovoljno in hvaležno sprejememo, kar nam pride iz božjih rok. Izroči torej svoje otroke v roke nebeškega Očeta in trdno upaj, da bo on zanje skrbel, kolikor je potrebno, in misli samo to, da rešiš svojo dušo.

XII.

Kako pomagajmo tistim bolnikom, ki neradi umrjejo zaradi svojih grehov in iz strahu pred sodbo božjo?

Veliko število bolnikov muči misel na storjene grehe in strah pred sodbo božjo; zato umrjo le neradi. Takim tako-le govorimo: Dobro je, da se treseš pred božjo pravico in se bojiš

skrite sodbe božje, vendar ne sme biti tvoj strah tolik, da bi izgubil zaupanje v božje usmiljenje. Seveda Bog hoče, da obžaluješ razžaljenje Vsemogočnosti božje. Le objokuj svoje grehe, kolikor moreš, samo da boš Bogu ljub; hrepeni po takem kesu in prosi zanj dobrega Boga. Potem se pa izpovej odkritosrčno svojih grehov in trdno skleni, vse, tudi življenje rajši izgubiti, kakor še kdaj Boga razžaliti. Izroči se v božjo voljo za ta in za oni svet in trdno zaupaj v božjo dobrotljivost, čeprav bi se ti dozdevalo, da čutiš vse druge nagibe v sebi. Če tako ravnaš, ne dvomi, da „boš živel in ne boš umrl“, in da bodo tvoji grehi „ako bi bili kakor škrlat, beli kakor sneg, in ako bi bili rdeči kakor baker, bodo beli kakor volna.“ (Iz. 1. 18.) Grešnik mora vse svoje misli in vse svoje želje tako obračati, da se strinjajo z božjo voljo, ki hoče, da svoje grehe objokujemo in sklenemo, nič več ga ne razžaliti. Grešnik mora biti poslušen v vsem in le to storiti, kar je Bog zapovedal in kar nam velewa njegova nevesta, sveta katoliška cerkev. Vsaka druga misel in skrb, recimo: „Kdo ve, če nisem jaz med onimi grešniki, katerim Bog ne bo odpustil?“ in druge podobne so le misli in navdihljaji naše lastne ljubezni in skušnjave hudobnega duha. Tako velika je božja dobrotljivost, tako neizrečeno veliko je zadoščenje, ki ga je pridobil za ves svet križani Zveličar, tako pripravljen je Bog odpustiti, da se vsak grešnik, kadar to spozna, tega bolj veseli, kakor odpuščanja grehov samih.

XIII.

Kako ravnajmo z onimi bolniki, ki bi še radi pokoro delali za svoje grehe in zato ne bi radi umrli?

Drugi zopet, in takih je veliko, neradi umrjô, češ, ker se še niso dovolj pokorili za svoje grehe. Takim recimo: Vedi, ljubi moj, da imajo one solze in ona pokora več veljave, ki bolj Bogu dopadejo; dopadejo mu pa one bolj, ki jih strogo od nas zahteva. Da je Bog od tebe hotel dolgotrajnih solzâ, bi ti bil dal tudi dolgo življenje; če zahteva sedaj od tebe tvoje življenje, je pa to znamenje, da za pokoro, kakoršno on hoče, podvržeš svojo voljo božji volji in ob enem obžaluješ, da že do sedaj nisi bridko objokoval svojih grehov. Če ti pa le-ta pokora in udanost v božjo voljo nista všeč, bodi pa prepričan, da si ne želiš daljšega življenja zato, da bi objokoval svoje grehe, kakor se ti morda dozdeva, ampak zato da bi živel kakor preje. To kažejo oni grešniki, ki so se po zadobljenem zdravju še bolj udali svojim grešnim strastem. Sicer je pa tudi dovolj prilike, dolgo objokovati svoje grehe, dasi še tako malo časa živimo; objokujmo svoje grehe bolj iz srca, obžalujmo jih z večjim kesom in bolj iz čiste ljubezni do Boga, kakor pa iz strahu pred kaznimi. Kesajmo se z večjim studom nad seboj iz srčnejše ljubezni do Boga in z večjo udanostjo v vsako kazen, ki nam jo pošlje Bog. Če pa take žalosti nimamo, žalujmo zaradi tega; želimo si te žalosti in prosimo Boga

za njo; ta čas mu pa darujmo solze, katere je pretakal Sin božji v slavo svojega nebeškega Očeta.

XIV.

Kako prigovarjajmo tistim bolnikom, ki bi radi izpoved odlašali?

Hudobni duh ne zamudi nobene prilike in skuša one bolnike druge vrste, ki so že podvrgli svojo voljo božji volji, premotiti, da bi odlašali izpoved. Najprej šepeta bolniku na uho, naj pred vsem vso stvar dobro premisli, potem mu jame slikati in pretiravati skrbi in težave; pravi mu tudi, da bo moral pustiti po izpovedi vsako upanje, da bi še ozdravel. Na take skušnjave odgovarja sv. Avguštin, ki pravi: „Pripomočkov za izpreobrnjenje ne smemo nikakor odlašati, da ne zamudimo časa za poboljšanje; Bog, ki je obljubil spokorniku odpuščanje grehov, mu ni obljubil jutrišnjega dneva. Mnogi so že rekli: „Počak', počak',“ pa to jim je bil vzrok večne smrti, ker vrata so se hitro zaprla, in „kot vran je klical zunaj, kdor ni zdihoval kot golobica“. Zdihuje zato sedaj, dragi moj, „kot golobica in trkaj na prsa“. Ako bi ti bilo na razpolago zdravje, gotovo bi ne odlašal pripomočkov na jutrišnji dan; sedaj pa lahko dobiš zdravje svoje duše, katero vendar presega vse drugo, in praviš: Počakaj! Spoznaš li, kako napačno delaš? Gorjè, gorjè, že paganska pesnika te grajata in sodita:

„Kar je nezdravo očem, brez odloga odpravljaj in skrbno;
Kadar je ranjen tvoj duh, na leta odlašaj zdravila.“

Horac.

„Hiti in sebe prihodnjim minutam nikar ne zaupaj;
Če si nedelaven danes, še manj boš delaven jutri.“

Ovid.

In sv. Duh nam govori: „Ne odlašaj spreobrniti se h Gospodu in ne odkladaj od dneva do dneva, zakaj njegova jeza naglo pride, in ob času maščevanja te bo razdejal.“ (Sirah 5, 8. 9.)

Začniva torej, dragi moj, v božjem imenu z izpovedjo! Bolezen ti bo jutri, da ne govorimo o drugih nevarnostih, še več skrbi napravila, kakor se ti zdi, da jih imaš sedaj; in morda — ne gotovo — je vsa le ta skrb delo hudobnega duha, ki bi te rad odvrnil od izpovedi. Začniva torej! Če pa misliš, da še nisi dobro premislil svojega življenja, le zanesi se name; skušal bom, da ti z lahkoto pokličem vse v spomin. — Misel, da izpoved vzame bolniku vse upanje na telesno zdravje, pa je neumna in napačna; dà, prav nasprotno je res. Kot kazen za grehe pošlje Bog večkrat bolezen; če se torej greh, ki je vzrok bolezni, izbriše z izpovedjo, je tudi upanje, da izgine tudi nasledek greha, bolezen. To nam jasno kaže naš Odrešenik v sv. evangeliju; kadar je bolnike ozdravljaj, jim je odpustil najprej grehe, potem je one, ki jih je ozdravil, opominjal, naj se nikar več ne povrnejo v svoje grehe, da se jim kaj hujšega ne prigodi: „Glej, ozdravljen si; nikar več ne greši, da se ti ne zgodi kaj hujšega.“ (Jan. 5, 14.)

XV.

Glavni vzroki, zaradi katerih odlašajo grešniki izpoved.

Štirje glavni vzroki so, da odlaša grešnik izpoved: pregrešno občevanje z drugim spolom, sovraštvo do bližnjega, krivično blago in sramežljivost, obtožiti se svojih grehov.

Glede prvega vzroka je treba, da se oseba, ki jo bolnik ljubi, odstrani, tako, da je on ne vidi in tudi ne zve ničesar o njej. Potem mu pa lahko tako-le govorimo: Dobro vem, zakaj tako odlašáš izpoved. Zdi se ti namreč težko, njo zapustiti, ki jo tako zelo ljubiš. Ti ljubiš zelo svojo prijateljico in ona ljubi tebe; pa vendar, kako moreš reči, da se ljubita, če pa drug drugega s svojo ljubeznijo do smrti preganjata? Saj ljubiti se vendar pravi: želeli ljubljene osebi vse dobro in ji po moči tudi dobrote deliti. Toda vajina ljubezen ni taka; nosi namreč s seboj strup, ki vaju hitro mori ravno v tistem hipu, ko se ljubita. Kadar ljubiš svojo prijateljico, moriš njo in samega sebe; ona je pa s svojo ljubeznijo takisto vzrok svoje in tvoje smrti. Če jo že ljubiš, ljubi jo z ljubeznijo, ki ni ob enem strup; ljubi jo tako, da bo to v korist njeni in tvoji duši. Zato bo tebi in njej najkoristneje, če jo pustiš. Naj zopet ljubi Onega, ki jo je ustvaril in odrešil, naj obžaluje, da je tako žalila vse-mogočnega Boga. Sicer pa mislim (in ne govorim brez vzroka), da tudi ona ne želi več občevati s teboj zaradi svojega in tvojega zve-

ličanja. Pusti jo tudi ti iz ljubezni do svoje in njene duše, pred vsem pa zato, da boš ljub Bogu. Vsi izgovori ne pomagajo nič, zapustiti jo moraš, če že hočeš ali ne; boš li tako nes-pameten in trdovraten, da jo boš zapustil pri-siljen in si tako nakopal večno pogubljenje? Ni li bolje, radovoljno jo pustiti in si pridobiti prijateljstvo božje?

XVI.

Drugi odlašajo izpoved, ker se nočejo spraviti z bližnjim.

Da odstranimo drugi vzrok, namreč sovraštvo do bližnjega, govorimo tako-le: Meni se zdi, da se hočeš ti izkazati vrlega vojaka, in vendar ne razumeš dovolj vojskine postave in umetnosti. Ali si že kdaj videl, da oni najprej sebe umori, ki se hoče maščevati nad sovražnikom? In si li že čul, da bi se pošten vojak, ki je prisegel na zastavo svojega vojskovodja, bojeval pod zastavo svojega sovražnika? Ti si po milosti našega Gospoda Jezusa Kristusa kristjan in si prisegel pri sv. krstu na njegovo zastavo; boje-vati se torej moraš tako, kakor se bojuje pravi kristjan. Naši sovražniki so pa greh in strasti, ki napeljujejo k grehu; kdor išče drugod so-vražnikov in se bojuje zoper svojega bližnjega, ni vojščak Kristusov, ni vrl borilec, ampak rovar je in zasluži, da pride v večni ogenj. Če te že tako veseli, jeziti in maščevati se, maščuj se sam nad seboj, ker si tolikokrat in tako zelo

žalil Boga, svojo dušo in dušo svojega bližnjega. Srdi se nad svojimi nerednimi strastmi in vojskuje se zoper svoje grehe. Vendar pa, če se hočeš bojevati z onim, ki te je razžalil, in ga hočeš premagati s častjo in slavo, bojuj se z onim orožjem in tako, kakor nas uči naš vojskovodja Jezus Kristus; glej, kakšno orožje nam on priporoča in kakšen način slavnega bojevanja, ko pravi: „Jaz vam pravim, ljubite svoje sovražnike.“ (Mat. 5, 44.) Svet v svoji slepoti misli, da je sramotno, če se ne maščujemo nad sovražniki, in da jim le strahopetniki odpuščajo in sovrašтво vračajo z dobrotami. In ti, o Bog, vse-mogočni Bog, ki odpuščaš sovražnikom, ob-jih sipaš neprestano z dobrotami, si li mar zato strahopeten in brezčasten? In ker je tvoja lastnost, da odpuščaš, bi bil po slepem mnenju brezbožnega sveta strahopeten in brezčasten? Dà, strahopetnost in brezčastnost naj bi bili tvoji lastnosti! In tvoj Sin bi se na križu viseč pokazal strahopetneža, ker je prosil: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo,“ ker je prosil za svoje sovražnike, ki so ga križali? In dosledno bi bili po tej napačni misli zaslepljenega sveta strahopetneži in ljudje brez časti vsi tvoji hrabri in stanovitni služabniki, vsi apostoli in mučeniki, krščanski kralji in cesarji, vsi svetniki in sploh vsi vojščaki nebeških krdel, ki so vsi odpuščali svojim sovražnikom in so jim skušali slabo z dobrim povračevati? O svet, kako si zaslepljen in brezbožen! Ti sam častiš in slaviš v svoji zgodovini spomin onih vladarjev, ki so

poleg drugih dobrih del odpuščali svojim sovražnikom in so jim ljubeznivo delili dobrote. O svet, ti ne imenuješ cesarja Avgusta strahopetneža, ampak velikodušnega vladarja, ki je rekel svojemu sovražniku te-le besede: „Nekdaj sem ti odpustil, o Cina, kot sovražniku; sedaj ti odpuščam kot zalezovalcu in morilcu lastnega očeta. Bodiva odslej prijatelja in poskusiva, ali je več vredno zaupanje, s katerim sem ti jaz dvakrat daroval življenje, ali zaupanje, s katerim si ti življenje sprejel iz moje roke.“ In tako obnašanje, o svet, imenuješ strahopetnost? Pa pustimo svet in njegovo slepoto in poslušajmo svojega vojskovodja Jezusa Kristusa. Zakaj velika čast in neprecenljivo plačilo nas čaka, če odpustimo svojim sovražnikom; sicer je pa to tudi neizogibno potrebno za vsakega, ki noče biti večno pogubljen. Čast in plačilo vsakemu, ki odpusti svojim sovražnikom in jim dobro stori, pa je, „da ste otroci Očeta, ki je v nebesih,“ kakor pravi naš Gospod. Kakšna čast in koliko plačilo je to, biti otrok božji, tega ne more noben človek umeti. — Kaj naj li še govorim o tem, da smo dolžni odpuščati svojim sovražnikom? Mi vsi smo dolžniki božji, ker smo ga vsi bolj ali manj razžali; ako ne bodete odpuščali, žuga nam, tudi vam ne bo odpuščeno. „Kdor se hoče maščevati, nad njim se bo maščeval Gospod ter mu bo gotovo pridržal grehe.“ (Sir. 28, 1.) In na drugem mestu: „Ako ljudem odpustite njih grehe, bo odpustil tudi vam vaš nebeški Oče vaše pregrehe.“ (Mat. 6, 14.)

Odpusti torej, ljubi prijatelj, oziraj se že na čast; opravičevati se ne moreš, da bi ne odpustil, ker tvoji grehi te ne oproste le-te dolžnosti. Pagani ti že svetijo s svojim vzgledom, in če se ne daš pregovoriti in ne odpustiš sovražnikom, boš obsojen kmalu in pahnjen v večni ogenj. Za vzgled naj navedem dogodbo iz življenja svetnikov. Nekdo ni hotel na smrtni postelji odpustiti svojemu sovražniku, dasi ga je le-ta večkrat prosil. Ko so potem v cerkvi molili zanj jutranjice za mrtve in prišli do besedi: „Zanesi mi, o Gospod!“ sname križani Zveličar svoje roke s križa in si zatisne ušesa ter reče: „On ni prizanesel, tudi jaz ne prizanesem.“ Če hočeš, da bi Bog tebi odpustil, ne da bi ti odpustil svojemu sovražniku, vedi, da si poln nekakega hudičevega napuha, pa tolikega, da mu niti imena ne vem, ker hočeš, da bi Bog tebe ubogal, a sam nočeš biti njemu pokoren.

XVII.

Tretji odlašajo izpoved zaradi tujega blaga.

Tretji vzrok, zakaj nekateri odlašajo izpoved, je ta, ker nočejo povrniti tujega blaga. S takimi začnimo tako-le govoriti: Zakaj nočeš povrniti tega, kar ni tvoje? S seboj vendar tega ne misliš vzeti? Nag si prišel na svet in nag boš šel kmalu ž njega. Če pa hočeš obogatiti s tem svoje otroke, se zelo motiš; sebi boš izbral večno pogubljenje, samo da bi svojim

otrokom preskrbel složno življenje. Sebi boš ohranil pekel, otrokom pa dal bogastvo. Vendar, kaj pravim bogastvo? Pripravil jim boš hitrejšo priložnost v pogubo. Dà, prav gotovo! S tujim blagom, ki si ga pridobil po krivici, pripravljáš jim pot v pekel, kjer te bodo preklinjali vso večnost. Dà, Bog jim bo pošiljal v svoji pravičnosti že na tem svetu tisočere reve in težave, kakor kaže vsakdanja skušnja. Stara pesem je že, da dediči kmalu napravijo krivično tuje blago in se čestokrat pogreznejo v veliko revščino. Ko bi pa tudi po krivici pridobljeno blago ostalo pri tvoji hiši, pomisli nekoliko Kristusove besede: „Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?“ Kaj ti pomaga še tako veliko imetje, ako pa vsled njega pogubiš svojo dušo? Kakšno zadoščenje pa imaš prav za prav od tega, da ne povrneš krivičnega blaga v teh malo dneh ali urah, kar ti jih je še Bog naklonil? Vest te peče že sedaj in to je še le začetek pekla. V večnem ognju te bo hudo, hudo mučila misel, da si preskrbel svojim otrokom bogastvo, s svojo dušo pa ravnal tako brezbožno, da si samega sebe obsodil v večno trpljenje, ker si zapustil svojim otrokom časno uživanje.

XVIII.

Četrtri odlašajo izpoved zaradi napačne sramežljivosti.

Napačna sramežljivost je četrtri vzrok, da odlašajo grešniki izpoved. Takim tako-le pri-

govarjajmo: Kakor se mi zdi, se ti braniš izpovedi, ker se sramuješ izpovedati se takega velikega greha. Prav častna in velike veljave bi ti bila taka sramežljivost, ko bi jo bil imel tedaj, ko so te napeljevale skušnjave v greh. Sramovati bi se bil moral in pomisliti, da se z grehom poniža človek pod žival in da postane iz otroka božjega suženj hudobnega duha. Dà, to bi bila neprecenljiva sramežljivost in vredna večnega življenja, ko bi bil poleg tega tudi pomislil, da grešiš vpričo najčistejšega in najsvejšega Boga, ki vse vidi, ko bi bil pomislil, da grešiš pred večnim Bogom, ki je v svoji neskončni ljubezni do nas poslal na svet svojega Sina, da bi s svojo smrtjo razdejal greh in nas rešil pogubljenja. Tako sramežljivost moramo vsi imeti pri hudih skušnjavah, vendar nikdar nikoli ne pred izpovedjo. „Zaradi svojega življenja,“ pravi Gospod, „se ne sramuj govoriti resnice; zakaj je tudi sramežljivost, ki prinaša čast in prikupljivost.“ (Sir. 4, 24, 25.) Ne bom ti opisoval, kako velikansko čast doseže grešnik, ki se izpove svojih grehov: prej okovan v okove greha in hudobnega duha postane prijatelj in otrok božji, govoril bom le o tvoji skušnjavi in ti pokazal, kako napačno ravnaš, ker se nočeš izpovedati iz sramežljivosti ali pa ker se bojiš, da bi tvoja čast pri tem kaj trpela. Toda zelo se motiš, ker grešnik je izgubil s svojim grehom zlasti pred Bogom in vsemi nebeščani vso čast in se pri njem sploh ne more govoriti o časti. Mogoče, da ga svet v svoji slepoti še zelo časti;

pa tudi njemu bo kdaj Bog pokazal, kakšen je grešnik v resnici in kaj je zadolžil in potem bo brez časti vso večnost. „Pokazal bom narodom tvojo nagoto,“ pravi Gospod po preroku, „in kraljestvom tvojo sramoto.“ (Nahum 3, 5.) Glede tega je govoril sv. Avguštin k Bogu: „Nisem zakril, ampak odkril, da ti zakriješ; nisem skri-val, da ti skriješ; zakaj kadar človek odkriva, Bog pokriva, kadar človek skriva, Bog razkriva; kadar človek spozna, Bog odpusti.“ Le bodi prepričan, da grešnik nikakor gotoveje ne doseže svoje časti kakor z zakramentom svete pokore. Med drugimi dokazi za to trditev naj navedem Kristusove besede: „Kdor se ponižuje, bo po-višan,“ to velja posebno o sv. izpovedi. Kolikor bolj se grešnik trudi, da premaga napačno sra-mežljivost, da se izpove svojih grehov v čast nebeškega Očeta, ki to zapoveduje, toliko večjo čast bo dobil ne samo pred Bogom in pred vsemi nebeščani, ampak tudi pred izpovednikom samim, na katerega vpliva Bog s svojo vse-mogočnostjo.

V pojasnilo le te resnice imaš na izbero veliko zgledov iz življenja svetnikov. Pomni torej: Ni ga boljšega pripomočka, da zadobiš pravo in večno čast in z njo vred izgubljeno prijateljstvo božje, kakor sv. izpoved.

XIX.

Dva najkrepkejša pripomočka, ki naj sprijaznita bolnika z mislijo na smrt.

Dva pripomočka posebno vplivata na vsakega bolnika, da radovoljno umrje. Pričnimo s prvim. Bolniku lahko nekako tako govorimo: Ne, kadar ti hočeš, ampak kadar Bog hoče, boš umrl. Če Bog hoče, da umrješ v tej bolezni, ne pomagajo ti vsi zdravniki in vsa zdravila tega sveta; nobena ustvarjena moč in nobena volja ne more tega zabraniti. „Ni ne modrosti, ne razumnosti, ne sveta zoper Gospoda.“ (Preg. 21, 30.) „Jaz umorim in jaz oživim; jaz udarim in jaz ozdravim: in ni ga, da bi te mogel oteti iz moje roke.“ (IV. Mojz. 32, 39.) Samo zaradi tega te torej opominjam, da radovoljno umrješ, da bi umrl srečno in v stanu milosti božje. Tvoja bolezen jasno priča, da Bog hoče tvojo smrt. Ponižaj se torej pred njim in podvrzi se njegovim močnim rokam. Če te napadejo skušnjave, da bi ne umrl radovoljno, pa reci: Čemu bi se udajal takim skušnjavam? Umrl bom, kadar bo Bog hotel, sam tega premeniti ne morem. Da pa take skušnjave premagaš častneje, dodaj še to-le: In ko bi bilo tudi v moji moči, da si podaljšam življenje, rad umrjem, ker Gospod tako hoče.

Drugi pripomoček je pa, da si večkrat prav živo predstavljaš, kakor da ti govori Bog: „Oskrbi svojo hišo, ker ti boš umrl in ne boš živel.“

(Iz. 38, 1.) Teh besed se večkrat spominjaj in premaguj z njimi želje, da bi še dalje živel. Govori: Kaj bi me begale take skrbi, če se je že približal konec mojega življenja? Svojemu Stvarniku hočem biti pokoren; svoje gospodarstvo bom dejal v red in pri vseh svojih mislih in delih bom imel pred očmi večno življenje, nebeško domovino.

XX.

Kako pomagamo bolnikom tretje vrste?

V tretjo vrsto štejemo one bolnike, ki so, kakor smo že omenili, vdani v božjo voljo in tudi še lahko obujajo dejanje božjih čednosti. Takim bolnikom je potrebno, da vedo, kako naj se obnašajo v bolezni, da bo Bogu všeč. Poučimo jih torej, kako naj se vedejo do zdravnika in do postrežnikov; kako naj prenašajo svojo bolezen; kako naj se vedejo do Boga in kako naj se sami bojujejo s hudobnim duhom, ko pridejo v četrto in zadnjo vrsto bolnikov.

XXI.

Kako naj se vede bolnik do zdravnika?

Vsak bolnik naj najpoprej dobro pomisli, da je zdravnika in zdravila ustvaril Bog v svoji dobroti in previdnosti. On skrbi seveda tudi za bolnike in zato je dal mnogim zeliščem zdravilno moč in zdravnikom zmožnost, spoznati

taka zelišča in pa bolezní zemljanov. Drugič naj bo pa prepričan, če Bog sedaj ne razsvetli zdravnika, da spozna bolezen in da najde pravo zdravilo, bodo vsa zelišča brez koristi in zdravnik ne bo spoznal ne bolezní ne vzroka bolezní. Iz tega se pa lahko učimo treh stvari. Prvič je tudi telesnemu zdravju zelo koristno, da hitro prejmemo zakrament svete pokore; Bog se namreč ozira na čisto vest in uslišuje zdihujoče molitve bolnikove; on daje zdravniku zmožnost, da spozna bolezen, in zdravilom da zdravilno moč. Drugič naj se uče iz tega bogatini, da ne zaupajo preveč v množico zdravnikov in njihovih svetov; reveži naj se pa ne žaloste in naj ne obupujejo, čeprav vidijo, da jih zapuščajo vse stvari. Oboji naj enako zaupajo v Boga in naj se udajo v v njegovo voljo, saj le on ozdravlja s pomočjo zdravnikov ali brez zdravnikov, kakor je njegova sveta volja. Tretjič spoznamo iz tega, čeprav smo vedno v božjih rokah, vendar moramo, ako nam je le mogoče, poklicati izkušenega zdravnika in poslušati vse njegove ukaze.

XXII.

Kako naj se vede bolnik do tistih, ki mu strežejo?

Bolniki so zaradi svojih bolečin navadno otožni, čemerni in nezadovoljni s strežniki. Zato jih opominjajmo precej v začetku bolezní, naj

zadovoljno sprejmo vsako postrežbo, tudi ko bi se jim zdelo, da ni vse to po njih želji, in da morajo tudi kako nadležnost potrpeti. Da se torej ne pregreše zoper potrpežljivost in hvaležnost, povejmo jim, naj vselej, kadar se jim dozdeva, da ni dobra postrežba, sami sebi govore: „Tiho! Bolezen me dela vedno bolj čemernega in zato sedaj ne morem nobene stvari prav presoditi!“ Ko bi jim včasih kaj primanjkovalo, naj ravnajo kot pametni in dobri kristjani ter opravičujejo strežnike in sprejmó vse veselega in hvaležnega obraza. In ko bi pogrešali tudi mnogo potrebnih stvari, naj zaradi tega vendar ne izgube potrpežljivosti; spomnijo naj se rajši svojih grehov in vsega, kar so dolžni božji pravici, in naj hvaležno sprejmó vsako pomanjkanje kot kazen za storjene grehe. Pomislijo naj tudi, da sedaj le malo trpe, in se jim to šteje v zasluženje; v vicah pa uboge duše veliko trpe in brez zasluženja. Spomnijo naj se Sina božjega, ki ni imel na križu še kapljice vode ne, da bi ugasil žejo, ki jo je trpel vsled velikih bolečin. O da bi videli, kako pogrešajo nekateri bolniki vsake človeške pomoči! Mnogi so tako strašno zapuščeni, da bi se jih usmilil kamen na cesti, kaj še le čuteče človeško srce! In vendar potrpežljivo prenašajo svojo bolezen in hvalijo Boga. Zakaj bi ti tako ne storil, ko imaš toliko pomoči in postrežbe.

XXIII.

Kako naj prenaša bolnik svojo bolezen?

Bolezen pripravlja človeku bridkosti in težave. Vse to mora bolnik potrpežljivo in udano v božjo voljo prenašati. Zato mu tako-le prigovarjajmo: Brez dvombe je nespametno, braniti se zoprnosti tega življenja, če se jih ubraniti ne moremo. Da, celo prav sramotno je za nas, če se še nismo navadili ravnodušno prenašati nadležnosti in trpljenja. Onemu, ki se je veliko let učil, štejemo nevednost v nečast; kaj pa porečemo o človeku, ki ga od rojstva obdajajo stiske in težave našega revnega življenja, pa jih še ne zna prenašati? Kdo pač še ni ničesar trpel v svojem življenju? Kako naglo so zamenjali naši prvi starši rajski paradiž s solzno dolino! Kako jih je bolelo, ko so bili prekleti od Boga in so morali raj zapustiti! In kaj so potem čutili, ko so si morali služiti kruh v potu svojega obraza? In ko so videli, kake strašne smrti je umrl njih sin Abel? Ko so videli smrt, kar je bilo poprej zemljanom popolnoma neznano. In vendar so vse zadovoljno prenašali. Koliko so trpeli tudi očaki, kralji in preroki! Kdo je imel še kdaj podobne bolečine kakor Abraham, ko je mislil, da bo moral iz pokorščine do Boga z lastnimi rokami usmrtiti svojega edinega sina Izaka? Kdo izmed nas more doseči ono žalost, katero je čutil Jakob, ko je videl s krvjo oškropljeno suknjo svojega ljubljenca Jožefa? Kdo bi prav umel, v kaki smrtni žalosti je bežal

David iz kraljeve palače, ko ga je preganjal in hotel celo umoriti njegov lastni sin, ki mu je bil tako pri srcu? Pa kdo bi pregledal vse trpljenje? Le na kralja Sedecija se še ozrimo! Sovražniki so mu vzeli kraljestvo; njegove otroke so vpričo njega pomorili, potem so njega samega oslepili in vklenjenega odpeljali v babilonsko sužnost. In vendar je hvalil svojega Boga! In kaj nam kaže novi zakon? Že Jezus Kristus, naš Odrešenik in Zveličar, naš najvišji vojskovodja je bil po pravici imenovan „mož bolečin“, in Marija, njegova presveta mati „morje bolečin in težav“. In vsi udje svete cerkve, apostoli, mučeniki, škofje, device in vsi drugi svetniki, vsi so trpeli velike bolečine in muke. Vidiš, dragi moj, nihče ne uide trpljenju!

Kaj hočemo drugega, kakor da ga potrpežljivo prenašamo in Boga za trpljenje hvalimo. Kolikor bolečin in težav bomo tukaj pretrpeli, toliko biserov si bomo pridobili za ono krono, s katero nas bo stvarnik venčal v nebesih.

XXIV.

Kako napeljuj bolnika k potrpežljivosti in kaka umetnost je krščanska potrpežljivost?

Da se bolnik nauči umetnosti, bolečine in težave voljno prenašati, recimo mu, naj večkrat preudarja katero izmed slednjih misli ter naj sam s seboj tako ali kako drugače govori: Zakaj

bi se branil grenkega sadú, ki ga o svojem času okusi vsak človek? Kaj mi koristi nepotrpežljivost, ki bolečin ne manjša, ampak jih le še poveča? Ali bi ne bil neumnež, če bi v svoji telesni bolezni pripomogel, da bi mi zbolel še duh, ko je vendar v primeri z dušnim zdravjem vse drugo prazno in ničevno? In ali ni meso eden mojih največjih sovražnikov? Zakaj bi neki žaloval, če sedaj trpi? Kolikokrat sem žalil Boga, da bi ustregel svojemu mesu, zakaj bi se sedaj ne radoval, ko telo trpi v zadoščenje, ker je tolikokrat razžalilo Boga? Pameten trgovec se poprime vsake prilike, kadar more z malim denarjem kupiti dragoceno blago. Zakaj bi se jaz ne potrudil in si ne prislužil s kratkim in lahkim trpljenjem nevenljivega venca večne slave v nebesih? „Zakaj naša sedanja, kratka in lahka nadloga nam pripravlja nezmerno visoko, večno čast, katera vse preseže, ker ne gledamo na to, kar se vidi, ampak to, kar se ne vidi. Kar se namreč vidi, je časno; kar se pa ne vidi, je večno,“ pravi sv. apostol Pavel (II. Kor. 4, 17, 18.). Preizvrstna kupčija je to, pridobiti si z malim veliko in zaslužiti si s časnimi deli večno plačilo! Srečen sem, da se morem udeležiti te kupčije. Velika krivica bi bila, ko bi žaloval, da mi Bog pošilja trpljenje. Ud Kristusovega telesa sem; s trnjem je venčana njegova glava, in jaz naj bi bil prost vseh bolečin? V nebesa hočem priti in „v božje kraljestvo moramo iti po mnogih nadlogah.“ (Dej. ap. 14, 21.) Ne čudimo se temu, saj naš Odrešenik sam o sebi

pravi: „Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako v svojo čast šel?“ (Luk. 24, 26.) Poleg tega govorimo bolniku, naj ima v svojih bolečinah večkrat pred očmi težave in muke, ki jih je trpel naš Gospod na križu; če tako premišlja Kristusovo trpljenje, bo gotovo tudi svoje prenašal. Med taka premišljevanja naj vedno vpleta kratke molitvice ali pa pobožne srčne vzdihne. Tako naj si prav živo pred oči postavi, kako Jezus na Oljski gori krvavi pot poti, potem pa naj govori: „O Gospod, stoj mi na strani zaradi smrtne težave, ki si jo trpel na Oljski gori in dodeli mi, da sedaj in vedno potrpežljivo prenašam bolečine, da ne grešim, ampak da izpolnim tvojo sveto voljo.“ Drugi pot naj premišlja kako drugo skrivnost bridkega trpljenja našega Gospoda, potem naj si pa misli, da ga križani Zveličar pogleda in tako-le nagovori: „Poglej, koliko trpim zate! Pokaži sedaj ti, kako iz ljubezni do mene prenašaš svoje tako majhne bolečine! Če se ti pa trpljenje zdi težavno, delaj si silo, ker le sila potegne nase nebeško kraljestvo, mene samega in mojega očeta, in prav to je večno zveličanje.“ Zahvaljujoč Boga, da nas je vredne spoznal, zanj kaj trpeti, napredujemo vedno bolj v potrpežljivosti; trpljenje bolj potrpežljivo prenašamo in se veselimo, da moremo za svoje potrebe Bogu kaj darovati v zvezi s trpljenjem njegovega Sina, prečiste device Marije, vseh mučenikov in svetnikov.

XXV.

Kako naj se bolnik vede do Boga?

Bolnik naj se z vero, upanjem, ljubeznijo in z žalostjo nad svojimi grehi skuša vedno bolj z Bogom združiti. Najlažje se vadimo v teh čednostih, če premišljujemo neskončno dobroto božjo. Zato se trudimo, da je bolnik do dobra o tem poučen. Ob priložnosti mu razlagajmo, da je Bog naš Stvarnik, odrešenik, kralj, duhovnik, naša daritev, naš priprošnjik, srednik, dobri pastir, naša jed, naš oče, poglavar, zdravnik, učenik, naš zgled, naše življenje, veselje, pot, naša čast, slava in vsa naša dobrota. Ko smo mu to razložili, nagovarjajmo ga tako-le: „Vidiš, ti si razžalil našega tako dobrega Gospoda! On te ni precej v pekel pogreznil, kakor si zaslužil, ampak je potrpežljivo prenašal tvoje grehe in te raznovrstno vabil k sebi. Ali se ti ne zdi, da ga moraš ljubiti iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in iz vseh svojih moči? Ali ne čutiš, da se moraš kesati, ker si ga razžalil? Upaj od njega odpuščenja svojih grehov kakor tudi zadobljenja vseh drugih dobrot. Obudi torej božje čednosti. Vsplamti v ljubezni do Boga; objokuj, da si ga tako žalil, pa trdno zaupaj v njegovo dobroto!“

Bolniku in njegovim domačim bo zelo koristno, če v pojasnilo teh resnic povemo kaj iz svetega pisma ali življenja svetnikov, kjer se posebno jasno kaže dobrota božja, potem povejmo še kaj lepega o nebeških dobrotah, da se

bolnikovo srce vžge in v hrepenenju po večnih zakladih vzdigne v nebeške višave. V ta namen povejmo besede sv. pisma: „Ko sem klical, uslišal me je Bog.“ (Ps. 4, 2.) Da, tako rad nam Bog pomaga, da se zdi, kakor bi bilo njegovo edino veselje, če nam revežem deli dobrote. Poglejmo, kamor hočemo, povsod vidimo, kako rad deli Bog dobrote. Poglej nebo, zemljo, rastline, morje in vse živali, v vseh stvareh je Bog, ki jim podeljuje bit, moč in delovanje le v našo korist. Tudi moč hudobnih duhov, naših sovražnikov, omejuje Bog, da nas le toliko skušajo, kolikor je potrebno, da se vadimo v krepostih. In pogledajmo v svoje srce! Bog nas opominja k dobrim delom, kara nas zaradi slabih činov, obeta nam nebesa in samega sebe, če ga poslušamo. Priliko o izgubljenem sinu razlagajmo posebno onim bolnikom, ki se boje božje pravice. Povdarjajmo posebno to-le mesto: „Ko je pa bil še daleč, ga je zagledal njegov oče in se mu je milo storilo; in je prihitel in se ga je oklenil okoli vratu in ga poljubil.“ (Luk. 15, 20.) „Hitro prinesite najboljše oblačilo in oblecite ga, in mu dajte prstan na roko in čevlje na nogo, in pripeljite pitano tele in ga zakoljite, in hočemo jesti in se gostiti. Zakaj ta moj sin je bil mrtev in je zopet oživel; bil je izgubljen in je najden.“ (Luk. 15, 22—24.) Kolika nehvaležnost, če razžalimo tako dobrega Očeta! Kdo ne bi upal, da mu bo odpuščen še tako velik greh? Kako srečen je oni, ki umrje kmalu! Takoj gre gledat svojega Stvarnika, ki mu je ustvaril dušo;

svojega Odrešenika, ki ga je odrešil s svojo lastno krvjo in smrtjo; lepoto božjo, ki je tolika, da napolnuje vse čute božje, in je izvor največje blaženosti, da, največja blaženost sama. Kaka lepota je pač to, katere se duh božji nikdar ne naveliča, ampak jo vedno gleda z nepopisnim veseljem! Kaka neizrečena milost za človeka, da je blažen, gledajoč ono lepoto, ki dela blaženega samega Boga. Dragocena je torej tvoja bolezen, ki ti pripravlja pot s sveta v nebeško domovino, iz tolških nevarnosti v varno pristanišče, iz tolških bridkosti do blaženosti božje.

XXVI.

Kako je porabiti vsako mogočo priliko, da ohranimo bolnika vedno zedinjenega z Bogom?

Ne primanjkuje prilik, da hranimo dušo bolnikovo z nebeškimi mislimi in dejanji kreposti. Zdravnik nam bodi povod, da začnemo govoriti po njegovem odhodu tako-le: Zdravnik je že k tebi prišel, slišal si njegove naredbe, ki so potrebne za tvojo bolezen. Ta zdravnik se imenuje zemeljski zdravnik, ker ozdravlja samo telo, ki je iz zemlje in ki se mora povrniti v zemljo. Večkrat pride k tebi, in treba ga je plačati. Sedaj se pa spomni nebeškega zdravnika, ki ozdravlja neumrjočo dušo in tudi telo, kadar nam je to v prid. Ta je naš stvarnik in Odrešenik, ta je edini, ki odpušča vse pregrehe,

ki ti ozdravlja vse slabosti, ki oteva pogina tvoje življenje, ki te venča z milostjo in usmiljenjem. (Ps. 102, 3. 4.) Ta ne pride k bolniku samo parkrat, temveč je vedno pri njem, varuje ga hudega in mu deli dobrote. „Z njim sem v nadlogi,“ pravi sam v svetem pismu. (Ps. 40.) Drugega plačila noče, kakor ljubezen, da smo namreč pokorni njegovim zapovedim, da nam je žal, kadar ga razžalimo; ljubezen, katera napravi, da se brž ponižno in verno zatečemo k njegovemu usmiljenju. Kolikokrat si že prejel pri tem nebeškem zdravniku imenovanih milosti? Sedaj se torej spočij v njegovi ljubezni ter reci ves navdušen: „Hvali, moja duša, Gospoda, in nikdar ne pozabi vseh njegovih dobrot.“ (Ps. 102, 1. 2.) Na nekaj pa pazi, da se zelo ne zmotiš. Ubogajoč namreč zemeljskega zdravnika, rad uživaš mnoga po okusu grenka zdravila, da bi zadobil zdravje svojega trohljivega telesa. S kakšno ljubeznijo in hvaležnostjo moraš torej sprejeti vsako čutno grenkost, da Boga ubogaš in v vsem izpolniš njegovo presveto voljo? Zatorej zelo pazi na to, tukaj gre namreč za čast božjo in zveličanje tvoje duše. Še več smemo reči: Nikdar se še ni videlo ne slišalo o kakem zemeljskem zdravniku, ki bi vzel bolnikovo bolezen nase, da bi ga s tem ozdravil, ne grenka zdravila, ne leke, pač pa plačilo in darila. Naš nebeški zdravnik pa je storil vse to za naše zveličanje. „Resnično, on je prevzel naše bolezni in je nosil naše bolečine.“ (Iz. 53, 4.) On je pil grenko čašo našega zdravila. „Nečeš li, da pijem čašo, katero

mi je dal Oče?“ In ravno tako je vzel na svoje najnežnejše telo vsa zdravila za bolezni v naše zveličanje. „On pa je bil ranjen zaradi naših grehov, in ozdravljeni smo bili z njegovimi ranami.“ (Iz. 53, 5.) Zatorej je zaklical s tem pregrenkim vzdihom: „Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil?“ (Mat. 27, 46.) O hudobna nehvaležnost človekova, ki ne ljubi tega zdravnika, ki ne uboga tega Gospoda, in noče trpeti najmanjše stvarce iz ljubezni do njega.

V slučaju kadar bolnika operirajo, rečemo mu lahko: Operiran si bil, pa samo na enem mestu, in iz ljubezni, katero gojiš do svojega razpadljivega telesa. Operirali so te z jako tanko ostrino in te še omotili, da ne bi občutil ne škode ne bolečin. Toda naš križani zdravnik je hotel biti razmesarjen iz ljubezni do tebe na vseh delih svojega telesa in je vse rane pretrpel pri živi zavesti. O neizrekljiva in sladka ljubezen! O dobri Jezus, bodi — prosim te — moj Jezus! Ali veš, kako se nam godi, kadar govorimo o ljubezni, s katero Bog ljubi človeka? Ravno tako kakor onim, ki gredo s svojimi posodami k morju, da bi jih napolnili z vodo. Kolikokrat pridejo z njimi in se s polnimi domov vrnejo, vendar vedno ostane morje v svoji neizmernosti, kakor da bi ne bilo nič odvzetega. Tako — pravim — delamo mi, kadar se menimo o božji ljubezni: kolikor si tudi napolnimo svoj razum z njenim spoznanjem, toliko je še ostane in je vedno neskončna.

Ako kdo pride k bolniku, reci mu: Glej, koliko jih k tebi hodi in te tolaži na različne načine. Naš Zveličar pa je hotel, viseč na križu, da so bili njegovi obiskovavci težave in zasramovanja, da bi nas z njimi odrešil. „Tisti pa, ki so mimo hodili, so ga preklinjevali in s svojimi glavami zmajevali in so rekli: Ha, ha, kako podiraš tempelj božji in ga zopet zidaš v treh dneh! Pomagaj sam sebi! Ako si Sin božji, stopi s križa!“

Kadar se bolnik snaži in izmiva, recimo mu: Po milosti Gospodovi si se očistil in umil, a naš Zveličar je zato, da bi se očistilo naše srce, potrpel, da so mu pljuvali v njegovo sveto obličje, v katero želé gledati angeli nebeški. „Tedaj so mu pljuvali v obraz.“ (Mat. 26, 67.) In videč bolnika, da se obrača z ene strani na drugo, recimo: Pogosto se obrneš na eno in zopet na drugo stran ter ne najdeš pokoja; temu je vzrok bolezen. Do pičice tako se godi z našo dušo, kadar zapusti Boga in zboli in se naveže na stvari: naj se obrne, kamor drago, v nobeni reči ne bo našla mirú. „Obrni se tje,“ pravi sv. Avguštin, „obrne se sem, na hrbet, na strani, na trebuh: vse je trdo.“ Zato je Bog edini mir in pokoj duši. V Boga torej vloži svoje srce, ako želiš pokoja; v ljubezni božji se obračaj od ene strani na drugo ter vpokojuj svoje mišljenje. V žalosti, da si njega razžalil, si olajšaj bolečine svojega telesa; v upanju na njegovo dobroto, si odpočij popolnoma. Videč steklenice zdravil in jedil na mizi, recimo: Ko-

liko lepih posodic, polnih raznoterih tekočin in jedil, stoji na tvoji mizi. Za božjega Sina pa je bila pripravljena posoda napolnjena z grenko pijačo. „Stala je pa ondi posoda polna jesiha.“ (Jan. 19, 29.) Premišljuj nekoliko našo nehvaležnost, ki vidi, kako naš Kristus uživa grenko pijačo, da bi nas rešil in očistil naših grehov, pa mu namesto zahvale le še bolj greni srce. Še cvetlice, katere po navadi vidimo v sobi bolnikov, so lahko pripomoček, da povzdignemo bolnikovo dušo k Bogu. Reci mu: Povzdigni majhno notranje oči od teh cvetlic na nebeško cvetlico, na Sina božjega; v njej je mnogo sladke ljubezni in vsake tolažbe. „Jaz sem,“ tako govori, „cvetlica na polju“. Cvetki na polju ne priliva človek, ampak nebo: nima gospodarja, ampak onega je, ki jo sam hoče in ne pohodijo jo le ljudje, temveč tudi živali. Tako — pravim — se je včlovečil božji Sin v prečistem telesu Marije Device, ne po človeškem, ampak po delovanju sv. Duha. „Sv. Duh bo prišel v te in moč najvišjega te bo obsenčila.“ (Luk. 1, 35.) On ni last tega ali onega, ampak tistega, kateri ga hoče uživati v ljubezni in v spolnovanju njegovih zapovedi: „Ako hoče kdo priti za menoj, naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.) Ta božja cvetlica ni bila podložna samo sv. Jožefu in svoji najsvetejši Materi: „In jima je bil pokoren,“ (Luk. 2, 51.) temveč tudi zlobni volji farizejev in ljudstva: „Jaz pa sem črv in ne človek; zasramovanje ljudi in izvržek ljudstva.“ (Ps. 21, 7.) Premišljevali mo-

ramo v veliki žalosti napuh človekov, ki se v svoji ošabnosti noče podvreči celo Bogu samemu.

Blazine in odeja posteljna dajo tudi snov, da govorimo z bolnikom tako-le: Tvoja glava si more vsaj kje odpočiti, glava božjega Sina pa ni imela prostora, kamor bi se bila naslonila; zato je bridko tožil, rekoč: „Lisice imajo svoje jame in ptice neba gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.“ (Mat. 8, 20.) Tako me zaničuje človek, ki sem ga ustvaril po svoji podobi ter ga odrešil s svojo krvjo in smrtjo. Rajši daje v svojem srcu prostora ničmernosti in zmoti, kakor pa meni, ki delim mir in življenje. Tako torej lahko porabimo ob priliki vsako stvar, da govorimo bolniku in okoli stoječim ter jih nagibamo z novimi dejanji k ljubezni do Boga, k žalosti zaradi grehov in k novemu upanju.

XXVII.

Kaj govorimo, kadar vzamemo v roko križ?

Včasih vzemimo v roke križ ter recimo, kakor da bi govoril z njega sam Gospod: Da izprevidiš, ljubi moj, kako te ljubim, glej, kako visim za te tu na križu: glavo so mi prebodli s trnjem, roke in noge so mi pribili z žebli, glej, moja stran je odprta, dušo sem izdahnil in izročil v roke Očetove. Zato te je potolažen sprejel v svoje prijateljstvo. Ko je bolnik to premislil, moli naj Križanega, govoreč tako-le:

„Češčen bodi naš Kralj, ti sam si se usmilit naših zmot. Očetu pokornega so te peljali h križanju kakor pohlevno jagnje, da ga zakoljejo.“ Potlej naj moli posebej kronano glavo ter vtopi v njenih ranah vse ošabne in ničemurne misli, s katerimi je kdaj razžalil Veličastvo božje ter naj govori:

„Milostno mi odpusti, o moj Odrešenik, zaradi teh ran vse pregrehe, katere sem storil v mislih.“ Ko časti rane na rokah, naj prosi odpuščanja vseh hudobnih del in pri češčenju nog odpuščanja posvetnih željâ. Poslednjič naj moli sveto stran ter se popolnoma vglobi vanjo z vsemi mislimi, besedami in dejanji, s katerimi je razžalil Boga, da bi se tako očistil ter bil varen v slehernem napadu in bil obvarovan vsakega zla. Govori naj zaupljivo: „Gospod, moja moč, Gospod, moja trdnjava in moje pribežališče in moj rešenik!“ (Ps. 17, 2. 3.) Lahko tudi držimo križ v roki ter govorimo bolniku: Po moči ran tega svetega telesa te bo večni Oče venčal v nebesih z vencem slave. Te prebodene roke so ti pripravile v nebesih sedež. Rane nog so ti ugladile pot v nebesa ter dodelile vstop v večno radost. Daruj torej hvaležno nebeškemu Očetu njegovega Sina na tem križu, da ti dodeli vsled njegove zasluge potrebne milosti. Reci: „Moj Bog in Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa, poglej obličje svojega Kristusa in odpusti mi po moči njegovih del ter me stori vrednega svojega kraljestva, da bi te tam molil

in hvalil brez konca.“ Bolnik naj včasih z vso ljubeznijo in vero poljubi rane Križanega.

XXVIII.

Kako je treba bolnika oborožiti za boj s peklenkim sovražnikom v zadnji uri?

Utegnilo bi se prigoditi — tako recimo bolniku — da bi bolezen zaprla v zadnjem trenutku besedo ter vzela sluh. V onem hipu je dovolj sovražnikov, ki se bojujejo, da bi se jim človek udal. Toda tega se ne ustraši: Več jih je namreč z nami, kakor z onimi. Misliš morda, da Bog spi? Da se je Križani že utrudil, delati za tvoje zveličanje? Ali da Devica Marija in vojska angelov nebeških ni pripravljena, da ti pomaga? Ako ima hudobni duh zlobni namen te pogubiti, neskončno večja je še volja božja, da te zveliča. In če zna hudič slepiti ter ima nekaj moči, neizmerno ga premaga modrost in mogočnost božja. Z eno besedo: toliko bo mogel hudobni duh, toliko bo vedel in skušal, kolikor mu bo pripustil naš Gospod, ki te hoče zveličati. Zakaj vse je v rokah onega, ki ti hoče vse dobro. Kaj bolj veselega si še želiš? Kljub temu hoče Bog, da smo kolikor je v naši moči pripravljene in oborožene proti napadom sovražnikovim, ki nas navadno v teh zadnjih trenutkih skuša odvrniti od vere in upanja in nas hoče prevarati, da bi predrzno zaupali v božjo milost.

XXIX.

Kako se moramo bojevati s hudobnim duhom, ko nas skuša odvrniti od vere?

Na koncu „Duhovnega boja“ sem obravnaval te skušnjave ob času smrti, toda kratko; zato hočem pa tukaj, ker je pripravneje mesto, obširneje govoriti. — Da se torej lahko in zmagovito vojskuješ v skušnjavi zoper vero, se moraš ogibati vsakega razmišljanja o veri; ostati moraš nepremakljivo v tej-le trdnjavi: Verujem vse, kar veruje sveta katoliška cerkev. In akoravno prihajajo ti napadi od veljavnih izrekov svetega pisma, ki so pa popačeni in iz celote iztrgani, ne zmeni se za nje, ne premišljuje jih. Zakaj tako se bo vse raztajalo, kakor vosek na ognju in razkadilo kakor dim v zraku. Pazi tudi na to: Včasih ti bodo prišle kake misli, ki podpirajo vero; tudi tem ne odpri svojih ušes. To je namreč vse zvijača hudobnega duha, da bi si odprl duri in potem premotil tvojo dušo z besedovanjem. In da enkrat za vselej povem in ponovim, bodi v tem poslednjem slučaju zadovoljen s to zanesljivo brambo, da govoriš samo: Verujem vse, kar veruje sveta mati katoliška cerkev. Ko bi namreč hotel v svoji radovednosti vedeti, kaj ona veruje, kako veruje, koliko veruje in zakaj veruje — bi bilo to zelo nevarno v tem zadnjem boju. Zato se naredi gluhega za vsako vprašanje glede svete vere, tudi če bi se ti prikazal angel iz nebes, ali bi

te Križani nagovarjal ter ti ponujal priliko, da si pridobiš zaslug. Navadi se torej že sedaj tega ter izgovarjaj pogosto: Verujem vse, kar veruje sveta katoliška cerkev ter nočem vedeti razun tega nič drugega. Akoravno je to, kar sem omenil, krepka bramba proti skušnjavam, vendar vedno zaupaj le na neskončno dobroto in milost božjo. Zato se zateci večkrat k Bogu in ga prosi, naj te reši nevarnosti.

XXX.

S p o z n a v a n j e v e r e.

Bolniku recimo, naj moli vero. Potem ga vprašajmo: Veruješ li vse to, kar veruje sveta cerkev? Ali hočeš živeti in umreti v tej sveti in gotovi veri? Povzdigni torej dušo k našemu Stvarniku ter mu reci: Gospod in Stvarnik moj, ne le po svoji podobi in podobnosti si me ustvaril v svoji dobroti, temveč hotel si celo, da sem bil rojen od katoliških staršev in da živim še sedaj v rimsko-katoliški veri. Zato te iz vsega srca zahvaljujem. Ker so pa tvoja dela popolna in ker je neskončna tvoja dobrotljivost in tvoje usmiljenje, prosim te, da bo ta milost popolna v meni, in stori, naj tudi umrjem v rimsko-katoliški veri; to je namreč moja resnična volja. In to zatrjujem pred teboj, Stvarnik in Odrešenik moj, pred tvojo najsvetejšo Materjo in brezmadežno Devico Marijo in pred svojim angelom varuhom, pred svetim nadangelom Mihaelom, angeli in svetniki nebeškimi

in pred vami, prečastiti oče, in vsemi navzočimi. Prosim te, o moj Gospod, po neizmerni ljubezni, ki te je nagnila, da si prišel iz nebes na zemljo, me milostno brani, da ne padem. Ako bi pa vendar padel, prosim te, primi me s svojo dobrotno roko in vzdigni me hitro. Zakaj odslej obžalujem vsak padec ali dvom ter prosim zanj odpuščanja. — Bolnik naj še kliče na pomoč Marijo Devico, svojega angela varuha in svetega nadangela Mihaela in druge priprošnike. Vse to naj stori večkrat na dan.

XXXI.

Kako se je braniti in vojskovati v skušnjavi zoper upanje?

Na tri glavne načine skuša hudič pobiti naše upanje. Prvič si prizadeva prepričati nas, da se dosedaj nismo dobro izpovedovali. Drugič, da nam Bog ne more odpustiti grehov zaradi njih velikosti in množice. Tretjič, da je naše poboljšanje prepozno. V prvem napadu se lahko brani oni, kateremu je še mogoče pomeniti se s svojim izpovednikom. Reče naj mu: Duhovni oče, to in to me še teži; kaj se vam zdi, oče, kaj naj storim? Potem naj stori, kar se mu bo svetovalo ali ukazalo. Nikdar naj več ne premišlja in ne posluša teh stvari. Lahko si tudi pomagajo oni, ki so že blizu smrti, ter se ne morejo razgovarjati o preteklem življenju. Ti naj govore sami s seboj: Prepričan sem, da so bile pretekle izpovedi dobre zaradi usmiljenja

božjega. Ako pa niso bile dobre zaradi kakega mojega pregreška, obžalujem le-to, o moj Gospod, in prosim odpuščanja. Zaupajoč v kri in smrt tvojega Sina, sem pripravljen storiti, kolikor sem dolžan, ako mi bo dana prilika. To zadostuj; vsaka pobitost naj izgine. — V odgovor zoper drugi način vemo, da je rekel sam Odrešenik sveta, da je prišel na zemljo zveličat grešnike; včlovečil in rodil se je za grešnike; v zveličanje grešnikov je trpel tako grozne bolečine in muke na križu, kjer je umrl. Ali morda ni govoril Bog v starem zakonu po ustih svojega preroka: „Ne-hajte napačno počenjati, učite se dobro delati; pridite in pritožite se nad menoj, govori Gospod. Ako bi bili vaši grehi kakor škrlat, beli bodo kakor sneg; in ako bi bili rdeči kakor baker, beli bodo kakor volna.“ In v novem zakonu je ozdravil Kristus taščo svetega Petra, obudil edinega sina vdove iz Najma in Lazarja, ki je ležal že v grobu. Ni li tu jasno naznanjeno, da ga ni greha, katerega ne bi odpustil milostljivi Bog vsakemu, kdor se ponižno in verno zateče v njegovo usmiljeno naročje? — Tretji način popolnoma uniči en sam izrek svetega pisma, ki se glasi: „Hudobija hudobnemu ne bo škodovala, katerikoli dan se bo obrnil od svoje hudobije.“ (Eceh. 33, 12.)

XXXII.

Kako se odžene tretja skušnjava sovražnikova, namreč predrzno zaupanje?

Ko je bil sovražnik premagan v imenovanih dveh naskokih, napade navadno s tretjo skušnjava: s predrznim zaupanjem. Ta se vrši na dva glavna načina. Prvi je, da bi se prevzeli zaradi svojih dobrih del in stavili vanje svoje zveličanje. Drugi pa, da se skušamo preveriti, kakor bi nas Bog posebno in bolj ljubil kakor druge. Kar se tiče dobrih del, se človek moti na dvojen način — da o drugih molčim — ako se zanaša nanja. Prvič ker ne vemo, če so Bogu prijetna; drugič, ker lahko zaidemo od dobrih del v nekako mlačnost, ki nas za večno umori. O predrznem zaupanju na posebno usmiljenje božje ne moremo reči drugega, kakor da je velik napuh, pred katerim je treba bežati ter ga sovražiti do smrti. Bolnik naj torej pogosto govori: „Človek ne ve, ali je vreden srda ali ljubezni“ (Pridig. 9, 1.) in: „Ne hodi v sodbo s svojim hapticem, o Gospod, ker noben živih ne bo pravičen pred tvojim obličjem.“ (Ps. 142, 2.)

XXXIII.

Nekateri opomini za zadnjo uro.

Ako bi po nesreči — tako prigovarjajmo bolniku — ali po premajhni previdnosti zabre del v kak dvom o veri ali v obup, v predrzno

zaupanje, nevero ali kaj drugega, ne izgubi srčnosti, čeprav bi ti dejali sovražniki, da je že odločena tvoja usoda. Izpovej se brž, če moreš; če se ne moreš, reci v srcu: „O Bog, bodi milostljiv meni grešniku!“ (Luk. 18, 13.) In ako ti je možno, pokaži kako znamenje kesanja in žalosti, in ti bo pomagano. Misli večkrat v duhu na pomoč Marije Device in svojega angela varuha in drugih svetih priprošnjikov svojih, toda začni se že sedaj tega vaditi. Utisni si to sedaj v spomin, da se boš spomnil, kadar ti pokažem rane na nogah Križanega, da te opominjam k ponižnosti in svetemu strahu ter govorim v tvojem imenu: „Ne hodi v sodbo s svojim hlapcem, o Gospod!“ (Ps. 142, 2.) In da ti kažoč rane na nogah vzbujam zaupanje v zasluge Kristusove, govoreč zate: „V tebe, o Gospod, zaupam, ne bom osramočen vekomaj!“ (Ps. 30, 2.) Kadar ti pokažem odprto stran, vabim te k njegovi ljubezni in govorim v tvojem imenu: „Ljubim te, o Gospod, moja moč!“ (Ps. 17, 2.) In kazaje ti celega križanega te vabim vnovič k ljubezni in zaupanju; izgovarjam zate: „Jezus, bodi moj Jezus!“ Ko povzdignem roke k nebu, pravim v tvojem imenu: „Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog.“ (Ps. 41, 2.) Držeč pred tvojimi očmi podobno blažene Device, kličem namesto tebe: „Marija, Mati milosti, Mati usmiljenja, varuj nas sovražnikov ter me sprejmi ob tej smrtni uri.“ Ali ne želiš, da zmolim v tvojem imenu imenovane molitvice, vzdihe in drugo, kar mi bo Bog

navdihnili? Bodi torej vesel in zaupaj v onega, ki te je ustvaril in odrešil. Varuj se, da ne boš hrepenel po prikaznih. Ako jih vidiš, ne meni se za nje in ne moli jih, še posebno pa ne, če bi te k temu nagovarjale. Temveč povzdigni se v duhu k onemu svetniku, katerega domišljija v prikazni predočuje, in časti ga v nebesih. In ako predstavljajo prikazni Marijo Devico, časti jo na desnici njenega Sina. In prikazen Sina božjega moli na desnici Očetovi in v zakramentu svetega Rešnjega Telesa.

XXXIV.

Kako je treba govoriti, ko prejme bolnik sveto popotnico?

Prišedši k bolniku s sv. popotnico, reci mu, predno jo sprejme: Tukaj je skrit sam Odrešenik sveta pod podobo te posvečene hostije. Tu je oni blaženi Sin, katerega je poslal Oče v preveliki ljubezni, s katero nas je ljubil. Tukaj — pravim — je skrito brezmadežno Jagnje, ki je umrlo na križu, da bi odvzelo grehe sveta. Veruješ li vse to? Ali veruješ, da prejmemo, kadar uživamo dobro pripravljene ta kruh, mnogo milosti in dobrot ter da nam podeli poleg drugih milosti v tem zadnjem trenutku moč ter nam je vodnik na potu v nebesa? Ali želiš, da bi ga užil zaradi imenovanih učinkov in bi mu bil všeč? Ali izprevidiš, da si nevreden tolike dobrote, da bi sprejel v sebe tega neskončnega

Gospoda? Reci torej: „Gospod, nisem vreden itd. itd.“

XXXV.

Četrta vrsta bolnikov.

V četrto vrsto stavimo bolnike, ki malo ali nič več ne čutijo. Takim pomagamo s tem, da imamo svojega duha pri Bogu, da molimo zanje, na primer: „Glej, Stvarnik nebes in zemlje, svojo stvar, katero si ustvaril s tako visokim sklepom in ljubeznijo po svoji podobi. Ne zaničuj, prosim te, svojega dela, akoravno je slabo zaradi greha. Glej, o včlovečena Beseda, to stvar, — svoje meso! Ne črti je, čeprav je brez dobrih del, temveč obleci jo, o Gospod, s svojimi zaslugami in milostmi, kakor si nam velel storiti. Glej, božji zakonodajalec, to stvar v njenih pregrehah — svojo sovražnico. Odpusti, o Gospod, svojim sovražnikom in stori jim dobro. Tako si namreč zapovedal, naj delamo mi svojim sovražnikom. Glej, dobri pastir, izgubljeno ovčico, za katero si hodil v tej solzni dolini triintrideset let. Ne dovoli, da bi padla s tvojih božjih ram v kremlje peklenških volkov, ampak vodi jo v svoj ovčjak. Glej, odrešenik sveta, stvar, za katero si trpel tako neizrekljive muke na križu! Ne zapusti je sedaj, dasi ti je bila nehvaležna. Reši jo, o Gospod, spominjajoč se onih težav, katere si blagovolil občutiti na Oljski gori in po moči svojih svetih ran, svoje krvi, svoje smrti.“ — Tudi z vrsticami psalmov, ki so pri-

pravni bolnikovemu stanju, mu lahko pomagamo. Ako je boječ mu govorimo: „Moj pomočnik in moj Odrešenik si ti; Gospod, nikar se ne mudi!“ (Ps. 69, 6.) „V tebe, o Gospod, zaupam, ne bom osramočen vekomaj!“ (Ps. 30, 2.) „V tebe so upali naši očetje; upali so in si jih rešil, v tebe so klicali, in so bili oteti; v tebe so upali in niso bili osramočeni.“ (Ps. 21, 5. 6.) „Bog ne odteguj se od mene! Moj Bog, glej na mojo pomoč!“ (Ps. 70, 12.) „Gospod, hiti mi pomagat!“ (Ps. 69, 2.) „Bog je naše pribežališče in moč, pomočnik v stiskah, ki so nas hudo zadele.“ (Ps. 45, 2.) „Usmili se me, Bog, usmili se me, ker v tebe zaupa moja duša in pod senco tvojih peruti bom upal, dokler ne preide hudobija.“ (Ps. 56, 2.) „Gospod, silo trpim; zagovarjaj me! Zakaj si žalostna, moja duša in zakaj me motiš? Zaupaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil, ker on je pomoč mojega obličja in moj Bog!“ (Ps. 42, 5.) „Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum! Moja duša hrepeni in koprne po lopah Gospodovih. Blagor jim, kateri prebivajo v tvoji hiši, o Gospod! Vekomaj in vekomaj te bodo hvalili.“ (Ps. 83, 2. 5.) „Obrni se Gospod in reši mojo dušo! Pomagaj mi zaradi svojega imena in usmiljenja!“ (Ps. 6, 5.) „Otmi me mojih sovražnikov moj Bog!“ (Ps. 58, 2.) „V tebe kličem, o Gospod, ter pravim, ti si moje upanje, moj delež v deželi živih.“ (Ps. 141, 6.) Ako se je bati, da bi se ne prevzel sam nad seboj in svojimi dobrimi deli, bodo prikladne tele vrstice: „Ne hodi, o Gospod, v sodbo

s svojim hlapcem; ker pred tvojim obličjem ni pravičen noben živih.“ (Ps. 142, 2.) „Ako boš gledal na pregrehe, o Gospod, Gospod, kdo bo obstal?“ (Ps. 129, 3.) „Zakaj ne zanašam se na svoj lok in moj meč me ne bo otel.“ (Ps. 43, 7.) „Ne nam, Gospod, ne nam, ampak svojemu imenu daj čast!“ (Ps. 113, 9.) „Bog, bodi milostljiv meni grešniku!“ (Luk. 18, 13.) Pogosto mu tudi reci: „Jezus, bodi mi Jezus!“ „Jezus, Marija.“ „Jezus, pomagaj mi zaradi samega sebe in zaradi svoje Matere!“ „Marija, Mati milosti, Mati usmiljenja, brani me sovražnika, sprejmi me ob tej smrtni uri!“ Treba ga je večkrat prekrižati na čelu, očeh, ustih in prsih ter pri vsakem križu reči: „Jezus, Marija, Jezus nazarenski, reši me v svojem imenu!“ Tudi ga često pokropi z blagoslovljeno vodo. Beri trpljenje Kristusovo, moli litanije in druge molitve, kakor jih zaznamuje obrednik za tak slučaj. Reci okolu stoječim, naj molijo zanj. In na razne načine naj si vsakdo prizadeva, da mu pomore, pomneč tu besedi Gospodovih: „S kakršno mero merite, s takšno se vam bo nazaj merilo.“ (Mat. 7, 12.)

XXXVI.

Kaj je storiti, ko bolnik umrje?

Ko je bolnik umrl, je dobro, da se nekoliko odstraniš, da domači ljudje oskrbe potrebne reči. Moli ta čas molitve za mrtve. Ko se vrneš v hišo, jim lahko tako-le govoriš: Hvalim vas, ker

mrliča objokujete, zakaj Bogu je všeč, da jokamo za umrlimi, tudi je to znamenje človeškega srca. Pa je tudi resnično, da mora biti jok trezen in zmeren, da se ne premeni hvalno dejanje v pregrešno. Da ustavimo jok, poslušajmo, kaj govori mrlič, čeprav ne čujemo njegovega glasu — vsakemu izmed nas: Spominjaj se moje sodbe, taka bo tudi tvoja; danes meni, jutri tebi. Jaz sem že mrtev, ne bo dolgo, da umrete tudi vi. Čas našega življenja se ne povrne nič več. Lahko se reče, da živi človek od včeraj do danes. Tako urno mine senca življenja. Pravega življenja pa ni, razen v nebesih. Čemu torej zaradi mene tako neizmerno jokate? Ako pa morate jokati, jokajte se nad seboj, ki se vedno bližate smrtni uri. A, da boljše povem, ako hočete dobro meni in sebi, ne jokajte več! Zakaj meni ne koristi, vam pa škoduje na duši in telesu, ker je preobilno. Porabite torej čas za to, da prosite Boga zame, ter premišljuje, da dobi božja sodba na duši umrlih več madežev, kakor si kdo misli. Jaz pa kot vaš prijatelj, vas opominjam k čednosti: ljubite Boga in bližnjega ter zaničujte svet. Kaj mi je pomagalo meseno veselje, prazne skrbi, napuh in ničemurnost sveta? Glejte, vse je izginilo, kakor nagel veter! Edino kar mi je ostalo, so ostre kazni, katere moram trpeti po božji milosti, kakor smete upati, ne sicer v peklu, pač pa v vicah. Zatorej vas prosim, pomagajte mi z vsemi pomočki, ki jih priporoča sveta cerkev. In da končam svoj govor, prosim vas, prizadevajte si, storiti v življenju tisto, kar

bi želeli ob smrtni uri, da bi bili storili. O kako bridka, kako bridka je — verjemite mi — v hipu smrti misel na dobro, katero bi bili lahko storili, in na priložnost, katero smo imeli, da bi bili lahko storili, pa nismo! O koliko večnih darov se izgubi. O koliko se jih izgubi, o nesrečni in slepi svet! Bodite torej modri, umni in pametni ter se pripravljajte vse svoje življenje na zadnjo uro, na smrt. Na tej namreč je vse ležeče in vse drugo je prazno in ničevno.

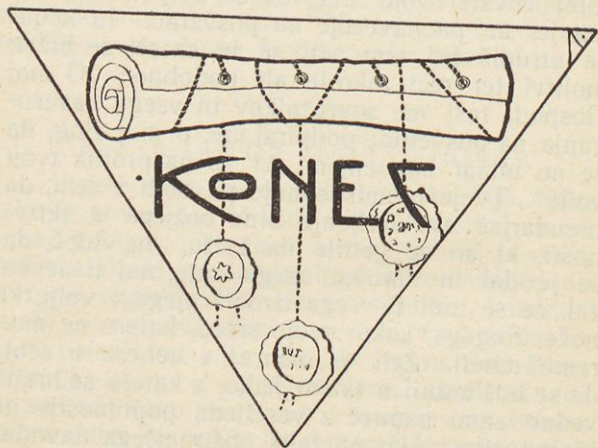
XXXVII.

Peta in zadnja vrsta bolnikov.

V peto vrsto štejemo one, ki okrevajo. Njim tako-le govorimo: Mislim, da si marsikaj skusil v tej bolezni; prepričal si se namreč z večjo gotovostjo, da posvetne stvari hitro minejo; da je tvoje nagnjenje k stvarem trdnjše, kakor si mislil — zato se človek ne loči tako lahko in brez bolesti od njih. In ker mora dati Bogu natančen račun o celem življenju, straši ga tudi to močno. Kako sladek pa je spomin na izvršena dobra dela! Iz vsega tega moraš skleniti, ko si spoznal slabe strani svojega srca in svoje pregreške, kakor kak previden vojskovodja, da si boš zelo skrbno prizadeval v tem kratkem življenju, kar ga še imaš, duhovno okrepiti se. In tako te bo našla smrt, kadar pride, tako pripravljenega, da ti bo odprla pot od smrtne borbe v pravo življenje. To pa stori tako-le: Vsako jutro si misli, da slišiš: „Oskrbi svojo dušo, ker

ti boš umrl!“ (Iz. 38, 1.) Kakor da bi ti bil odločen samo še ta dan, si prizadevaj ohraniti čisto vest pri vseh svojih delih, kroti svoje strasti, zaničuj svet ter krasi s krepostmi svojo dušo, da bo všečna Bogu. Da pa izvršiš vse to, moraš čuvati, prizadevati si, moliti, premišljevati in pogosto prejemati svete zakramente. Navadi se torej čuvati svoje srce, da se bolj in bolj odteguje, ne pa navezuje na posvetno. In kadar se utrudiš pri tem, sili se in zateci se brž k molitvi ter reci tako-le ali podobno: „O moj Gospod, reši me sovražnikov in vsega navezovanja na posvetno; podpiraj me, o moj Bog, da se ne udam nagnenjem, ki so nasprotna tvoji volji.“ Tvoje premišljevanje pa bodi v tem, da preudarjaš vse življenje Sina božjega in skrivnosti, ki so se godile na križu. In videč, da se je dal in daroval vsega zate, naj ti ne bo žal, če se tudi ti vsega izročiš njegovi volji, ki noče drugega, kakor tvojo srečo, katere ne moremo umeti. Želi te namreč v nebesa k sebi, da se boš hranil s taisto jedjo, s katero se hrani vedno sam, namreč z veseljem, popolnostjo in blaženostjo. Ako pa želiš obširnejšega navoda, kako bi živel in uravnal napačne strasti svoje ter se ozaljšal s krepostmi in vsem drugim potrebnim, rabi „Duhovni boj“. Vse to namreč uči ta knjiga.

Kazalo.

	Stran
Kaj je ta knjiga in kako jo prebiraj?	3
Duhovni boj	7
Dodatek k duhovnemu boju	207
Notranji mir ali pot v raj	258
Kako je treba bolnike tolažiti in jih pripravljati na srečno smrt?	291

C0155 e284

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000174309

